

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster ändras.

Syftet med propositionen är att de elektroniska delgivningar som myndigheterna sänder till den meddelandeförmedlingstjänst som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata producerar ska kunna visas för dem som använder tjänsten inte enbart i meddelandeförmedlingstjänstens användargränssnitt (tjänsten Suomi.fi-meddelanden) utan också i digitala tjänster som tillhandahålls av privata aktörer. Enligt propositionen ska lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster i fortsättningen innehålla en definition av ett visningsprogram. Med visningsprogram ska i förslaget avses en digital tjänst som fungerar som användargränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten. Till lagen fogas en förtydligande bestämmelse som gäller serviceproducentens, nämligen Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, uppgift att tillhandahålla ett visningsprogram samt en bestämmelse om att den berörda biträdande offentliga förvaltningsuppgiften kan anförtros en annan tjänsteleverantör genom avtal. Avsikten är att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska tillhandahålla ett visningsprogram även om en tjänsteleverantör tillhandahåller ett visningsprogram med stöd av avtal. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om de allmänna kraven på de tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram, om avtalets minimiinhåll, om samarbetskyldighet samt om störningssituationer och tillsyn.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering främjar propositionen Finlands stegvisa övergång till att prioritera digitala tjänster som kanal för att uträtta ärenden hos myndigheter. Genom propositionen gör man det dessutom möjligt att på ett kostnadseffektivt sätt visa myndighetsdelgivningar i privata digitala posttjänster.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	7
2.1 Allmän reglering om delgivning och om förfarandet vid delgivning.....	7
2.1.1 Gällande reglering	7
2.1.2 Andra elektroniska meddelanden som myndigheten sänder och regleringen om detta.....	9
2.2 Suomi.fi-meddelanden och lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster.....	9
2.2.1 Allmänt	9
2.2.1.1 Syftet med lagen om stödtjänster.....	9
2.2.1.2 Allmänt om tjänsten Suomi.fi-meddelanden	10
2.2.2 Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som serviceproducent för tjänsten Suomi.fi-meddelanden	11
2.2.3 Myndigheter som användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden.....	13
2.2.3.1 Skyldigheten att använda stödtjänster	13
2.2.3.2 Avvikelse från skyldigheten att använda stödtjänster	14
2.2.3.3 Aktörer som får använda stödtjänster	15
2.2.3.4 Användning av meddelandeförmedlingstjänsten.....	15
2.2.4 Kunder inom förvaltningen som användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden.....	16
2.2.4.1 Ibrukttagande av tjänsten Suomi.fi-meddelanden	16
2.2.4.2 Användning av tjänsten Suomi.fi-meddelanden.....	17
2.2.4.3 Avslutande av användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden	18
2.3 Annan reglering som gäller tjänsten Suomi.fi-meddelanden	19
2.3.1 Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster	19
2.3.1.1 Allmänt	19
2.3.1.2 Tillgänglighet.....	20
2.3.2 Behandling av personuppgifter och andra uppgifter i tjänsten Suomi.fi-meddelanden	21
2.3.3 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.....	24
2.3.4 Övriga allmänna lagar inom förvaltningen och diskrimineringslagen	25
2.3.5 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	26
2.3.6 eIDAS-förordningen	27
2.3.7 Reglering och övervakning av cybersäkerheten	28
2.3.8 Lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft.....	28
2.4 Produktion och utveckling av en meddelandeförmedlingstjänst som offentlig förvaltningsuppgift	30
2.5 Privata digitala posttjänster.....	32
2.5.1 Marknaden för privata digitala posttjänster i Finland.....	32
2.5.2 Regleringen av privata digitala posttjänster	34

2.5.2.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	34
2.5.2.2 Reglering av och tillsyn över behandlingen av personuppgifter	34
2.5.2.3 eIDAS-förordningen	35
2.5.2.4 Reglering och övervakning av cybersäkerheten	36
2.5.2.5 Informationssäkerhetskraven i informationshanteringslagen	36
2.5.2.6 Lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft	36
2.6 Bedömning av nuläget	37
2.6.1 Utnyttjande av tjänsten Suomi.fi-meddelanden	37
2.6.2 Användning av privata digitala posttjänster	39
2.6.3 Tillhandahållande av visningsprogram som offentlig förvaltningsuppgift	41
3 Målsättning	42
4 Förslagen och deras konsekvenser	42
4.1 De viktigaste förslagen	42
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	43
4.2.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna	43
4.2.2 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna	45
4.2.2.1 Jämlikhet	45
4.2.2.2 Rättsskydd	46
4.2.2.3 Skyddet för privatlivet	50
4.2.2.4 De språkliga rättigheterna	53
4.2.3 Konsekvenser för samhället	55
4.2.3.1 Konsekvenser för myndigheterna	55
4.2.3.2 Konsekvenser för informationssamhället	56
4.2.3.3 Konsekvenser för dataskyddet	58
4.2.3.4 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering	64
4.2.3.5 Konsekvenser för företag och konkurrens	66
4.2.3.6 Konsekvenser för den inre marknaden	70
5 Alternativa handlingsvägar	74
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	74
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	76
5.2.1 Sverige	76
5.2.2 Danmark	79
5.2.3 Norge	81
5.2.4 Holland	84
5.2.5 Belgien	85
5.2.6 Estland	86
6 Remissvar	87
6.1 Inkomna yttranden och allmänna kommentarer	87
6.2 Visningsprogrammet, dess tillhandahållande och överföringen av uppgiften gällande den till en tjänsteleverantör	88
6.3 Kraven på tjänsteleverantören och säkerställandet av kravenligheten	90
6.4 Avtalet om tillhandahållandet av ett visningsprogram och samarbetskyldigheten	91
6.5 Störningar, notifikationer och tillsynen över tjänsteleverantören som sköter en offentlig förvaltningsuppgift	92

6.6 Övriga kommentarer	94
7 Specialmotivering	96
8 Ikraftträdande	105
9 Verkställighet och uppföljning	105
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	106
10.1 Utgångspunkter	106
10.2 Skyddet för privatlivet och för personuppgifter	106
10.3 Rättsskydd och god förvaltning	109
10.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	111
10.5 Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter	117
LAGFÖRSLAG	119
Lag om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster ..	119
BILAGA	123
PARALLELLTEXT	123
Lag om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster ..	123

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska Finland stegvis övergå till att prioritera digitala tjänster som kanal för kommunikation med myndigheter. Lagstiftningen ändras så att den digitala myndighetskommunikationen blir den primära kanalen för myndighetskommunikation. I regeringsprogrammet konstateras också att regeringen utreder ett kostnadseffektivt sätt att möjliggöra att myndighetspost sänds till privata digitala posttjänster.

Finansministeriet tillsatte den 27 mars 2024 programmet Prioritera Digitalt (VM006:00/2024) samt en styrgrupp för programmet. Dessutom tillsatte finansministeriet den 13 maj 2024 en lagstiftningsarbetsgrupp (VM085:00/2024), som har berett regeringens proposition till riksdagen om lagstiftning om prioritering av elektronisk delgivning i myndighetsverksamhet (RP 124/2025 rd). Utöver lagstiftningsändringar som gör den här prioriteringen möjlig genomförs under regeringsperioden ett genomförande- och lagstiftningsprojekt där också privata digitala posttjänster görs tillgängliga vid sidan av meddelandeförmedlingstjänsten enligt lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016, nedan lagen om stödtjänster). I de privata digitala posttjänsterna kan användarna välja att ta emot inte bara andra elektroniska meddelanden utan också elektroniska delgivningar från myndigheterna. Nedan i propositionen används för meddelandeförmedlingstjänsten också tjänstens produktnamn Suomi.fi-meddelanden, som täcker de olika funktionerna i tjänsten och användargränssnitten.

Finanspolitiska ministerutskottet understödde under sitt sammanträde den 30 januari 2025 förslaget att utvidga genomförandet av prioriteringen av elektronisk myndighetskommunikation i enlighet med regeringsprogrammet och statsförvaltningens produktivitetsprogram genom att göra det möjligt för myndigheterna att skicka delgivningar också till privata digitala posttjänster. Dessutom beslutade ministerutskottet att arbetet inleds med att skapa en fungerande marknad för privata digitala posttjänster. I en engagerande process definieras egenskaperna hos en fungerande digital postmarknad, tekniska och andra krav som ska fastställas och en prissättnings- eller finansieringsmodell. Dessutom säkerställs att en fungerande marknad uppkommer med hänsyn till tjänsternas informationssäkerhet och försörjningsberedskapsaspekter samt kostnadseffektivitet.

Ministerarbetsgruppen för samhällsförnyelse beslutade under sitt sammanträde den 7 oktober 2025 om de grundläggande riktlinjerna för att göra det möjligt för myndigheterna att skicka elektroniska delgivningar också till privata digitala posttjänster. I enlighet med riktlinjerna utnyttjas Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas nuvarande meddelandeförmedlingstjänst när delgivningar skickas till privata aktörers tjänster.

Dessutom delgav finansministeriet den 11 november 2025 ministerarbetsgruppen för samhällsförnyelse en riktlinje som anger att ingen ersättning betalas till privata aktörer för att de visar myndigheternas delgivningar.

1.2 Beredning

Regeringens proposition har beretts vid finansministeriet som tjänsteuppdrag. I enlighet med det finanspolitiska ministerutskottet har de noggrannare tekniska och funktionella målen, kraven och egenskaperna för genomförandet preciserats i en serie verkstäder där för projektet

centrala intressentgrupper engagerades i april–maj 2025. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata svarade för genomförandet av verkstadsserien. Dessutom ordnade Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata hösten 2025 och också under början av 2026 planeringsmöten för intressentgrupperna. Där behandlades bl.a. förslagen till lagstiftningsändringar och genomförandet av reformen.

Under beredningen av regeringens proposition godkände riksdagen lagförslagen om prioritering av elektronisk delgivning i myndighetsverksamhet (RP 124/2025 rd) med små ändringar i förhållande till det som föreslogs. Genom de godkända lagändringarna ändrades lagen om stödtjänster, som är central för denna proposition, samt regleringen om myndigheternas elektroniska delgivningar. Lagändringarna i fråga trädde i kraft den 14 april 2026. Nuläget och bedömningen av nuläget beskrivs i avsnitt 2.

Utkastet till regeringens proposition var på remiss den 15 december 2025 till den 1 februari 2026. Remisstiden var cirka sju veckor. Remisstiden inföll emellertid samtidigt som en allmän semesterperiod varför remisstiden var en vecka kortare än enligt huvudregeln. Den kortare remisstiden berodde på att regeringen hade som mål att lämna propositionen till riksdagen under vårsessionen 2026 och på EU:s informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter, som beskrivs nedan. Remissvaren och deras inverkan på propositionens innehåll beskrivs i avsnitt 6.

Beredningsunderlaget till propositionen finns tillgängligt i den offentliga webbtjänsten <https://vm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskoden VM062:00/2025.

Lagförslaget om privata digitala posttjänster ska anmälas till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informations samhällens tjänster. Kommissionen och de övriga medlemsstaterna har möjlighet att framföra sina synpunkter på utkastets innehåll inom tre månader efter anmälan. Under denna tid kan förslaget inte godkännas. Om kommissionen eller en annan medlemsstat inom utsatt tid lägger fram ett detaljerat utlåtande enligt vilket den planerade åtgärden kan leda till hinder för den fria rörligheten för tjänster på den inre marknaden ska godkännandet av förslaget skjutas fram med ytterligare en månad. Medlemsstaten ska utan dröjsmål lämna den slutliga texten för den tekniska föreskriften till kommissionen. Dessutom ska medlemsstaten till kommissionen överlämna utkastet till teknisk föreskrift ännu en gång om den gör sådana ändringar i det som i väsentlig grad förändrar dess tillämpningsområde, förkortar den tid som ursprungligen tänkts för tillämpningen, lägger till specifikationer eller andra krav eller skärper dessa. En närmare redogörelse för direktivet (EU) 2015/1535 och det anknyttande informationsförfarandet finns nedan i avsnitt 4.2.3.6 som handlar om konsekvenserna för den inre marknaden.

Lagförslaget anmälades enligt direktiv (EU) 2015/1535 till kommissionens TRIS-databas för tekniska föreskrifter (Technical Regulation Information System) den 18 december 2025 ([anmälan 2025/0769/FI](#)). Väntetiden på tre månader löpte ut den 19 mars 2026. Kommissionen och medlemsstaterna lämnade inte under denna tid in några anmärkningar eller detaljerade utlåtanden om utkastet. Den slutliga och godkända författningstexten lämnas till kommissionen i enlighet med direktivet i fråga.

Lagförslaget om privata digitala posttjänster anmäls till Europeiska kommissionen till vissa delar också på basis av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet). Kommissionen delger de övriga medlemsstaterna de bestämmelser som överlämnats. Att bestämmelserna överlämnas hindrar inte medlemsstaterna från att godkänna dem. Kommissionen och medlemsstaterna kan framföra anmärkningar om de krav som anmälts med stöd av tjänstedirektivet. I fråga om vissa anmälda bestämmelser som

gäller etableringsfrihet undersöker kommissionen dessutom inom tre månader från anmälan om bestämmelserna är förenliga med gemenskapens regelverk och fattar vid behov ett beslut, där medlemsstaten i fråga uppmanas att inte godkänna bestämmelserna eller att upphäva dem. Om kommissionen ämnar fatta ett sådant beslut ska den meddela medlemsstaten om sin avsikt att fatta ett beslut samt motiveringarna till att den motsätter sig kraven. Den medlemsstat som har gjort anmälan har möjlighet att bemöta kommissionens ställningstagande. En närmare redogörelse för tjänstedirektivet och det anknyttande informationsförfarandet finns nedan i avsnitt 4.2.3.6 som handlar om konsekvenserna för den inre marknaden. Enligt artikel 15.7 3 i tjänstedirektivet innebär anmälan om ett utkast till nationell lag i enlighet med direktiv 2015/1535 uppfyllande av den anmälningsskyldighet som föreskrivs i tjänstedirektivet.

Lagförslaget anmälades till kommissionen i samband med en anmälan till TRIS-databasen över tekniska föreskrifter i enlighet med det ovannämnda direktivet (EU) 2015/1535 den 18 december 2025. Därtill anmälades om lagförslaget de uppgifter som förutsätts i tjänstedirektivet också som en separat anmälan i kommissionens IMI-system för informationsutbyte på den inre marknaden (Internal Market Information System) den 22 januari 2026. Kommissionen undersöker de krav avseende etablering som anmälts senast den 25 april 2026 och uppmanar vid behov i enlighet med sitt beslut medlemsstaten att inte godkänna kraven eller att förkasta dem. Kommissionen har inte före denna regeringsproposition lämnas till riksdagen meddelat som sin avsikt att fatta beslutet i fråga. Kommissionen eller medlemsstaterna har inte heller, före regeringspropositionen lämnas till riksdagen, framfört anmärkningar eller andra observationer om de anmälda kraven.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmän reglering om delgivning och om förfarandet vid delgivning

2.1.1 Gällande reglering

Förvaltningsförfarandet regleras av förvaltningslagen (434/2003) som allmän lag. Förvaltningslagens 9 kap. innehåller allmänna bestämmelser om delgivning och i 10 kap. föreskrivs det om det förfarande som ska iakttas vid delgivning. Enligt 54 § i förvaltningslagen har myndigheten en skyldighet att delge ett beslut som den fattat samt andra handlingar som inverkar på behandlingen av ärendet. Bestämmelser om vanlig och bevislig delgivning finns i 59 och 60 § i förvaltningslagen. Enligt 5 § 2 mom. i förvaltningslagen finns bestämmelser om vanlig och bevislig elektronisk delgivning av beslut i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003, nedan lagen om elektronisk kommunikation).

I 18 och 19 § i lagen om elektronisk kommunikation föreskrivs det om bevislig och vanlig elektronisk delgivning, som huvudsakligen kan användas vid delgivning av motsvarande handlingar som avses i 59 och 60 § i förvaltningslagen, som gäller vanlig och bevislig delgivning. Enligt 18 och 19 § i lagen om elektronisk kommunikation kan myndigheten delge en handling som ett elektroniskt meddelande både som bevislig och som vanlig delgivning. I lagen om elektronisk kommunikation handlar 18 § 2 mom. om bevislig elektronisk delgivning och där föreskrivs det om vilken elektronisk kontaktuppgift myndigheten kan använda för att sända en elektronisk delgivning. Med stöd av momentet sänder myndigheten handlingen till 1) meddelandeförmedlingstjänsten, 2) en elektronisk tjänst, eller 3) en annan än en i 1 eller 2 punkten avsedd elektronisk adress som mottagaren av delgivningen har uppgett som sin kontaktuppgift. Enligt hänvisningsbestämmelsen i 19 § 1 mom. sänds också en vanlig elektronisk delgivning med användning av dessa elektroniska kontaktuppgifter.

Lagen om elektronisk kommunikation utgår ifrån att myndigheterna i regel sänder delgivningar till den i lagen om stödtjänster avsedda meddelandeförmedlingstjänst som upprätthålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (tjänsten Suomi.fi-meddelanden). Utöver till meddelandeförmedlingstjänsten kan myndigheterna sända delgivningar också till en annan elektronisk tjänst som de ansvarar för eller till en annan elektronisk adress, som mottagaren av delgivningen har uppgett som sin kontaktuppgift. I lagen om elektronisk kommunikation styrs myndigheterna således att sända delgivningar till en tjänst som upprätthålls av en myndighet (tjänsten Suomi.fi-meddelanden som upprätthålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller en elektronisk tjänst som myndigheten ansvarar för). Myndigheten har dock prövningsrätt när det gäller valet av elektroniskt delgivningssätt (RP 124/2025 rd, s. 134).

Sändande av delgivning till meddelandeförmedlingstjänsten förutsätter att mottagaren använder tjänsten. Informationen om huruvida en person har öppnat ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten lagras i det användarregistret för tjänsten som avses i 11 § i lagen om stödtjänster. Enligt 19 a § i lagen om elektronisk kommunikation ska myndigheterna på det sätt som anges i 8 b § i lagen om stödtjänster underrätta en mottagare om en handling som delges och som har sänts till meddelandeförmedlingstjänsten. Det är fråga om en s.k. notifikation som skickas till den elektroniska adress, t.ex. en e-postadress, som mottagaren har uppgett till meddelandeförmedlingstjänsten.

Sändande av en delgivning till en e-tjänst som myndigheten ansvarar för förutsätter att mottagaren av delgivningen använder meddelandeförmedlingstjänsten för mottagande av notifikationer om delgivningar eller att mottagaren har uppgett en annan elektronisk adress för mottagande av notifikationer. Detta bygger på att myndigheten enligt 19 b § i lagen om elektronisk kommunikation ska underrätta en mottagare om en handling som delges om myndigheten delger en handling till en elektronisk tjänst som myndigheten ansvarar för. Enligt paragrafen sänds notifikationen till meddelandeförmedlingstjänsten eller till en annan elektronisk adress som mottagaren har uppgett för myndigheten för sändning av notifikationer, om mottagaren eller myndigheten inte använder meddelandeförmedlingstjänsten.

Sändande av delgivningen till en annan elektronisk adress förutsätter i enlighet med 18 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i sin tur att mottagaren av delgivningen har uppgett en elektronisk adress som kontaktuppgift för myndigheten. En elektronisk adress kan vara exempelvis en e-postadress eller en annan tjänst som uppfyller villkoren i lagstiftningen och som i och för sig också kan vara en privat digital posttjänst, om personen har uppgett den som sin kontaktuppgift och myndigheten har ett gränssnitt till tjänsten i fråga. Lagen begränsar inte med hurdan teknik och med vilket system elektronisk delgivning kan genomföras. Meddelande av vilken elektronisk kontaktuppgift som helst innebär emellertid inte att myndigheten ska sända delgivningen med hjälp av den kontaktuppgiften. I praktiken har myndigheten inte nödvändigtvis tillgång till något sätt att sända delgivningen med hjälp av den kontaktuppgift som parten har meddelat. Dessutom kan annan lagstiftning begränsa användningen av en elektronisk delgivningsadress. Kraven på bland annat informationssäkerhet och sekretess kan ställa begränsningar på delgivningssättet.

Bestämmelserna om delgivning i lagen om elektronisk kommunikation utgör allmän lagstiftning som gör det möjligt för de myndigheter och andra aktörer som hör till lagens tillämpningsområde att använda elektronisk delgivning. Det är således inte nödvändigt att föreskriva separat om elektronisk delgivning eller dess användning, utan myndighetshandlingar kan delges elektroniskt direkt med stöd av allmän lagstiftning, såvida inte annan lagstiftning, internationella överenskommelser eller till exempel EU-lagstiftning utgör ett separat hinder för detta. Ibland kan också delgivningssituationen vara sådan att det inte är möjligt att delge en

handling elektroniskt t.ex. för att delgivningen görs i en situation där personen inte har åtkomst till en elektronisk enhet.

2.1.2 Andra elektroniska meddelanden som myndigheten sänder och regleringen om detta

All myndighetskommunikation till kunder inom förvaltningen gäller inte om handlingar som omfattas av delgivningsskyldigheten enligt 54 § i förvaltningslagen. Det kan också handla om exempelvis rådgivning enligt 8 § i förvaltningslagen. Enligt paragrafen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Samtidigt kan myndigheterna i enlighet med den serviceprincip som avses i 7 § i förvaltningslagen informera förvaltningens kunder även om andra nödvändiga ärenden. I 20 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen), föreskrivs det om myndigheternas skyldighet att producera och sprida information. Enligt denna paragraf ska myndigheterna informera om sin verksamhet och sina tjänster samt om de rättigheter och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har i ärenden som anknyter till myndighetens verksamhetsområde. Utöver dessa meddelanden kan andra handlingar som faller utanför delgivningsskyldigheten vara exempelvis olika meddelanden som gäller praktisk förvaltningsverksamhet, såsom socialservice, undervisning och hälso- och sjukvård, och som inte anknyter till behandlingen av ett förvaltningsärende, olika påminnelsemeddelanden samt olika automatiska meddelanden som gäller till exempel informationssäkerhet eller mottagande av dokument.

När det gäller annan myndighetskommunikation saknas allmän lagstiftning om på vilket sätt informationen ska sändas till kunderna inom förvaltningen. Valet av leveranssätt styrs emellertid av eventuell lagstiftning som gäller det ärende som ska delges samt exempelvis krav som är relaterade till informationssäkerhet och sekretess. Exempelvis åläggs myndigheterna i 5 § 1 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019, nedan lagen om digitala tjänster) att tillhandahålla var och en en meddelandeförmedlingstjänst för mottagande av myndighetsmeddelanden eller någon annan tillräckligt informationssäker elektronisk dataöverföringsmetod, även om myndigheten inte är skyldig att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

2.2 Suomi.fi-meddelanden och lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

2.2.1 Allmänt

2.2.1.1 Syftet med lagen om stödtjänster

I lagen om stödtjänster föreskrivs det om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster. Med stödtjänst avses enligt 2 § 1 mom. i lagen en sådan gemensam stödtjänst för e-tjänster som användarorganisationen, t.ex. en myndighet, använder som stöd för sina elektroniska tjänster eller för någon annan uppgift som den har eller tjänst som den tillhandahåller. I lagen om stödtjänster finns bestämmelser om olika stödtjänster och om de krav som gäller dem, om uppgifter i anslutning till tillhandahållandet av tjänsterna samt om behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter som anknyter till produktionen av stödtjänsterna. Dessutom föreskrivs det i lagen om rätten och skyldigheten att använda stödtjänsterna samt om villkoren för användning av tjänsterna. Stödtjänsterna produceras, med enstaka undantag, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Syftet med lagen om stödtjänster är att förbättra tillgången och kvaliteten på offentliga tjänster, att förbättra tjänsternas informationssäkerhet och interoperabilitet samt styrningen av tjänsterna och att främja effektiviteten och produktiviteten inom den offentliga förvaltningens verksamhet. Lagens syfte är i synnerhet att inverka på att man med stödtjänsterna ska kunna nå bättre kostnadseffektivitet i produktionen av tjänsterna samt att säkerställa tjänsternas kvalitet och interoperabilitet genom att lagstifta om en enhetlig produktion och användning av stödtjänsterna.

I 3 § i lagen om stödtjänster finns en förteckning över de gemensamma stödtjänsterna för e-tjänster. Stödtjänsterna är totalt nio och de ingår alla i tjänsten Suomi.fi. En stödtjänst som är betydelsefull för denna proposition är den meddelandeförmedlingstjänst som avses i 3 § 1 mom. 7 punkten i lagen om stödtjänster. Det är fråga om tjänsten Suomi.fi-meddelanden, som produceras och tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

2.2.1.2 Allmänt om tjänsten Suomi.fi-meddelanden

Enligt definitionen i 3 § 1 mom. 7 punkten i lagen om stödtjänster kan användarorganisationen och användaren med hjälp av meddelandeförmedlingstjänsten, dvs. tjänsten Suomi.fi-meddelanden, skicka elektroniska meddelanden till varandra, och en handling kan delges elektroniskt via tjänsten. Tjänsten Suomi.fi-meddelanden som fungerar som meddelandeförmedlingstjänst är således förvaltningens kunders, dvs. medborgarnas, sammanslutningarnas och företagens egen digitala postlåda för myndighetsmeddelanden, där de kan ta emot meddelande och delgivningar från olika myndigheter och andra aktörer inom den offentliga förvaltningen. Via tjänsten kan kunder inom förvaltningen också skicka meddelanden till användarorganisationen, inleda ärenden hos myndigheter eller lämna tilläggsuppgifter till ärenden som behandlas, om den organisation som använder Suomi.fi-meddelanden, t.ex. en myndighet, har valt denna lösning.

I 8 a § i lagen om stödtjänster finns närmare bestämmelser om användning av meddelandeförmedlingstjänsten. Enligt 1 mom. ska meddelandeförmedlingstjänsten användas vid användarorganisationens, t.ex. en myndighets, elektroniska delgivningsförfarande. Elektronisk delgivning kan användas exempelvis i förvaltningsärenden och domstolsärenden så som det föreskrivs i lagen om elektronisk kommunikation eller i någon annan lag. Föremålen för elektronisk delgivning kan vara till exempel förvaltningsbeslut, förfarandebeslut, anmälningar, kallelser eller andra handlingar som påverkar behandlingen av ett ärende, såsom myndigheters och andras krav samt utredningar som kan påverka avgörandet av ett ärende.

Enligt 8 a § 2 mom. 1 punkten kan meddelandeförmedlingstjänsten användas för sändning och mottagande av andra elektroniska meddelanden mellan användarorganisationen och användarna. Det förekommer en stor mängd elektronisk kommunikation mellan myndigheterna och kunderna inom förvaltningen som det inte alla gånger är ändamålsenligt att sköta via meddelandeförmedlingstjänsten. Sådan kommunikation sköts exempelvis via e-post eller myndigheternas egna elektroniska tjänster, men det är möjligt att sköta kommunikationen också i meddelandeförmedlingstjänsten. Tjänsten Suomi.fi-meddelanden är däremot inte avsedd för inbördes kommunikation mellan myndigheter och inte för företagens kommunikation till de egna kunderna när det inte handlar om myndighetsuppgifter.

Kunder inom förvaltningen kan använda den digitala postlådan för Suomi.fi-meddelanden via nättjänsten Suomi.fi och Suomi.fi-mobilapplikationen. Den som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden får från meddelandeförmedlingstjänsten ett meddelande, dvs. en notifikation om att ett nytt meddelande har kommit till den e-postadress som användaren uppgett till meddelandeförmedlingstjänsten. Den som använder mobilapplikationen för Suomi.fi får utöver

eller i stället för den notifikation som kommer per e-post ett push-meddelande, om användaren har tagit i bruk notifikationer i mobilapplikationen. Det är avgiftsfritt för användarna och användarorganisationerna att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Administrationen och vidareutvecklingen av meddelandeförmedlingstjänsten, kundservicen i anslutning till tillhandahållandet av tjänsten och ibruktagningsstödet till myndigheterna samt andra stödåtgärder finansieras centraliserat från moment 28.70.03, omkostnader för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Användarorganisationen ansvarar emellertid för kostnader som orsakas av ändringsarbeten som eventuellt behöver göras i organisationens egna system för att tjänsten Suomi.fi-meddelanden ska kunna tas i bruk och för postkostnaderna för meddelanden som levereras som papperspost.

Enligt 8 a § 2 mom. 2 punkten kan meddelandeförmedlingstjänsten också användas vid delgivningsförfaranden som sker per post samt för sändning av andra brev. Tjänsten Suomi.fi-meddelanden gör det således möjligt för användarorganisationer inte bara att rikta elektronisk kommunikation till kunder inom förvaltningen utan också att posta brev på papper till kunder inom förvaltningen centraliserat via utskrifts-, kuverterings- och utdelningstjänsten. Bestämmelser om leverans av brevpost med hjälp av utskrifts-, kuverterings- och utdelningstjänsten finns i 8 c § i lagen om stödtjänster, där det anges att serviceproducenten levererar en delgivning eller något annat meddelande som användarorganisationen sänder till meddelandeförmedlingstjänsten per post, om användarorganisationen har uppgett det sättet som delgivnings- eller sändningssätt. Genom att utnyttja tjänsten kan användarorganisationer sända meddelanden till kunder inom förvaltningen på en gång oavsett om mottagaren använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden eller papperspost. Utskrifts-, kuverterings- och utdelningstjänsten fungerar så att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har konkurrensutsatt den aktör som ansvarar för tjänsten, och de organisationer som använder meddelandeförmedlingstjänsten kan ta i bruk den konkurrensutsatta tjänsten eller sköta postningen av sina brev på papper via sina egna avtalspartner. Användarorganisationen ska emellertid själv använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden för att kunna utnyttja utskrifts-, kuverterings- och utdelningstjänsten, och via den tjänsten kan användarorganisationen sända endast meddelanden som den har skickat till tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

Av en kund inom förvaltningen förutsätter användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden stark autentisering med hjälp av identifieringstjänsten Suomi.fi. När användarrättigheter beviljas till tjänsten Suomi.fi-meddelanden utnyttjas i sin tur fullmaktstjänsten Suomi.fi-fullmakter. Båda de ovannämnda tjänsterna är stödtjänster som avses i lagen om stödtjänster. Till tjänsten Suomi.fi-meddelanden hämtas dessutom uppgifter från befolkningsdatasystemet om att användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden har avlidit.

2.2.2 Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som serviceproducent för tjänsten Suomi.fi-meddelanden

Enligt 4 § 1 mom. i lagen om stödtjänster producerar och utvecklar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata meddelandeförmedlingstjänsten, dvs. tjänsten Suomi.fi-meddelanden. I 4 kap. (16–21 §) i lagen om stödtjänster ställs krav på stödtjänster och användningen av dem, som framför allt gäller serviceproducenten, men också t.ex. användarorganisationen. I fråga om meddelandeförmedlingstjänsten gäller alltså kraven på serviceproducenten Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. I 4 kap. i lagen om stödtjänster föreskrivs det framför allt att serviceproducenten för en stödtjänst ansvarar för informationssäkerheten hos stödtjänsten. När det gäller tjänsten Suomi.fi-meddelanden vilar således ansvaret för att tjänsten är informationssäker på Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Bestämmelser om kraven på informationssäkerhet finns i 16 och 17 § i lagen.

Enligt 16 § i lagen om stödtjänster ansvarar serviceproducenten för att stödtjänsten uppfyller de krav på kvalitets- och informationssäkerhet som ställs i paragrafen. Serviceproducenten ansvarar enligt 1 mom. för kvaliteten och kostnadseffektiviteten hos den stödtjänst den producerar samt för att tjänsten är allmänt lämplig för sitt användningsändamål, välfungerande, tillförlitlig och så användarvänlig och tillgänglig som möjligt. Serviceproducenten ska vid produktionen av stödtjänsten iaktta den övergripande arkitekturen för den offentliga förvaltningen och beskrivningarna och definitionerna av interoperabiliteten. Enligt 2 mom. ansvarar serviceproducenten utöver vad som föreskrivs i dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen (1050/2018) för att den sammankoppling av uppgifter som produktionen av stödtjänsten förutsätter är korrekt samt för informationssäkerheten när det gäller de uppgifter som behandlas inom stödtjänsterna. Enligt dataskyddsregleringen bär den personuppgiftsansvarige huvudansvaret för behandlingen av personuppgifter.

I 16 § 3 mom. i lagen om stödtjänster föreskrivs det mer detaljerat om kvalitets- och informationssäkerhetskraven på en stödtjänst samt kravet på att den ska vara välfungerande. Avsikten med regleringen är att säkerställa att serviceproducenten ser till det tekniska genomförandet av stödtjänsten på ett lämpligt sätt såväl när tjänsten planeras och byggs som när den underhålls. Med stöd av 4 mom. ska serviceproducenten göra upp en tjänstebeskrivning för den stödtjänst den tillhandahåller och hålla den uppdaterad. Av beskrivningen ska med tillräcklig noggrannhet framgå vissa krav som nämns i momentet.

I 17 § i lagen om stödtjänster finns särskilda bestämmelser om informationssäkerheten hos de informationssystem som används i serviceproduktionen. Man har genom paragrafen särskilt velat poängtera de krav som gäller informationssystem och villkor som gäller anslutning av informationssystem, eftersom det är fråga om tjänster som är betydelsefulla med tanke på behandlingen av delvis känsliga personuppgifter som gäller kunder inom förvaltningen. (RP 59/2016 rd, s. 56) I 1 mom. föreskrivs det att serviceproducenten ansvarar för att säkerställa informationssäkerheten hos det informationssystem som används för tillhandahållande av stödtjänsten. Med stöd av 2 mom. ska stödtjänsten produceras och utvecklas så att det vid behov finns möjlighet att skapa en sådan miljö för behandling av uppgifter som uppfyller informationssäkerhetskraven på basnivå eller förhöjd nivå. Dessutom ska behovet av informationssäkerhetskrav och hur kraven uppfylls bedömas med hjälp av riskhanteringsmetoder. I 3 mom. föreskrivs det om informationssäkerhetskraven när en användarorganisationens informationssystem ansluts. Enligt lagens förarbeten ansågs det finnas skäl att föreskriva särskilt om detta så att anslutningen inte äventyrar informationssäkerheten hos informationssystemen eller de uppgifter som behandlas i dem. (RP 59/2016 rd, s. 56)

I 18 § i lagen om stödtjänster föreskrivs det om behövliga krav på förfaranden vid fel- och störningssituationer som gäller produktionen av stödtjänster och även produktionen av e-tjänster och utnyttjandet av andra stödtjänster samt om skyldigheten att informera. Paragrafen innehåller skyldigheter både för serviceproducenten och för användarorganisationen. I 1 mom. föreskrivs det om skyldigheten för den som svarar för ett informationssystem som orsakar olägenhet att vidta åtgärder, om ett informationssystem som använts för produktionen av en stödtjänst eller en användarorganisationens informationssystem som anslutits till stödtjänsten orsakar olägenhet för funktionen eller informationssäkerheten hos det informationssystem som används för stödtjänsten eller det informationssystem som anslutits till stödtjänsten. Med stöd av 2 mom. är serviceproducenten skyldig att meddela de användarorganisationer som använder dess stödtjänster och användarna av stödtjänsterna om dess stödtjänst är utsatt för eller hotas av betydande kränkningar av informationssäkerheten eller för något annat som gör att stödtjänsten inte fungerar eller väsentligen stör den eller äventyrar informationssäkerheten. Serviceproducenten ska meddela hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån

det är möjligt vilka åtgärder som kan vidtas som skydd samt när störningen eller hotet har upphört.

På motsvarande sätt som ovan anges enligt 2 mom. föreskrivs det i 18 § 3 mom. i lagen om stödtjänster om användarorganisationens anmälningsskyldighet gentemot serviceproducenten. I 4 mom. anges en skyldighet för serviceproducenten att regelbundet rapportera om funktionen och informationssäkerheten i fråga om sina stödtjänster samt att utan dröjsmål meddela betydande avvikelser avseende detta till finansministeriet eller till den myndighet som finansministeriet anvisat.

Enligt 19 § 1 mom. i lagen om stödtjänster ska serviceproducenter genom beredskapsplaner, genom förberedande åtgärder med tanke på verksamheten vid störningar under normala förhållanden eller verksamheten under undantagsförhållanden och genom andra åtgärder se till att deras verksamhet och tjänsteproduktion fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden. I 2 mom. föreskrivs det att under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden iakttas av finansministeriet på förhand fastställda principer om prioritet och skyndsamhet samt annan viktighetsklassificering beträffande tillhandahållande och användning av de tjänster som avses i lagen om stödtjänster. Statsrådet beslutar om principer som är vittgående och samhälleligt betydelsefulla. I 3 mom. hänvisas det till beredskapslagen (1552/2011) när det gäller serviceproducentens skyldighet att vidta förberedelser och om styrningen av statens informationsförvaltning samt om ordnandet av elektroniska tjänster under undantagsförhållanden.

I 20 och 21 § i lagen om stödtjänster finns det bestämmelser om det loggregister som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för över behandlingen av uppgifter som registrerats om användningen av de stödtjänster som myndigheten producerar samt om användningen och utlämnandet av uppgifter i loggregistret. Innehållet i paragraferna redovisas närmare i avsnitt 2.3.2 i samband med behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter i tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

I förvaltningsutskottets betänkande om lagförslaget om lagen om stödtjänster konstaterades det i anslutning till stödtjänsterna att det är en myndighet som fungerar som serviceproducent och har till uppgift att med tjänsteansvar producera stödtjänster med iakttagande av allmänna lagar som gäller myndighetsverksamhet samt de krav på serviceproduktionen som ställs i den föreslagna lagen (FvUB 13/2016 rd, s. 9). I fråga om meddelandeförmedlingstjänsten hör denna skyldighet till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

2.2.3 Myndigheter som användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden

2.2.3.1 Skyldigheten att använda stödtjänster

Enligt 5 § i lagen om stödtjänster är statliga förvaltningsmyndigheter, ämbetsverk, inrättningar och affärsverk, myndigheter i välfärdsområden och myndigheter i välfärdssammanslutningar, kommunala myndigheter, när de sköter sina lagstadgade uppgifter, domstolar och andra rättskipningsorgan skyldiga att använda meddelandeförmedlingstjänsten samt vissa andra i lagen särskilt angivna stödtjänster.

Statliga förvaltningsmyndigheter är de statliga organ som har tillsatts för att sköta förvaltningsuppgifter. Till dem hör myndigheterna inom den centrala statsförvaltningen, dvs. statsrådet och ministerierna samt andra förvaltningsmyndigheter som lyder under statsrådet och har allmän regional behörighet. Statliga organ under de centrala förvaltningsmyndigheterna är

till exempel livskraftscentralerna. Som exempel på statliga ämbetsverk och inrättningar kan nämnas statliga forskningsinstitut och forskningscentraler samt expertinrättningar, såsom Meteorologiska institutet, och bland ämbetsverken Konkurrens- och konsumentverket. (RP 59/2016 rd, s. 40)

Kommunala myndigheter ska vara användningsskyldiga när de sköter lagstadgade uppgifter. Kommunala myndigheter har rätt att använda stödtjänsterna även i sina andra uppgifter. De kommunala myndigheterna är oftast kollegiala kommunala organ, såsom fullmäktige och kommunstyrelsen samt nämnder, direktioner och kommittéer. Kommunala myndigheter och organ är också samkommuners och andra kommunala samarbetsorgans myndigheter och organ. Definitionen av kommunal myndighet är i sista hand beroende av om organet har uppgifter och behörighet som grundar sig på en rättslig norm. (RP 59/2016 rd, s. 40)

2.2.3.2 Avvikelse från skyldigheten att använda stödtjänster

Ovan i avsnitt 2.2.3.1 redovisas vilka aktörer som i regel är skyldiga att använda stödtjänsterna, dvs. exempelvis meddelandeförmedlingstjänsten. Enligt 7 § 1 mom. i lagen om stödtjänster ska den som är skyldig att använda en stödtjänst för att få avvika från den användningsskyldighet som avses i 5 § 1 mom. ansöka om undantag från skyldigheten hos den serviceproducent som producerar stödtjänsten i fråga, om den inte använder stödtjänsten. Enligt 7 § 2 mom. kan undantag från den som är skyldig att använda en stödtjänst beviljas om det av tekniska eller funktionella skäl eller av skäl som hänför sig till kostnadseffektivitet eller informationssäkerhet är nödvändigt för användarorganisationen att använda andra tjänster i sin verksamhet eller i en del av den. Enligt 3 mom. kan finansministeriet på eget initiativ eller på begäran av serviceproducenten överta avgörandet av ett ärende, om ärendet är av betydelse för den allmänna styrningen enligt denna lag eller för den allmänna styrningen av informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen. Tills vidare har endast ett fåtal ansökningar om undantag från användningsskyldigheten lämnats in.

I förarbetena till lagen om stödtjänster har det konstaterats att grunderna för undantag från användningsskyldigheten med hänsyn till lagens syfte bör tolkas snävt. Undantaget ska vara nödvändigt enligt en objektiv bedömning av de skäl som avses i bestämmelsen. Tekniska och funktionella skäl kan betyda till exempel att stödtjänsten inte uppfyller sådana väsentliga krav på kvalitet eller andra funktionella krav som användarorganisationen behöver för att sköta sitt uppdrag. Ett funktionellt skäl att inte använda en stödtjänst kan naturligtvis också vara att organisationen inte har något behov av stödtjänsten i sin verksamhet. Med informationssäkerhetsskäl avses till exempel behov av särskilt skydd för känsliga personuppgifter eller uppfyllande av kraven på behandling av säkerhetsklassificerat informationsmaterial samt bedömning av huruvida dylika uppgifter kan behandlas i stödtjänsterna och vilka specialarrangemang som eventuellt krävs. (RP 59/2016 rd, s. 40.)

Kostnadseffektivitet kan tillsammans med funktionsprincipen komma i fråga som grund för undantag från användningsskyldigheten till exempel då man bedömer användningsskyldigheten i relation till utnyttjandet av riksomfattande och regionala investeringar som redan gjorts. Kostnadseffektivitets- och funktionsskäl kan tala för att man samordnar systemen i stället för att ersätta tidigare lösningar. Bedömningen ska göras med hänsyn till särdragen hos å ena sidan de elektroniska tjänsterna och å andra sidan respektive gemensam stödtjänst för e-tjänster. Till exempel när tjänsten för identifiering av fysiska personer införs är kostnadsbesparingarna för användarorganisationen så betydande att kostnaderna för införandet inte med fog torde kunna utgöra ett hinder för att införa tjänsten. (RP 59/2016 rd s. 40–41) Den fastställda användningsskyldigheten kan således anses vara strikt, och myndigheterna ska noggrant avväga om det är möjligt att avvika från den.

2.2.3.3 Aktörer som får använda stödtjänster

I lagen om stödtjänster finns bestämmelser inte bara om dem som är skyldiga att använda stödtjänster, såsom meddelandeförmedlingstjänsten, utan också om de aktörer som har rätt att använda stödtjänsterna. Enligt 5 § 2 mom. får myndigheter inom den offentliga förvaltningen, självständiga offentligrättsliga inrättningar, riksdagen och dess ämbetsverk, fonder utanför statsbudgeten samt aktörer som genom lag, en med stöd av lag utfärdad förordning eller ett med stöd av lag meddelat beslut av en statlig förvaltningsmyndighet har tillsatts för att självständigt sköta en offentlig förvaltningsuppgift använda alla stödtjänster för skötseln av en lagstadgad offentlig förvaltningsuppgift. Kommunala myndigheter får använda alla stödtjänster även i sina andra uppgifter.

Enligt 5 § 3 mom. i lagen om stödtjänster får dessutom de som med stöd av ett avtal som baserar sig på lag eller på andra grunder än de som avses i 2 mom. sköter ett offentligt uppdrag får i detta uppdrag använda stödtjänster, utom identifieringstjänsterna och de samlade förvaltningstjänsterna för internetbetalning samt meddelandeförmedlingstjänsten. När det gäller dessa stödtjänster beslutar den serviceproducent som producerar stödtjänsten i fråga om tillhandahållandet av tjänsten till organisationerna i fråga och beslutar också i förekommande fall huruvida användarorganisationen är en organisation som avses i detta moment eller i 2 mom.

Enligt specialmotiveringen till 5 § 3 mom. i lagen om stödtjänster har avsikten varit att ange mera vidsträckt rätt än i 1 och 2 mom. för aktörer med anknytning till den offentliga förvaltningen att i regel använda stödtjänsterna i dessa offentliga uppdrag. I fråga om vissa stödtjänster har det emellertid ansetts nödvändigt att begränsa användningsrätten till exempel med tanke på ett kostnadseffektivt utnyttjande av resurserna för stödtjänsterna, rättvist bemötande och konkurrenssynpunkter. Sådana fall som avses i momentet är till exempel när lagen möjliggör att offentliga uppdrag sköts av en privat aktör med stöd av ett avtal om köpta tjänster eller servicesedelstjänster som ingåtts med en offentlig förvaltningsmyndighet. (RP 59/2016 rd, s. 41)

2.2.3.4 Användning av meddelandeförmedlingstjänsten

Bestämmelser om användning av meddelandeförmedlingstjänsten och om innehållet i skyldigheten att använda tjänsten finns som ovan anges i 8 a § i lagen om stödtjänster. Enligt 1 mom. ska en användarorganisation använda meddelandeförmedlingstjänsten vid sitt elektroniska delgivningsförfarande. Enligt förarbetena till paragrafen (RP 124/2025 rd, s. 121) ska en användarorganisation som i 5 § i lagen om stödtjänster åläggs att använda meddelandeförmedlingstjänsten i regel använda tjänsten som en del av sitt elektroniska delgivningsförfarande. Enligt lagens 8 a § 2 mom. kan meddelandeförmedlingstjänsten också användas för sändning och mottagande av andra elektroniska meddelanden mellan användarorganisationen och användarna och vid delgivningsförfaranden som sker per post samt för sändning av andra brev (utskrifts-, kuverterings- och utdelningstjänsten). Bestämmelser om det förfarande som ska tillämpas vid användning av utskrifts-, kuverterings- och utdelningstjänsten finns som ovan anges i 8 c § i lagen om stödtjänster.

Som ovan konstateras i samband med delgivningsregleringen i lagen om elektronisk kommunikation ska en myndighet på det sätt som anges i 8 b § i lagen om stödtjänster i enlighet med 19 a § i lagen om elektronisk kommunikation underrätta en mottagare om en handling som delges och som har sänts till meddelandeförmedlingstjänsten. Med stöd av 8 b § i lagen om stödtjänster ansvarar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent för det tekniska sändandet av ett meddelande, dvs. en s.k. notifikation enligt 19 a § till användaren på en elektronisk adress som användaren har uppgett för

meddelandeförmedlingstjänsten. Det vilar på varje sändande användarorganisations ansvar att definiera notifikationens innehåll. Tack vare notifikationen är det lättare för användaren att följa meddelanden till honom eller henne som inkommer till meddelandeförmedlingstjänsten. Serviceproducenten sänder emellertid inte någon notifikation om användaren inte har uppgett en elektronisk adress till meddelandeförmedlingstjänsten. Då underrättar serviceproducenten användaren om att ingen notifikation sänds.

För att kunna ta i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden ska en organisation som är skyldig att eller som kan använda meddelandeförmedlingstjänsten ansöka om användningstillstånd hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. En organisation som omfattas av skyldigheten att använda tjänsten ska ansöka om minst ett användningstillstånd med omfattande användningsändamål. Om en organisation utvidgar användningen av tjänsten från ett tidigare begränsat användningstillstånd ska den vid behov ansöka om ett nytt användningstillstånd. En organisation som kan använda meddelandeförmedlingstjänsten ska däremot ansöka om nytt användningstillstånd för varje nytt ibruktagande av tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

2.2.4 Kunder inom förvaltningen som användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden

2.2.4.1 Ibruktagande av tjänsten Suomi.fi-meddelanden

Det är möjligt att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden för kunder inom förvaltningen, dvs. fysiska personer, företag och sammanslutningar. För att kunna ta i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden ska en fysisk person ha en personbeteckning som är införd i det finländska befolkningsdatasystemet. För företags och sammanslutningars del krävs FO-nummer. När det gäller företag kan tjänsten Suomi.fi-meddelanden tas i bruk av en person som är införd i handelsregistret som företagets firmatecknare med rätt att företräda företaget ensam, eller av en person som denna har befullmäktigat med Suomi.fi-fullmakt. Det är också möjligt att ta i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden för en annan persons räkning om personens rätt att sköta ärenden för den andra personens räkning har införts i tjänsten Suomi.fi-fullmakter.

Ibruktagande och användning av tjänsten Suomi.fi-meddelanden förutsätter stark autentisering med hjälp av Suomi.fi-identifiering. Personen ska alltså ha i bruk ett verktyg för stark autentisering som kan förmedlas via Suomi.fi-identifiering och som personen kan identifiera sig med i tjänsten. Den som eventuellt sköter ärenden för en annan person ska ha i bruk ett eget verktyg för stark autentisering. Ibruktagande och användning av tjänsten Suomi.fi-meddelanden förutsätter emellertid i nuläget också att det i samband med identifieringen förmedlas uppgift om den personbeteckning för den person som identifierar sig som är införd i det finländska befolkningsdatasystemet.

Tjänsten Suomi.fi-meddelanden tas i bruk genom att ett meddelandeförmedlingskonto skapas i tjänsten Suomi.fi-meddelanden för en kund inom förvaltningen. Bestämmelser om förfarandet för skapande av ett konto finns i 8 d § i lagen om stödtjänster. I paragrafen föreskrivs om två olika förfaranden för skapande av ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten; på myndighetsinitiativ och på begäran. I 1 mom. föreskrivs det om skapande av konto i ett förfarande där myndigheten tar initiativet. Det tillämpas på myndiga fysiska personer. Enligt momentet skapar serviceproducenten, dvs. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, för en myndig fysisk person ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten på myndighetsinitiativ utan begäran av personen, när personen identifierar sig med hjälp av en sådan tjänst för identifiering av fysiska personer som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om stödtjänster, dvs. med tjänsten Suomi.fi-identifiering. Ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten skapas åt en sådan ovannämnd person som inte tidigare har börjat använda kontot eller har begärt att kontot

i meddelandeförmedlingstjänsten stängs och efter den tidsfrist som föreskrivs i 8 e § i lagen om stödtjänster använder identifieringstjänsten för fysiska personer.

I samband med identifieringstransaktionen informeras personen om tjänsten Suomi.fi-meddelanden och om konsekvenserna av att börja använda tjänsten samt om hur man kan sluta använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Dessutom uppmanas personen att uppge en e-postadress för mottagning av notifikationer eller bekräfta att han eller hon inte vill uppge en e-postadress. Om personen uppger en e-postadress ska han eller hon bekräfta den med en bekräftelsekod som sänds till adressen. Personen får tjänsten Suomi.fi-meddelanden i bruk efter att han eller hon har bekräftat sin e-postadress i användargränssnittet eller bekräftat att han eller hon inte vill uppge någon e-postadress. På så sätt får personen tjänsten Suomi.fi-meddelanden i bruk även utan att uppge en e-postadress för notifikationer. Då informerar serviceproducenten användaren om att inga notifikationer sänds om nya meddelanden som inkommit till tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Därmed bör personen följa inkommande meddelanden i webbtjänsten eller i mobilapplikationen. Personen får inte tjänsten Suomi.fi-meddelanden i bruk t.ex. om identifieringstransaktionen avbryts innan personen valt om han eller hon uppger en e-postadress.

Skapande av konto på myndighetsinitiativ gäller endast den fysiska person själv som identifierar sig med Suomi.fi-identifiering. Tjänsten Suomi.fi-meddelanden tas alltså inte i bruk på det ovannämnda sättet exempelvis för en person som man har vårdnad om, en huvudman, en fullmaktsgivare eller en sammanslutning för vars del en fysisk person avser att sköta ärenden i en e-tjänst, vilket innebär att ett konto skapas i tjänsten Suomi.fi-identifiering. Enligt 8 d § 2 mom. i lagen om stödtjänster skapas ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten inte heller på myndighetsinitiativ åt en person som på basis av en uppgift som införts i det i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) avsedda registret över förmynderskapsärenden har förordnats en intressebevakare respektive fastställts en intressebevakningsfullmaktig.

I andra situationer än de som beskrivs ovan och som avses i 8 d § 1 mom. i lagen om stödtjänster skapar serviceproducenten med stöd av 3 mom. ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten på begäran. Då skapas kontot i tjänsten Suomi.fi-meddelanden på begäran av en fysisk person, ett företag eller en sammanslutning. Det är således möjligt att ett konto skapas på begäran åt en juridisk person och åt de fysiska personer för vilka ett konto inte skapas genom det förfarande med myndighetsinitiativ som föreskrivs i 1 mom. Det är också möjligt att ett konto skapas för en person som avses i 1 mom. om personen vill börja använda kontot innan han eller hon använder identifieringstjänsten för fysiska personer eller innan kontot, efter att personen har begärt att det stängs, återställs efter den tidsfrist som avses i 8 e § i lagen om stödtjänster. Likaså kan en serviceproducent på begäran skapa ett konto åt en minderårig eller en person för vilken har förordnats intressebevakare eller fastställts intressebevakningsfullmaktig. Personen ska i samband med att kontot skapas samtycka till elektronisk kommunikation.

2.2.4.2 Användning av tjänsten Suomi.fi-meddelanden

En fysisk person som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden kan få bevisliga elektroniska delgivningar till tjänsten Suomi.fi-meddelanden, vanliga elektroniska delgivningar samt andra elektroniska meddelanden från myndigheter och organisationer som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden som en del av sin verksamhet. Till personens konto i tjänsten Suomi.fi-meddelanden inkommer de meddelanden som myndigheten vid sändandet har riktat till personens personbeteckning. Om användarorganisationen har tillåtit det kan en person via tjänsten Suomi.fi-meddelanden svara på ett meddelande från användarorganisationen eller inleda en helt ny diskussion med organisationen.

En person som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden får en notifikation om varje nytt meddelande som kommit in till tjänsten. Notifikationen skickas till den e-postadress som personen i tjänsten Suomi.fi-meddelanden har uppgett för sändande av notifikationer. En person som använder Suomi.fi-mobilapplikationen och har tillåtit push-meddelanden får utöver eller i stället för e-postnotifikationen ett push-meddelande om varje nytt meddelande som kommit till personens konto i tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

De fysiska personer, företag och sammanslutningar som har tagit i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden innan lagstiftningen om prioritering av elektronisk delgivning i myndighetsverksamhet träder i kraft får automatiskt notifikationer om inkomna meddelanden till den e-postadress de uppgav när de började använda tjänsten. De fysiska personer, företag och sammanslutningar som tar eller har tagit i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden efter att de ovannämnda lagändringarna trätt i kraft får däremot e-postnotifikationer om meddelanden som inkommit till tjänsten endast om de i samband med ibruktage har uppgett en e-postadress för notifikationer. Om de i sin tur när de började använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden har bekräftat att de inte vill uppge någon e-postadress för notifikationer får de inga e-postnotifikationer om nya inkomna meddelanden. I sådana situationer är det emellertid möjligt att ta i bruk notifikationer också senare, eftersom företaget, sammanslutningen eller den fysiska personen eller en person som sköter ärenden för den fysiska personen i efterskott kan lägga till en e-postadress i kontot i tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Efter det börjar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata sända notifikationer till adressen i fråga. Trots att en person inte har uppgett en e-postadress kan personen ta emot push-meddelanden om nya inkomna meddelanden via Suomi.fi-mobilapplikationen, om personen har applikationen och push-meddelandena i bruk. Trots det som angetts ovan kan alla som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden i enlighet med 19 b § i lagen om elektronisk kommunikation få notifikationer till tjänsten om delgivningar som olika myndigheter eller andra organisationer har sänt till e-tjänsterna.

2.2.4.3 Avslutande av användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden

Användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden avslutas genom att kontot i meddelandeförmedlingstjänsten stängs. Enligt 8 e § i mom. stänger serviceproducenten ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten på begäran av användaren eller efter att ha fått kännedom om att användaren har avlidit. När kontot har stängts går det inte längre att sända delgivningar eller andra meddelanden till kontot elektroniskt. De meddelanden som finns på kontot bevaras dock på kontot tills de med stöd av 13 § i lagen om stödtjänster ska raderas. Kontot kvarstår alltså passivt i bakgrunden så att de delgivningar och andra meddelanden som sänts dit tidigare fortfarande kan läsas. Informationen om att kontot stängts förs in i det register över användare av meddelandeförmedlingstjänsten som avses i 11 § i lagen om stödtjänster.

Begäran om stängning av konto kan göras av personen själv eller av någon som sköter ärenden för personens räkning. Begäran kan göras när som helst efter att kontot öppnats genom en anmälan till serviceproducenten antingen i meddelandeförmedlingstjänsten eller på något annat sätt, t.ex. via Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas kundservice. Efter att användningen av tjänsten upphört, dvs. att kontot i meddelandeförmedlingstjänsten stängts får personen inte längre delgivningar eller andra myndighetsmeddelanden elektroniskt till tjänsten Suomi.fi-meddelanden. I stället får personen myndighetspost som brev i pappersform.

Om begäran om stängning av konto i meddelandeförmedlingstjänsten görs av en fysisk person som omfattas av förfarandet om öppnande av konto i tjänsten Suomi.fi-meddelanden på myndighetsinitiativ enligt 8 d § 1 mom. i lagen om stödtjänster börjar en tidsfrist på ett år (365 dygn) löpa fr.o.m. den dag kontot stängs. Efter att tidsfristen löpt ut är det möjligt att på nytt

öppna ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten för personen på myndighetsinitiativ. Bestämmelser om öppnande av ett konto på nytt finns i 8 e § 2 mom. i lagen om stödtjänster, enligt vilket serviceproducenten öppnar ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten på nytt, om förutsättningarna enligt 8 d § 1 och 2 mom. uppfylls, och den ovannämnda tidsfristen har löpt ut. En person kan också i denna situation begära att kontot i meddelandeförmedlingstjänsten stängs på det sätt som anges ovan. På andra personer tillämpas förfarandet med myndighetsinitiativ inte ens efter tidsfristen i fråga.

2.3 Annan reglering som gäller tjänsten Suomi.fi-meddelanden

2.3.1 Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster

2.3.1.1 Allmänt

Lagen om digitala tjänster innehåller bestämmelser om digitala tjänster som myndigheterna tillhandahåller. Lagen tillämpas i enlighet med 2 § 5 punkten 3 § 1 mom. 1 punkten på statliga myndigheter, statliga affärsverk, kommunala myndigheter, riksdagens ämbetsverk, republikens presidents kansli, självständiga offentligrättsliga inrättningar, Jubileumsfonden för Finlands självständighet, ortodoxa kyrkan och dess församlingar, universitet och yrkeshögskolor samt på andra aktörer till den del de sköter offentliga förvaltningsuppgifter, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Syftet med lagen om digitala tjänster är att främja förverkligandet av jämlikhet i samhället särskilt genom att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning och personer med funktionsbegränsning att klara sig självständigt i olika funktioner i samhället.

I 2 kap. i lagen om digitala tjänster föreskrivs det om digitala tjänster som myndigheterna ordnar för allmänheten. Enligt 5 § 1 mom. i lagen om digitala tjänster ska myndigheterna ge alla en möjlighet att med hjälp av digitala tjänster eller andra elektroniska dataöverföringsmetoder sända elektroniska meddelanden och handlingar som hänför sig till deras behov att uträtta ärenden. Avsikten med bestämmelsen är att förtydliga myndigheternas skyldighet att göra det möjligt för förvaltningens kunder att sköta sina ärenden och övrig kommunikation med myndigheterna elektroniskt med hjälp av elektroniska dataöverföringsmetoder. Lagens 2 kap. tillämpas också på polisundersökningar och förundersökningar.

I praktiken betyder bestämmelserna i lagen om digitala tjänster att myndigheterna är skyldiga att ordna sina tjänster så att elektronisk kommunikation är möjlig i alla ärenden som hänför sig till myndighetens ansvarsområde och befogenheter. Eftersom det föreskrivs om skyldighet för myndigheterna att ge förvaltningens kunder möjlighet att sända elektroniska meddelanden till myndigheterna, ska möjligheten att uträtta ärenden inte vara begränsad till inledande av ärenden. Man måste kunna uträtta ärenden hos myndigheterna med hjälp av digitala tjänster och andra elektroniska dataöverföringsmetoder av vilken orsak som helst som har att göra med förvaltningens kunders behov av att få information om myndighetens verksamhet, användningen av tjänster, förutsättningarna för inledande av ett ärende eller att uträtta andra ärenden.

Enligt 5 § 1 mom. i lagen om digitala tjänster ska myndigheterna ge alla en möjlighet att i sina ärenden för mottagande av elektroniska meddelanden och handlingar från en myndighet också använda den meddelandeförmedlingstjänst som avses i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster eller någon annan tillräckligt informationssäker elektronisk dataöverföringsmetod, om myndigheten kan sända meddelandet eller handlingen i elektronisk form. Enligt motiveringen till lagen om digitala tjänster vill man med bestämmelsen understryka

att myndigheterna också aktivt bör ge kunderna inom förvaltningen en möjlighet att av myndigheterna få meddelanden och handlingar som hänför sig till deras ärenden i elektronisk form, när myndigheten kan sända meddelandet eller handlingen i elektronisk form (RP 60/2018 rd, s. 68). I fråga om formen och sättet för lämnandet av handlingar kan också något annat föreskrivas annanstans i lagstiftningen.

I förarbetena till lagen om digitala tjänster hänvisas det också till en tillräckligt informationssäker elektronisk dataöverföringsmetod, där myndigheten själv bedömer med vilken elektronisk dataöverföringsmetod, som används av både den myndighet som sänder meddelandet och den kund inom förvaltningen som tar emot det, den elektroniska kommunikationen ska ske. Om kundens meddelande har skickats till myndigheten med vanlig e-post eller på en blankett i en digital tjänst går det inte nödvändigtvis att svara på meddelandet med samma meddelandeförmedlingsmetod om det t.ex. är fråga om ett meddelande som innehåller sekretessbelagd information. Då ska myndigheten svara på meddelandet i allmänna ordalag utan det sekretessbelagda innehållet eller så långt möjligt på något annat sätt, t.ex. per telefon eller krypterat e-postmeddelande, via tjänsten Suomi.fi-meddelanden eller per brev. (RP 60/2018 rd, s. 68)

2.3.1.2 Tillgänglighet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (nedan webbtillgänglighetsdirektivet) har genomförts genom lagen om digitala tjänster. Dessutom kompletterar Europaparlamentets och rådets direktiv om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EU) 2019/882 (nedan tillgänglighetsdirektivet) de i 3 a kap. i lagen om digitala tjänster angivna tillgänglighetskrav som ställs på digitala tjänster som tillhandahålls konsumenterna. Kraven i webbtillgänglighetsdirektivet har tillämpats sedan 2019, men kraven i tillgänglighetsdirektivet har tillämpats sedan den 28 juni 2025.

I webbtillgänglighetsdirektivet avses med tillgänglighet principer och tekniska hänsyn som ska respekteras när man utformar, bygger, underhåller och uppdaterar webbplatser och mobila applikationer och det innehåll som visas i dem i syfte att göra dem mer tillgängliga för användare, särskilt personer med funktionsnedsättning (skäl 2 i ingressen). I praktiken avses i direktivet med webbplatserns tillgänglighet det att deras innehåll har planerats så att alla användargrupper kan använda dem utan tilläggsutrustning eller hjälpanordningar.

Enligt tillgänglighetsdirektivet bör tillgänglighet uppnås genom systematiskt undanröjande och förebyggande av hinder, främst genom universell utformning eller design för alla, vilket bidrar till att säkerställa tillgång till tjänster och produkter för personer med funktionsnedsättning på lika villkor som andra. I direktivet hänvisas det till Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (FördrS 26 och 27/2016). Enligt konventionen innebär synsättet design för alla ”sådan utformning av produkter, miljöer, program och tjänster att de ska kunna användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning”. I linje med konventionen ska begreppet design för alla inte utesluta ”hjälpmedel som enskilda grupper av personer med funktionsnedsättning eventuellt behöver”. Dessutom bör tillgänglighet inte utesluta skälig anpassning när så krävs i unionsrätten eller i nationell rätt. Enligt tillgänglighetsdirektivet bör tillgänglighet och design för alla tolkas i enlighet med artikel 9 (Tillgänglighet) i Allmän kommentar nr 2 (2014) av kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (skäl 50 i direktivet).

Bestämmelser om digitala tjänsters tillgänglighet finns i 3 kap. (7–10 §) i lagen om digitala tjänster och bestämmelser om vissa digitala tjänsters tillgänglighet i 3 a kap. I enlighet med 7 §

i lagen om digitala tjänster ska en tjänsteleverantör säkerställa att innehållet i de digitala tjänsterna är möjligt att uppfatta och förstå och att användargränssnitt och navigering är hanterbara och driftsäkra, i enlighet med tillgänglighetskraven. De digitala tjänsternas datainnehåll ska uppfylla tillgänglighetskraven, när datainnehållet är tillgängligt för tjänsteanvändarna. Tillgänglighetskraven är gemensamma standarder, och genom att följa dessa standarder kan tjänsteleverantören uppfylla tillgänglighetskraven. Enligt 8 § 1 mom. i lagen kan en tjänsteleverantör avvika från tillgänglighetskraven bara om leverantören med stöd av en förhandsbedömning av tillgängligheten kan visa att iakttagandet av kraven skulle medföra en oproportionell börda för verksamheten.

Tillgänglighet och webbtillgänglighet utgör en del av säkerställandet av likabehandling. Det är av central betydelse att en myndighet uppfyller tillgänglighetskraven när den tillhandahåller digitala tjänster. Det är viktigt att var och en, oberoende av funktionsnedsättning eller annan funktionsbegränsning, kan använda en myndighets digitala tjänster på lika grunder.

2.3.2 Behandling av personuppgifter och andra uppgifter i tjänsten Suomi.fi-meddelanden

Enligt 1 § 3 mom. i lagen om stödtjänster ska om inte något annat föreskrivs i denna eller i någon annan lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning, nedan dataskyddsförordningen), dataskyddslagen, och offentlighetslagen tillämpas på behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter vid produktionen av gemensamma stödtjänster för e-tjänster.

Centrala bestämmelser om behandlingen av personuppgifter finns i EU:s dataskyddsförordning. Dataskyddsförordningen ger i vissa frågor nationellt handlingsutrymme för medlemsstaterna att komplettera och precisera bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Förordningen och det nationella genomförandet av den preciseras och kompletteras i dataskyddslagen, som är en allmän lag som ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter och som tillämpas jämsides med dataskyddsförordningen. Det är också möjligt att inom ramen för det nationella handlingsutrymmet utfärda preciserande och kompletterande nationell speciallagstiftning om behandlingen av personuppgifter. (RP 9/2018 rd, s. 4–5)

Behandlingen av personuppgifter i tjänsten Suomi.fi-meddelanden grundar sig på fullgörandet av den lagstadgade skyldighet som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har på det sätt som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata behandlar personuppgifter bl.a. för att kunna rikta meddelanden till rätt mottagare, informera om inkomna och olästa meddelanden, genomföra delgivningar och välja delgivningssätt samt för att kunna spara transaktions- och logguppgifter så att riktigheten i behandlingen av uppgifter och felsituationer kan utredas. Dessutom grundar sig behandling av personuppgifter för statistiska ändamål eller för utredning av kostnaderna för och omfattningen av användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden på artikel 6.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen, där det föreskrivs om utförande av en uppgift av allmänt intresse. När uppgifter används för statistiska ändamål samlas de in och publiceras så att en enskild fysisk person (eller ett företag) inte kan identifieras.

Organisationer som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden är i enlighet med dataskyddsförordningen personuppgiftsansvariga för innehållet i de meddelanden som de skickar. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är till denna del personuppgiftsbiträde för användarorganisationernas räkning. Meddelanden som användarorganisationerna är personuppgiftsansvariga för och som skickas via tjänsten Suomi.fi-

meddelanden kan innehålla bl.a. uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller uppgifter om domar i brottmål eller förseelser. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är som producent av tjänsten Suomi.fi-meddelanden inte part i den elektroniska kommunikationen och myndigheten har i princip inte rätt att läsa meddelanden som skickas till fysiska personer eller företag eller meddelanden som dessa skickar i tjänsten. Tjänsten Suomi.fi-meddelanden fungerar endast som en plattform för förmedling av kundorganisationernas meddelanden. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samlar inte in eller behandlar uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller uppgifter om domar i brottmål eller förseelser.

I tjänsten Suomi.fi-meddelanden överförs uppgifter alltid krypterade längs en informationssäker kanal, men kundorganisationen ska ändå alltid själv i egenskap av personuppgiftsansvarig för innehållet bedöma tjänstens säkerhet och dataskyddsriskerna i relation till organisationens användningsändamål.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är i fråga om behandlingen av personuppgifter som är relaterade till tjänsten Suomi.fi-meddelanden personuppgiftsansvarig när den behandlar personuppgifter som gäller den administrativa, funktionella och tekniska produktionen samt i fråga om innehållet i meddelanden som myndigheten själv sänder. Enligt 11 § 1 mom. i lagen om stödtjänster ska producenten av en meddelandeförmedlingstjänst för genomförande av elektronisk delgivning i anslutning till myndighetsverksamhet föra ett register över användarna av meddelandeförmedlingstjänsten.

Lagen om stödtjänster innehåller preciserande bestämmelser om behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter i serviceproduktionen inom en stödtjänst. Enligt 12 § 1 mom. i lagen om stödtjänster har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata rätt att behandla personuppgifter och andra uppgifter som avses i 9 § för att producera och utveckla stödtjänster som den svarar för. Enligt 12 § 2 mom. har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som serviceproducent och personuppgiftsansvarig rätt att behandla uppgifter som registrerats om användningen av en stödtjänst som den svarar för i syfte att visa att uppgifterna behandlats på riktigt sätt i stödtjänsten eller annars för att producera och utveckla en stödtjänst som den svarar för samt för att trygga tjänstens funktion och informationssäkerhet. Uppgifterna ska avföras ur registret så snart det inte längre finns någon i momentet ovan avsedd grund för behandlingen. Grunden och behovet av behandling ska bedömas minst vart femte år, om inte något annat följer av lag. Enligt 5 mom. har serviceproducenten vid tillhandahållandet av meddelandeförmedlingstjänsten rätt att till användarorganisationen ur det register som avses i 11 § 1 mom. lämna ut uppgifter som är nödvändiga för att verkställa delgivning och uppgifter som behövs för att verifiera delgivning som skett med hjälp av meddelandeförmedlingstjänsten.

Serviceproducenten ska enligt 13 § 3 mom. i lagen om stödtjänster bevara uppgifterna i det register som avses i 11 § 1 mom. och de uppgifter som behövs för att verifiera behandlingen av uppgifterna i registret och delgivningen, om inte något annat följer av användarorganisationens skyldighet att bevara uppgifter. Serviceproducenten ska bevara de meddelanden som förmedlats via meddelandeförmedlingstjänsten i fem år, om inte användaren har raderat dem före det. Enligt 4 mom. ska dessa uppgifter som avses i 3 mom. avföras ur registret så snart det inte längre finns någon laglig grund för behandlingen. Den registeransvarige ska bedöma behovet av att bevara uppgifterna minst vart femte år, om inte något annat följer av lag.

I registret över Suomi.fi-meddelanden sparas i nuläget personuppgifter om den fysiska person som använder tjänsten, t.ex. personbeteckning, e-postadress som användaren eventuellt uppgett eller en inloggningsspecifik kod som identifierar användaren av mobilapplikationen. I tjänsten sparas dessutom bl.a. uppgifter om huruvida personens konto i meddelandeförmedlingstjänsten

är aktivt eller stängt, personens språkval, identifieringskoder för inkomna och avsända meddelanden samt metadata.

Utöver dessa uppgifter sparas händelseuppgifter och logguppgifter. Logguppgifterna är uppgifter som ska sparas om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas och användarorganisationernas behandlingsåtgärder samt åtgärder som vidtagits i registret. Vidare sparas händelseuppgifter om åtgärder som personen vidtagit i samband med användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har enligt 20 § 1 mom. i lagen om stödtjänster en skyldighet att för säkerställande av lagligheten i behandlingen av uppgifterna föra ett loggregister över behandlingen av de uppgifter som registrerats om användningen av de stödtjänster som myndigheten producerar. I loggregistret ska det registreras uppgifter om den som behandlat uppgifterna, tidpunkten för behandlingen och de uppgifter eller grupper av data i systemet som varit föremål för behandling. Dessutom ska uppgifter om den till vilken uppgifterna lämnats ut med stöd av 14 § registreras. Enligt 20 § 2 mom. i lagen om stödtjänster ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bevara loggregistrets uppgifter i minst två år räknat från ingången av det kalenderår som följer efter tidpunkten för registreringen av uppgifterna.

I 21 § i lagen om stödtjänster föreskrivs det om vad Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata får använda uppgifterna i loggregistret för samt till vem myndigheten får lämna ut uppgifter och för vilka ändamål. Enligt 1 mom. får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata använda uppgifterna i loggregistret för att följa och övervaka behandlingen av uppgifter som registrerats om användningen av stödtjänsterna och för att upprätthålla informationssäkerheten. Enligt 2 mom. får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata lämna ut uppgifterna i loggregistret till polis- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott som gäller lagstridig behandling av uppgifter som registrerats om användningen av stödtjänsterna, om inte något annat föreskrivs om utlämnande av enstaka uppgifter till polisen. Enligt 3 mom. får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata också, med de begränsningar som föreskrivs i 11 och 12 § i offentlighetslagen, lämna ut uppgifter som registrerats i loggregistret till den person som de uppgifter som behandlats gäller. Dessutom får uppgifterna lämnas ut för något annat specificerat syfte, om den person som de uppgifter som behandlats gäller samt den som enligt loggregistret behandlat uppgifterna uttryckligen har samtyckt till utlämnandet.

Behandlingen av personuppgifter övervakas enligt 8 § i dataskyddslagen av dataombudsmannen i egenskap av nationell tillsynsmyndighet. I dataskyddslagen föreskrivs det bl.a. om rättssäkerheten i behandlingen av personuppgifter samt om eventuella påföljder.

Offentlighetslagen tillämpas på det sätt som anges ovan på hemlighållande och utlämnande av personuppgifter och andra uppgifter som förutsätts för produktionen av stödtjänsten, om inte annat föreskrivs i lagen om stödtjänster eller andra lagar. I offentlighetslagen föreskrivs det om rätt att få uppgifter om myndigheternas offentliga handlingar och om tystnadsplikten för den som arbetar hos en myndighet, om handlingars sekretess och om andra nödvändiga begränsningar till skydd för allmänna och privata intressen liksom om myndigheternas skyldigheter att genomföra den lagens syften. Offentlighetslagen tillämpas enligt lagens 4 § på myndigheter, men det som föreskrivs om myndigheter gäller enligt 2 mom. även sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som utövar offentlig makt och som med stöd av en lag eller förordningen eller en bestämmelse eller föreskrift som meddelats med stöd av en lag eller förordning utför ett offentligt uppdrag.

I 1 § i offentlighetslagen föreskrivs det om offentlighetsprincipen, enligt vilken myndighetshandlingar är offentliga om inte något annat föreskrivs särskilt i offentlighetslagen eller i någon annan lag. I 3 kap. i offentlighetslagen föreskrivs det om rätt att ta del av en handling och i 4 kap. om utlämnande av uppgifter ur en handling. I lagens 6 kap. föreskrivs det om skyldighet att iakttä sekretess och om sekretessbelagda myndighetshandlingar. Kapitlets 24 § innehåller i form av en förteckning bestämmelser om de vanligaste grunderna för sekretess. Lagens 7 kap. innehåller bestämmelser om undantag från och upphörande av sekretess. I 26 § i kapitlet föreskrivs det om de allmänna grunderna för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.

Offentlighetslagen tillämpas på verksamheten hos myndigheter som sänder Suomi.fi-meddelanden och på Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas verksamhet. Handlingar som användarorganisationerna via tjänsten Suomi.fi-meddelanden sänder till kunder inom förvaltningen kan vara myndighetshandlingar på vilka offentlighetslagen tillämpas. Dessutom kan meddelanden som användarorganisationerna sänder via tjänsten Suomi.fi-meddelanden innehålla sekretessbelagda uppgifter som avses i offentlighetslagen. I fråga om dessa ska således bestämmelserna om sekretess i offentlighetslagen tillämpas.

2.3.3 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen

Enligt 1 § 3 mom. i lagen om stödtjänster ska, om inte något annat föreskrivs i lagen om stödtjänster eller i någon annan lag, på informationshantering som relaterar till produktionen av stödtjänsterna och på användning av informationssystem tillämpas lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen).

I informationshanteringslagen föreskrivs det om den offentliga förvaltningens allmänna skyldigheter vid informationshantering och användning av informationssystem. Genom lagen säkerställs en enhetlig och högklassig hantering och informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial i syfte att genomföra offentlighetsprincipen. Ett annat syfte med lagen är att möjliggöra ett säkert och effektivt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial samt att främja informationssystemens och datalagens interoperabilitet.

Informationshanteringslagen tillämpas enligt lagens 3 § 1 mom. på informationshantering och på användning av informationssystem, då myndigheter behandlar informationsmaterial, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Enligt 5 mom. ska det som i lagens 4 kap. 22–24 och 25–27 § samt i 6 a kap. föreskrivs om informationshanteringsenheter och myndigheter tillämpas på privatpersoner och sammanslutningar samt på offentligrättsliga samfund som verkar som myndigheter till den del de sköter offentliga förvaltningsuppgifter. På privatpersoner, privaträttsliga sammanslutningar och sådana offentligrättsliga samfund som inte är myndigheter tillämpas dessutom vad som i 4 och 28 § föreskrivs om informationshanteringsenheter när de utövar offentlig makt på det sätt som avses i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen eller när det särskilt föreskrivs att den lagen ska tillämpas på deras verksamhet. Vidare tillämpas vad som i 19 § 2 mom. samt i 24 a och 24 b § föreskrivs om myndigheter på privaträttsliga sammanslutningar och sådana offentligrättsliga samfund som inte är myndigheter när de utövar offentlig makt på det sätt som avses ovan.

Informationshanteringslagens 2 kap. innehåller bestämmelser om planering och beskrivning av informationshanteringen. Ledningen för informationshanteringsenheterna, såsom statliga ämbetsverk, bär ansvaret för att se till att informationshanteringen ordnas korrekt på det sätt som avses i 4 § 2 mom. i informationshanteringslagen. En informationshanteringsenhet ska också enligt 5 § i lagen förvalta en informationshanteringsmodell som definierar och beskriver informationshanteringen i dess verksamhetsmiljö och bedöma ändringar och konsekvenser som

berör dels planerade väsentliga administrativa reformer som påverkar innehållet i informationshanteringsmodellen, dels ibruktagande av informationssystem vid informationshanteringsenheten.

Informationshanteringslagens 4 kap. innehåller bestämmelser bl.a. om skyldigheter som gäller säkerheten i fråga om informationsmaterial och informationssystem samt om informering om och beredskap för störningssituationer. Exempelvis i 14 § i informationshanteringslagen anges det att en myndighet som överför sekretessbelagd information i det allmänna datanätet ska överföra informationen i ett krypterat eller på annat sätt skyddat format. Dessutom ska överföringen ordnas så att mottagaren verifieras eller identifieras på ett tillräckligt informationssäkert sätt, innan mottagaren kommer åt att behandla den överförda sekretessbelagda informationen.

I 4 a kap. i informationshanteringslagen föreskrivs det i sin tur om åtgärder för säkerställande av hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om de åtgärder som genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) förutsätter inom den offentliga förvaltningens verksamhetsområde, dvs. om skyldigheter som gäller cybersäkerhet och tillsynen över att de fullgörs. Utanför tillämpningsområdet för 4 a kap. faller vissa myndigheter och myndighetsfunktioner som uppräknas i lagens 3 § 3 mom. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utesluts inte från tillämpningsområdet för lagens 4 a kap. Myndigheten är därmed skyldig att uppfylla de skyldigheter som gäller cybersäkerhet i 4 a kap. i informationshanteringslagen.

2.3.4 Övriga allmänna lagar inom förvaltningen och diskrimineringslagen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som är serviceproducent för meddelandeförmedlingstjänsten, har till uppgift att producera stödtjänster med tjänsteansvar och i enlighet med de allmänna lagar som gäller myndighetsverksamhet. Till de allmänna lagarna inom förvaltningen hör utöver de lagar som uppräknas ovan i detta avsnitt 2.3 bl.a. lagen om elektroniska tjänster, som beskrivs ovan i avsnitt 2.1.1 samt förvaltningslagen, språklagen (423/2023) och samiska språklagen (1086/2003).

I förvaltningslagen föreskrivs det bl.a. om jämlikt bemötande av dem som uträttar ärenden hos förvaltningen, om serviceprincipen, rådgivningsskyldigheten, behandling och inledning av förvaltningsärenden samt om delgivning av förvaltningsbeslut och andra handlingar. Exempelvis den serviceprincip som anges i 7 § i förvaltningslagen ålägger myndigheterna att ordna möjligheterna att uträtta och behandla ärenden så att den som uträttar förvaltningsärenden får behörig service och myndigheten kan sköta sin uppgift med gott resultat.

Genom språklagen tryggas för var och en rätten att hos domstolar och andra myndigheter använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska. Språklagen innehåller bestämmelser bl.a. om rätten att använda finska och svenska hos myndigheterna samt om tryggheten av de språkliga rättigheterna. Genom samiska språklagen tryggas i sin tur bl.a. samernas rätt att använda sitt eget språk hos domstolar och andra myndigheter.

Utöver de allmänna lagarna om förvaltningen ska serviceproducenten för meddelandeförmedlingstjänsten Suomi.fi-meddelanden, dvs. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, följa de allmänna förvaltningsrättsliga principer som det föreskrivs om i 6 § i förvaltningslagen. Till principerna hör bl.a. det allmänna kravet på jämlikt bemötande av dem som uträttar ärenden inom förvaltningen. Nära kopplat till detta är diskrimineringslagen

(1325/2014), som bl.a. syftar till att främja likabehandling och förebygga diskriminering och som tillämpas på såväl offentlig som privat verksamhet. I 5 § i diskrimineringslagen föreskrivs det om myndigheternas skyldighet att främja likabehandling i sin verksamhet. Enligt paragrafen ska myndigheten bedöma hur dess verksamhet påverkar olika befolkningsgrupper och hur likabehandling i övrigt uppnås i verksamheten, samt vidta de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Lagen innehåller också bestämmelser bl.a. om förbud mot diskriminering och repressalier samt om legitima grunder för särbehandling.

2.3.5 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

Syftet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) är enligt lagens 1 § bl.a. att trygga den elektroniska kommunikationens konfidentialitet och att värna om integritetsskyddet. Enligt definitionerna i 3 § avses i lagen med *kommunikationsförmedlare* ett teleföretag, en sammanslutningsabonnent och en sådan annan aktör som förmedlar elektronisk kommunikation för andra än personliga eller med sådana jämförbara sedvanliga privata ändamål. Enligt 3 § 37 punkten avses i sin tur med *kommunikationstjänst* en tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av meddelanden i kommunikationsnät samt överförings- och sändningstjänster i masskommunikationsnät och interpersonella kommunikationstjänster.

Kommunikationsverket (numera Transport- och kommunikationsverket) lämnade den 28 april 2016 ett utlåtande till kommunikationsutskottet (Dnr 1260/04/2016) om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och lag om ändring av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (RP 59/2016 rd). Enligt kommunikationsverkets dåvarande bedömning tillhandahålls en meddelandeförmedlingstjänst enligt lagförslaget i princip i rollen som kommunikationsförmedlare enligt 3 § 36 punkten i informationssamhällsbalken (nuvarande lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation). Enligt punkten i fråga avses med kommunikationsförmedlare ett teleföretag, en sammanslutningsabonnent och en sådan annan aktör som förmedlar elektronisk kommunikation för andra än personliga eller med sådana jämförbara sedvanliga privata ändamål. Vid tillhandahållande av en meddelandeförmedlingstjänst ska således enligt Kommunikationsverket i regel skyldigheterna enligt 17 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, som gäller behandling av elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter iakttas, liksom även lagens 247 §, där det föreskrivs om en allmän skyldighet att sörja för informationssäkerheten. Tolkningen motsvarar Kommunikationsverkets avgörandep Praxis, där kommunikationsförmedlare enligt tolkningarna har varit bl.a. Posti, när bolaget tillhandahåller tjänsten Netposti.

I 33 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation finns bestämmelser om hantering av informationssäkerhet och störningar samt anmälan om störningar. Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska dock inte tillämpas till den del det är fråga om tillhandahållande av betrodda tjänster som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, dvs. den s.k. eIDAS-förordningen. eIDAS-förordningen samt regleringen av tillsynen över cybersäkerhet beskrivs närmare i avsnitt 2.3.6 och 2.3.7 i denna proposition.

2.3.6 eIDAS-förordningen

I eIDAS-förordningen inrättades ett interoperabelt system för elektronisk identifiering med syftet att göra det möjligt att med ett elektroniskt identifieringsmedel som beviljats i en medlemsstat identifiera sig i offentliga elektroniska tjänster i en annan medlemsstat. En annan avsikt med förordningen var att harmonisera bestämmelserna om betrodda tjänster inom EU.

Europaparlamentet och rådet antog den 11 april 2024 förordning (EU) 2024/1183 om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 vad gäller inrättandet av ett europeiskt ramverk för digital identitet (nedan den reviderade eIDAS-förordningen). eIDAS-förordningen är som sådan tillämplig rätt i medlemsstaterna. Förordningen ger emellertid medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme i vissa frågor.

Enligt artikel 2.1 i eIDAS-förordningen tillämpas förordningen på system för elektronisk identifiering som har anmälts av en medlemsstat, och tillhandahållare av betrodda tjänster som är etablerade inom unionen. Med tillhandahållare av betrodda tjänster avses enligt artikel 3.19 en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en eller flera betrodda tjänster, antingen i egenskap av kvalificerade eller icke kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. Med kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster avses enligt artikel 3.20 en tillhandahållare av betrodda tjänster som tillhandahåller en eller flera kvalificerade betrodda tjänster och som beviljats status som kvalificerat av tillsynsorgan.

Enligt artikel 3.16 i den reviderade eIDAS-förordningen avses med betrodda tjänster elektroniska tjänster som vanligen tillhandahålls mot ersättning. Ett annat villkor för att en tjänst ska betraktas som betrodd tjänst är enligt ledet att tjänsten består av någon av de uppgifter som förtecknas i ledet. Enligt underpunkt k är en sådan uppgift tillhandahållande av elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser. Med elektronisk tjänst för rekommenderad leverans avses enligt artikel 3.36 en tjänst som gör det möjligt att överföra uppgifter mellan tredje män på elektronisk väg och tillhandahåller bevis avseende de överförda uppgifternas hantering, inklusive bevis för uppgifternas sändning och mottagande, och som skyddar överförda uppgifter mot risken för förlust, stöld, skada eller otillåtna ändringar.

Med kvalificerade betrodda tjänster avses med stöd av artikel 3.17 i eIDAS-förordningen en betrodd tjänst som uppfyller tillämpliga krav i eIDAS-förordningen. Införskaffande av status som kvalificerad betrodd tjänst sker med stöd av artikel 21 enligt tjänstetillhandahållarens övervägande. Regleringen av icke-kvalificerade betrodda tjänster i eIDAS-förordningen är emellertid inte valfri, utan förordningen tillämpas om de definitioner som gäller den betrodda tjänsten och tillhandahållaren av den betrodda tjänsten uppfylls.

Bestämmelser om de informationssäkerhets- och anmälningskrav som tillämpas på tillhandahållare av betrodda tjänster finns i NIS 2-direktivet och således nationellt i cybersäkerhetslagen (124/2025). Informationssäkerhetskraven i fråga gäller både kvalificerade och icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. På icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster tillämpas dessutom artikel 19 a i eIDAS-förordningen, som infördes genom den reviderade eIDAS-förordningen, som innehåller bestämmelser om krav på riskhantering och anmälan om störningar. Med stöd av artikel 19 a.2 antog kommissionen den 27 oktober 2025 en genomförandeakt (EU) 2025/2160 om tillämpningsreglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om hanteringen av risker som gäller icke-kvalificerade tillhandahållande av betrodda tjänster i fråga om referensstandarder, specifikationer och förfaranden. I enlighet med artikel 19 a.2 i eIDAS-förordningen anses kraven i artikeln i fråga uppfyllas om standarderna, de tekniska specifikationerna och förfarandena iakttas.

Vid beredningen bedömdes det att meddelandeförmedlingstjänsten Suomi.fi-meddelanden ska anses vara en icke-kvalificerad betrodd tjänst som avses i eIDAS-förordningen och som ska uppfylla de i de ovannämnda akterna föreskrivna allmänna informationssäkerhets-, riskhanterings- och störningsanmälningskrav som tillämpas på den. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har inte tills vidare ansökt om status som kvalificerad betrodd tjänst för sin tjänst Suomi.fi-meddelanden.

Cybersäkerhetscentret vid Transport- och kommunikationsverket utöver tillsyn över efterlevnaden av eIDAS-förordningen. Ämbetsverket är besvärsmyndighet i ärenden som gäller verksamheten inom betrodda tjänster. Icke-kvalificerade tjänstetillhandahållare övervakar ämbetsverket endast på grundval av tjänstetillhandahållares anmälningar om störningar eller klagomål om tjänsterna.

2.3.7 Reglering och övervakning av cybersäkerheten

Nationella bestämmelser om kraven enligt NIS 2-direktivet, som gäller cybersäkerheten, och om tillsynen över efterlevnaden av direktivet finns i cybersäkerhetslagen och i fråga om den offentliga förvaltningens ansvarsområde i informationshanteringslagen. Som det konstateras ovan i avsnitt 2.3.3 är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata skyldig att uppfylla de skyldigheter avseende cybersäkerhet som anges i 4 a kap. i informationshanteringslagen. Enligt 18 h § i informationshanteringslagen utövar Transport- och kommunikationsverket tillsyn över att de skyldigheter som föreskrivs i 4 a kap. och i bestämmelser som antagits med stöd av NIS 2-direktivet fullgörs inom den offentliga förvaltningen.

Utgående från det som ovan nämns om att meddelandeförmedlingstjänsten Suomi.fi-meddelanden ska betraktas som en sådan icke-kvalificerad tillhandahållare av en betrodd tjänst som avses i eIDAS-förordningen ska cybersäkerhetslagen till denna del tillämpas på tjänsten. I definitionerna i 2 § i cybersäkerhetslagen hänvisas det till definitionerna i eIDAS-förordningen i fråga om de begrepp för kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster (6 punkten) och tillhandahållare av betrodda tjänster (9 punkten) som nämns ovan i avsnitt 2.3.6. Enligt 3 § 2 mom. 2 punkten tillämpas lagen också på en aktör, oavsett storlek, som tillhandahåller en betrodd tjänst.

I 26 § i cybersäkerhetslagen finns bestämmelser om de myndigheter som utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen, bestämmelser som utfärdats med stöd av den och bestämmelser som antagits med stöd av NIS 2-direktivet. Enligt 1 mom. 1 punkten utövas tillsyn över de ovannämnda av Transport- och kommunikationsverket till den del det är fråga om aktörer som avses i punkterna 1–7 i bilaga I och punkterna 1–5 i bilaga II.

2.3.8 Lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft

I Europaparlamentets och rådets direktiv om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG ((EU) 2022/2557, nedan CER-direktivet) föreskrivs det om åtgärder och krav som stöder s.k. kritiska entiteters motståndskraft. CER-direktivet har genomförts nationellt genom lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft (310/2025, nedan CER-lagen).

CER-regleringen ålägger kritiska aktörer att göra en riskbedömning av betydande risker som kan hindra dem från att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster. Kritiska aktörer åläggs också att vidta lämpliga och proportionella tekniska, säkerhetsrelaterade och organisatoriska åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft samt att anmäla incidenter som stör eller kan störa tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster.

CER-lagen är en allmän lag. I 3 § 1 mom. i CER-lagen föreskrivs det att om det i Europeiska unionens rättsakter sektorsspecifikt krävs att kritiska aktörer vidtar åtgärder för att stärka sin motståndskraft och kraven åtminstone är likvärdiga med motsvarande skyldigheter enligt denna lag, ska dessa tillämpas på den kritiska aktören i stället för CER-lagen. Enligt 2 mom. är tillämpningsordningen densamma om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats

med stöd av den finns krav som avviker från CER-lagen i fråga om den riskbedömning eller den anmälan av incidenter som görs av en kritisk aktör, och kraven har åtminstone samma verkan som motsvarande skyldigheter enligt CER-lagen. Enligt 4 mom. finns det bestämmelser i cybersäkerhetslagen om skyldigheten för en kritisk aktör som identifierats enligt CER-lagen att hantera cybersäkerhetsrelaterade risker.

CER-regleringen tillämpas på kritiska aktörer som avses i den lagen. Med kritisk entitet avses enligt artikel 2.1 1 i CER-direktivet en offentlig eller privat entitet som har identifierats av en medlemsstat i enlighet med artikel 6 som tillhörande en av de kategorier som anges i den tredje kolumnen i tabellen i bilagan. Till kategorierna av entiteter i den tredje kolumnen i tabellen i bilagan hör bl.a. inom sektorn digital infrastruktur de tillhandahållare av betrodda tjänster som definieras i artikel 3.19 i eIDAS-förordningen och som omfattar både kvalificerade och icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. Till kategorierna av entiteter inom sektorn offentlig förvaltning hör också offentliga förvaltningsentiteter hos nationella regeringar såsom de definieras av en medlemsstat i enlighet med nationell rätt. Med aktörer inom sektorn offentlig förvaltning hänvisas det enligt 1 § 3 mom. i CER-lagen till de myndigheter som anges i 4 § 1 mom. 1 punkten i offentlighetslagen, dvs. till statliga förvaltningsmyndigheter och andra statliga ämbetsverk och inrättningar.

Enligt artikel 6.1 i CER-direktivet ska medlemsstaterna senast den 17 juli 2026 identifiera de kritiska entiteterna för de sektorer och undersektorer som anges i bilagan. När en medlemsstat identifierar kritiska entiteter ska den ta hänsyn till resultatet av sin riskbedömning samt sin strategi och tillämpa samtliga följande kriterier: a) entiteten tillhandahåller en eller flera samhällsviktiga tjänster, b) entiteten bedriver verksamhet, och dess kritiska infrastruktur är belägen på denna medlemsstats territorium och c) en incident skulle få betydande störande effekter, enligt vad som fastställs i enlighet med artikel 7.1, för entitetens tillhandahållande av en eller flera samhällsviktiga tjänster eller för tillhandahållandet av andra samhällsviktiga tjänster i de sektorer som anges i bilagan och som är beroende av den eller de samhällsviktiga tjänsterna.

Kommissionen har antagit den delegerade förordningen (EU) 2023/2450 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 genom upprättande av en förteckning över samhällsviktiga tjänster. Den icke uttömmande förteckningen i artikel 2 över samhällsviktiga tjänster innehåller bl.a. inom sektorn digital infrastruktur tillhandahållande av betrodda tjänster och inom sektorn offentlig förvaltning tjänster som tillhandahålls av offentliga förvaltningsentiteter enligt definitionen i artikel 2.10 i CER-direktivet samt enligt medlemsstaternas definition i enlighet med nationell rätt.

Enligt 13 § 1 mom. i CER-lagen ska ett ärende som gäller identifiering av en kritisk aktör avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde den aktuella aktören hör. Enligt artikel 6.3 i CER-direktivet ska varje medlemsstat upprätta en förteckning över de kritiska entiteter som har identifierats enligt punkt 2 och säkerställa att dessa kritiska entiteter underrättas om att de har identifierats som kritiska entiteter inom en månad från identifieringen.

Utifrån det som anges ovan kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata betraktas som en kritisk aktör i fråga om tjänsten Suomi.fi-meddelanden, eftersom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata på det sätt som konstateras ovan till denna del kan betraktas som tillhandahållare av en betrodd tjänst. Dessutom är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en i CER-direktivet och CER-lagen avsedd aktör inom den offentliga förvaltningen, och tjänsten Suomi.fi-meddelanden är en tjänst som myndigheten tillhandahåller i egenskap av organ inom den offentliga förvaltningen. Om Myndigheten för digitalisering och

befolkningsdata ska betraktas som kritisk aktör förutsätts emellertid enligt det som konstaterats ovan ett avgörande av ministeriet inom ansvarsområdet i fråga.

Om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av aktör inom den offentliga förvaltningen betraktas som kritisk aktör tillämpas på myndigheten skyldigheterna enligt CER-lagen i fråga om riskbedömning (14 §), vidtagande av åtgärder och plan för säkerställande av motståndskraften (15 §) samt skyldighet att anmäla incidenter (16 §). Om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata betraktas som kritisk aktör i egenskap av tillhandahållare av en betrodd tjänst tillämpas de ovannämnda skyldigheterna enligt CER-lagen inte i enlighet med bestämmelsen om avgränsning av tillämpningsområdet i 2 § 3 mom. i CER-lagen. Enligt momentet i fråga tillämpas 7 § 3 mom. 3–5 punkten och 4 mom. 13 § 3 mom., 14–16 §, 5 kap. och 29 § inte på en kritisk aktör som är verksam inom sektorn bankverksamhet enligt punkt 3 i tabellen i bilagan till CER-direktivet, inom sektorn finansmarknadsinfrastruktur enligt punkt 4 i den tabellen eller inom sektorn digital infrastruktur enligt punkt 8 i den tabellen. Enligt tabellen i bilagan i CER-direktivet hör tillhandahållare av betrodda tjänster till sektorn digital infrastruktur som avses i punkt 8. Enligt skäl 20 i direktivet bygger avgränsningen av tillämpningsområdet på att NIS-2-direktivet föreskriver om krav som till verkningarna minst motsvarar de ovannämnda skyldigheterna.

2.4 Produktion och utveckling av en meddelandeförmedlingstjänst som offentlig förvaltningsuppgift

Som det konstaterats ovan producerar och utvecklar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en meddelandeförmedlingstjänst med stöd av det som föreskrivs i 3 § i lagen om stödtjänster. I 5 § i lagen om stödtjänster föreskrivs det om en skyldighet för myndigheterna att använda en meddelandeförmedlingstjänst som i enlighet med 8 a § 1 mom. i lagen om stödtjänster används i användarorganisationens elektroniska delgivningsförfarande. Bestämmelser om meddelandeförmedlingstjänsten finns dessutom i lagen om digitala tjänster, där 5 § ålägger myndigheter att ge alla en möjlighet att för mottagande av meddelanden använda en meddelandeförmedlingstjänst eller någon annan tillräckligt informationssäker elektronisk dataöverföringsmetod. Med hjälp av meddelandeförmedlingstjänsten kan det säkerställas att myndigheterna kan sända delgivningar och meddelanden på det sätt som lagen förutsätter, tillräckligt informationssäkert och tillförlitligt.

Det är möjligt att till meddelandeförmedlingstjänsten sända både bevisliga och vanliga elektroniska delgivningar och tjänsten gör det möjligt att behandla sekretessbelagda handlingar. Meddelandeförmedlingstjänsten skiljer sig från de andra delgivningsadresser som det föreskrivs om i 18 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation så till vida att en delgivning till en person som använder meddelandeförmedlingstjänsten kan sändas till personens konto i meddelandeförmedlingstjänsten utan personens samtycke, vilket understryker meddelandeförmedlingstjänstens betydelse i elektroniskt delgivningsförfarande.

Enligt 21 § i postlagen (415/2011) ska den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster se till att det delgivningsförfarande per post som föreskrivs i lag kan användas och på behörigt sätt genomföras i hela landet. Med stöd av 2 mom. kan en myndighet avtala om genomförande av ett sådant delgivningsförfarande per post som föreskrivs i lag också med ett annat postföretag än det som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. En myndighet kan ingå ett sådant avtal endast med ett sådant postföretag som har förutsättningar att sköta denna uppgift på behörigt sätt.

I en regeringsproposition om ändring av postlagen bedömdes omfattande bl.a. relationen mellan bestämmelserna om insamling och utdelning enligt 21 § i postlagen och 124 § i grundlagen och

man ansåg att postlagens 21 § och de bestämmelser om insamling och utdelning som hänför sig till den är av betydelse med tanke på myndighetsverksamheten i synnerhet därför att anhängiggörandet av ärenden, sändandet av begäranden om utredning och av svar på dem samt delgivningen av beslut i en betydande del av förvaltningsärendena sker per post. (RP 58/2022 rd. s. 87)

Enligt motiveringen i propositionen i fråga använder myndigheterna inte den samhällsomfattande tjänst som Posti Ab tillhandahåller, utan avtalar separat med Posti Ab om posttjänster. Alla myndigheter använder inte nödvändigtvis just de brevtjänster som Posti Ab tillhandahåller, utan myndigheterna kan ingå ett kommersiellt avtal om brevtjänster också med andra postföretag. Samhällsomfattande tjänster kan i regel betraktas som den basservice inom infrastrukturen som fastställs i lag och inte som en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen. Bestämmelserna om tjänsteansvar är på grund av sin natur tillämpliga på Posti Ab:s verksamhet endast när bolaget utför en offentlig förvaltningsuppgift i egenskap av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Förfarandet med mottagningsbevis har ansetts vara en viktig form av förvaltningsförfarande, och den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster har därför till denna del ansetts sköta en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. Skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift förutsätter också tjänsteansvar enligt strafflagen (39/1889). När den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster sköter ett lagstadgat delgivningsförfarande med stöd av ett avtal som slutits med en myndighet, kan verksamheten betraktas som skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen. I motiveringen konstaterades vidare att en vanlig delgivning för närvarande är den vanligaste formen av delgivning, och bestämmelsen om tjänsteansvar i 21 § i postlagen gäller generellt på det sätt som beskrivs ovan uppgifter i anslutning till delgivningsförfarandet. Den gällande bestämmelsen innehåller ingen avgränsning i till exempel enbart förfarandet med mottagningsbevis. I motiveringen bedömdes att det dåvarande rättsläget emellertid var oklart, varför bestämmelsen har preciserats i synnerhet när det gäller fördelningen av tjänsteansvaret. (RP 58/2022 rd. s. 32)

Enligt motiveringen till 21 § 2 mom. ändras momentet så att en myndighet kan avtala om genomförande av ett sådant delgivningsförfarande per post som föreskrivs i lag också med ett annat postföretag än den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster. Med genomförande av delgivningsförfarandet avses att delgivningar delas ut och sänds till mottagarna. En myndighet kan ingå ett sådant avtal endast med ett sådant postföretag som har förutsättningar att sköta denna uppgift. Myndighetsbrev och vanliga delgivningar som sker per post genom dem delas ut förutom av den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster också av många andra postföretag. Ändringen förtydligar rättsläget och ger inte bara den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster utan också andra postföretag lagstadgad rätt att sköta det delgivningsförfarande per post som föreskrivs i lag och som betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift. Genom ändringen flyttas således inte verkställandet av delgivningsförfarandet bort från tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster, utan det föreskrivs endast om den rättsliga grunden för att delgivningar kan delas ut förutom av tillhandahållaren av samhällsomfattande tjänster även av andra postföretag som delar ut myndighetsbrev. (RP 58/2022 rd, s. 88)

Både vid delgivningsförfarande per post och vid elektroniskt delgivningsförfarande är det fråga om samma lagstadgade förfarande, som ska betraktas som en väsentlig del av förvaltningsförfarandet. Den delgivning av myndigheter som föreskrivs i förvaltningslagen är en del av behandlingen av ett förvaltningsärende och en förutsättning för möjligheten att utöva rätten att söka ändring (RP 72/2002 rd, s. 115). Den avsikten med delgivning både per post och elektroniskt är att säkerställa att den delgivningsskyldighet som i lag föreskrivs för myndigheter uppfylls.

Delgivning är på det sätt som anges ovan till sin natur en integrerad del av förvaltningsförfarandet. När meddelandeförmedlingstjänsten bedöms som en offentlig förvaltningsuppgift kan det göras i analogi med den ovannämnda bedömningen i förarbetena till postlagen om delgivningsförfarandets karaktär. Med stöd av det ovan konstaterade kan meddelandeförmedlingstjänsten anses vara en central del av myndigheternas elektroniska delgivningsförfarande. Dessa faktorer som helhet talar för att produktionen och utvecklingen av meddelandeförmedlingstjänsten ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift. Denna slutledning ligger också i linje med den synpunkt som framfördes i svaret till förvaltningsutskottet vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition som ledde till stiftandet av lagen om stödtjänster (RP 59/2016 rd, Rsv 02.06.2016).

2.5 Privata digitala posttjänster

2.5.1 Marknaden för privata digitala posttjänster i Finland

Med privata digitala posttjänster avses kommersiella tjänster, där den som använder tjänsten som enklast har en elektronisk postlåda i bruk för att centraliserat ta emot meddelanden som olika organisationer och aktörer sänder. Tjänsterna kan innehålla också andra funktioner, t.ex. möjlighet att arkivera inkomna handlingar och meddelanden. Generellt är syftet med privata digitala posttjänster ofta att i vidare bemärkelse än bara en digital postlåda fungera som en av de sammanhållande tjänsterna i medborgarnas och företagens administrativa vardag. Det är alltså inte t.ex. fråga om en elektronisk posttjänst som bygger enbart på mottagande och sändande av meddelanden mellan en oavgränsad grupp.

Posti Group Abp (nedan Posti) har sedan 2001 tillhandahållit den elektroniska postlådstjänsten NetPosti, där finländarna har kunnat ta emot elektroniska meddelanden från företag, sammanslutningar och myndigheter. NetPosti blev 2019 tjänsten OmaPosti, som Posti fortsättningsvis tillhandahåller. I nuläget är OmaPosti en digital postlådstjänst, där användaren kan ta emot elektroniska brev från företag, sammanslutningar och myndigheter samt följa och administrera sina paketförsändelser. Användaren kan också betala räkningar direkt via OmaPosti och arkivera elektroniska brev och fakturor. Tjänsten kan användas med webbläsare eller med mobilapplikationen OmaPosti, och användaren får en notifikation per e-post eller via mobilapplikationen när ny post har inkommit till tjänsten.

Förutom Posti tillhandahåller också Kivra Oy (nedan Kivra) för närvarande privata digitala posttjänster för konsumenter och företag i Finland. Kivra är ett bolag som ursprungligen grundades i Sverige 2011. I Finland grundades bolaget 2011, och det har tillhandahållit digitala posttjänster i Finland sedan början av 2020. I den digitala postlådstjänsten Kivra som bolaget tillhandahåller kan användarna ta emot elektronisk post av olika verifierade företag, organisationer och myndigheter, betala räkningar, arkivera handlingar och ta emot löneverifikat och inträdesbiljetter. Användaren kan också befullmäktiga en annan person att läsa post som inkommer till tjänsten. Kivra kan användas med webbläsare eller med mobilapplikationen Kivra, och användaren får en notifikation per e-post eller via mobilapplikationen om att ny post har inkommit till tjänsten.

Kivra och OmaPosti är avgiftsfria för användare som tar emot digital post via tjänsterna. Företag och organisationer som sänder meddelanden via de digitala posttjänsterna betalar för överföringen av meddelanden till operatörerna av de digitala postlådorna. Exempelvis betalar företagen och organisationerna till Kivra ett ”digitalt porto” för leverans av dokument när de använder Kivras tjänster. En bakomliggande orsak till att tjänsterna är avgiftsfria är att en så bred användarbas som möjligt förbättrar möjligheterna till affärsrörelse för tillhandahållaren av digitala posttjänster bland företag, organisationer och myndigheter.

Generellt är den s.k. nätverkseffekten karakteristisk för marknaden för digitala posttjänster. Denna innebär att den nytta som användaren upplever sig få av tjänsten är beroende av i vilken mån andra använder samma tjänst. På den digitala postmarknaden innebär detta att ju fler organisationer som sänder meddelanden till en viss digital posttjänst, desto mer gynnar och lockar den digitala posttjänsten användare. Effekten fungerar också tvärtom så att ju färre användare en viss digital posttjänst har, desto färre incitament har organisationerna att sända meddelanden till den digitala posttjänsten i fråga. Detta kan leda till att marknaden koncentreras och sektorn blir etablerad på ett sådant sätt att det kan vara svårt för nya aktörer att komma in på marknaden.

Tills vidare tillhandahåller andra privata aktörer inte motsvarande digitala postlåd tjänster på marknaden i Finland eller möjlighet att ta emot exempelvis elektroniska myndighetsmeddelanden centraliserat. En utredning om privata digitala posttjänster som man lät göra som stöd för lagberedningen visade att det eventuellt kan finnas intresse inom banksektorn att börja förmedla digital myndighetspost. Intresse kan finnas också inom teleoperatörssektorn, där stark autentisering och funktioner som är jämförbara med digital post används i tjänsterna. För närvarande tillhandahåller aktörerna inom dessa sektorer emellertid inte lösningar för förmedling av myndighetskommunikation.

Genom Kivras och OmaPostis tjänster kan användarna ta emot elektroniska meddelanden inte bara av privata aktörer utan också av myndigheter. För närvarande finns det bland de organisationer som sänder meddelanden via tjänsterna myndigheter och aktörer inom den offentliga förvaltningen, t.ex. välfärdsområden och ämbetsverk. Aktörer inom den offentliga förvaltningen som sänder elektroniska meddelanden via privata digitala posttjänster avtalar separat med de privata tillhandahållarna av digitala posttjänster om förmedling av meddelanden.

Lagstiftningen hindrar inte i egentlig mening myndigheter eller andra offentliga aktörer från att utnyttja privata digitala posttjänster i kommunikationen till kunder inom förvaltningen, trots att myndigheterna enligt lagen om stödtjänster omfattas av skyldigheten att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden. I regel ska myndigheterna emellertid ansöka om undantagstillstånd enligt 7 § i lagen om stödtjänster om de inte använder meddelandeförmedlingstjänsten så som den föreskrivna användningsskyldigheten förutsätter. Det kommunikationssätt som väljs, t.ex. användning av privata digitala posttjänster, ska uppfylla villkoren i lagstiftningen exempelvis i fråga om informationssäkerhet. Exempelvis innehåller lagen om elektronisk kommunikation som reglerar sändandet av myndigheternas elektroniska delgivning, inga begränsningar med avseende på vilken teknik och vilka system som kan användas för att genomföra elektronisk delgivning. Det leveranssätt som väljs ska emellertid uppfylla kraven i lagen om elektronisk kommunikation. Exempelvis i samband med bevislig elektronisk delgivning ska mottagaren av en delgivning enligt 18 § 3 mom. i lagen om elektronisk kommunikation identifieras med hjälp av datatekniskt tillförlitlig och bevislig identifieringsteknik. Kraven på informationssäkerhet och sekretess kan också ställa begränsningar på delgivningssättet.

När det gäller andra handlingar än handlingar som ska delges bestämmer lagstiftningen om det ärende som kommunikationen gäller förutom vilka krav som ställs på informationssäkerhet och sekretess även på vilket sätt myndigheten kan sända meddelanden elektroniskt. Också 5 § 1 mom. i lagen om digitala tjänster styr myndigheterna i valet av sätt att sända meddelanden. Enligt momentet ska myndigheterna ge alla en möjlighet att i sina ärenden för mottagande av elektroniska meddelanden och handlingar från en myndighet också använda den meddelandeförmedlingstjänst som avses i lagen om stödtjänster eller någon annan tillräckligt informationssäker elektronisk dataöverföringsmetod, om myndigheten kan sända meddelandet eller handlingen i elektronisk form. Denna skyldighet gäller myndigheten oavsett om den är skyldig att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden eller inte.

2.5.2 Regleringen av privata digitala posttjänster

2.5.2.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

Ovan i avsnitt 2.3.5 redovisas det för det yttrande som Kommunikationsverket (i nuläget Transport- och kommunikationsverket) lämnade i samband med stiftandet av lagen om stödtjänster, där det konstateras att en meddelandeförmedlingstjänst tillhandahålls i rollen som förmedlare av kommunikation i enlighet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. I sitt yttrande konstaterar Kommunikationsverket att denna tolkning motsvarar Kommunikationsverkets avgörandepraxis, där kommunikationsförmedlare enligt tolkningarna har varit bl.a. Posti, när bolaget tillhandahåller tjänsten Netposti. Enligt denna linjedragning som gäller tjänsten Netposti (nuvarande OmaPosti) måste vid sidan av tjänsten Suomi.fi-meddelanden också andra privata digitala posttjänster anses höra till tillämpningsområdet för lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Som det konstateras ovan i avsnitt 2.3.5 tillämpas lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation dock inte i privata digitala posttjänster i fråga om informationssäkerhet och störningshantering eller anmälan om störningar, eftersom lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation inte blir tillämplig till den del det är fråga om tillhandahållande av en i eIDAS-förordningen avsedd betrodd tjänst. eIDAS-förordningen och regleringen av och tillsynen över cybersäkerheten beskrivs i fråga om privata digitala posttjänster närmare i avsnitten 2.5.2.3 och 2.5.2.4 i denna proposition.

2.5.2.2 Reglering av och tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Privata digitala postaktörer är skyldiga att följa tillämplig lagstiftning om behandling av personuppgifter, framför allt EU:s dataskyddsförordning samt den kompletterande och preciserande dataskyddslagen, när de behandlar personuppgifter i samband med de digitala posttjänster som de tillhandahåller. Privata digitala postaktörer är i fråga om de tjänster de tillhandahåller i regel personuppgiftsansvariga och de tillämpar till denna del regleringen om behandling av personuppgifter självständigt. Därmed fastställer de självständigt exempelvis grunderna för behandling av personuppgifter, användningsändamålen och andra detaljer i fråga om behandlingen av personuppgifter när det gäller de tjänster de tillhandahåller.

I kapitel VI i EU:s allmänna dataskyddsförordning föreskrivs det om oberoende tillsynsmyndigheter med uppgift att utöva tillsyn över efterlevnaden av dataskyddsregleringen. I Finland är tillsynsmyndigheten enligt 8 § i dataskyddslagen dataombudsmannen. Enligt 9 § i lagen har dataombudsmannen en byrå med minst två biträdande dataombudsmän och ett behövligt antal föredragande som är förtrogna med dataombudsmannens uppgiftsområde och annan personal. Bestämmelser om dataombudsmannens uppgifter och befogenheter finns i artiklarna 55–59 i dataskyddsförordningen. Dataombudsmannens tillsynsuppgift bygger i synnerhet på artikel 57.1 a i dataskyddsförordningen, enligt vilken tillsynsmyndigheten på sitt territorium ska övervaka och verkställa tillämpningen av denna förordning. Enligt 14 § har dataombudsmannen också andra uppgifter och befogenheter som anges i denna lag och annanstans i lag. Dessutom utövar dataombudsmannen tillsyn över efterlevnaden av lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten, dvs. dataskyddslagen avseende brottmål (1054/2018) enligt bestämmelserna i 8 kap. i den lagen. Lagstiftningen om dataskydd och den allmänna tillsynen över den omfattar i tämligen bred bemärkelse behandlingen av personuppgifter enligt lagen om stödtjänster. Lagstiftningen om dataskydd och tillsynen i enlighet med den gäller också behandling av personuppgifter i privat digital postverksamhet.

Enligt 303 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har Transport- och kommunikationsverket till uppgift att övervaka att den lagen samt bestämmelser och beslut som utfärdats med stöd av den iakttas, om inte något annat föreskrivs i lagen. Förmedlingsuppgifterna vid kommunikation innehåller personuppgifter, såsom IP- eller e-postadresser, och enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har Transport- och kommunikationsverket uppgifter som gäller tillsynen över behandlingen av dessa uppgifter.

2.5.2.3 eIDAS-förordningen

Som det konstaterats ovan innehåller eIDAS-förordningen bestämmelser om kvalificerade och icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster, som omfattas av de informationssäkerhets- och anmälningskrav som föreskrivs i NIS 2-direktivet och således nationellt i cybersäkerhetslagen. På icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster tillämpas dessutom artikel 19 a i eIDAS-förordningen, som infördes genom den reviderade eIDAS-förordningen och som innehåller bestämmelser om krav som gäller riskhantering och anmälan om störningar.

Med hänvisning till den utgångspunkt avseende meddelandeförmedlingstjänsten som anges ovan i avsnitt 2.3.6 utgår denna proposition från att privata digitala posttjänster betraktas som i eIDAS-förordningen avsedda betrodda tjänster, som ska uppfylla de allmänna krav på informationssäkerhet, riskhantering och störningsanmälningar som anges i de ovannämnda rättsakterna. Detta grundar sig på att privata digitala posttjänster i regel är öppna för allmänheten och tillhandahålls mot ersättning. Dessutom uppfyller de definitionen av elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser. Privata tillhandahållare av digitala posttjänster har tills vidare inte ansökt om att få status som kvalificerade betrodda tjänster för sina tjänster. Således betraktas de som icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster.

I och med tillämpningen av eIDAS-förordningen blir privata digitala postaktörer i egenskap av tillhandahållare av betrodda tjänster skyldiga att i fråga om de betrodda tjänsterna uppfylla kraven på tillgänglighet med stöd av artikel 15 i eIDAS-förordningen. Enligt artikeln ska betrodda tjänster göras tillgängliga på ett klart och begripligt språk, i enlighet med Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och med tillgänglighetsdirektivet. Enligt artikel 13.1 i eIDAS-förordningen har tillhandahållare av betrodda tjänster dessutom skadeståndsansvar för skada som åsamkats en fysisk eller juridisk person avsiktligt eller på grund av oaktsamhet genom deras underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt denna förordning. Enligt artikeln har varje fysisk eller juridisk person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av denna förordning av en tillhandahållare av betrodda tjänster rätt att begära ersättning i enlighet med unionsrätten och nationell rätt. Bevisbördan för avsikt eller oaktsamhet hos en icke-kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster ska vila på den fysiska eller juridiska person som gör gällande sådan skada som avses ovan.

Eftersom privata digitala posttjänster är icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster övervakas de av Cybersäkerhetscentret vid Transport- och kommunikationsverket, som utövar tillsyn över efterlevnaden av eIDAS-förordningen endast på grundval av störningsanmälningar från tjänstetillhandahållare eller klagomål om tjänsterna. Ambetsverket är som det nämnts ovan också besvärsmyndighet i ärenden som gäller verksamheten inom betrodda tjänster.

2.5.2.4 Reglering och övervakning av cybersäkerheten

Cybersäkerhetskraven enligt 4 a kap. i informationshanteringslagen tillämpas enligt 3 § 5 mom. i informationshanteringslagen inte på privata aktörer som sköter en offentlig

förvaltningsuppgift. Således är de cybersäkerhetskrav i informationshanteringslagen som gäller den offentliga förvaltningen och tillsynen över dem inte tillämpliga på privata aktörer som sköter en offentlig förvaltningsuppgift. Däremot tillämpas cybersäkerhetslagen på privata digitala posttjänster i enlighet med lagens 3 § 1 mom. 1 punkt i situationer där en privat aktör anses bedriva i bilaga I i cybersäkerhetslagen avsedd verksamhet, förutsatt att den uppfyller eller överskrider villkoren för medelstora företag enligt artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag samt tillhandahåller sina tjänster eller bedriver sin verksamhet i någon av Europeiska unionens medlemsstater. I verksamhet som avses i bilagan kan det, när det gäller privata digitala posttjänster, handla om punkt 6 digital infrastruktur. Till exempel bedriver tillhandahållare av betrodda tjänster enligt artikel 2.6 g sådan verksamhet som avses i bilagan, och i avsnitt 2.5.2.3 ovan konstateras det att privata digitala posttjänster ska betraktas som tillhandahållare av betrodda tjänster.

I definitionerna i 2 § i cybersäkerhetslagen hänvisas det till definitionerna i eIDAS-förordningen i fråga om de begrepp för kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster (6 punkten) och tillhandahållare av betrodda tjänster (9 punkten) som nämns ovan i avsnitt 2.3.6 och 2.5.2.3. Enligt 3 § 2 mom. 2 punkten tillämpas lagen också på en sådan aktör, oavsett storlek, som tillhandahåller en betrodd tjänst. Kraven i cybersäkerhetslagen gäller alltså sådana privata digitala posttjänster som är i eIDAS-förordningen avsedda tillhandahållare av betrodda tjänster, oavsett deras storlek. På motsvarande sätt som konstateras ovan i avsnitt 2.3.7 utövar Transport- och kommunikationsverket i fråga om dessa aktörer tillsyn över efterlevnaden av cybersäkerhetslagen, föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt bestämmelser som utfärdats med stöd av NIS 2-direktivet.

2.5.2.5 Informationssäkerhetskraven i informationshanteringslagen

I 4 kap. i informationshanteringslagen föreskrivs det om krav som ställs på informationssäkerheten. Bestämmelserna i kapitlet förpliktar också privata aktörer när de sköter en offentlig förvaltningsuppgift. Privata tillhandahållare av digitala posttjänster har tills vidare inte skött offentliga förvaltningsuppgifter, varvid informationssäkerhetskraven i 4 kap. i informationshanteringslagen inte har gällt dem. I fråga om 4 kap. i informationshanteringslagen föreskrivs det inte om någon separat tillsynsmyndighet.

2.5.2.6 Lagen om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft

Som det konstateras ovan i avsnitt 2.3.8 föreskrivs det i CER-direktivet och CER-lagen, som antagits med stöd av direktivet, bl.a. om kritiska aktörer och skyldigheter som gäller dem. Kritiska aktörer kan omfatta bl.a. aktörer som är kvalificerade eller icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. Som det nämnts ovan kan privata tillhandahållare av digitala posttjänster betraktas som icke-kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster. Således är det möjligt att privata digitala postaktörer kan vara kritiska aktörer som avses i CER-regleringen och således höra till tillämpningsområdet för CER-regleringen. Detta förutsätter emellertid enligt 13 § 1 mom. i CER-lagen ett beslut av det ministerium till vars ansvarsområde aktören i fråga hör.

Det bör noteras att tillämpningsområdet för bestämmelserna i CER-lagen enligt vad som konstateras ovan i avsnitt 2.3.8 är avgränsat bl.a. i fråga om de kritiska aktörer som är verksamma inom sektorn digital infrastruktur, dit exempelvis tillhandahållare av betrodda tjänster hör. Således är de skyldigheter för kritiska aktörer som föreskrivs i CER-lagen inte tillämpliga på privata digitala postaktörer i egenskap av tillhandahållare av betrodda tjänster,

om det har bestämts att de är kritiska aktörer i egenskap av tillhandahållare av betrodda tjänster. Därmed har CER-lagen i praktiken konsekvenser för privata digitala postaktörer främst i det avseendet att den tillsynsmyndighet som avses i 19 § i CER-lagen i samarbete med Försörjningsberedskapscentralen kan ge aktörerna sådant stöd som avses i artikel 10.1 i CER-direktivet för att förbättra motståndskraften (8 § 3 mom. i CER-lagen). (RP 205/2024 rd, s. 65) Aktörerna är emellertid i detta fall skyldiga att hantera risker och incidenter i enlighet med bestämmelserna i cybersäkerhetslagen.

2.6 Bedömning av nuläget

2.6.1 Utnyttjande av tjänsten Suomi.fi-meddelanden

Antalet medborgare som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden har under åren ökat med cirka 15 000 användare i månaden, dvs. med cirka 180 000 användare per år under en tid då ibruktagandet av tjänsten har förutsatt samtycke av en kund inom förvaltningen. Man har strävat efter att öka antalet användare genom kommunikationsinsatser från myndigheternas sida, men trots åtgärderna har användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden varit begränsad och tjänsten inte blivit välkänd. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata började den 12 maj 2025 som en del av programmet för att prioritera digitala myndighetstjänster uppmana personer som inte har tjänsten Suomi.fi-meddelanden i bruk att i samband med Suomi.fi-identifiering ta i bruk meddelandetjänsten. Som en följd av detta har antalet användare av Suomi.fi-meddelanden ökat och i februari 2026 var antalet användare totalt cirka 2,6 miljoner. Antalet användare ökade mest under de första veckorna efter att uppmaningarna att ta tjänsten i bruk inleddes. Efter att den lagstiftningsshelhet som gäller prioritering av elektronisk delgivning i myndighetsverksamhet träder i kraft den 14 april 2026 bygger ibruktagandet av tjänsten Suomi.fi-meddelanden huvudsakligen på ett förfarande med myndighetsinitiativ, där tjänsten tas i bruk för en kund inom förvaltningen utan kundens samtycke. Efter ändringen i fråga kan antalet användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden i bästa fall öka till hela 4,4 miljoner.

Myndigheterna har inte fullt ut uppfyllt skyldigheten enligt 5 § i lagen om stödtjänster att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Enligt Statens revisionsverks revisionsberättelse 2022 har användningen av tjänsten i myndighetsverksamhet tills vidare varit begränsad, och utnyttjandegraden är avsevärt lägre än i fråga om motsvarande tjänster i de övriga nordiska länderna (VTV:n tarkastuskertomukset 10/2022). Användningen av tjänsten har varit begränsad delvis för att medborgarna och företagen inte tidigare har tagit tjänsten Suomi.fi-meddelanden i bruk heltäckande och antalet slutanvändare därmed har varit begränsat. Integreringen i tjänsten har också vid myndigheterna upplevts vara besvärlig och dyr och på grund av det låga antalet användare har det inte alltid ansetts vara värt att satsa på det. Avsaknad av någon viss teknisk funktion, parallella kommunikationssätt och reserverade uppfattningar om tjänsten är andra exempel på orsaker som begränsat ibruktagandet av tjänsten vid olika myndigheter.

Användningen av tjänsten Suomi.fi-meddelanden har varit begränsad exempelvis inom den kommunala sektorn. Den kartläggning av kommunernas digitalisering (2024) som Kommunförbundet gjort visar att endast ett fåtal kommuner har tagit i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden i omfattande grad i tjänsterna inom olika funktioner och sektorer. I välfärdsområdena har tjänsten Suomi.fi-meddelanden använts ännu mer begränsat än inom den kommunala sektorn, trots att också välfärdsområdena enligt lag är skyldiga att använda meddelandeförmedlingstjänsten Suomi.fi-meddelanden. I nuläget använder en fjärdedel av välfärdsområdena inte tjänsten Suomi.fi-meddelanden över huvud taget. Hälften av de välfärdsområden som har tagit tjänsten i bruk sänder årligen endast några hundratal Suomi.fi-meddelanden, vilket innebär att tjänsten används inom en mycket begränsad del av välfärdsområdenas funktioner.

Myndigheterna och organisationerna inom den offentliga förvaltningen har emellertid i ökande grad tagit i bruk tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Enligt den förteckning som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för över organisationer och tjänster som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden använder mer än 400 myndigheter och aktörer inom den offentliga förvaltningen tills vidare tjänsten för att sända meddelanden till sina kunder. Antalet myndigheter som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden väntas fortsätta att öka under den närmaste framtiden efter att lagstiftningshelheten om prioritering av elektronisk delgivning i myndighetsverksamhet har trätt i kraft den 14 april 2026. Under 2025 framskred ibruktagandet av tjänsten Suomi.fi-meddelanden i synnerhet i välfärdsområdena och hos Folkpensionsanstalten, som började utnyttja Suomi.fi-meddelanden i juni 2025 och fram till november 2025 redan hade sänt mer än 2,2 miljoner Suomi.fi-meddelanden.

Det ökade antalet användare av tjänsten Suomi.fi-meddelanden både bland kunderna inom förvaltningen och bland myndigheterna ledde under 2025 till att antalet sända Suomi.fi-meddelanden ökade och möjliggjorde således besparingar inom den offentliga förvaltningen redan innan prioriteringen av elektronisk delgivning trätt i kraft. Under 2025 (situationen den 20 november 2025) förmedlades totalt 23 miljoner Suomi.fi-meddelanden. Antalet ökade med cirka 50 procent jämfört med jämförelseperioden under 2024. Bland de mest betydande avsändarna av Suomi.fi-meddelanden ökade antalet Suomi.fi-meddelanden som Skatteförvaltningen sände med 62 procent under jämförelseperioden, Transport- och kommunikationsverket Traficoms meddelanden med 43 procent, polisens med 72 procent och sysselsättningstjänsternas (från början av 2025 kommunernas) med 88 procent.

Myndigheterna kan enligt lagen om stödtjänster trots skyldigheten att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden använda också andra elektroniska kanaler för att sända meddelanden och delgivningar. Myndigheterna kan exempelvis ha i bruk egna e-tjänster dit deras meddelanden och handlingar sänds. Som det konstaterats tidigare utnyttjar en del av myndigheterna också privata digitala posttjänster för att sända elektroniska meddelanden och delgivningar till kunder inom förvaltningen. Det är emellertid oklart i vilken omfattning myndigheter som omfattas av skyldigheten att använda meddelandeförmedlingstjänsten har bedömt alternativet att använda andra kommunikationstjänster i förhållande till undantag från användningsskyldigheten i anslutning till nödvändighetsvillkoret enligt lagen om stödtjänster. Det har nämligen hittills inte gjorts en enda ansökan om undantag från skyldigheten att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

I nuläget varierar således myndigheternas förfaranden i fråga om sändande av meddelanden och delgivningar, och all myndighetspost skickas inte centraliserat till tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Kunder inom förvaltningen får således ta emot meddelanden och delgivningar från myndigheterna via flera olika kanaler, vilket försvårar hanteringen av elektronisk post från myndigheterna.

Användargränssnittet för tjänsten Suomi.fi-meddelanden har bedömts vara bristfälligt i förhållande till företagsanvändares behov och deras meddelanden. Det är t.ex. inte möjligt att från företagets sida avgränsa kommunikationen ärendespecifikt inom företaget eller exempelvis i en situation där företaget anlitar en bokföringsbyrå. Den som har rätt att teckna företagets firma eller en befullmäktigad person kommer i nuläget åt att behandla samtliga meddelanden som sänts till eller av företaget, vilket har upplevts vara problematiskt. Tjänsten Suomi.fi-meddelanden har i nuläget bedömts betjäna främst ensamföretagare eller småföretag, i vilka den som har rätt att teckna företagets firma sköter alla myndighetsärenden för företagets del. De utmaningar som gäller juridiska personer i användargränssnittet för tjänsten Suomi.fi-meddelanden förutsätter betydande utvecklingsarbete. Därför är det inte möjligt att analysera

regleringen i lagen om stödtjänster i fråga om juridiska personer ännu i samband med detta projekt.

2.6.2 Användning av privata digitala posttjänster

Utbudet och användningen av privata digitala posttjänster har blivit bredare i Finland under de senaste åren och för närvarande verkar två privata aktörer som tillhandahåller digitala postlådstjänster på marknaden i Finland. Dessa är Posti, som har tillhandahållit en elektronisk postlådstjänst redan en längre tid, och Kivra, som kom in på marknaden i Finland för några år sedan.

Många finländare har tagit i bruk någondera eller eventuellt båda av de privata digitala posttjänsterna. Exempelvis enligt Posti hade dess tjänst OmaPosti i april 2025 totalt 2,9 miljoner användare och enligt Kivra använder mer än 6,5 miljoner människor i Finland och Sverige bolagets tjänst. Enligt en enkätundersökning som gjordes på uppdrag av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i början av hösten 2025 hade 52 procent av de cirka tusen finländare i åldern 18–99 år som svarade på enkäten funktionen Digiposti i OmaPosti i bruk som digital posttjänst och 10 procent använde Kivras digitala posttjänst.

Också myndigheterna och aktörer inom den offentliga förvaltningen har tagit i bruk privata digitala posttjänster för att sända myndighetsmeddelanden till kunder inom förvaltningen. Enligt den enkätundersökning som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata hösten 2025 riktade till organisationer inom den offentliga förvaltningen för att utreda användningen av digitala posttjänster använde 14 procent av de 208 organisationer inom den offentliga förvaltningen som svarade på enkäten OmaPosti och 12 procent Kivra för att sända myndighetsmeddelanden, t.ex. beslut, fakturor, kallelser, meddelanden och andra delgivningar, till enskilda kunder. Enligt enkätundersökningen används digitala posttjänster i viss mån inom välfärdsområdena, medan användningen är mer begränsad i kommunerna och hos staten. Enligt den utredning om privata digitala posttjänster som man lät göra till stöd för lagberedningen har en orsak till att privata digitala posttjänster används i kommunerna och välfärdsområdena varit att det har varit relativt enkelt att integrera till tjänsterna via operatörerna.

De myndigheter som i nuläget sänder elektroniska meddelanden och delgivningar via privata digitala posttjänster har separat avtalat om förmedlingen av meddelanden med de privata digitala postaktörerna. På grund av den nätverkseffekt som är karakteristisk för den digitala postmarknaden kan det i den nuvarande modellen, som enbart bygger på separata avtal mellan de sändande myndigheterna och de digitala postaktörerna, vara besvärligt för nya aktörer att få myndigheter till sina digitala posttjänster bl.a. som avsändare av delgivningar, om aktören i fråga inte har tillräckligt många slutanvändare i det skedet. Det är likaså svårare att få slutanvändare till tjänsten om det inte bland de organisationer som sänder meddelanden och delgivningar via tjänsten finns organisationer som är viktiga för slutanvändaren.

Alla myndigheter utnyttjar emellertid inte privata digitala postaktörer för förmedling av elektroniska meddelanden, och en del av myndigheterna kan använda bara en privat digital postaktörs tjänster för förmedling av sina meddelanden. Som det har konstaterats ovan kan myndigheterna vid sidan av privata digitala posttjänster använda också andra kommunikationskanaler för att förmedla sina meddelanden, vilket har lett till att myndighetsposten är splittrad mellan olika leveranskanaler. Medborgarna och företagen är därmed tvungna att följa och använda flera tjänster för att ta emot elektronisk post av offentliga aktörer. Det är inte heller i nuläget möjligt för medborgarna och företagen att få elektronisk post av offentliga och privata aktörer centraliserat till bara en digital postlåda. Detta försvårar administrationen av inkommen digital post och smidig skötsel av ärenden samt orsakar

medborgarna och företagen en administrativ börda, vilket också kan försvaga incitamenten för att ta i bruk nya digitala kommunikationskanaler.

Myndigheterna kan förväntas börja sända meddelanden och delgivningar i högre grad än tidigare till tjänsten Suomi.fi-meddelanden i och med att regleringen om prioritering av elektronisk delgivning träder i kraft den 14 april 2026. De myndigheter som omfattas av skyldigheten att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden kan emellertid med hänsyn till skyldigheterna enligt lagen om stödtjänster fortsättningsvis sända elektronisk post till privata digitala posttjänster. Alla myndigheter kommer exempelvis inte nödvändigtvis att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden i alla sina kundgrupper, om de av grundad anledning ansöker om undantag från användning av tjänsten. Således kan myndighetsmeddelandena och myndighetsdelgivningarna fortsättningsvis vara spridda mellan olika digitala postlådor. Dessutom kommer privata aktörers meddelanden och eventuellt också en del meddelanden från offentliga aktörer som inte omfattas av användningsskyldigheten fortsättningsvis att läsas separat t.ex. via privata digitala posttjänster.

Möjligheten att ta emot myndighetsmeddelanden centraliserat till en digital postlåda har fått understöd av medborgarna. Av dem som svarade på den enkätundersökning som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata lät utföra i början av hösten 2025 skulle 83 procent hellre använda en enda digital postlåda för att ta emot meddelanden från myndigheterna än flera parallella digitala postlådor. Samtidigt vill drygt hälften, dvs. 54 procent av dem som svarade, ha myndighetsmeddelanden separat från annan digital post, medan 46 procent av dem som svarade vill ha alla meddelanden, dvs. både myndigheternas och privata aktörers meddelanden till samma digitala postlåda. En centraliserad digital postlåda understöddes i alla händelser av nästan hälften av dem som svarade. Därmed kan en enda digital postlåda som är avsedd för alla meddelanden anses framträda som en lösning som medborgarna kan understöda.

Enligt enkätundersökningen uppskattar medborgarna möjligheten att själva påverka valet av digital posttjänst och i vilka digitala postlådor myndighetsmeddelanden visas. Om en medborgare tar i bruk en ny privat digital postlåda vill 54 procent av dem som svarade själv ge tillstånd till att meddelanden som myndigheterna sänder visas i den nya privata digitala postlådan. Av dem som svarade vill 35 procent för sin del att myndigheternas meddelanden automatiskt visas i den nya privata digitala postlådan. Vidare ansåg 58 procent av dem som svarade att det är viktigt att ha möjlighet att själv välja till vilken digital postlåda myndigheternas meddelanden kommer. Av dem som svarade förhöll sig 25 procent neutralt till saken.

Enligt den utredning om privata digitala posttjänster som man lät göra till stöd för lagberedningen understöder också flera statliga myndigheter alternativet att meddelanden från den privata och den offentliga sektorn förs samman i en kanal och att användaren har möjlighet att välja sin digitala postlåda bland flera digitala posttjänster. Enligt utredningen betraktas det också inom kommun- och välfärdsområdessektorn som önskvärt med en kommunikationskanal för kunderna och att användarna har möjlighet att välja varifrån de får notifikationer och meddelanden.

De privata digitala posttjänsterna har potential att tillhandahålla kunderna inom förvaltningen en bättre användarupplevelse än tjänsten Suomi.fi-meddelanden också när det gäller att ta emot och behandla digital post från myndigheterna, eftersom de privata digitala posttjänsterna kan möjliggöra funktioner som inte nödvändigtvis ingår i tjänsten Suomi.fi-meddelanden. De privata digitala posttjänsterna kan också ha bättre möjligheter än tjänsten Suomi.fi-meddelanden att svara på behoven hos företag och andra juridiska personer som är kunder hos förvaltningen när det gäller att administrera digital myndighetspost. Dessutom kan

myndigheterna i och med de mervärdestjänster som de privata digitala posttjänsterna tillhandahåller avsändarorganisationerna möjliggöra funktioner för kunderna inom förvaltningen som underlättar hanteringen av digital myndighetspost, såsom betalning av räkningar som myndigheterna sänder direkt via den privata digitala posttjänsten. Tillhandahållande av mervärdestjänster kan emellertid kräva utveckling av den bakgrundstjänst som tjänsteproducenten administrerar.

2.6.3 Tillhandahållande av visningsprogram som offentlig förvaltningsuppgift

Syftet med denna regeringsproposition är att göra det möjligt att ta emot vanliga och bevisliga delgivningar som sänts till meddelandeförmedlingstjänsten med hjälp av ett visningsprogram som ingår i tjänstetillhandahållarens tjänst. I enlighet med det som konstateras ovan handlar produktionen och utvecklingen av meddelandeförmedlingstjänsten om en offentlig förvaltningsuppgift. När meddelandeförmedlingstjänsten och det elektroniska delgivningsförfarande som är tjänstens användningsändamål bedöms som helhet, måste den verifiering av mottagandet av delgivningen som är en förutsättning för visning av delgivningen och mottagning av bevislig delgivning betraktas som en väsentlig del av genomförandet av delgivningsförfarandet. Därför är tillhandahållande av ett visningsprogram en sådan biträdande uppgift som är fast integrerad i en offentlig förvaltningsuppgift och som måste betraktas som en del av den offentliga förvaltningsuppgift som gäller meddelandeförmedlingstjänsten. Uppgiftens karaktär som biträdande offentlig förvaltningsuppgift bedöms närmare i avsnitt 10.4.

I nuläget finns det inte på det sätt som förutsätts i 124 § i grundlagen bestämmelser i lag avseende meddelandeförmedlingstjänsten om att överlåta en biträdande uppgift som gäller genomförande av delgivning. Detta kan vara en delorsak till att myndigheterna inte i någon betydande mån har använt privata digitala posttjänster i sitt delgivningsförfarande. Myndigheterna kan emellertid redan i nuläget sända elektroniska delgivningar direkt till privata digitala postaktörers tjänster, vilket regleringen i lagen om elektronisk kommunikation i och för sig möjliggör. Då har de privata digitala posttjänsterna inte någon skyldighet att till denna del följa de allmänna lagar som gäller förvaltningen, och de personer som behandlar delgivningar i de privata digitala posttjänsterna verkar inte under tjänsteansvar, trots att det är möjligt att i det avtal som ingås med en privat aktör införa en bestämmelse om att följa de allmänna lagar som gäller förvaltningen. För att en privat digital postaktör i enlighet med 124 § i grundlagen ska kunna biträda i skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift som gäller genomförande av meddelandeförmedlingstjänsten och således i sin tjänst visa delgivningar som myndigheterna sänt till meddelandeförmedlingstjänsten måste det föreskrivas i lag om att uppgiften kan överlåtas till en privat aktör.

3 Målsättning

Målet för propositionen är att göra det möjligt att visa myndigheternas delgivningar som sparats i den meddelandeförmedlingstjänst som förvaltas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata också i privata digitala posttjänsters användargränssnitt förutom i de användargränssnitt som tillhandahålls i förvaltningens gemensamma tjänst Suomi.fi-meddelanden, som produceras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Det att privata digitala posttjänster börjar utnyttjas i allt större utsträckning för myndigheternas elektroniska delgivningar bidrar till att medborgarna får en högklassig användarupplevelse och möjlighet att välja vilken tjänst de använder för mottagande av delgivningar samtidigt som det skapar förutsättningar för nya digitala affärsmodeller, en starkare digital tillväxtmiljö och innovationer. Ett annat mål är att elektronisk post från såväl myndigheter som privata avsändare i regel kan tas emot i en enda tjänst.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att lagen om stödtjänster ändras så att det ska vara möjligt att genom avtal även anlita privata aktörer för visandet av myndigheternas elektroniska delgivningar som sparats i meddelandeförmedlingstjänsten Suomi.fi-meddelanden med hjälp av ett visningsprogram. Därmed ska förvaltningens kunder kunna läsa myndigheternas delgivningar inte bara i användargränssnittet för tjänsten Suomi.fi-meddelanden, som administreras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, utan också i användargränssnitt av privata digitala posttjänster som ingått ett avtal. Detta ska vara möjligt så att privata digitala posttjänster i de visningsprogram som de tillhandahåller via gränssnitt visar myndigheternas meddelanden som på ett centraliserat sätt sparats i den meddelandeförmedlingstjänst som fungerar som bakgrundstjänst för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Det föreslås att lagen om stödtjänster ska ändras genom att foga till lagens definitioner ett visningsprogram, till 2 a kap. en paragraf om tillhandahållande av ett visningsprogram samt ett nytt 2 b kap. om tjänsteleverantörens visningsprogram. I fortsättningen ska ett visningsprogram definieras i lagen om stödtjänster. Med det avses en digital tjänst som fungerar som användargränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten enligt lagen om stödtjänster. I och med att nya aktörer kommer med, ska rollen av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som tillhandahållare av ett visningsprogram klarläggas i lagens 2 a kap., även om myndigheten också överför uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram till privata aktörer. Genom detta säkerställs att förvaltningens kunder alltid kan använda användargränssnittet för tjänsten Suomi.fi-meddelanden för att läsa och ta emot delgivningar.

I det nya 2 b kap. finns bestämmelser om överföringen av uppgiften att visa elektroniska delgivningar till en annan tjänsteleverantör genom avtal och om förutsättningarna för detta. Andra tjänsteleverantörer sköter en biträdande offentlig förvaltningsuppgift, när de med hjälp av visningsprogram visar elektroniska delgivningar som har sänts av myndigheter och sparats på ett meddelandeförmedlingstjänstskonto. I detta sammanhang föreskrivs också om det straffrättsliga ansvaret i anknytning till skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift samt om en hänvisning till skadeståndsansvar. Därmed föreskrivs det i lagen om överföringen av en biträdande offentlig förvaltningsuppgift till en enskild på det sätt som förutsätts i 124 § i grundlagen.

Det föreslås att visandet av delgivningar i praktiken ordnas så att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som fungerar som serviceproducent, och tjänsteleverantören ingår ett avtal med stöd av vilket tjänsteleverantören ansluter sitt visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten Suomi.fi-meddelanden med hjälp av ett användargränssnitt. Mottagaren av delgivningar ska bland de anslutna aktörerna kunna välja de digitala posttjänster till vilka han eller hon vill ta emot myndigheternas delgivningar. Därmed blir det möjligt för en mottagare av delgivningar att ta emot och läsa myndigheternas delgivningar i visningsprogrammen för de privata digitala posttjänster som har ingått ett avtal, som mottagaren valt och som är antecknade i användarregistret för tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

I det nya 2 b kap., som föreslås till lagen om stödtjänster, föreskrivs det om de krav som tjänsteleverantörer ska uppfylla för att med serviceproducenten kunna ingå ett avtal om tillhandahållandet av ett visningsprogram. Denna uppgift är en biträdande offentlig förvaltningsuppgift. För att ett avtal kan ingås förutsätts tjänsteleverantörer vara tillförlitliga, ha rätt att utöva näring i Finland och ha den tekniska, finansiella, yrkesmässiga och

verksamhetsmässiga beredskap uppgiften kräver samt tillräckligt med personal. Därtill ska kapitlet innehålla bestämmelser om minimiinnehållet i avtalet mellan serviceproducenten och en tjänsteleverantör som deltar i visandet av delgivningar och om serviceproducentens skyldighet att utarbeta och upprätthålla allmänna och offentligt tillgängliga standardavtalsvillkor gällande kraven i avtalet. Genom kraven på tjänsteleverantören och avtalets minimiinnehåll säkerställs att tjänsteleverantören sköter sina uppgifter på behörigt sätt.

I det nya 2 b kap. ska det även föreskrivas om samarbetet mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören och om bortkopplandet av tjänsten vid störningar samt om störningsanmälningar. Tjänsteleverantören och serviceproducenten ska samarbeta för att säkerställa meddelandeförmedlingstjänstens funktion. Det är meningen att säkerställa att myndigheternas elektroniska delgivningar förmedlas till rätt mottagare på ett flexibelt och informationssäkert sätt. När det gäller störningar ska den som ansvarar för ett informationssystem som använts för att producera meddelandeförmedlingstjänsten eller ett visningsprogram och som orsakar olägenhet för deras funktion eller informationssäkerhet vara skyldig att omedelbart vidta åtgärder för att rätta till situationen. Enligt förslaget ska det också vara möjligt för serviceproducenten och tjänsteleverantörerna att koppla sitt informationssystem, sin tjänst eller sitt visningsprogram bort från ett system som upprätthålls av någon annan, om meddelandeförmedlingstjänsten eller ett informationssystem som använts för att producera tjänsten eller ett visningsprogram som anslutits till meddelandeförmedlingstjänsten orsakar olägenhet för funktionen eller informationssäkerheten av meddelandeförmedlingstjänsten eller ett visningsprogram som anslutits till den. Därtill ska det i detta sammanhang även föreskrivas om tjänsteleverantörens skyldighet att informera serviceproducenten och den som använder visningsprogrammet om vissa störningar.

I det föreslagna 2 b kap. i lagen om stödtjänster finns också bestämmelser om behörigheten av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som fungerar som serviceproducent, samt dess rätt att övervaka tjänsteleverantörernas verksamhet. Syftet med bestämmelserna om tillsyn är att se till att tjänsteleverantörerna iakttar de skyldigheter och krav som tillhandahållandet av ett visningsprogram för med sig.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna

Propositionen har direkta ekonomiska konsekvenser i synnerhet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Förslagets ekonomiska konsekvenser hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata riktar sig till såväl utvecklings- och underhållskostnader för det tekniska genomförandet som till administrativa kostnader. Utvecklings- och underhållskostnader innehåller till exempel kostnader som hör ihop med produktförvaltningen och -utvecklingen av visningsprogrammet och det tekniska genomförandet av Suomi.fi-meddelanden i anknytning till det. I fråga om produktförvaltningen säkerställs visningsprogrammets underhåll, inklusive beredskapen för eventuella störningar samt agerande med anledning av dem. Även den regelbundna revisionen av visningsprogrammet, genom vilken tjänstens höga kvalitet och pålitlighet säkerställs, leder till ekonomiska konsekvenser. När det gäller produktutveckling beror de ekonomiska konsekvenserna på den vidareutveckling som visningsprogrammet kräver i fråga om nödvändiga utvecklingsobjekt. Vidareutvecklingsbehoven i anknytning till visningsprogrammet och Suomi.fi-meddelanden beror på kund- och myndighetsresponsen, ändringar i lagstiftningen och föreskrifter samt utvecklingsbehov som identifierats i ekosystemet. Dessutom leder den teknologiska utvecklingen till nya utvecklingsobjekt, med hjälp av vilka det uppstår nya möjligheter att förbättra servicens kvalitet, effektivitet och genomslag.

Utöver kostnaderna för det tekniska genomförandet och dess utveckling kommer det att uppstå ekonomiska konsekvenser för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata med anledning av koordineringen, administreringen och övervakningen av det samarbetsnätverk som bildas med privata aktörer, det nödvändiga juridiska stödet och kundbetjänings- och rådgivningsuppgifter gällande såväl de organisationer som sänder meddelanden som kunderna.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bedömer att behovet av kundbetjäning, rådgivning och digitalt stöd sannolikt växer något i synnerhet under de första tiderna, om det blir möjligt för kunden att ta emot myndigheternas delgivningar också i privata digitala posttjänster såsom det föreslås.Handledningen om den mer komplicerade tjänsten och helheten av flera olika aktörer ökar längden av möten inom kundbetjäning och digitalt stöd, även om det är de privata digitala posttjänsterna som ordnar kundstödet i fråga om privata digitala posttjänster. Det att myndigheternas delgivningar också sänds till privata digitala posttjänster kommer sannolikt att öka onödig efterfrågan och tidvis förutsätta av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata styrning av kunder till kundtjänsten av aktörer inom digitala posttjänster. Förändringen kräver också mer omfattande anvisningsmaterial samt eventuellt ändringar i kundservicesystem.

Administreringen av det samarbetsnätverk som skapas med privata aktörer inom digitala posttjänster, inklusive till exempel säkerställandet av att aktörerna uppfyller kraven och fungerar på ett säkert sätt och annan nödvändig koordinering, kommunikation och samarbete är för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en ny uppgiftshelhet som leder till nya kostnader. Också de nya uppgifterna i anknytning till tillsynen över skötseln av privata digitala posttjänsters offentliga förvaltningsuppgift kan ge upphov till nya kostnader.

När det gäller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata består de ekonomiska konsekvenserna av såväl personal- som köptjänstkostnader. Under utvecklingsskedet var utvecklingsprojektets kostnadsestimat sammanlagt 8,5 miljoner euro under åren 2025–2027. Enligt Finanspolitiska ministerutskottets riktlinjer har det för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för 2025 anvisats för köptjänst- och personalkostnader med anledning av genomförandet en nyttjande- och bokföringsrätt på 1,6 miljoner euro från moment 28.70.01 Styrning och utveckling av informations- och kommunikationstekniken (IKT) inom den offentliga förvaltningen i budgeten för 2024 samt uppföljningsfinansiering i tredje tilläggsbudgeten för 2025 till moment 28.30.03 Omkostnader för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Utöver utvecklingskostnader uppskattar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att det i och med propositionen uppstår en bestående årlig kostnad på cirka 2,15 miljoner euro för den från och med 2028. Därtill kan propositionen också i fortsättningen ha indirekta ekonomiska konsekvenser för utvecklingen av tjänsten Suomi-fi-meddelanden, som handhas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, eftersom man i det tekniska utvecklingsarbetet måste ta hänsyn till en mer komplex helhet, när det introduceras en tjänst för privata aktörer inom digitala posttjänster i anknytning till visningsprogrammet. Besluten om eventuell tilläggsfinansiering fattas som en del av beredningen av planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten för kommande år.

Enligt uppskattningar orsakas det i regel inte tilläggskostnader för användarorganisationerna av att det i fortsättningen enligt förslaget är möjligt för användaren att också ta emot delgivningar och andra meddelanden som sänts till meddelandeförmedlingstjänsten med hjälp av tjänsteleverantörernas visningsprogram. De föreslagna ändringarna kan dock i viss mån öka efterfrågan på kundbetjäning, rådgivning och digitalt stöd hos användarorganisationerna, om

förvaltningens kunder anlitar dem i frågor som har anknytning till de föreslagna ändringarna, även om de nu föreslagna ändringarna inte direkt gäller dem.

Propositionen uppskattas inte ge någon direkt ekonomisk nytta för de offentliga finanserna. Det har uppskattats att sparmålen enligt statens produktivhetsprogram gällande prioriteringen av elektronisk delgivning ska nås genom lagstiftningen om prioritering av elektronisk delgivning i myndighetsverksamhet (RP 124/2025 rd), som trädde i kraft den 14 april 2026. Den aktuella propositionen förbättrar dock verksamhetsmöjligheterna av kommersiella aktörer inom digitala posttjänster som en del av myndigheternas elektroniska delgivning, vilket uppskattas främja digitala posttjänsters affärsverksamhetsmöjligheter samt det bredare utnyttjandet och nyttjandegraden av digitala posttjänster i samhället. Det breda utnyttjandet av digitala posttjänster utvecklar förutsättningarna för kostnadseffektiv elektronisk kommunikation såväl inom den offentliga förvaltningen som i den privata sektorn.

4.2.2 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

4.2.2.1 Jämlikhet

Propositionen ökar valfriheten hos förvaltningens kunder i anknytning till mottagandet av elektroniska delgivningar och andra meddelanden som sänds av myndigheter. I fortsättningen ska det var möjligt för förvaltningens kunder att välja om de vill ta emot elektroniska myndighetsmeddelanden i användargränssnittet för Suomi.fi-meddelanden eller i en eller flera tjänster som tillhandahålls av en tjänsteleverantör. Tjänster som tillhandahålls av privata tjänsteleverantörer kan i vissa situationer vara lättare att använda eller erbjuda sådana funktionaliteter som inte finns i användargränssnittet för Suomi.fi-meddelanden. Dessutom är det också möjligt att till tjänster som tillhandahålls av privata tjänsteleverantörer ta emot meddelanden som har sänts av aktörer inom den privata sektorn, vilket innebär att användaren i regel kan ta emot elektronisk post från både myndigheter och privata avsändare i en och samma tjänst.

Möjligheten att använda tjänster som tillhandahålls av privata tjänsteleverantörer för att ta emot myndighetsmeddelanden på ett mer omfattande sätt än nu kan förbättra vissa utsatta personers jämlika tillgång till myndigheternas meddelanden. En person kan till exempel vara van vid att använda en privat tjänsteleverantörs tjänst, men kan ha utmaningar i användningen användargränssnittet för Suomi.fi-meddelanden. Möjligheten att använda en välbekant tjänst kan främja en dylik persons jämlika mottagande av elektroniska myndighetsdelgivningar.

Myndigheterna sänder elektroniska delgivningar till meddelandeförmedlingstjänsten i enlighet med skyldigheten att använda stödtjänster, som definieras i lagen om stödtjänster. Avsikten är att de också kan läsas via tjänsteleverantörernas tjänster. På samma sätt som för användningen av Suomi.fi-meddelanden behöver en person också för användningen av privata digitala posttjänster utrustning som lämpar sig för deras läsning, tillgång till internet och medel för elektronisk identifiering. Det val som personer gör har därmed ingen inverkan på det från vilka myndigheter de kan ta emot elektroniska delgivningar eller hurudan utrustning och andra förutsättningar för mottagandet av delgivningar de behöver.

Propositionen har inga direkta konsekvenser för de människor som tar emot delgivningar och andra meddelanden av myndigheter per papperspost. Sådana här människor kan fortsätta att ta emot delgivningar från myndigheter på papper. Möjligheten att välja tjänsten kan emellertid öka antalet personer som övergår från delgivningar per post till mottagandet av elektroniska delgivningar. För sådana personer uppskattas förslaget ha positiva jämlikhetskonsekvenser. Myndighetens elektroniska delgivning kan sändas till mottagaren på ett pålitligare och snabbare

sätt än papperspost oberoende av personen vistelseort. Enligt uppskattningar blir antalet personer som övergår till elektroniska delgivningar i stället för papperspost med anledning av valfriheten av tjänsten dock litet.

Propositionens eventuella risker för jämlikheten har framför allt samband med människornas varierande förmåga att använda digitala tjänster. Eventuella kommande innovationer i utvecklingen av privata digitala posttjänster kan möjliggöra nya funktionaliteter för mottagandet av myndigheternas delgivningar och reaktionerna till dem, vilket därmed kan förbättra erfarenheterna från deras användning ytterligare. Detta kan till vissa delar öka skillnaden i olika personers ställning i fråga om mottagandet av myndigheternas delgivningar beroende på det om de sköter sina ärenden med myndigheter elektroniskt eller på papper. Detta påverkar i synnerhet sådana personer som har mycket låga digitala färdigheter eller inga färdigheter alls och som därmed inte har tillgång till elektroniska tjänster. Myndigheterna ska dock även i fortsättningen trygga allas möjlighet att ta emot delgivningar från dem även på andra sätt än elektroniskt. Därför uppskattas det att möjligheten av de personer som använder elektroniska tjänster att välja den tjänst som de använder för att ta emot elektroniska delgivningar inte har några betydande konsekvenser för jämlikheten mellan människor.

4.2.2.2 Rättsskydd

Genom propositionen utvidgas människornas möjligheter att bestämma om sättet att ta emot handlingar från myndigheter som gäller deras rättigheter och skyldigheter. Enligt propositionen kan människor få elektroniska delgivningar från myndigheter inte bara till myndigheternas e-tjänster och Suomi.fi-meddelanden utan också till tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantörer som ingått ett avtal med serviceproducenten. Propositionen kan därför ha konsekvenser för genomförandet av myndigheternas delgivningsskyldighet enligt 54 § i förvaltningslagen. Delgivningsskyldigheten är en del av varje persons rätt till rättsskydd och god förvaltning, som tryggas i 21 § i grundlagen. Effektiv delgivning främjar också den serviceprincip som föreskrivs i 7 § i förvaltningslagen, enligt vilken den som vänder sig till förvaltningen ska få behörig service. Propositionens konsekvenser för rättsskyddet och god förvaltning är förknippade med hur effektiva myndigheternas delgivningar är, det vill säga hur snabbt, tillförlitligt och tillgängligt personer får del av elektroniska meddelanden som har sänts till dem till den digitala posttjänst som de valt.

Möjlighet av förvaltningens kunder att välja den tjänst som de använder för att ta emot delgivningar från myndigheter bedöms ha få konsekvenser som stärker rättsskyddet och förbättrar god förvaltning för de personer som i huvudsak använder till exempel en tjänst som producerats av en privat tjänsteleverantör för att ta emot sina elektroniska meddelanden. Dyliga personer kan enligt förslaget i fortsättningen ta emot myndighetsdelgivningar och andra elektroniska meddelanden i den tjänst som de är vana vid att använda. Då kan personer ta del av handlingar och meddelanden på ett effektivare sätt, om en person även allmänt i första hand använder ifrågavarande tjänst för att läsa och administrera sin elektroniska post. Tjänsteleverantörernas tjänster kan också möjliggöra några sådana funktionaliteter som inte kan användas i Suomi.fi-meddelanden. Då kan det vara lättare för en person att reagera på en delgivning eller ett meddelande som han eller hon får av en myndighet. Sådana här personer har dock ofta redan goda digitala kunskaper och i praktiken möjlighet att också använda Suomi.fi-meddelanden, vilket innebär att de ovan beskriva frågorna i anknytning till en bättre serviceupplevelse har rätt lite betydelse med tanke på rättsskyddet.

Det kan också förknippas risker med valmöjligheten med tanke på genomförandet av rättsskyddet. En person borde förstå att valet av visningsprogram och anteckningen i meddelandeförmedlingstjänstens användarregister till följd av det innebär att personen i

fortsättningen måste följa den tjänst som han eller hon har valt för att kunna ta emot myndigheternas elektroniska delgivningar och andra meddelanden. I myndighetsverksamheten används i regel ett normalt elektronisk delgivningssätt, som baserar sig på antagandet om delfående. En myndighet behöver alltså ofta inte försäkra sig om att en person verkligen får veta om ett dokument som har sänts till honom eller henne. Om en person inte förstår inverkan av sitt val av visningsprogram, kan konsekvenserna för personens rättsskydd vara negativa.

I och med de föreslagna lagändringarna blir det möjligt att delge handlingar inte bara i Suomi.fi-meddelanden utan också i andra tjänsteleverantörers tjänster både med bevislig elektronisk delgivning enligt 18 § och vanlig elektronisk delgivning enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation. Det är fråga om delgivning till en meddelandeförmedlingstjänst enligt lagen om elektronisk kommunikation. Det kan bedömas att propositionens rättsskyddskonsekvenser de facto i högre grad gäller ärenden där det används vanlig elektronisk delgivning än ärenden där det används bevislig elektronisk delgivning. Vid bevislig delgivning ska myndigheten försäkra sig om att mottagaren faktiskt har fått del av handlingen. Myndigheten ska försäkra sig om delfäendet även när en bevislig delgivning mottas med ett visningsprogram som tillhandahålls av en tjänsteleverantör i tjänsteleverantörens tjänst. Personen ska då kunna bekräfta att han eller hon har tagit del av handlingen med en separat bekräftelsefunktion som finns i tjänsteleverantörens tjänst. Uppgiften om bekräftelsen ska sparas i meddelandeförmedlingstjänsten och gå därifrån via gränssnitt till den myndighet som sänt delgivningen. Den som fått delgivningen kan bekräfta mottagandet bara en gång, varefter den delgivna handlingen kan läsas med olika visningsprogram. Om myndigheten inte får en bekräftelse på att en handling som ska delges bevisligen har kommit fram, ska myndigheten försöka med delgivandet på något annat sätt, till exempel rekommenderat brev med mottagningsbevis. I fråga om bevisliga delgivningar äventyras en persons rättsskydd alltså inte även om han eller hon inte själv förstår att följa det valda visningsprogrammet.

På vanlig elektronisk delgivning tillämpas däremot antagandet om delfående, varvid myndigheten inte separat behöver försäkra sig om att personen de facto får den handling som delges. Mottagaren av en vanlig elektronisk delgivning anses enligt 19 § i lagen om elektronisk kommunikation ha fått handlingen för kännedom den tredje dagen efter avsändandet, om inte annat visas. Beräklandet av tiden i fråga börjar när myndigheten sänder delgivningen till meddelandeförmedlingstjänsten, i vilken den kan läsas med ett visningsprogram. Vid vanlig elektronisk delgivning ansvarar personen själv för att han eller hon följer delgivningar som kommer till den tjänst som personen valt. Om personen inte förstår att följa det visningsprogram som han eller hon har valt, kan det hända att han eller hon inte märker sådana myndighetsdelgivningar som förutsätter åtgärder av honom eller henne.

Å andra sidan minskar det att de handlingar och meddelanden som ska delges och som visas i tjänsteleverantörernas visningsprogram sparas i Suomi.fi-meddelanden och kan läsas genom användargränssnittet för Suomi.fi-meddelanden. Även om personen hade valt en tjänsteleverantörs visningsprogram för att läsa myndigheternas elektroniska delgivningar utan att förstå konsekvenserna av sitt val, orsakar detta inga rättskyddsrisiker för personen om han eller hon ändå läser meddelanden och handlingar genom tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

Det meddelande (notifikation) som sänds om handlingen som delges till meddelandeförmedlingstjänsten har en central betydelse i synnerhet vid genomförandet av en vanligt delgivning. Om sändandet av notifikationen om delgivningen i meddelandeförmedlingstjänsten har föreskrivits i 19 a § i lagen om elektronisk kommunikation, enligt vilken myndigheterna ska underrätta en mottagare om en handling som delges och som har sänts till meddelandeförmedlingstjänsten enligt vad som föreskrivs i 8 b § i lagen om stödtjänster. Serviceproducenten ansvarar för det tekniska sändandet av notifikationen med stöd

av den sist nämnda paragrafen. Ansvar för att sända notifikationen ligger alltså hos myndigheten och ansvar för det tekniska sändandet av notifikationen hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Till följd av den föreslagna ändringen är det meningen att ändra notifikationens standardinnehåll så att det ur det framgår att delgivningen kan läsas såväl i det visningsprogram som serviceproducenten tillhandahåller (Suomi.fi-meddelanden) som i någon annan digital posttjänst som användaren valt. I notifikationen kommer att nämnas de tjänster som kan användas för att ta emot delgivningar. Informationen i notifikationen är därför ett centralt sätt att trygga att personen har kännedom om de tjänster med hjälp av vilka det är möjligt att ta emot den delgivna handlingen.

Det är meningen att man tack vare det tekniska genomförandet också kan sända notifikationen till den e-postadress som tjänsteleverantören har blivit underrättad om. Dessutom kan meddelanden som skickas av en tjänst som en privat aktör tillhandahåller vara alternativ till notifikationen. En notifikation som sänds av tjänsteleverantören avlägsnar dock inte skyldigheten av meddelandeförmedlingstjänstens serviceproducent enligt lagen att sända en notifikation till den elektroniska adress som användaren uppgett. Om användaren inte anger en elektronisk adress till meddelandeförmedlingstjänsten, ska serviceproducenten med stöd av 8 b § 3 mom. i lagen om stödtjänster informera att serviceproducenten inte sänder en notifikation om meddelandet som kommit in. Serviceproducenten ska med stöd av sin allmänna informationsskyldighet i detta sammanhang informera om notifikationens betydelse samt om de alternativa sätten att få en notifikation. Informationsskyldigheten avses vara en central rättsskyddsmekanism. Med den säkerställs att den som använder ett meddelandeförmedlingskonto är medveten om i vilken kanal eller vilka kanaler han eller hon kan få kännedom om ett meddelande som har sänts till meddelandeförmedlingstjänstkotot.

I 19 b § i lagen om elektronisk kommunikation föreskrivs det om myndighetens skyldighet att informera om en handling som ska delges och som har sänts till en elektronisk tjänst. Enligt paragrafen sänds notifikationen i första hand till meddelandeförmedlingstjänsten. Den rättsliga förutsättningen för en delgivning enligt lagen om elektronisk kommunikation uppfylls när en notifikation har sänts till meddelandeförmedlingstjänsten, även om meddelandeförmedlingstjänstens serviceproducent även i detta fall med stöd av 8 b § i lagen om stödtjänster sänder en notifikation till den e-postadress som användaren uppgett. De föreslagna bestämmelserna har ingen inverkan på den gällande informeringsskyldigheten. Även i detta fall kan det tekniska genomförandet dock också göra det möjligt att privata aktörer sänder meddelanden om en notifikation som kommit till meddelandeförmedlingstjänsten.

Med tanke på förebyggandet av eventuella rättsskyddsrisiker är också den allmänna informationen om de ändringar som propositionen medför samt personlig information i anknytning till valet av visningsprogram av central betydelse. I egenskap av serviceproducent ansvarar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för att det tillräckligt tydligt och förståeligt i Suomi.fi-meddelanden berättas om konsekvenserna för valet av ett annat visningsprogram. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och tjänsteleverantörer som deltar i delgivningsprocessen kan också genom sin kommunikation och servicedesign se till att en person inte som sitt visningsprogram väljer en tjänst som han eller hon inte de facto använder. Det är också viktigt med tanke på förebyggandet av rättsskyddsrisiker att valet av något annat visningsprogram än Suomi.fi-meddelanden förutsätter av personen aktiva åtgärder och baserar sig på eget frivilligt val.

Risker med tanke på rättsskyddet kan också orsakas av sådana störningar i meddelandeförmedlingstjänsten eller i de visningsprogram som är kopplade till den som leder till negativa konsekvenser för genomförandet av delgivningar. I propositionen vill man minska

dylika rättsskyddsrisiker med de föreslagna bestämmelserna om samarbetet mellan serviceproducenten och tjänsteleverantörer samt om sättet att reagera till störningar.

I enlighet med de föreslagna bestämmelserna ska tjänsteleverantören utan dröjsmål meddela serviceproducenten och användarna av visningsprogrammet, om den tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligen stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I meddelandet ska det uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder serviceproducenten och användaren av visningsprogrammet kan vidta för att skydda sig. När störningen eller hotet upphört ska tjänsteleverantören dessutom meddela nämnda part om detta. En dylik anmälningsskyldighet gäller även situationer i vilka tjänsteleverantörens tjänst har kopplats bort från meddelandeförmedlingstjänsten.

Syftet med bestämmelserna är att se till att den som använder ett visningsprogram som tillhandahålls av en tjänsteleverantör får veta om den tjänst som han eller hon använder inte är i bruk. Om en person med anledning av detta inte kan läsa en delgivning i tjänsteleverantörens tjänst, kan personen läsa delgivningen i serviceproducentens eller en eventuell annan tjänsteleverantörs tjänst. Enligt förslaget ska serviceproducenten ha motsvarande anmälningsskyldighet gentemot tjänsteleverantören. Serviceproducenten har å sin sida redan med stöd av den gällande 18 § i lagen om stödtjänster motsvarande anmälningsskyldighet gentemot användarorganisationer som använder stödtjänster samt gentemot användare av stödtjänster. Denna anmälningsskyldighet gentemot en användarorganisation omfattar även skyldigheten att meddela om en störning i tjänsteleverantörens tjänst.

Störningarnas inverkan på delgivningar och tidpunkten för delgivningen bedöms från fall till fall. Frågan gäller i synnerhet en vanlig delgivning, efter delgivningstidpunkten av en bevislig delgivning fastställs enligt tidpunkten då handlingen har bekräftats som mottagen, och därför finns det i princip ingen oklarhet om delgivningstidpunkten. En eventuell störning som är förknippad med en bevislig delgivning betyder en situation där informationen om bekräftelsen av mottagandet av en handling som delges inte når myndigheten. I en dylik situation äventyras en persons rättsskydd emellertid inte, eftersom personen de facto har fått kännedom om handlingen som ska delges och kan reagera på den. För myndigheter kan situationen orsaka dubbelarbete, när den vid behov ska försöka delge handlingen på något annat delgivningssätt. Man försöker dock undvika dylika situationer med felmeddelanden eller på andra motsvarande sätt så att en person inte kan bekräfta mottagandet av en delgivning utan att myndigheten får kännedom om det.

Om det är fråga om en vanlig delgivning som myndigheten sänt, bedöms det från fall till fall vilken betydelse en störning i en enskild tjänst har vid bedömningen av antagandet att meddelandet har blivit delgivet inom tre dagar enligt 19 § 3 mom. i lagen om elektronisk kommunikation. I princip förutsätter avvikandet från antagandet om delfående att mottagaren av delgivningen visar att han eller hon inte i verkligheten har fått delgivningen inom den utsatta tiden. Vid bedömningen ska man beakta att en delgivning som har sänts till meddelandeförmedlingstjänsten alltid kan läsas också i en tjänsteleverantörs tjänst, om vilket tjänstens användare enligt de föreslagna bestämmelserna ska informeras även vid störningar.

I anknytning till denna proposition har det inte bedömts finnas behov att föreskriva om genomförandet av en delgivning vid störningar på ett sätt som avviker från gällande lagstiftning. Även den nuvarande lagstiftningen gör det möjligt att sända en elektronisk delgivning till elektroniska kanaler, och bestämmelserna om tillhandahållandet av ett visningsprogram i denna proposition innebär inte i sig ett nytt delgivningssätt. Det är även i fortsättningen fråga om

delgivning till meddelandeförmedlingstjänsten enligt 18 § 1 mom. 1 punkten i lagen om elektronisk kommunikation, och antagandet om delfående börjar löpa när myndigheten har sänt delgivningen till meddelandeförmedlingstjänsten. När det gäller tekniska störningar är rättsskyddsmekanismen enligt förslaget på samma sätt som nu möjligheten att från fall till fall avvika från antagandet om delfående.

Propositionen har inga konsekvenser för rättsskyddet av sådana personer som inte använder meddelandeförmedlingstjänsten utan tar emot delgivningar och andra meddelanden från myndigheter på papper.

4.2.2.3 Skyddet för privatlivet

Genom förslaget möjliggörs deltagandet av privata aktörer inom digitala posttjänster i myndigheternas elektroniska delgivningsförfarande så att delgivningar som har sänts till meddelandeförmedlingstjänsten och meddelandena i anknytning till dem kan läsas i privata digitala posttjänster med hjälp av visningsprogram. Därmed avses privata aktörer inom digitala posttjänster i det här avseendet behandla handlingar som myndigheter sänder till förvaltningens kunder och meddelanden i anknytning till delgivningar samt förvaltningskundernas personuppgifter som ingår i dem. Propositionen kan därför påverka skyddet av personuppgifter, som delvis ingår i skyddet för privatlivet, som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen, och skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden, som föreskrivs i anknytning till skyddet för privatlivet i 10 § 2 mom. i grundlagen. Propositionens konsekvenser för skyddet för personuppgifter har samband med genomförandet av den registrerades dataskydds rättigheter och personuppgifternas säkra och lagenliga behandling. När det gäller hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden gäller propositionens konsekvenser risken för att utomstående kommer åt förtroliga meddelanden som förvaltningens kunder har fått av myndigheter.

När det gäller konsekvenserna i fråga om skyddet för privatlivet, måste man komma ihåg att privata aktörer inom digitala posttjänster avses behandla en förvaltningskunds personuppgifter bara om förvaltningskunden har valt att läsa myndighetshandlingar som delges elektroniskt och meddelandena i anknytning till dem i ifrågavarande privata aktörers visningsprogram. Dessutom måste en förvaltningskund ha registrerat sig som användare av ifrågavarande aktörers digitala posttjänster och använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden för mottagandet av myndighetspost. Det föreslagna arrangemanget stödjer därmed självbestämmanderätten, som är kopplad till skyddet för privatlivet, eftersom det är helt frivilligt för förvaltningens kunder att läsa delgivningar med en privat aktörs visningsprogram. Förvaltningens kunder kan själva med sina val av visningsprogram bestämma om en tjänsteleverantör som ingått ett avtal om digital post med serviceproducenten behandlar meddelanden och därmed personuppgifter i dem som ingår i hans eller hennes delgivningar som sänds via Suomi.fi-meddelanden. Förvaltningens kunder kan samtidigt också välja om de ger denna rätt till bara en eller flera tillhandahållare av digitala tjänster som ingått ett avtal.

För tydlighetens skull är det bra att konstatera att det att en förvaltningskund väljer ett visningsprogram inte innebär att förvaltningskunden själv ska bedöma nivån på visningsprogrammets dataskydd. Förvaltningens kunder ska kunna välja sina visningsprogram bland de visningsprogram i fråga om vilka serviceproducenten har granskat nivån på datasäkerheten och dataskyddet. Det val av visningsprogram som förvaltningens kund gör ändrar inte heller rättsgrunden för behandlingen av personuppgifter, som förklaras i avsnitt 4.2.3.3 i anknytning till konsekvenserna för dataskyddet.

De ändringar som föreslås i propositionen bedöms ha smärre effekter som underlättar genomförandet av dataskydds rättigheter. I och med propositionen antas det att det sänds flera

myndighetsdelgivningar till meddelandeförmedlingstjänsten och därmed till privata digitala tjänster där de kan ses via ett gränssnitt i stället för att handlingarna sänds direkt till privata digitala posttjänster. Därmed kommer allt fler handlingar och meddelanden i anknytning till delgivningar som har skickats av myndigheter att förvaras på ett centraliserat sätt i den meddelandeförmedlingstjänst som administreras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Det bedöms att centraliseringen av personuppgifternas förvaring i en tjänst underlättar genomförandet av en registrerad förvaltningskunds dataskydds rättigheter till exempel när den registrerade använder sin rätt att få tillgång till sina personuppgifter eller begränsar användningen av sina personuppgifter. Konsekvensen bedöms dock vara liten, eftersom privata digitala posttjänster enligt uppgift inte i någon betydande grad har utnyttjats i delgivningsförfaranden.

Å andra sidan kan den föreslagna ändringen tillfälligt bland de registrerade skapa osäkerhet om vilken väg de kan utnyttja sina dataskydds rättigheter i fråga om innehållet i handlingar och meddelanden som har sänts till Suomi.fi-meddelanden, eftersom rollerna inom behandlingen av personuppgifter i fråga om delgivningar som sänds till Suomi.fi-meddelanden kommer att fördelas mellan flera olika aktörer. Eventuella oklarheter vid användningen av den registrerades dataskydds rättigheter kan dock undvikas, när de personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträdena inom helheten Suomi.fi-meddelanden tillsammans delar ut information tydligt, transparent och rättidigt. Därmed försämras inte de registrerades möjligheter att genomföra sina dataskydds rättigheter i praktiken i det här avseendet.

De personuppgifter som behandlas i Suomi.fi-meddelanden gäller i huvudsak förvaltningens kunder, och en del av de personuppgifter som ingår i meddelandena eller handlingarna kan vara känsliga eller hemliga eller höra till särskilda kategorier av personuppgifter. I och med den föreslagna ändringen kommer allt fler handlingar som myndigheterna delger och meddelanden i anknytning till dem att visas i privata digitala posttjänster genom ett gränssnitt med hjälp av ett visningsprogram. Därför kommer allt fler sådana här personuppgifter att behandlas av flera olika aktörer i flera olika behandlingsomgivningar. Till följd av detta utvidgas den potentiella attackytan i Suomi.fi-meddelandenas helhet både tekniskt och organisatoriskt, eftersom de nya gränssnitten kan innehålla eventuella sårbarheter, och en allt större grupp människor behandlar och kan ha tillgång till personuppgifterna. I princip ökar detta till exempel risken för personuppgifternas dataskyddskränkningar och risken för onödigt bred tillgång till personuppgifter samt obehörig tillgång till förtroliga meddelanden.

Handlingarna och meddelandena i anknytning till delgivningar och därmed också personuppgifter kommer dock att förvaras på ett centraliserat sätt i det meddelandeförmedlingstjänst som administreras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och som fungerar som en så kallad bakgrundstjänst, vilket minskar betydligt risker med anledning av behandlingen hos andra aktörer som riktar sig till hemligheten i fråga om personuppgifter och förtroliga meddelanden. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent av tjänsten Suomi.fi-meddelanden tar hand om den höga nivån på tjänstens informationssäkerhet och dataskydd. Beredskapen i fråga om tjänsten har planerats med hänsyn till tjänstens kritiska natur och den lagstadgade skyldigheten av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att producera tjänsten. Dessutom har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata redan etablerade processer i fråga om dataskydd, beredskap och kontinuitetshantering. Risken för negativa konsekvenser som riktar sig till skyddet för privatlivet minskar betydligt av att det i helheten enligt förslaget till en stor del utnyttjas infrastrukturen för tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

Risken för negativa konsekvenser för skyddet för privatlivet har framför allt samband med nya gränssnitt och tjänsteleverantörers visningsprogram. Riskerna kan minskas genom att försäkra

skyddet för personuppgifter och deras lagenliga behandling i hela behandlingskedjan. Detta genomförs för det första så att det mellan alla aktörer i helheten överenskomms om behandlingen av personuppgifter genom hela behandlingskedjan på det sätt som dataskyddslagstiftningen förutsätter. För det andra ska riskerna med anledning av behandlingen av personuppgifter bedömas innan behandlingen inleds, och vid behov genomförs konsekvensbedömningen av dataskyddet i enlighet med dataskyddslagstiftningen. Aktörerna inom helheten ska också vara skyldiga att genomföra tekniska och organisatoriska åtgärder som motsvarar risken med anledning av behandlingen för att skydda informationen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som är personuppgiftsansvarig för helheten Suomi.fi-meddelanden, är framför allt skyldig att försäkra sig om att riskerna med anledning av behandlingen av personuppgifter i helheten Suomi.fi-meddelanden har bedömts på tillbörligt sätt och att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att minimera riskerna.

Med avtal som gäller behandlingen av personuppgifter kan man också minska risker som riktar sig till skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden när det gäller privata aktörer inom digitala posttjänster. Utomstående kan komma åt förtroliga meddelanden och deras innehåll till exempel via sådana aktörer inom digitala posttjänster som anslutit sig till delgivningförfarandet med anledning av bristfällig åtkomsthantering eller informationssäkerhet. Med hjälp av de tekniska och organisatoriska åtgärder som förutsätts i avtalet om behandlingen av personuppgifter kan man dock minska risken för att utomstående kommer åt förtroliga meddelanden i samband med delgivningar som förvaltningens kunder får av myndigheter. Dessutom är aktörerna skyldiga att följa till exempel informationssäkerhetskraven enligt 4 kap. i lagen om informationshantering gällande bland annat hanteringen av användarrätten, insamlingen av loggningsinformation och dataöverföringens säkerhet, vilket för sin del minskar risken för otillbörlig tillgång till förtroliga meddelanden. Även det att tjänsteleverantören och dess anställda uttryckligen enligt offentlighetslagen omfattas av tystnadsplikten medan de utför en uppgift som gäller tillhandahållandet av ett visningsprogram och att de personer som sköter uppgiften täcks av tjänsteansvar minskar risker som beror på personernas verksamhet och riktas till skyddet av personuppgifter och förtroliga meddelanden.

Skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden kan å andra sidan äventyras om förvaltningskundens inloggningsmedel till den digitala posttjänsten kommer i orätta händer. I detta fall kan någon obehörigt komma åt meddelanden genom förvaltningskundens egen digitala postlåda. Förvaltningens kunder som använder digitala postlådor kan dock även själva minska risken för otillbörlig tillgång genom att ta särskilt väl hand om sina inloggningsmedel till den digitala postlådan. En dylik risk existerar på samma sätt även i nuläget för personer som använder Suomi.fi-meddelanden, och enligt bedömningar ökar risken i anknytning till kundens egna inloggningsmedel inte just till följd av den föreslagna lagstiftningen.

4.2.2.4 De språkliga rättigheterna

I uppgiften som gäller tillhandahållandet av ett visningsprogram är följande saker väsentliga med tanke på de språkliga rättigheterna, såsom även delvis med tanke på delgivningarnas effektivitet: funktionaliteternas språk, språket för användarstödet, informationsspridningen och kundbetjäningen samt det på vilket språk de elektroniska delgivningarna är tillgängliga och kan läsas i visningsprogrammen. I enlighet med propositionens syften ska det vara möjligt för förvaltningskunder att ta emot delgivningar som kommit till dem genom det visningsprogram som de valt, i vilket fall kunden inte behöver följa andra visningsprogram för att ta emot elektroniska delgivningar som kommit till tjänsten Suomi.fi-meddelanden och meddelanden i anknytning till dem.

Propositionen ändrar inte den utgångspunkt att myndigheten som sänder handlingar eller meddelanden som ska delges ansvarar för innehållet i meddelandena och handlingarna och därmed även för det språk på vilket meddelanden och handlingar som syns i visningsprogrammet upprättas. Eftersom de tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram ansvarar för visandet av delgivningarna, ansvarar de i sina visningsprogram även för att innehållet i handlingarna och meddelandena förblir oförändrat och kan läsas på motsvarande sätt som den ursprungliga handlingen. Detta innebär att till exempel specialtecken som används i olika språk och som ingår i handlingar eller meddelanden ska synas rätt i visningsprogrammet. Detta krävs för att handlingens läsbarhet och språkliga innehåll ska förbli oförändrade.

På Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som är meddelandeförmedlingstjänstens serviceproducent, tillämpas som myndighet språklagen och samiska språklagen, som förutsätter att myndigheternas tjänster tillhandahålls på nationalspråken finska och svenska samt på samiska. Språklagstiftningen ska tillämpas på de tjänsteleverantörer som tillhandahåller ett visningsprogram med stöd av avtal i anknytning till tillhandahållandet av visningsprogrammet till tillämpliga delar, eftersom språklagarna, i egenskap av allmänna lagar, med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också tillämpas på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Därmed ska tjänsteleverantörerna tillhandahålla hela visningsprogrammet och dess funktionaliteter enligt tillämpliga bestämmelser i språklagstiftningen. Skyldigheten att iakttä språklagar, såsom även andra allmänna förvaltningslagar, kommer direkt ur lagen även i de fall där ett avtal om skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift ingås mellan en myndighet och en enskild (GrUU 3/2009 rd, s. 5).

Språklagarna tillämpas alltså på tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram med stöd av bestämmelser som gäller enskildas skyldighet att ge språklig service. Om enskildas skyldighet att ge språklig service föreskrivs i 25 § i språklagen och i 18 § i samiska språklagen. I 25 § i språklagen föreskrivs det att om en offentlig förvaltningsuppgift uppdras åt en enskild med stöd av ett beslut eller någon annan åtgärd av en myndighet eller ett avtal mellan myndigheten och den enskilde, ska myndigheten försäkra sig om att den enskilde i uppdraget ger sådan språklig service som förutsätts i denna lag. I 18 § i samiska språklagen föreskrivs på motsvarande sätt att om en offentlig förvaltningsuppgift inom samernas hembygdsområde uppdras åt en enskild med stöd av ett beslut eller någon annan åtgärd av en myndighet eller ett avtal mellan myndigheten och den enskilde, ska myndigheten försäkra sig om att den enskilde i uppdraget ger sådan språklig service som förutsätts i denna lag. Bestämmelsen skiljer sig från motsvarande bestämmelse i språklagen så att bestämmelsen i samiska språklagen innehåller en områdesprincip, som hänvisar till tillämpningen av bestämmelsen inom samernas hembygdsområde. I propositionen föreslås inga ändringar i tillämpningsområdet för språklagen eller samiska språklagen och inte heller bestämmelser om inskränkning av medborgarnas språkliga rättigheter.

Det faktiska tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna kan försvagas, om tjänsteleverantörer inte till alla delar följer sina skyldigheter enligt språklagstiftningen genom användningen av visningsprogrammet. Om till exempel funktionaliteterna eller vyn i tjänsteleverantörens visningsprogram inte till alla delar fungerar eller om handlingen inte syns på rätt sätt syns i visningsprogrammet på det språk som förutsätts, kan det vara möjligt att kunden måste gå till tjänsten Suomi.fi-meddelanden, som upprätthålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, för att kunna läsa handlingen eller meddelandet. Detta innebär ojämlika möjligheter att använda visningsprogram för att läsa delgivningar i enlighet med propositionen. Eventuella brister i visningsprogrammets olika språkversioner kan också leda till

rättsskyddsrisiker, om till exempel visningsprogrammets kvitteringsfunktion av bevislig delgivning av någon anledning inte har genomförts eller inte är synlig på det språk som krävs. Då är det möjligt att en förvaltningskund som använder visningsprogrammet kvitterar en bevislig delgivning utan att förstå vad kvitteringen betyder.

Brister i tillgodoseendet av språkliga rättigheter kan också orsaka risker för rättsskyddet till exempel om tjänsteleverantörens störningsmeddelanden eller -anmälningar inte finns tillgängliga enligt förutsättningarna i språklagstiftningen. Då förstår förvaltningens kunder som använder ifrågavarande tjänsteleverantörs visningsprogram inte nödvändigtvis störningsmeddelandets innehåll och går vid behov till tjänsten Suomi.fi-meddelanden för att läsa nya inkomna handlingar och meddelanden. Då är det möjligt att kunden inte märker till exempel nya vanliga delgivningar. Här är risken för rättsskyddet dock liten, eftersom tjänsteleverantören enligt propositionen är skyldig att utan dröjsmål vidta åtgärder om det förekommer störningar i visningsprogrammets funktion. Dessutom kan det allmänt antas ligga i intresset för tillhandahållare av olika digitala tjänster att försöka lösa störningar snabbt. Då är utgångspunkten att störningar förblir korta, i vilket fall handlingar, till exempel en vanlig handling som ska delges, de facto kan delges bara med ett litet dröjsmål och inga förluster av rättigheter hinner därmed ske. När det gäller en bevislig delgivning förekommer inga motsvarande risker, eftersom delgivningen förutsätter aktiva åtgärder av förvaltningens kunder, det vill säga en bekräftelse av att delgivning har skett.

Riskerna för det ojämlika tillgodoseendet av språkliga rättigheter och därmed rättsskyddsriskerna uppskattas i detta avseende vara små, eftersom de tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram är, som konstaterats ovan, skyldiga att iakttä tillämpliga bestämmelser i språklagstiftningen utan separata bestämmelser eller avtalsvillkor. När bestämmelserna om enskildas språkliga serviceskyldighet tillämpas, ska myndigheten försäkra sig om att den som sköter uppgiften ger språklig service i enlighet med lagens bestämmelser. Som serviceproducent är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata därmed skyldig att se till att tjänsteleverantörer vid tillhandahållandet av visningsprogram ger språklig service som överensstämmer med de tillämpliga språklagarna. Serviceproducenten kan försäkra sig om detta till exempel med nödvändiga funktionella, tekniska och kommunikationsrelaterade krav som en del av avtalet. Med tanke på de ovan presenterade riskerna är det av väsentlig betydelse att försäkra sig om att språkliga rättigheter tillgodoses i servicen och i störningsmeddelande av olika slag. På basis av tillämpliga bestämmelser i språklagstiftningen och eventuella avtalsskyldigheter är det i princip osannolikt att det finns sådana här eventuella språkliga brister i visningsprogrammets viktigaste funktionaliteter eller meddelanden. Det kan också anses att risken för det ojämlika tillgodoseendet av språkliga rättigheter minskas av att båda de aktörer inom digitala posttjänster som för närvarande är verksamma på den finska marknaden erbjuder sin tjänst både på finska och på svenska.

Eventuella risker för tillgodoseendet av språkliga rättigheter och rättsskyddet minskas också av att tjänsten Suomi.fi-meddelanden, som produceras och upprätthålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, avses fungera som bakgrundstjänst till visningsprogrammen och stället där meddelanden och handlingar förvaras. Då kan förvaltningens kunder till exempel inte i misstag radera handlingar som de läser via visningsprogrammet på grund av eventuella brister i användargränssnittets språkversioner, eftersom handlingarna har sparats i tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Dessutom är det alltså möjligt att vid till exempel störningar i visningsprogrammet läsa nya inkomna handlingar i tjänsten Suomi.fi-meddelanden, som produceras och tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i enlighet med kraven i språklagstiftningen. Det är alltid möjligt för förvaltningens kunder att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden för att läsa elektroniska meddelanden som kommit till tjänsten

och meddelanden i anknytning till dem, vilket för sin del tryggar tillgodoseendet av språkliga rättigheter och ur den här synvinkeln också rättsskyddet.

Man måste även beakta att de tillämpliga kraven i språklagstiftningen skapar en miniminivå för tillgodoseendet av språkliga rättigheter, och tjänsteleverantörerna kan naturligtvis också erbjuda mer omfattande språklig service. Därmed beror möjligheterna av personer som har andra språk som modersmål att använda visningsprogram på sitt modersmål eller på ett språk som de förstår på visningsprogrammets andra eventuella språkversioner. De aktörer inom digitala posttjänster som för närvarande finns på den finska marknaden erbjuder sina tjänster utöver på finska och svenska även på engelska, så det är möjligt att de också kommer att erbjuda visningsprogram på engelska. Utgångspunkten är att visningsprogrammets potentiella användare i huvudsak kan eller förstår åtminstone ett av användningsspråken i visningsprogrammet, eftersom en förvaltningskund, för att kunna använda dem, måste i bakgrunden använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden och aktivt välja ett eller flera av tjänsteleverantörens visningsprogram, som vars användare personen har registrerat sig eller kommer att registrera sig.

4.2.3 Konsekvenser för samhället

4.2.3.1 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna uppskattas inte ha några betydande konsekvenser när det gäller förfaringsätten eller verksamhetsprocesserna av myndigheter som använder Suomi.fi-meddelanden. Användarorganisationerna av Suomi.fi-meddelanden skickar också i fortsättningen till meddelandeförmedlingstjänsten samma delgivningar och andra meddelanden som nu. I fortsättningen förmedlas meddelandena från meddelandeförmedlingstjänsten, som fungerar som bakgrundstjänst, via ett gränssnitt till den tjänst som användaren enligt eget meddelande använder som visningsprogram och som har antecknats i användarregistret för Suomi.fi-meddelanden.

De myndigheter som enligt 5 § i lagen om stödtjänster är skyldiga att använda stödtjänster kommer att även i fortsättningen vara skyldiga att använda Suomi.fi-meddelanden, även om delgivningar som sänds till Suomi.fi-meddelanden i fortsättningen också kan visas i andra digitala posttjänster. För att få kunna avvika från användningsskyldigheten ska en myndighet ansöka om undantag i ett förfarande och enligt förutsättningarna enligt 7 § i lagen om stödtjänster. Det ska inte vara möjligt att avvika från användningsskyldigheten enbart gällande andra digitala posttjänster utan en eventuell ansökan om undantag gäller Suomi.fi-meddelanden och alla tjänster som har kopplats till den. Myndigheterna kan alltjämt med stöd av bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation och lagen om stödtjänster avtala direkt med privata aktörer inom digitala posttjänster om förmedlingen av elektroniska meddelanden som de sänder direkt till ifrågavarande tjänsteleverantörers digitala postlådetjänster.

Propositionen kan ha konsekvenser för meddelandeförmedlingstjänstens användarorganisationer i och med det eventuellt ökade behovet av kundbetjäning och rådgivning. Användarorganisationerna ska kunna handleda och hänvisa kunder som tar emot delgivningar och andra meddelanden till den rätta tjänsten även då kunden har valt att läsa myndigheternas delgivningar via en privat digital posttjänst.

Propositionen ger Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata nya uppgifter i anknytning till utvecklingen av meddelandeförmedlingstjänsten i synnerhet i början, när privata digitala posttjänster kopplas till meddelandeförmedlingstjänsten. Dessa tekniska frågor i anknytning till utvecklingen av tjänsten har beskrivits på mer omfattande sätt i avsnitt 4.2.3.2. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska i fortsättningen kunna avtala om

genomförandet av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram också med en annan tjänsteleverantör. Överföringen av uppgifter till andra tjänsteleverantörer innebär dock inte att uppgiften om tillhandahållandet av ett visningsprogram för Suomi.fi-meddelanden ska överföras från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, utan överföringen innebär att visningsprogram också kan tillhandahållas av andra tjänsteleverantörer.

Uppgiftshelheten, till vilken ska höra till exempel förvaltningen av det samarbetsnätverk som skapas med tjänsteleverantörer, inklusive till exempel säkerställandet av att aktörerna uppfyller kraven och fungerar på ett säkert sätt och annan nödvändig koordinering, kommunikation och samarbete, är för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ny. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata får därtill några nya uppgifter i anknytning till samarbetet mellan tjänsteleverantörer, tillsynen över dem i fråga om skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift och förvaltningen av störningar. Kostnadseffekterna som hänför sig till dessa uppgifter har beskrivits i avsnitt 4.2.1.

Transport- och kommunikationsverket kommer även framöver att ha uppgifter gällande tillsynen över digitala posttjänster, om vilka det föreskrivs bland annat i cybersäkerhetslagen. Transport- och kommunikationsverkets tillsynsresurser är även nu begränsade. Även om antalet aktörer under tillsyn kan öka en aning, har de föreslagna ändringarna dock ingen inverkan på Transport- och kommunikationsverkets nuvarande tillsynsuppgifter, och därför uppskattas det att de inte har någon omedelbar inverkan på verkets behov av resurser.

Propositionen har positiva konsekvenser för förvaltningskundernas kontakter med myndigheter. Förvaltningens kunder ska i fortsättningen ha möjlighet att påverka den elektroniska tjänst i vilken de mottar elektroniska delgivningar och andra meddelanden från myndigheter. Många kan till exempel uppleva att en tjänst som tillhandahålls av en privat tjänsteleverantör är mångsidigare eller lättare att använda än Suomi.fi-meddelanden. För sådana här personer kan tillgången till myndigheternas tjänster förbättras en aning.

4.2.3.2 Konsekvenser för informationssamhället

Propositionen bedöms ha positiva konsekvenser för människor som användare av kommunikationsnätverk, kommunikationstjänster och digitala tjänster. I och med propositionen har förvaltningens kunder bättre möjligheter att ta emot och läsa elektroniska meddelanden och handlingar från såväl privata aktörer som myndigheter genom en och samma tjänst. Förvaltningens kunder kan också välja via vilken digitala postlåda de vill läsa myndigheternas delgivningar och meddelandena i anknytning till dem. I och med de ändringar som föreslås i propositionen kan användare av en digital postlåda också lättare byta den digitala postlådans tjänsteleverantör, eftersom de delgivningar som myndigheter sänder till Suomi.fi-meddelanden också är tillgängliga i en annan tjänsteleverantörs digitala postlåda utan separata överföringar av data. Slutanvändarna är alltså inte i detta avseende bundna till den tjänsteleverantör som de först väljer utan kan vid behov byta tjänsteleverantör utan orimligt besvär som föranleds av överföringen av data.

Propositionen ökar valfriheten hos förvaltningens kunder som tar emot delgivningar och gör det enklare, flexiblere och mer kundorienterat att ta emot digital post av myndigheter, vilket uppskattas uppmuntra människor och göra det lättare för dem att ta i bruk digitala postlådetjänster samt välja elektronisk myndighetskommunikation i stället för pappersbrev. Till detta kan också delvis uppmuntra det att digitala postlåders användare kan i och med de föreslagna ändringarna få en bättre användarerfarenhet om användningen av en digital postlåda, eftersom tjänsteleverantörernas tjänster även kan möjliggöra sådana funktionaliteter som inte finns i tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Dessutom kan möjligheten att lätt välja och byta

tjänsteleverantör för sin del uppmuntra privata aktörer inom digitala posttjänster att konkurrera med nya funktionaliteter och servicekvaliteten, vilket förbättrar kundernas ställning som användare av tjänster. Bättre och mer flexibel användarerfarenhet om elektroniskt mottagande av myndigheternas delgivningar kan uppmuntra människor att utnyttja digitala tjänster på ett bredare sätt också i livets andra delområden.

Till följd av de ändringar som föreslås i propositionen och därmed introduktionen av nya aktörer kan det vara utmanande för förvaltningskunder som sköter sina ärenden med myndigheter elektroniskt att, i synnerhet i de första skedena av reformen, uppfatta helheten av elektronisk myndighetskommunikation, eftersom funktionaliteter som möjliggörs av tjänsteleverantörens tjänst utvecklas stegvis. Åtminstone i början är det inte möjligt att i en privat aktörs tjänst ta emot meddelanden som kommit till Suomi.fi-meddelanden på en annan persons vägnar, efter detta förutsätter teknisk vidareutveckling. I praktiken innebär detta att en person inte ser en annan persons meddelanden i en privat aktörs tjänst, även om han eller hon hade fått fullmakt till detta i tjänsten Suomi.fi-fullmakter eller om detta baserade sig på personens ställning som vårdnadshavare, intressebevakare eller representant för ett samfund. Då måste man åtminstone i början använda användargränssnittet för Suomi.fi-meddelanden när man sköter ärenden på en annans vägnar. I en privat aktörs tjänst kan man inte heller i början sända meddelanden till myndigheter som använder Suomi.fi-meddelanden.

I synnerhet för äldre personer och för personer med nedsatt digital förmåga kan det vara besvärligt att förstå inverkan av de föreslagna ändringarna, även om de redan skötte sina ärenden med myndigheter digitalt. Förvaltningens kunder kan därmed behöva mera stöd för inledande och användning av elektroniska myndighetskontakter. Inverkan av dessa förvaltningskunders eventuella utmaningar på flexibiliteten av den elektroniska myndighetskommunikationen kan lindras med gemensam koordinering och kommunikation av alla aktörerna i helheten, som utförs i samarbete med intressenter. Dessutom finns det skäl att beakta att användningen av privata digitala posttjänster alltid baserar sig på förvaltningskundernas frivillighet och eget aktiva val.

Propositionen bedöms ha konsekvenser också för företag som producerar digitala tjänster. Dessa konsekvenser behandlas i större detalj i samband med konsekvenserna för företag i avsnitt 4.2.3.5.

Mottagandet av myndigheternas elektroniska delgivningar och meddelandena i anknytning till dem samt privata aktörers elektroniska meddelanden i regel via en digital postlåda skapar för myndigheter och andra aktörer bättre möjligheter att nå sina kunder elektroniskt samt erbjuda dem elektroniska tjänster av allt högre kvalitet och flera möjligheter till elektronisk kommunikation. Detta kan därmed uppmuntra myndigheter och andra organisationer att i allt högre grad utnyttja elektroniska kommunikationskanaler. Möjligheten av den offentliga förvaltningens kunder att också utnyttja andra digitala posttjänster för att ta emot myndigheternas delgivningar och andra meddelanden bedöms påskynda informationsförmedlingen och främja utvecklingen av digitala posttjänster. De föreslagna lagändringarna kan öka antalet tillhandahållare av digitala posttjänster och på det här sättet för sin del främja möjligheterna för nya innovationer inom den digitala postverksamheten. Detta kan å sin sida gynna också utvecklingen av myndigheternas tjänster. Därmed kan det uppskattas att de föreslagna ändringarna främjar utvecklingen av informationssamhället även generellt.

Inkluderandet av privata digitala posttjänster i sändandet av myndigheternas delgivningar och den tekniska utveckling som det förutsätter orsakar i synnerhet i början av verksamheten kostnader, som har specificerats i avsnitt 4.2.1. Kostnaderna för sändandet av myndigheternas elektroniska delgivningar stiger alltså jämfört med modellen där alla delgivningar sänds via

Suomi.fi-meddelanden. Myndigheterna behöver inte heller i fortsättningen betala för sändandet av elektroniska delgivningar genom bakgrundssystemet för Suomi.fi-meddelanden, och de kostnader som orsakas ska täckas med omkostnaderna för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

4.2.3.3 Konsekvenser för dataskyddet

Utöver konsekvenserna för informationssamhället uppskattas propositionen ha konsekvenser för dataskyddet och behandlingen av personuppgifter i fråga om helheten Suomi.fi-meddelanden. I och med de ändringar som föreslås i propositionen ska privata aktörer inom digitala posttjänster ansluta sig som nya aktörer till myndigheternas elektroniska delgivningsförfarande genom Suomi.fi-meddelanden och till behandlingen av personuppgifter gällande det. De aktörer som har ingått ett avtal med serviceproducenten Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata visar myndigheternas delgivningar och meddelanden i anknytning till dem i visningsprogram som de tillhandahåller via ett gränssnitt till Suomi.fi-meddelanden. Myndigheternas handlingar som ska delges och meddelanden som behandlas i tjänsten Suomi.fi-meddelanden ska enligt förslaget alltså också behandlas i privata aktörers visningsprogram. Då fördelas personuppgifternas behandlingsåtgärder i Suomi.fi-meddelanden mellan flera aktörer än tidigare

I och med de föreslagna ändringarna kan det vid behandlingen av personuppgifter inom helheten Suomi.fi-meddelanden särskiljas två separata så kallade behandlingskedjor av personuppgifter. Den första behandlingskedjan gäller innehållet i meddelanden och handlingar som användarorganisationer sänder till tjänsten. I den här kedjan ska användarorganisationer som skickar Suomi.fi-meddelanden fungera på samma sätt som nu som personuppgiftsansvariga när det gäller innehållet i de meddelanden och handlingar som de sänder. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent för tjänsten Suomi.fi-meddelanden ska på samma sätt också framöver fungera som personuppgiftsbiträde när det gäller meddelanden som användarorganisationen sänder och indirekt också deras innehåll. I och med de föreslagna ändringarna kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata med stöd av avtal överföra uppgiften om tillhandahållandet av ett visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten, det vill säga ett användargränssnitt, också till privata aktörer inom digitala posttjänster. Med andra ord ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överföra behandlingsåtgärder gällande innehållet i handlingar och meddelanden som hör till dess uppgifter också till privata aktörer. Då fungerar privata aktörer inom digital post som underbiträde i förhållande till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata när det gäller innehållet i delgivningar och meddelanden som användarorganisationerna har sänder.

Den andra behandlingskedjan gäller personuppgifter som samlas in från användningen av funktionaliteterna och servicen i tjänsten Suomi.fi-meddelanden samt handlingar och meddelanden som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata själv sänder i tjänsten. I fråga om dessa är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata alltså personuppgiftsansvarig. Privata aktörer inom digitala posttjänster fungerar i detta sammanhang som personuppgiftsbiträden i förhållande till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, eftersom de behandlar ovannämnd information för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas räkning när de tillhandahåller ett visningsprogram, och de har inte i detta sammanhang rätt att själva samla in egna tillstånds- eller kontaktuppgiftsregister.

Såsom det har konstaterats i avsnitt 2.3.2 är rättsgrunden för behandlingen av personuppgifter hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata iakttagandet av den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldighet på det sätt som föreskrivs i artikel 6.1 c i

dataskyddsförordningen. Behandlingen i fråga om statistiska ändamål eller för utredning av användningen av och kostnaderna för Suomi.fi-meddelanden baserar sig på artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, där det föreskrivs om utförande av en uppgift av allmänt intresse. Behandling som utförts av privata aktörer inom digitala posttjänster som personuppgiftsbiträden eller underbiträden av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i bägge behandlingskedjorna baserar sig på iakttagandet av den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldighet på det sätt som föreskrivs i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Behandling av personuppgifter som utförs av privata aktörer inom digitala posttjänster är nödvändig för att privata aktörer ska kunna utföra de biträdande offentliga förvaltningsuppgifter som överförs till dem och tillhandahålla ett visningsprogram med vilket förvaltningens kunder kan läsa myndigheternas elektroniska delgivningar och meddelanden i anknytning till dem. Privata aktörer ska enbart behandla personuppgifter som är nödvändiga för att fullfölja detta syfte. Behandlingen av personuppgifter hos privata aktörer är till sin natur tekniskt visande av elektroniska meddelanden och förmedling av uppgifter gällande funktioner i anknytning till delgivningar. Tjänsteleverantörerna har inte princip inte rätt att läsa meddelanden som kommit till förvaltningens kunder eller som de har sänt i tjänsten.

Eftersom det i behandlingen av personuppgifter som utförs av privata aktörer är fråga om skötseln av en biträdande offentlig förvaltningsuppgift under användarorganisationer och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som är personuppgiftsansvariga, är det inte vid behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter hos privata aktörer inom digitala posttjänster fråga om överföring av information som avses i offentlighetslagen eller i lagen om informationshantering. Privata aktörer inom digitala posttjänster kan därmed inte behandla information i detta avseende till exempel för sina egna användningssyften eller med stöd av andra behandlingsgrunder.

Till andra delar än tillhandahållandet av ett visningsprogram fastställs behandlingen av personuppgifter hos privata aktörer inom digitala posttjänster i de tjänster som de tillhandahåller enligt dataskyddsvillkoren för varje enskild aktörs tjänst. I detta avseende fungerar privata aktörer inom digitala posttjänster som personuppgiftsansvariga för personuppgiftsregistret gällande sina registrerade användare, det vill säga slutkunder.

Enligt artikel 28.2 i dataskyddsförordningen får ett personuppgiftsbiträde inte anlita ett annat personuppgiftsbiträde utan att ett särskilt eller allmänt skriftligt förhandstillstånd har erhållits av den personuppgiftsansvarige. Om ett allmänt skriftligt tillstånd har erhållits, ska personuppgiftsbiträdet informera den personuppgiftsansvarige om eventuella planer på att anlita nya personuppgiftsbiträden eller ersätta personuppgiftsbiträden, så att den personuppgiftsansvarige har möjlighet att göra invändningar mot sådana förändringar.

Enligt artikel 28.3 i dataskyddsförordningen ska när uppgifter behandlas hanteringen regleras genom ett avtal eller en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt som är bindande för personuppgiftsbiträdet med avseende på den personuppgiftsansvarige och i vilken föremålet för behandlingen, behandlingens varaktighet, art och ändamål, typen av personuppgifter och kategorier av registrerade, samt den personuppgiftsansvariges skyldigheter och rättigheter anges. Enligt artikel 28.4 i dataskyddsförordningen ska i de fall där ett personuppgiftsbiträde anlitar ett annat personuppgiftsbiträde för utförande av specifik behandling på den personuppgiftsansvariges vägnar det andra personuppgiftsbiträdet, genom ett avtal eller en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt, åläggas samma skyldigheter i fråga om dataskydd som de som fastställs i avtalet eller den andra rättsakten mellan den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet enligt punkt 3, och framför allt att ge

tillräckliga garantier om att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder på ett sådant sätt att behandlingen uppfyller kraven i denna förordning. Om det andra personuppgiftsbiträdet inte fullgör sina skyldigheter i fråga om dataskydd ska det ursprungliga personuppgiftsbiträdet vara fullt ansvarig gentemot den personuppgiftsansvarige för utförandet av det andra personuppgiftsbitrådets skyldigheter.

Man måste avtala om behandlingen av personuppgifter i helheten Suomi.fi-meddelanden i enlighet med dataskyddsförordningen å ena sidan mellan användarorganisationer och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt å andra sidan mellan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och privata aktörer inom digitala posttjänster. Dessutom ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ha ett skriftligt förhandstillstånd att använda ett annat personuppgiftsbiträde i enlighet med artikel 28.2 i dataskyddsförordningen för att kunna tillåta visandet av delgivningar som ifrågavarande användarorganisation har sänt till tjänsten i ett visningsprogram som tillhandahålls av en privat aktör inom digitala posttjänster. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska även informera användarorganisationer som fungerar som personuppgiftsansvariga om eventuella tillägg eller utbyten av underbiträden och därmed ge användarorganisationer en möjlighet att motsätta sig sådana ändringar. Om en användarorganisation som fungerar som personuppgiftsansvarig inte kan avtala om behandlingen av personuppgifter eller om de underbiträden som används i den med tjänsteleverantören till exempel på grund av en riskbedömning som den gjort, ska den i enlighet med 7 § i lagen om stödtjänster be att få avvika från användningsskyldigheten.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska avtala om behandlingen av personuppgifter i bägge behandlingskedjor med privata aktörer inom digitala posttjänster. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som fungerar som biträde i fråga om den första behandlingskedjan, ska med stöd av artikel 28.4 i dataskyddsförordningen avtala om behandlingen av personuppgifter med den privata aktör inom digitala posttjänster som fungerar som underbiträde och se till att underbiträdet omfattas av samma skyldigheter som har fastställts i avtalet om behandlingen av personuppgifter mellan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och användarorganisationen. I fråga om den andra behandlingskedjan ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som fungerar som personuppgiftsansvarig, definiera behandling som utförs av en privat aktör inom digitala posttjänster som är personuppgiftsbiträde genom avtal med stöd av artikel 28.3 i dataskyddsförordningen.

I enlighet med dataskyddsförordningen ansvarar den personuppgiftsansvarige för behandlingen av personuppgifter som den själv utfört eller som utförts för dess räkning samt om dess laglighet. Därmed ansvarar användarorganisationer som sänder handlingar och meddelanden i fråga om första behandlingskedjan om den behandling av personuppgifter som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som är personuppgiftsbiträde, och privata aktörer inom digitala posttjänster, som är underbiträden, utför i fråga om innehållet i de handlingar och meddelanden som de sänder. I den här behandlingskedjan ansvarar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata å sin sida fullt gentemot användarorganisationer för att privata aktörers skyldigheter utförs enligt artikel 28.4 i dataskyddsförordningen. I den andra behandlingskedjan är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av personuppgiftsansvarig ansvarig för att den själv och de privata aktörer inom digitala posttjänster som fungerar som dess personuppgiftsbiträden behandlar personuppgifter lagenligt.

Enligt artikel 24.1 i dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige även genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen av personuppgifter utförs i enlighet med dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ansvarar därmed till exempel för det nödvändiga dataskyddsåtgärder med vilka den lagenliga behandlingen av personuppgifter tryggas. Dessutom är den

dataskyddsansvarige med stöd av artikel 25 i dataskyddsförordningen ansvarig för inbyggt dataskydd och dataskydd som standard.

Ovannämnda har koppling med ansvaren i anknytning till informationssäkerheten inom den offentliga förvaltningen i den nationella lagstiftningen. Såsom det har konstaterats i avsnitt 2.3.3 är myndigheter, inklusive Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, samt privata aktörer, då de sköter en offentlig förvaltningsuppgift, med stöd av kap. 4 i lagen om informationshantering ansvariga att ombesörja informationssäkerheten i fråga om informationsmaterial och informationssystem. Därtill är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent av tjänsten Suomi.fi-meddelanden, såsom det konstateras i avsnitt 2.2.2, ansvarig för att med stöd av 4 kap. i lagen om stödtjänster ta hand om informationssäkerheten i tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Enligt 16 § 2 mom. i lagen om stödtjänster svarar serviceproducenten för att den sammankoppling av uppgifter som produktionen av stödtjänsten förutsätter är korrekt samt för informationssäkerheten när det gäller de uppgifter som behandlas inom stödtjänsterna utöver vad som föreskrivs i dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen. Enligt 17 § 1 mom. i lagen om stödtjänster ska serviceproducenten också på ändamålsenligt sätt försäkra sig om att det informationssystem som används för produktionen av dess stödtjänst har planerats, tillverkats och fungerar i enlighet med de lagar som gäller informationssäkerhet och dataskydd och de bestämmelser som utfärdats med stöd av de lagarna samt följer de nationella definitionerna av interoperabilitet.

Lagen om informationshantering är en allmän lag om informationshantering och användningen av informationssystem i förhållande till lagen om stödtjänster. (RP 284/2018 rd, s. 141) Därmed får serviceproducentens ansvar för informationssäkerhet, om vilken det föreskrivs i lagen och stödtjänster, i egenskap av speciallagstiftning, företräde för de allmänna informationssäkerhetsskyldigheter om vilka det föreskrivs i lagen om informationshantering. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som är serviceproducent för Suomi.fi-meddelanden, har därmed ett särskilt ansvar för den informationssäkra förmedlingen av myndigheternas delgivningar och för personuppgifternas informationssäkerhet i tjänsten Suomi.fi-meddelanden vid sidan av att de personuppgiftsansvariga enligt dataskyddslagstiftningen svarar för behandlingen av personuppgifter och dess lagenlighet. Med tanke på att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata också själv är personuppgiftsansvarig i den andra behandlingskedjan och svarar för utförandet av skyldigheterna hos privata aktörer inom digitala posttjänster i bägge behandlingskedjorna, ligger ansvaret för behandlingen av personuppgifter och informationssäkerheten i tjänsten Suomi.fi-meddelanden till en stor del hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Detta innebär dock inte ändringar i sändarorganisationens egen skyldighet att ombesörja att delgivningar genomförs eller i fråga om informationssäkerheten. Dessutom ska privata aktörer inom digitala posttjänster trots detta vara skyldiga att följa sina informationssäkerhetsskyldigheter enligt lagen om informationshantering vid tillhandahållandet av ett visningsprogram.

Såsom det beskrivs i avsnitt 2.3.2 kan meddelanden och handlingar för vilka användarorganisationer är personuppgiftsansvariga och som går via tjänsten Suomi.fi-meddelanden bland annat innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter samt uppgifter om brottmålsdomar eller brott. Dylika uppgifter kan också ingå i handlingar som ska delges och meddelandena i anknytning till dem, som ska visas i visningsprogram som tillhandahålls av privata aktörer. En del av de personuppgifter eller andra uppgifter som ingår i meddelanden som visas kan därmed vara sekretessbelagda uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen eller annars känsliga uppgifter. Uppgifter som ingår i handlingar och meddelanden kan också på basis av mottagaren delvis omfatta personuppgifter som gäller registrerade i svag ställning,

till exempel barn eller äldre personer. Ju mer information av denna typ det samlas i ett sammanhang eller på en viss plats, dess högre blir riskerna för de registrerades rättigheter och friheter.

De privata aktörer som deltar i den elektroniska delgivningen av myndigheternas handlingar ska också behandla uppgifter i användarregistret för Suomi.fi-meddelanden. Behandlingen av personuppgifter kan vara omfattande, om förvaltningens kunder allmänt tar i bruk privata digitala postlådor för att motta delgivningar och om allt fler sändarorganisationer tar i bruk Suomi.fi-meddelanden. Detta ökar volymen av personuppgifter som behandlas i bakgrundstjänsten Suomi.fi-meddelande och hos aktörer inom digitala posttjänster och antalet registrerade som är föremål för behandlingen. Utgångspunkten är alltså att det finns många registrerade och personuppgifter som ska behandlas. I detta sammanhang är de registrerade förvaltningens kunder som använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden och som har valt som delgivningarnas visningsprogram en viss privat digital posttjänst samt andra personer vars uppgifter kan ingå i handlingar eller meddelanden som syns via visningsprogram.

Omfattande behandling som delvis innehåller särskilda personuppgifter, sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter av registrerade som har en svagare ställning ökar risken för negativa konsekvenser för de registrerades rättigheter och friheter. Dessutom ska personuppgifter behandlas av flera olika aktörer i en bredare behandlingsomgivning, vilket i princip ökar den potentiella attackytan såväl tekniskt som organisatoriskt och därmed risken för att till exempel dataintrång eller andra kränkningar av informationssäkerheten riktas mot personuppgifter. Detta kan bland annat leda till att konfidentiell information avslöjas, psykiskt lidande med anledning av detta för de registrerade eller en möjlighet till missbruk av information. I synnerhet den omfattande lagringen av uppgifter som behandlas i tjänsten Suomi.fi-meddelanden utanför tjänsten är en betydande dataskyddsrisk. Det att allt fler aktörer deltar i behandlingen av personuppgifter kan också öka risken för att personuppgifter behandlas i strid mot lagen till exempel till andra än på förhand fastställda syften eller att en större grupp än nödvändigt behandlar personuppgifter.

Sannolikheten av negativa konsekvenser för dataskyddet minskas av att privata aktörer inom digitala posttjänster alltjämt avses arbeta som underbiträden och som personuppgiftsbiträden vid tillhandahållandet av ett visningsprogram. De är därmed avtalsmässigt bundna att behandla personuppgifter under personuppgiftsansvariga endast för ett begränsat användningssyfte, som är nödvändigt för att kunna sköta en biträdande offentlig förvaltningsuppgift. Med hänsyn till detta kommer behandlingen av personuppgifter som har anknytning till helheten Suomi.fi-meddelanden hos privata aktörer inom digitala posttjänster att vara tämligen begränsad och ske enligt den personuppgiftsansvariges anvisningar. Detta minskar tjänsteleverantörernas möjlighet att i det här avseendet bestämma om dataskyddslösningarna i samband med sin verksamhet.

Privata aktörer inom digitala posttjänster är med stöd av avtal skyldiga att genomföra tekniska och organisatoriska åtgärder som motsvarar risken med anledning av behandlingen av personuppgifter, vilket för sin del försäkrar att personuppgifter behandlas lagenligt. Framför allt det att de privata aktörer inom digitala posttjänster som har ingått avtal är skyldiga att inte bara genomföra de nödvändiga tekniska och organisatoriska åtgärderna för att skydda personuppgifter utan också uppfylla andra dataskyddskrav som tillämpas på verksamheten minskar risken för kränkningar av informationssäkerheten. På aktörerna tillämpas bland annat informationssäkerhetskraven med anledning av eIDAS-bestämmelser, till exempel riskhanteringsskyldigheterna enligt cybersäkerhetslagen, och informationssäkerhetskraven i 4 kap. i lagen om informationshantering.

Det faktum att informationen om myndigheternas meddelanden som sökts via Suomi.fi-meddelanden inte ska sparas i privata digitala posttjänster permanent minskar betydligt dataskyddsriskerna för de registrerade. Enskilda användares meddelanden med innehållet och eventuella bilagor ska sökas från Suomi.fi-meddelanden på användarens begäran och sparas i den privata digitala posttjänsten endast tillfälligt, under en sessions tid, om inte användaren på eget initiativ, per meddelande och uttryckligen meddelar att han eller hon också vill spara meddelandet i fråga i den privata digitala posttjänsten. Meddelandena ska också sökas fram så att de kan ses i tjänsten bara till följd av en åtgärd som har initierats av användaren, varje gång på nytt. Därefter är den privata aktören skyldig att omedelbart förstöra all information i anknytning till detta. På samma sätt som nu sparas alla handlingar och meddelanden mer permanent på ett centraliserat sätt i en tjänst som förvaltas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

I och med att privata aktörer inom digitala posttjänster kommer med i delgivningsförfarandet kan allt fler organisationer och medborgare ta i bruk Suomi.fi-meddelanden, i vilket fall det kommer att behandlas allt fler meddelanden och personuppgifter i Suomi.fi-meddelanden. Detta uppskattas dock inte öka dataskyddsriskerna, eftersom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent för tjänsten Suomi.fi-meddelanden redan för närvarande tar hand om den höga nivån av tjänstens informationssäkerhet och dataskydd samt ser till att tjänsten uppfyller kraven i lagen om informationshantering. Också beredskapen i fråga om tjänsten har planerats med hänsyn till tjänstens kritiska natur och den lagstadgade skyldigheten av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att producera tjänsten. Dessutom har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata redan etablerade processer i fråga om datasäkerhet, beredskap och kontinuitetshantering.

I den modell som föreslås i propositionen kan det att myndigheternas handlingar eller till exempel sekretessbelagda uppgifter via digitala postlådor olovligt kan komma till någon annan persons kännedom öka risker som riktas till skyddet för personuppgifter och integritetsskyddet. Till exempel inloggningsmedlen eller -koder av en användare av en digital postlåda kan olovligt komma i någon annans händer. Användaren kan dock själv minska risken för att hans eller hennes inloggningsmedel och -koder används olovligt genom att ta hand om dem noga och inte avslöja dem för andra. Det ska därtill noteras att motsvarande risker i anknytning till olovlig användning av inloggningsmedel existerar redan i nuläget, när Suomi.fi-meddelanden används. Därför kan dylika risker öka högst mycket marginellt med anledning av att en person använder en privat digital posttjänst i stället för Suomi.fi-meddelanden för att ta emot myndigheternas delgivningar.

På basis av det som konstaterats ovan kan man anse att de kvarstående riskerna i anknytning till behandlingen av personuppgifter eventuellt kan öka marginellt i och med propositionen. De eventuella riskerna har i synnerhet samband med att allt fler aktörer kommer att behandla personuppgifter, vilket leder till att den eventuella attackytan är större än nu. Om man dock utgår från att de ovan presenterade åtgärderna för att minska dataskyddsriskerna genomförs, uppskattas det att negativa dataskyddskonsekvenser som föranleds av propositionen kan identifieras men att deras sannolikhet är liten. Det är dock inte möjligt att i det här skedet göra en detaljerad och noggrann riskbedömning, eftersom alla detaljerna i behandlingen av personuppgifter och till exempel de tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder som ska genomföras inte än är kända. Därför baserar sig denna bedömning på en analys på allmän plan. De personuppgiftsansvariga ska i varje fall bedöma riskerna med anledning av behandlingen självständigt innan behandlingsåtgärderna inleds.

För att det ska vara möjligt att minimera de ovan presenterade riskerna i anknytning till behandlingen av personuppgifter med nödvändiga åtgärder föreslås det i propositionen

bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen och har samband med behandlingen av personuppgifter i visningsprogrammen. Specialbestämmelserna avses i synnerhet gälla tryggheten av visningsprogrammets och dess tjänsteleverantörs informationssäkerhet. Dessa specialbestämmelser, som föreslås inom ramen för dataskyddsförordningens nationella handlingsutrymme, beskrivs och motiveras i avsnitt 10.2.

4.2.3.4 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering

Propositionen har konsekvenser för myndigheternas informationshantering och processer i anknytning till den. Myndigheterna är redan med stöd av den nuvarande lagstiftningen på ett brett sätt skyldiga att använda tjänsten Suomi.fi-meddelanden, och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är i egenskap av meddelandeförmedlingstjänstens serviceproducent ansvarig för den tekniska förmedlingen av meddelandena mellan myndigheten och Suomi.fi-tjänsten samt för förvaringen av de förmedlade meddelandena. I fortsättningen förmedlas handlingar som användarorganisationer delger och meddelandena i anknytning till dem, om användaren så vill, från Suomi.fi-meddelanden också till visningsprogram som tillhandahålls av privata aktörer. Den föreslagna ändringen medför därmed nya användargränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten, som till sin natur blir en bakgrunds- och lagringstjänst av myndighetsmeddelanden. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har alltså som uppgift att som ett visningsprogram producera ett användargränssnitt för Suomi.fi-meddelanden, även om den hade överfört uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram också till en annan aktör.

De viktigaste ändringarna för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har att göra med de ändringar som föreslås i lagen om stödtjänster gällande förmedlingen av delgivningar från meddelandeförmedlingstjänsten till förvaltningens kunder. Tjänster av de tjänsteleverantörer med vilka Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har ingått avtal om överföringen av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram ska kopplas till meddelandeförmedlingstjänsten för att göra det möjligt för användare att läsa delgivningar och andra meddelanden som har kommit till dem i den önskade tjänsten. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska få nya skyldigheter att utföra tekniska uppgifter för att göra det möjligt för privata aktörer inom digitala posttjänster att ansluta sig.

De föreslagna ändringarna bedöms inte ha betydande konsekvenser med tanke på de sändande myndigheternas uppgifter eller ansvar. De viktigaste konsekvenserna för de sändande myndigheternas verksamhet har samband med processerna i anknytning till säkerställandet att delgivningen genomförs, i vilka man beroende på de sändande myndigheternas behov i fortsättningen ska ta hänsyn till det i vilken digitala posttjänst varje enskild delgivning har öppnats. Också uppgifterna kring detta kommer dock i huvudsak att skötas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

I och med de ändringar som föreslås i propositionen kommer dock ansvaren och skyldigheter i anknytning till informationshanteringen att decentraliseras och delas mellan flera aktörer. På de privata aktörer inom digitala posttjänster som deltar i visandet av myndigheternas delgivningar ska i detta sammanhang tillämpas lagen om informationshantering, och de är skyldiga att ordna informationshanteringen och informationssäkerheten i fråga om visandet av delgivningar enligt lagen om informationshantering och annan tillämplig lagstiftning, till exempel cybersäkerhetslagen. Dessutom ska en del av ansvaren inom störningshanteringen överföras till privata aktörer inom digitala posttjänster. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har därför inte i och med de föreslagna ändringarna en lika betydande möjlighet att helt självständigt påverka informationshanteringen inom helheten Suomi.fi-meddelanden som i nuläget.

I och med att nya aktörer kommer med ändras också stället där ny information i anknytning till meddelandeförmedlingstjänstens helhet bildas. Informationen om att ett meddelande har kommit till den tjänst som förvaltningens kund använder, om att meddelandet har öppnats och i fråga om en bevislig delgivning om kvitteringen av meddelandet bildas i fortsättningen för användare av privata aktörer inom digitala posttjänster i ifrågavarande tjänst, inte i den tjänst som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata förvaltar. De sätt på vilka den nya informationen bildas är dock huvudsakligen likadana som nu. De föreslagna ändringarna har dock ingen inverkan på kraven gällande överlämningsättet av informationsmaterialet, eftersom, såsom det har konstaterats i avsnitt 4.2.3.3, det vid behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter i anknytning till tillhandahållandet av visningsprogrammet inte är fråga om överlämnande av uppgifter som avses i offentlighetslagen eller i lagen om informationshantering.

Såsom det beskrivs i avsnitt 4.2.3.3. har propositionen ingen inverkan på ansvaren för registerhållningen utan det är alltså användarorganisationerna som i huvudsak svarar för registerhållningen. Tjänsteleverantörer som tillhandahåller andra visningsprogram fungerar som personuppgiftsbiträden och underbiträden av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som fungerar som personuppgiftsbiträde. Användarorganisationerna ska godkänna deras användning som underbiträden innan handlingar och meddelanden som användarorganisationen sänder kan läsas via tjänsteleverantörernas visningsprogram. Propositionen kan ha konsekvenser för meddelandeförmedlingstjänstens informationssäkerhet, när visningsprogram av tjänsteleverantörer som har ingått avtal med serviceproducenten kopplas till den. I avtalet om överföringen av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram kan serviceproducenten dock till exempel förutsätta uppfyllandet av informationssäkerhetskrav som är förenliga med meddelandeförmedlingstjänsten. I avtalet kan till exempel förutsättas att tjänsteleverantören regelbundet visar att dess visningsprogram uppfyller de krav som har ställts på det. I privata digitala posttjänster, som tillhandahållarna av visningsprogram i regel är, verkar det på det sättet som beskrivs i avsnitt 2.5.2.3 vara fråga om betrodda tjänster enligt eIDAS-förordningen, i vilket fall också kraven på informationssäkerheten i eIDAS-förordningen och bestämmelserna om cybersäkerhet ska tillämpas på dem.

Information ska inte sparas i visningsprogrammen för en längre tid än en användares session, och de tjänsteleverantörer som tillhandahåller dem har i princip inte rätt att läsa meddelanden som har kommit till förvaltningens kunder eller som kunderna har sänt i tjänsten. Om en användarorganisation anser att visningsprogrammen av tjänsteleverantörer som har ingått avtal med serviceproducenten inte är tillräckligt säkra, ska den ansöka om undantagstillstånd från sin skyldighet att använda meddelandeförmedlingstjänsten på grund av informationssäkerheten.

Med de föreslagna ändringarna ändrar man inte ansvaren eller skyldigheter i anknytning till förvaringen och arkiveringen av information av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som fungerar som serviceproducent för användarorganisationerna och meddelandeförmedlingstjänsten. Privata aktörer inom digitala posttjänster ska inte vara förvarings- eller arkiveringsplatser av myndigheternas handlingar, eftersom meddelandena sparas och förvaras i en tjänst som produceras av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata enligt gällande bestämmelser i lagen om stödtjänster och under den i bestämmelserna utsatta tiden. Användarorganisationerna ansvarar för sin egen del för förvaringen och arkiveringen av handlingar som ska delges och meddelandena i anknytning till dem. Det ska dock vara möjligt för en förvaltningskund som använder en privat aktörs visningsprogram att spara enskilda meddelanden som han eller hon läser med visningsprogrammet också i den privata digitala posttjänsten, om kunden så uttryckligen väljer i fråga om ett visst meddelande. I detta fall är det dock fråga om sparande för personliga syften som förvaltningskunden själv väljer att göra. Om en privat aktör inom digitala posttjänster

erbjuder lagringsmöjligheten och användaren bestämmer att spara en myndighetshandling eller ett meddelande som han eller hon läst via visningsprogrammet i den privata digitala posttjänsten, fastställs lagringspraxis och -villkor enligt de tillämpliga villkoren i denna posttjänst.

4.2.3.5 Konsekvenser för företag och konkurrens

De ändringar som föreslås i propositionen möjliggör privata aktörers deltagande i visandet av myndigheternas elektroniska delgivningar med visningsprogram. Därför uppskattas propositionen ha betydande konsekvenser för företag som tillhandahåller privata digitala posttjänster och för andra aktörer som tillhandahåller digitala tjänster och är eventuellt intresserade att visa myndigheternas elektroniska delgivningar och meddelanden i anknytning till dem via sina tjänster.

Tills vidare finns det två konkurrerande aktörer på den finska marknaden för privata digitala posttjänster genom vilka myndigheternas delgivningar kan ha sänts till förvaltningens kunder som använder dessa tjänster. Myndigheterna har dock tills vidare inte i någon betydande grad använt privata digitala posttjänster i sitt delgivningsförfarande. Det här kan för sin del bero på att genomförandet av delgivningar är en offentlig förvaltningsuppgift, och det har inte funnits lagstiftning om överföring av uppgiften på privata tillhandahållare av digitala posttjänster på det sätt som förutsätts i 124 § i grundlagen. Dessutom har sändandet av delgivningar via privata digitala posttjänster fungerat så att den sändande myndigheten har ingått ett separat avtal med en eller flera privata aktörer inom digitala posttjänster om förmedlingen av meddelanden genom direkta anslutningar.

I och med förslaget kan privata aktörer inom digitala posttjänster på basis av ett avtal med meddelandeförmedlingstjänstens serviceproducent delta i visandet av myndigheternas delgivningar med hjälp av ett visningsprogram. Efter de i propositionen föreslagna ändringarna föreskrivs det klart om privata aktörers deltagande i visandet av delgivningar på det sätt som det förutsätts i 124 § i grundlagen, vilket klarlägger rollen av privata aktörer inom digitala posttjänster vid sändandet av myndigheternas elektroniska delgivningar och skapar därmed bättre förutsättningar att i fråga om myndighetskommunikationen bedriva affärsverksamhet som baserar sig på en tjänst med en digital postlåda. Dessutom skapar de föreslagna bestämmelserna förutsättningar för nya digitala affärsmöjligheter. Lagstiftningen kan därmed också ge dessa aktörer nya möjligheter till intäkter. Bättre möjligheter att bedriva affärsverksamhet och utveckla nya digitala affärsmodeller främjar konkurrensen mellan företag på marknaden för digitala posttjänster, eftersom detta kan sporra företag att utveckla till exempel bättre och mer innovativa tjänster, nya funktionaliteter och mervärdestjänster av olika slag, med vilka de kan locka slutanvändare och sändarorganisationer att använda sina tjänster. I och med den ökade konkurrensen kan förslaget också anses skapa förutsättningar för nya innovationer.

Konkurrensen främjas också av att nya aktörer i och med de föreslagna ändringarna har det något lättare att få inträde på marknaden, eftersom aktörer i princip kan visa myndigheternas delgivningar från alla sändarorganisationer som använder Suomi.fi-meddelanden utan separata avtal om sändandet av delgivningar med sändarorganisationer. Därmed har nya aktörer litet bättre förutsättningar att få fotfäste på marknaden utan ett stort antal slutanvändare. Dessutom ska det för alla aktörer finnas klara bestämmelser på lagnivå om möjligheten att delta i myndigheternas elektroniska delgivningsprocedur och om förutsättningarna för den, vilket garanterar jämlika konkurrensförutsättningar i fråga om detta. Nya aktörers, i synnerhet små och medelstora företags, möjligheter att få tillträde på marknaden för digitala posttjänster, begränsas dock till en viss del av att aktörerna bland annat förutsätts uppfylla funktionella krav

samt allmänna krav i anknytning till informationssäkerheten. Små och medelstora företag kan ha mer begränsade resurser att uppfylla de förutsatta kraven.

Konsekvenserna av den reglering som föreslås i propositionen har bedömts också med tanke på reglerna för konkurrens och statligt stöd i EU-lagstiftningen (artiklarna 106 och 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF)) och lagstiftningen om nationell konkurrensneutralitet (kap. 4 a i konkurrenslagen (948/2011)). Enligt artikel 106.1 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna beträffande offentliga företag och företag som de beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter inte vidta och inte heller bibehålla någon åtgärd som strider mot reglerna i fördraget, i synnerhet reglerna i artiklarna 18 och 101–109. Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Under beredningen av propositionen har dessa frågor bedömts i förhållande till huruvida visandet av myndigheternas delgivningar är ekonomisk verksamhet. EU-regleringen om konkurrens och statligt stöd tillämpas på företag, det vill säga enheter som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett deras rättsliga form eller hur de finansieras. Ekonomisk verksamhet är all verksamhet där varor eller tjänster erbjuds på en marknad. Huruvida det finns en marknad för vissa tjänster kan bero på hur tjänsterna har ordnats i medlemsstaten i fråga och kan därför variera från en medlemsstat till en annan. Dessutom kan klassificeringen av en viss verksamhet ändras över tid på grund av politiska val eller den ekonomiska utvecklingen. Sådant som inte idag är ekonomisk verksamhet kan bli det i framtiden och tvärtom. (Kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (2016/C 262/01), punkterna 12–13)

Bestämmelserna om konkurrens och statligt stöd tillämpas inte då det är fråga om utövande av offentlig makt. Med tanke på den rättsliga aspekten av konkurrens och statligt stöd anses en enhet utöva offentlig makt när verksamheten i fråga hör till statens centrala uppgifter eller anknyter till dessa uppgifter i fråga om karaktär, målsättning eller tillämplig reglering. Allmänt taget är funktioner som naturligt är en del av myndigheternas särskilda rättigheter och för vilkas utförande staten ansvarar, inte ekonomiska funktioner, om inte medlemsstaten har beslutat att ta i bruk marknadsmekanismer. Om ett offentligt samfund bedriver ekonomisk verksamhet som kan åtskiljas från myndighetsutövande verkar samfundet som företag i fråga om denna verksamhet. Om en ekonomisk verksamhet däremot inte kan särskiljas från utövandet av offentlig makt, är all verksamhet inom den berörda enheten fortfarande knuten till utövandet av offentlig makt och omfattas därför inte av begreppet företag. (Kommissionens tillkännagivande 2016/C 262, punkterna 17–18)

Om en medlemsstat har beslutat att ta i bruk marknadsmekanismer och verksamheten till sin karaktär betraktas som ekonomisk, ska också 4 a kap. i konkurrenslagen om konkurrensneutralitet tillämpas. Konkurrenslagen tillämpas på motsvarande sätt som EU:s reglering om konkurrens och statligt stöd på näringsidkare, med vilket avses enligt 4 § 1 mom. 1 punkten i konkurrenslagen en fysisk person samt en eller flera enskilda eller offentliga juridiska personer som bedriver ekonomisk verksamhet. I 4 a kap. i konkurrenslagen finns bestämmelser om Konkurrens- och konsumentverkets behörighet att övervaka och trygga jämlik konkurrens mellan den offentliga och privata näringsverksamheten samt om åtgärder som tryggar konkurrensneutralitet. Till exempel i 30 d § i konkurrenslagen föreskrivs det om skyldigheten till separat redovisning, om i 30 a § avsedda kommuner, samkommuner, välfärdsråden, välfärdssammanslutningar eller staten eller enheter som de har bestämmande inflytande över bedriver ekonomisk verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. Enligt 30 b

§ i lagen tillämpas 4 a kap. i konkurrenslagen inte om förfarandet eller verksamhetens struktur följer direkt av lagstiftningen eller om tillämpningen hindrar skötseln av en uppgift i anslutning till medborgarnas välbefinnande, säkerhet eller ett annat sådant allmänt intresse.

Om myndigheternas delgivningsskyldighet föreskrivs i förvaltningslagen och om myndigheternas elektroniska delgivningar i lagen om elektronisk kommunikation. I det elektroniska delgivningsförfarandet är det fråga om skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift, eftersom det är fråga om ett lagstadgat förfarande, som är en väsentlig del av förvaltningsförfarandet. Bestämmelser om meddelandeförmedlingstjänsten för genomförande av en elektrisk delgivning och om myndigheternas skyldighet att använda tjänsten finns i lagen om stödtjänster. Genom denna proposition föreskrivs det för privata aktörer inom digitala posttjänster en möjlighet att visa myndigheternas delgivningar med ett visningsprogram som tillhandahålls av privata aktörer inom digitala posttjänster och om förutsättningarna för detta. Visandet av en elektronisk delgivning i användargränssnittet är en väsentlig del av genomförandet av delgivningsförfarandet, eftersom det gör det möjligt att mottagaren får tillgång till delgivningen och kan läsa den. Det är därmed fråga om en biträdande uppgift som är fast kopplad till en offentlig förvaltningsuppgift och som är en del av den offentliga förvaltningsuppgift som föreskrivits för serviceproducenten.

Eftersom det elektroniska delgivningsförfarandet och visandet av delgivningar är en del av den offentliga förvaltningsuppgiften, vars skötsel enligt 124 § i grundlagen främst tillhör myndigheter, anknyter funktionerna till sin karaktär till uppgifter som är typiska för den offentliga makten. På basis av bestämmelserna i förvaltningslagen och lagen om elektronisk kommunikation anknyter dessa funktioner till statens centrala uppgifter också vad gäller de regler som tillämpas på dem. Funktionerna har anknytning till statens centrala uppgifter också vad gäller målen, eftersom det är deras syfte att genomföra myndigheternas delgivningsskyldighet, som är en central del av behandlingen av ett förvaltningsärende och en förutsättning för utnyttjandet av rätten att överklaga. Därmed är det i det elektroniska delgivningsförfarandet och visandet av delgivningar med tanke på EU:s konkurrens- och statsstödsrätt fråga om utövande av offentlig makt, som inte är ekonomisk verksamhet som lyder under EU:s bestämmelser om konkurrens och statligt stöd. I fråga om detta ska det för klarhetens skull beaktas att utövandet av offentlig makt kan inom EU-rätten få en annan betydelse än i den nationella lagstiftningen, och nedan i denna proposition har det bedömts att det vid tillhandahållandet av ett visningsprogram som möjliggör visandet av delgivningar inte är fråga om utövande av offentlig makt på det sätt som avses i 124 § i grundlagen eller i offentlighetslagen.

I den modell som föreslås i propositionen har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent en dubbelroll: å ena sidan tillhandahåller den meddelandeförmedlingstjänstens visningsprogram (användargränssnittet Suomi.fi-meddelanden) för användarna av meddelandeförmedlingstjänsten och å andra sidan förvaltar den gränssnitten, definierar avtalsvillkoren och kraven, ingår avtalen med tjänsteleverantörerna om deras visningsprogram och övervakar tjänsteleverantörerna när de tillhandahåller visningsprogram med stöd av avtal. Detta uppskattas dock inte ha en negativ inverkan på konkurrensen mellan företag, eftersom det i de uppgifter hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som har samband med producerandet av meddelandeförmedlingstjänsten i princip är fråga om skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift, och därtill ska produceringen av meddelandeförmedlingstjänsten och visningsprogrammet samt verksamheten i myndighetsrollen enligt de föreslagna bestämmelserna särskiljas internt inom myndigheten. Enligt uppskattningar ska det dock inte vara nödvändigt att ha separat redovisning enligt 30 d § i konkurrenslagen om producerandet av meddelandeförmedlingstjänsten och dess

visningsprogram, eftersom det enligt den ovannämnda bedömningen inte i den aktuella verksamheten är fråga om bedrivandet av ekonomisk verksamhet.

Ansvars- och uppgiftsfältet av privata aktörer inom digitala posttjänster som ansluter sig till myndigheternas elektroniska delgivningsförfarande kommer att utvidgas väsentligt i och med de i propositionen föreslagna ändringarna, eftersom dessa privata aktörer kommer att utföra en biträdande offentlig förvaltningsuppgift. Skötseln av en biträdande offentlig förvaltningsuppgift och dess inledande kommer att innebära en administrativ börda och därmed kostnader för privata aktörer inom digitala posttjänster och andra eventuella aktörer som på det i propositionen föreslagna sättet deltar i myndigheternas elektroniska delgivning. Den administrativa bördan föranleds av uppfyllandet av de förutsättningar, till exempel funktionella och tekniska krav, som inledandet av skötseln av denna uppgift kräver och det administrativa förfarandet i anknytning till den. Enligt uppskattningar kräver till exempel de tekniska egenskaperna och kraven på ett nytt gränssnitt som möjliggör visandet av delgivningar av privata aktörer inom digitala posttjänster märkbara ändringar i de nuvarande informationssystemen för att de ska kunna försäkra sina systems interoperabilitet med det nya gränssnittet. Dessutom ska privata aktörer inom digitala posttjänster anpassa sin meddelandesstruktur enligt tjänsten Suomi.fi-meddelanden, eftersom datastrukturen och det tekniska genomförandesättet av meddelanden och deras bilagor i denna tjänst är annorlunda än i privata digitala posttjänster.

Utöver olika krav i anknytning till inledandet av verksamheten ska aktörerna i och med att de utför en biträdande offentlig förvaltningsuppgift uppfylla de nya krav som den tillämpliga övriga lagstiftningen ställer. Privata aktörer inom digitala posttjänster svarar för sin del för att garantera att en delgivning genomförs på det sätt som närmare fastställs i lagen och stödtjänster och avtalet med serviceproducenten. Dessutom ska allmänna förvaltningslagar i detta avseende direkt tillämpas på verksamheten av privata aktörer, vilket innebär att till exempel ansvaren och skyldigheterna i anknytning till informationssäkerheten och anordnandet av informationshanteringen enligt till exempel lagen om informationshantering också tillämpas direkt på privata aktörer inom digitala posttjänster. I det här sammanhanget ska till exempel tillgänglighetsskyldigheterna och tjänsteansvarsskyldigheterna enligt lagen om digitala tjänster tillämpas på privata aktörers verksamhet. Därtill gäller till exempel rådgivningsskyldigheten enligt 8 § i förvaltningslagen och andra grunder för god förvaltning privata aktörer när de sköter en offentlig förvaltningsuppgift. De föreslagna ändringarna kan också öka behovet av kundstöd inom tjänster för tjänsteleverantörer som sköter uppgiften i fråga och kontakterna med tjänsteleverantörernas kundservice, vilket kan öka tjänsteleverantörernas administrativa börda och kostnader.

Också själva ingåendet av avtalet och det administrativa arbete som det förutsätter orsakar administrativ börda i en viss mån. I det här avseendet minskar bördan dock väsentligt av att avtalets innehåll kommer att framför allt bestå av allmänna standardvillkor, som utarbetas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent och som är offentligt tillgängliga.

För att aktörerna ska kunna genomföra den biträdande offentliga förvaltningsuppgiften och iaktta de nya lagstadgade krav och ansvar som tillämpas på dem, kommer det enligt uppskattningar att uppstå ett behov för aktörerna att ändra sina verksamhetsprocesser och eventuellt också sina strukturer. Dessutom kan det bli nödvändigt att ändra privata aktörers informationssystem för att de ska kunna iaktta de skyldigheter i de nya bestämmelserna som tillämpas på dem, till exempel skyldigheterna angående sekretess. Inkluderandet av kravet i den nya tillämpliga lagstiftningen i processer, praxis, informationssystem och allmänt i affärsverksamheten kommer att orsaka kostnader för företag. För närvarande vet man dock inte hur väl privata aktörer inom digitala posttjänster uppfyller till exempel minimikraven på

informationssäkerheten enligt 4 kap. i lagen om informationshantering och hur betydande förändringarna i till exempel deras incidenthanteringsprocesser, skyddandet av dataöverföringen eller loggningen blir.

Propositionen gör det tills vidare inte möjligt för företag och samfund som allmänt använder meddelandeförmedlingssystemet att fritt välja det visningsprogram med vilket de läser delgivningarna, eftersom möjliggörandet av ärendeskötseln med fullmakt förutsätter teknisk vidareutveckling. De företag och samfund som använder meddelandeförmedlingstjänsten ska dock även framöver kunna läsa elektroniska meddelanden som sänts av myndigheter i tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

4.2.3.6 Konsekvenser för den inre marknaden

I en tjänst som tillhandahålls av privata aktörer inom digitala posttjänster kan det anses vara fråga om en tjänst som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Därtill kan det i de krav som ingår i de föreslagna bestämmelserna till en viss del vara fråga om bestämmelser om tjänster som avses i direktivet. Dyliga bestämmelser som gäller tjänster ingår i bland annat de föreslagna 8 h och 8 i §. Eftersom det är obligatoriskt för en tjänsteleverantör att följa bestämmelser som gäller tjänster och eftersom de påverkar tillhandahållandet av tjänsten, är det fråga om tekniska föreskrifter som avses i direktivet. Det anses vara motiverat att ta med i den nationella lagstiftningen bestämmelser som betraktas som tekniska föreskrifter, eftersom det i propositionen är fråga om överföringen av en biträdande offentlig förvaltningsuppgift till enskilda, vilket utöver andra förutsättningar enligt grundlagen förutsätter att om detta föreskrivs genom lag. Utgångspunkten är att alla omständigheter som är väsentliga med tanke på skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften framgår av lagen gällande tilldelandet av uppgiften.

Direktiv (EU) 2015/1535 förutsätter att ett lagförslag som innehåller tekniska föreskrifter anmäls till kommissionen innan föreskriften i fråga antas i den nationella lagstiftningen. Kommissionen och andra medlemsstater har möjlighet att komma med sina iakttagelser om propositionens innehåll inom tre månader från lämnandet av anmälan. Om kommissionen eller någon annan medlemsstat inom tre månader inkommer med ett detaljerat utlåtande enligt vilket den planerade åtgärden kan skapa hinder för varornas fria rörlighet på den inre marknaden, ska godkännandet ytterligare skjutas upp med en månad. Det genomförda anmälningsförfarandet och dess slutresultat har beskrivits i avsnitt 1.2.

I en tjänst som tillhandahålls av privata aktörer inom digitala posttjänster kan det anses också vara fråga om en tjänst som ingår i tjänstedirektivets tillämpningsområde. I kapitel II (artiklarna 5–8) i tjänstedirektivet finns bestämmelser om administrativ förenkling. Bestämmelserna i kapitlet tillämpas i fråga om alla tjänster som hör till direktivets tillämpningsområde på alla förfaranden och formaliteter som är nödvändiga för att få tillträde till och utöva tjänsteverksamhet. I de föreslagna bestämmelserna har kraven i kapitel II beaktats till nödvändiga delar. Till exempel kravet i artikel 5.1 i tjänstedirektivet om förenklandet av de förfaranden och formaliteter som är tillämpliga på tillträdet till och utövande av en tjänsteverksamhet har under beredningen bland annat beaktats genom att avstå från att föreskriva om ett tillståndsförfarande som riktas till inledandet av tjänsteverksamheten, som är tyngre än den avtalsmodell som nu föreslås (tillståndsförfarandet har behandlats närmare i avsnitt 5.1). Delvis riktas kraven i kapitel II i tjänstedirektivet till den myndighet som senare verkställer bestämmelserna och andra aktörer.

I kapitel III (artiklarna 9–15) i tjänstedirektivet finns bestämmelser om etableringsfriheten för tjänsteleverantören. Bestämmelserna i kapitlet tillämpas på alla krav som gäller tjänsteleverantörens etablering. På basis av de i propositionen föreslagna bestämmelserna ska en privat aktör inom digitala posttjänster uppfylla vissa krav och ingå ett avtal med en myndighet innan den kan inleda tillhandahållandet av ett visningsprogram. På basis av tjänstedirektivet kan det i ett dylikt förfarande anses vara fråga om ett tillståndsförfarande som hör till direktivets tillämpningsområde (artikel 4.6 och skäl 39 i ingressen i tjänstedirektivet). I artikel 9.1 i tjänstedirektivet föreskrivs om de villkor som ska uppfyllas för att en medlemsstat ska kunna ställa iakttagandet av ett tillståndsförfarande som villkor för tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet. I punkten förutsätts det att tillståndsförfarandet inte diskriminerar en tjänsteleverantör, att behovet av ett tillståndsförfarande är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset och att det eftersträvade målet inte uppnås med en mindre begränsande åtgärd, i synnerhet därför att en efterhandskontroll skulle ske för sent för att få någon reell verkan.

Den föreslagna avtalsmodellen anses uppfylla förutsättningarna i artikel 9.1 i tjänstedirektivet för det första för att tjänsteleverantörerna i modellen behandlas på samma sätt oberoende av det i vilken medlemsstat tjänsteleverantören har sin hemvist. Alla tjänsteleverantörer som fyller lagens krav ska med stöd av avtalet få tillhandahålla visningsprogram till meddelandeförmedlingssystemet. För det andra kan avtalsmodellen motiveras med tvingande hänsyn till allmänintresset, vilket omfattar allmän säkerhet, skyddet för mottagare av tjänster och konsumentskyddet, eftersom man med avtalsmodellen vill trygga tjänsternas höga kvalitet samt tjänsternas säkerhet och funktion. För det tredje kan dessa eftersträvade mål inte uppnås med en mindre begränsande åtgärd, eftersom tjänsteleverantörerna ska uppfylla vissa krav om till exempel funktionaliteter och informationssäkerhet innan målen kan uppnås. Med den föreslagna modellen kan man se till att alla tjänsteleverantörer uppfyller samma krav och tillhandahåller tjänster minst på en viss kvalitets- och säkerhetsnivå. Då kan till exempel konsumenterna vara säkra på att alla tjänsteleverantörer uppfyller vissa kvalitetskriterier. En viss miniminivå på kvaliteten uppmuntrar tjänsteleverantörer att utveckla tilläggstjänster och -egenskaper av olika slag, vilket också står i konsumenternas intresse. Med hänsyn till målen sker efterhandskontrollen för sent för att kunna ha en verklig inverkan, eftersom till exempel en kränkning av personuppgifternas informationssäkerhet eller svårigheten att få tillgång till en viktig handling kan redan påverka målen negativt kort efter att kränkningen eller problemen har förekommit.

På basis av artikel 10.1 i tjänstedirektivet ska tillståndsförfaranden grundas på kriterier som hindrar de behöriga myndigheterna från att göra en godtycklig bedömning. Enligt punkt 2 i artikeln ska kriterierna vara icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset, proportionella i förhållande till detta syfte avseende allmänintresset, tydliga och entydiga, objektiva, offentliggjorda i förväg samt öppna för insyn och tillgängliga. I de föreslagna bestämmelserna kan de kriterier på tjänsteleverantören som är villkoret för avtalet anses vara icke-diskriminerande, eftersom kriterierna behandlar tjänsteleverantörer på samma sätt oberoende av medlemsstaten där tjänsteleverantören har hemvist. Kriterierna kan motiveras med samma tvingande hänsyn till allmänintresset som själva avtalsmodellen, och dessa eftersträvade mål kan på ovannämnda grunder inte uppnås med en mindre begränsande åtgärd. Kriterierna har begränsats till det som är nödvändigt att förutsätta med tanke på den allmänna säkerheten samt för att skydda tjänsternas mottagare och konsumenterna. Kriterierna är också tydliga och entydiga, eftersom deras betydelse ska öppnas i specialmotiveringen. Kriterierna är objektiva, eftersom de återspeglar de allmänna förutsättningarna för tillträde, som också har ställts annanstans i lagstiftningen som förutsättningar för annan verksamhet. Kriterierna är också allmänt kända i förväg, öppna och tillgängliga, eftersom det ska föreskrivas om kriterierna

i lag och eftersom de standardvillkor som gäller dem ska ingå i avtalet och vara allmänt tillgängliga.

Inga otillåtna krav enligt artikel 14 i tjänstedirektivet ingår i de i propositionen föreslagna bestämmelserna. I de i propositionen föreslagna bestämmelserna ingår dock eventuellt villkor som ingår i artikel 15.2 i tjänstedirektivet. Dylika villkor ingår i förslaget 8 h § och 8 i § 3 mom. Enligt artikel 15.3 i tjänstedirektivet ska kraven i punkt 2 gällande etablering vara icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset samt proportionerliga.

Eftersom det i propositionens 8 h § förutsätts att tjänsteleverantören har sådana ekonomiska färdigheter som handhavande av uppgiften förutsätter, kan detta betraktas som krav som rör företagets kapitalinnehav enligt artikel 15.2 c i tjänstedirektivet. Dessutom förutsätts det i den föreslagna 8 h § att tjänsteleverantören ska ha tillräcklig personal för att ta hand om uppgiften, vilket kan anses vara ett krav på ett minsta antal anställda som avses i artikel 15.2 f i tjänstedirektivet. I förslaget 8 h § och 8 i § 3 mom. kan också ingå ett krav som avses i artikel 15.2 d i tjänstedirektivet, enligt vilket endast vissa tjänsteleverantörer på grund av verksamhetens särskilda karaktär får starta tjänsteverksamheten i fråga, eftersom de föreslagna bestämmelserna endast ska tillämpas på privata aktörer som bedriver verksamhet av ett visst slag som uppfyller kraven på bland annat pålitlighet och ekonomiska färdigheter. I propositionens 8 i § 3 mom. förutsätts det att tjänsteleverantören ska innan avtal ingås ge serviceproducenten en behövlig utredning om att de krav som avses i 8 h § är uppfyllda.

Således kan de krav som ingår i de föreslagna bestämmelserna anses vara icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset samt proportionerliga på motsvarande grunder som har presenterats ovan i fråga om avtalsmodellen. Dessutom kan det konstateras att eftersom det i de föreslagna bestämmelserna är fråga om överföringen av en offentlig förvaltningsuppgift till en privat aktör, som fastställs i grundlagen, ska det i bestämmelserna specificeras vilka uppgifter som kan överföras till en privat aktör och på vilka villkor. Till exempel kraven på verksamhetens allmänna villkor eller bedömningen av aktörens behörighet och pålitlighet kan inte bara bestämmas i avtalet.

På basis av artikel 15.7 i tjänstedirektivet ska medlemsstaterna till kommissionen anmäla nya bestämmelser om tjänsteleverantörernas etablering i vilka det föreskrivs om krav som avses i punkt 2 samt om skälen till dem. Kommissionen underrättar de övriga medlemsstaterna om dessa bestämmelser. Detta ska inte hindra medlemsstaterna från att anta de aktuella bestämmelserna. Inom tre månader från mottagandet av anmälan ska kommissionen undersöka om de nya bestämmelserna är förenliga med gemenskapsrätten och vid behov fatta ett beslut om att begära att medlemsstaten i fråga ska avstå från att anta dem eller upphäva dem.

Också de övriga viktiga bestämmelserna i kapitel III i tjänstedirektivet har beaktats i propositionens bestämmelser. Till exempel artikel 10.6 i tjänstedirektivet förutsätter att utom när ett tillstånd beviljas ska alla beslut av de behöriga myndigheterna, såsom avslag på en ansökan om eller återkallande av ett tillstånd, motiveras fullt ut och ska kunna överklagas till domstol eller annan instans för överklagande. På basis av de bestämmelser som föreslås i propositionen ska serviceproducenten i princip ingå avtal med alla de tjänsteleverantörer som meddelar serviceproducenten att de är villiga att genomföra uppgiften och som uppfyller lagens krav. Avtalet är ett förvaltningsavtal till sin natur. Enligt 20 § 1 mom. 4 punkten i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) handlägger förvaltningsdomstolen som förvaltningsstvistemål en tvist som gäller ett förvaltningsavtal. Delvis ingår det också i III kap. i tjänstedirektivet krav som en behörig myndighet måste ta hänsyn till vid verkställandet av ett tillståndssystem. I detta sammanhang ska den behöriga myndigheten även beakta vad som har föreskrivits i den nationella lagen om tillhandahållande av tjänster (1166/2009). Lagen om

tillhandahållande av tjänster anknyter till det nationella verkställandet av tjänstedirektivet och på basis av dess förarbeten tillämpas den också på det privata som skötare av en offentlig förvaltningsuppgift (RP 216/2009 rd, s. 54).

I kapitel IV i tjänstedirektivet (artiklarna 16–21) föreskrivs det om tjänsternas fria rörlighet. Kapitlet gäller tillhandahållandet av gränsöverskridande tjänster, det vill säga fall där tjänsteleverantören inte är belägen i den medlemsstat i vilken den tillhandahåller tjänster. Enligt artikel 16.1 i tjänstedirektivet får medlemsstaterna inte för att tillåta tillträde till en tjänsteverksamhet på sitt territorium ställa krav som inte respekterar följande principer: icke-diskriminerande, nödvändiga och proportionerliga. I artikel 16.2 i tjänstedirektivet ingår krav som medlemsstaterna inte kan ställa till en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat. Den medlemsstat till vilken tjänsteleverantören förflyttar sig ska inte enligt artikel 16.3 i tjänstedirektivet förhindras att ställa krav på hur en tjänsteverksamhet bedrivs, om detta är motiverat av skäl som avser allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa eller miljöskydd och som överensstämmer med ovannämnda principer.

Krav av detta slag kan ingå i bestämmelserna i 8 h § och 8 i § 3 mom. De nu föreslagna kraven i 8 h § och 8 i § 3 mom. är motiverade med anledning av den allmänna säkerheten, eftersom det genom kraven på tjänsteleverantörerna försäkras för en tjänst som nationellt sett är kritisk en viss miniminivå på säkerhet och funktion i och med att privata aktörer kommer med. Kraven är också icke-diskriminerande och proportionerliga på motsvarande grunder som har presenterats i fråga om avtalsmodellen.

På basis av artikel 39.5 i tjänstedirektivet ska medlemsstaterna lägga fram en rapport för kommissionen med de nationella krav vars tillämpning skulle kunna falla under artikel 16.1 tredje stycket och artikel 16.3 första meningen samt motiveringarna till dem. Kommissionen underrättar de övriga medlemsstaterna om dessa bestämmelser. Detta ska inte hindra medlemsstaterna från att anta de aktuella bestämmelserna. Avvikande från kraven på etablering som anmälts med stöd av artikel 15.7 i tjänstedirektivet har kommissionen inte möjlighet att begära att en medlemsstat ska avstå från att anta krav som meddelats med stöd av artikel 39.5 i tjänstedirektivet eller upphäva dem. Anmälningsförfarandet enligt artikel 39.5 samt artikel 15.7 i tjänstedirektivet och dess slutresultat har beskrivits i avsnitt 1.2.

Förfaranden som omfattas av tjänstedirektivets tillämpningsområde hör också till tillämpningsområdet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 (SDG-förordningen) om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012. Bestämmelserna i SDG-förordningen kompletterar tjänstedirektivets krav. Förfaranden enligt tjänstedirektivet ska i enlighet med artikel 6 i SDG-förordningen tillhandahållas helt elektroniskt och uppgifterna om förfarandena ska uppfylla kraven på uppgifternas kvalitet i artikel 10 i SDG-förordningen. Därtill ska förfaranden enligt tjänstedirektivet följa bestämmelserna i artiklarna 13, 24 och 25 i SDG-förordningen. Den behöriga myndigheten ska beakta nämnda krav i SDG-förordningen vid verkställandet av förfaranden enligt tjänstedirektivet.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Under beredningen har utländska lösningar för anordnande av användningen av digitala postlådor i anknytning till myndighetskommunikationen betraktats. Bland de utländska alternativen, som redogörs för i avsnitt 5.2, har bland annat varit den modell som används i

Sverige. I den sända meddelanden till separata offentliga eller privata digitala posttjänster, i vilka de kan läsas och sparas utan att de går via eller sparas i en statlig, centraliserad infrastruktur. I modellen är statens infrastruktur för förmedling av digital post närmast avsedd för att dirigera den digitala myndighetsposten till rätta adresser. I Sverige har det under den tid som infrastrukturen har existerat identifierats utmaningar gällande denna modell, till exempel beroendet av privata aktörers tjänster och decentraliseringen av sändandet av myndighetsmeddelanden till olika kanaler trots infrastrukturen. Myndigheten för digital förvaltning, Digg, i Sverige har därför föreslagit att den digitala posten ska ordnas enligt den modell som är i bruk i Danmark. På grund av detta har man i beredningsarbetet kommit till den slutsatsen att det inte är ändamålsenligt att genomföra deltagandet av privata aktörer inom digitala posttjänster i sändandet av myndigheternas delgivningar enligt den svenska modellen.

Under beredningen har som ett alternativ för genomförandet bedömts en tillståndsmo-
dell, i vilken visandet av delgivningar i tjänsteleverantörernas visningsprogram ska basera sig på ett tillståndsförfarande i vilket myndigheten på ansökan beviljar ett tillstånd att koppla ett visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten, om förutsättningarna för tillståndet uppfylls. Modellen omfattar därmed ett tillståndsförfarande för tillhandahållande av ett visningsprogram och en tillståndsmyndighet, som ska ta sig an en ny uppgift, det vill säga beviljandet och förvaltningen tillstånd. Tillståndsmo-
dellen innebär dock en betydande administrativ börda inte bara för privata aktörer utan också för tillståndsmyndigheter och följaktligen även indirekta kostnader för de offentliga finanserna. På grund av detta har man under beredningen kommit till den slutsatsen att tillståndsförfarandet inte är ett kostnadseffektivt eller ändamålsenligt sätt att möjliggöra visandet av delgivningar också i privata aktörers digitala posttjänster.

Som ett genomförandealternativ har man också bedömt en anmälningsmodell, i vilken tjänsteleverantören tillhandahåller ett visningsprogram på basis av sin anmälan till en myndighet. I denna modell ska tjänsteleverantören alltså förutsättas meddela i förväg att den inleder tillhandahållandet av ett visningsprogram, varefter tjänsteleverantören kan koppla sitt visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten. Även om anmälningsmodellen i princip förutsätter av tjänsteleverantören bara en anmälan till en myndighet, ska det i praktiken dock mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören avtalas om till exempel gränssnittsanslutningarna och behandlingen av personuppgifter. Därför leder anmälningsmodellen i praktiken till något så när samma resultat som den avtalsmodell som valts som genomförandealternativet i propositionen, det vill säga ingåendet av ett avtal mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören. I anmälningsmodellen medför lämnandet av anmälan dock ett till administrativt skede jämfört med avtalsmodellen.

Därtill ska det beaktas att tjänsteleverantören i anmälningsmodellen själv bedömer i förväg om den uppfyller de krav som har ställts på tillhandahållandet av ett visningsprogram. På motsvarande sätt ska en behörig myndighet försäkra sig om och följa upp uppfyllandet av kraven i efterhand. Den behöriga myndigheten kan alltså inte i förväg försäkra sig om att den tjänsteleverantör som gjort anmälan uppfyller alla krav på tillhandahållandet av ett visningsprogram innan den ansluter sitt visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten. Med tanke på betydelsen av meddelandeförmedlingstjänsten och visningsprogrammen för genomförandet av rättsskyddet och andra grundläggande rättigheter kan uppfyllandet av kraven inte fastställas enbart på basis av anmälan eller efterhandskontrollen utan det förutsätter noggrannare förhandsbedömning och det att tjänsteleverantören juridiskt förbinder sig till uppfyllandet av kraven. På grund av ovanstående skäl har det under beredningen bedömts att anmälningsmodellen inte är en lämplig lösning att anordna visandet av myndigheternas elektroniska delgivningar i privata digitala posttjänster.

Under beredningen har som en alternativ modell också bedömts en modell som baserar sig på serviceproducentens anskaffning. I den ska serviceproducenten skaffa tjänsten gällande visningsprogrammet på marknaden. En modell som baserar sig på anskaffning har dock inte ansetts vara ett ändamålsenligt sätt att möjliggöra visandet av myndigheternas delgivningar i andra än serviceproducentens tjänst. Anskaffningsmodellen leder till att ett användargränssnitt bara kan öppnas för en viss eller vissa aktörer, när målet är att möjliggöra visandet av delgivningar i visningsprogram för alla villiga aktörer som uppfyller kraven och därmed möjliggöra användarnas valfrihet beträffande visningsprogram. Dessutom innebär anskaffningsmodellen att serviceproducenten får avgöra huruvida privata aktörer får komma med. I den föreslagna modellen kan serviceproducenten ingå ett avtal med alla de privata aktörer som uppfyller kraven och på eget initiativ meddelar att de är villiga att visa delgivningar. Också serviceproducenten själv ska fortsätta att tillhandahålla ett visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten, även om den möjliggör privata aktörers deltagande.

Under beredningen har också möjligheten att ge serviceproducenten normgivningsbemyndigande om de närmare kraven övervägts. I praktiken kan serviceproducenten dock inkludera motsvarande krav i villkoren för det avtal som enligt propositionen ska utarbetas och avtala om ändringen av de i avtalet ställda kraven vid behov. Serviceproducenten kan hålla avtalsvillkoren offentligt tillgängliga på samma sätt som en föreskrift. Propositionen ålägger serviceproducenten en skyldighet att utarbeta och upprätthålla allmänna och offentligt tillgängliga standardavtalsvillkor, till vars iakttagande tjänsteleverantören ska förbinda sig i avtalet. Därför föreslås det i propositionen inget separat normgivningsbemyndigande för serviceproducenten.

I samband med beredningsarbetet har möjligheten av kompensationer som betalas till privata aktörer inom digitala posttjänster bedömts gentemot de offentliga finansernas handlingsutrymme och konkurrensrättsliga konsekvenser i enlighet med de grundläggande riktlinjerna för verkställandet. Enligt riktlinjer ställda av ministerarbetsgruppen för samhällsförnyelse, som nämns i avsnitt 1.1, har alternativen till betalningsmodellen varit verksamhetens avgiftsfrihet från de offentliga finansernas synvinkel samt å andra sidan en årlig fast budget, som delas mellan de anslutna aktörerna på basis av den tjänst i vilken användaren första gången öppnar varje enskilt myndighetsmeddelande.

Vid bedömningen har man kommit fram till att eftersom det är fråga om skötseln av en biträdande offentlig förvaltningsuppgift, är det inte motiverat att betala tjänsteleverantören stöd för skötseln av uppgiften. Utgångspunkten är att tjänsteleverantören producerar tjänsten för visande av myndighetsmeddelanden som en del av sin affärsverksamhet. I stöd som betalas till privata aktörer bedöms det vara fråga om statligt stöd, som ska uppfylla förutsättningarna för EU-bestämmelserna om statligt stöd, eftersom det är stöd som i en form eller en annan beviljas av statens medel och som eventuellt också uppfyller de övriga kriterierna som beskrivs i artikel 107.1 i FEUF. Också arbets- och näringsministeriet, som koordinerar verkställandet av EU:s bestämmelser om statligt stöd i Finland, har under beredningen och i sitt yttrande om utkastet till proposition preliminärt bedömt stödet på samma sätt. I fråga om dylikt stöd ska man utöver bestämmelserna om statligt stöd i FEUF också följa lagen om allmänna förutsättningar för stöd som beviljas för ekonomisk verksamhet (429/2016), enligt vars 7 § det ska begäras ett utlåtande om stödet av företagsstödsdelegationen vid arbets- och näringsministeriet. Enligt bedömningen kan det i stöd som betalas till privata aktörer också vara fråga om så kallat understöd till företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (services of general economic interest, SGEI), det vill säga SGEI- eller SGEI de minimis-stöd. Beviljande av SGEI-stöd förutsätter utmanande reglering och leder till en administrativ börda. Det har uppskattats att bedömningen av regleringen om företagsstöd som betalas till privata aktörer med tanke på tidtabellen för regeringens proposition ska beredas som ett separat projekt. I anknytning till

detta gav finansministeriet ministerarbetsgruppen för samhällsförnyelse den 11 november 2025 till kännedom ett ställningstagande enligt vilket det inte ska betalas statligt stöd till privata aktörer för visandet av myndigheternas delgivningar.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Sverige

I Sverige kan medborgare och företag ta emot digital myndighetspost om de så vill. För mottagande och avsändande av digital myndighetspost producerar Myndigheten för digital förvaltning, Digg, infrastrukturen för myndigheternas gemensamma digitala post (Mina meddelanden), med vilken offentliga aktörer kan sända digital post till privatpersoner och företag. Digg är skyldig att tillhandahålla en infrastruktur med stöd av förordningen om myndighetsgemensam infrastruktur för digital post (2018:357). I förordningen föreskrivs det om aktörer som kopplas med infrastrukturen, behandlingen av personuppgifter i anknytning till infrastrukturen samt om Diggs rätt att meddela föreskrifter.

Mina meddelanden-infrastrukturen fungerar inte som sådan som en digital postlåda utan de myndighetsmeddelanden som har kopplats med infrastrukturen tas emot och läses i en separat digital postlådetjänst, som har anslutit sig till infrastrukturen Mina meddelanden. Meddelandena går inte heller centraliserat via infrastrukturen utan de egentliga meddelandena sparas i regel på servern för den som tillhandahåller den digitala postlådan och sparas i den mottagande postlådan. Den främsta uppgiften för infrastrukturen Mina meddelanden är alltså att förvalta förmedlingen av digitala meddelanden till mottagarna och upprätthålla ett register över aktörer som har anslutit sig till infrastrukturen, till exempel medborgarnas digitala postlådor och deras val att ta emot eller låta bli att ta emot digital myndighetspost. Det är möjligt att sända meddelanden via infrastrukturen bara i en riktning: från myndigheten till mottagaren.

På samma sätt som mottagare av meddelanden är inte heller offentliga aktörer skyldiga att ansluta sig till infrastrukturen Mina meddelanden för att sända meddelanden till medborgare och företag. Följaktligen kan meddelande tas emot via infrastrukturen till den digitala postlådan bara av sådana offentliga aktörer som har anslutit sig till infrastrukturen Mina meddelanden som avsändare. Offentliga aktörer kan sända meddelanden till infrastrukturen Mina meddelanden själva eller via någon som tillhandahåller en förmedlingstjänst. Offentliga aktörer kan sända elektroniska meddelanden till medborgarna också utanför infrastrukturen, till exempel med e-post eller direkt till en viss digital postlåda med vilken den avsändande offentliga aktören har ingått ett avtal.

Medborgare och företag kan välja mottagandet av myndighetsmeddelanden via infrastrukturen Mina meddelanden till den önskade digitala postlådetjänsten förutsatt att den har anslutit sig till infrastrukturen som postlådeaktör. De aktörer med en digital postlåda som har anslutit sig till infrastrukturen Mina meddelanden kan i sina tjänster visa meddelanden som offentliga aktörer som har anslutit sig till infrastrukturen har sänt via den. För att tillhandahållare av digitala postlådor ska kunna ansluta sig till infrastrukturen Mina meddelanden ska de hos Digg ansöka om tillstånd att ansluta sig till infrastrukturen och den digitala postens auktoriseringssystem. Den digitala postens auktoriseringssystem är ett förfarande som upprätthålls av Digg och med hjälp av vilket offentliga aktörer kan utnyttja digitala posttjänster och tjänster för digital identifiering. Auktoriseringssystemet centraliserar utnyttjandet av ifrågavarande tjänster så att Digg godkänner tjänsteleverantörerna till systemet enligt på förhand fastställda krav och ingår avtal med tillhandahållare av digitala posttjänster. Digg ingår avtalen inom ramen för auktoriseringssystemet också med de offentliga aktörer som sänder meddelanden med infrastrukturen Mina meddelanden.

För närvarande kan medborgare och företag välja att ta emot elektroniska myndighetsmeddelanden via infrastrukturen Mina meddelanden till tjänsten Min Myndighetspost, som upprätthålls av Digg, eller till tre privata digitala postlådor. Digg har ingått avtal med de aktörer som tillhandahåller dessa inom ramen för auktoriseringssystemet. För närvarande är de privata aktörer som har anslutit sig till systemet Kivra, Billo (privatpersoner) och Fortnox (företag). Till privata digitala postlådor är det möjligt att ta emot meddelanden av såväl myndigheter som privata aktörer. Kivras digitala postlåda är tills vidare störst enligt antalet användare och den ledande tjänsten på den svenska marknaden för digital post. En medborgare blir en del av infrastrukturen Mina meddelanden och börjar ta emot myndighetspost till den valda digitala postlådan, när han eller hon väljer en av de digitala postlådor som har anslutits till infrastrukturen och meddelar sin vilja att ansluta sig till infrastrukturen för att ta emot elektronisk myndighetspost.

Auktoriseringssystemet av digitala posttjänster baserar sig på lagen om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post (2023:704), som trädde i kraft i början av 2024. I lagen föreskrivs om ansökan till auktoriseringssystemet, godkännandet av tjänsteleverantörer samt om rättelse och skadeersättningar i situationer där Digg anses ha brutit mot den lagen. Med stöd av lagen har det utfärdats en förordning, dvs. förordningen om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post (2023:709), i vilken det föreskrivs om Diggs roll som tillhandahållare av auktoriseringssystemet och om dess fullmakter att meddela föreskrifter om avgifterna i anknytning till auktoriseringssystemet och om kraven på tjänsteleverantörerna. Digg har 2025 meddelat föreskrifter om krav på leverantörers ansökan om anslutning till auktorisationssystem för tjänster för elektronisk identifiering och för digital post (MDFFS 2025:1) och om uttag av avgifter för användning av tjänster inom auktorisationssystem för elektronisk identifiering och för digital post (MDFFS 2025:2).

Användningen av digitala posttjänster genom ett auktoriseringssystem har sedan maj 2025 varit avgiftsbelagd för de offentliga aktörer som har anslutit sig till systemet med stöd av Diggs föreskrift MDFFS 2025:2. Enligt föreskriften ska offentliga aktörer betala för tjänsten Skicka meddelanden 0,7 kronor (exklusive moms) per skickat meddelande som tillgängliggjorts för mottagaren. Med avgifter som betalas av offentliga aktörer täcks de kostnader som orsakas för Digg av skapandet och förvaltningen av auktoriseringssystemet samt ersättningen till tjänsteleverantörerna.

Digg betalar ersättning till aktörer som tillhandahåller digitala posttjänster via auktoriseringssystemet för producerandet av tjänster. Ersättningen består av två delar: en fast ersättning och en rörlig transaktionsbaserad ersättning. För att få den fasta ersättningen ska en tjänsteleverantör ha minst 200 001 tillgängliggjorda digitala försändelser per kalenderår. År 2025 har det varit möjligt att få högst 2,5 miljoner kronor i fast ersättning per kalenderår. Aktören inom digitala posttjänster måste också årligen uppnå minst ett visst antal tillgängliggjorda digitala försändelser för att få den variabla transaktionsbaserade ersättningen. Enligt de riktlinjer som är i kraft hösten 2025 betalas den transaktionsbaserade ersättningen när den digitala postaktörens antal transaktioner, det vill säga antalet tillgängliggjorda digitala försändelser, är minst 4 237 289 per kalenderår. Den rörliga transaktionsbaserade ersättningen kalkyleras så att antalet tjänsteleverantörens digitala försändelser multipliceras med transaktionsersättningens koefficient. Hösten 2025 har koefficienten för den variabla ersättningen varit 0,59 kronor per en tillgängliggjord digital försändelse.

I den svenska förvaltningslagen (2017:900) finns inga bestämmelser om den form i vilken myndigheten kommunicerar med en individ. En myndighet ska enligt 6 § i förvaltningslagen se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Vid behandlingen av ett

förvaltningsärendet tillämpas delgivningslagen (2010:1932) och delgivningsförordning (2011:154), när delgivning ska ske i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning. Enligt 4 § i delgivningslagen ska delgivningssättet väljas med utgångspunkt från att det ska vara ändamålsenligt med hänsyn till handlingens innehåll och omfattning och medföra så lite kostnader och besvär som möjligt. Enligt delgivningslagen kan en vanlig och förenklad delgivning ges elektroniskt. Enligt svensk lag motsvarar en vanlig delgivning långt en bevislig delgivning enligt finsk lag och en förenklad delgivning en finsk vanlig delgivning. Enligt 17 § i delgivningslagen kan dock endast en myndighet vid vanlig delgivning skicka handlingen på elektronisk väg.

I Sverige har flera medborgare tagit i bruk en digital postlåda. Enligt Diggs statistik hade cirka 6,5 miljoner medborgare en digital postlåda i bruk i början av 2025. Vid samma tidpunkt hade också cirka 290 000 företag en digital postlåda i bruk, och 323 aktörer inom den offentliga förvaltningen sände digital post via infrastrukturen Mina meddelanden. Digg uppskattar att antalet medborgare och företag som tagit i bruk den digitala postlådan 2026 ökar till cirka 6,8 miljoner.

I den svenska modellen har det trots den breda användningen av digitala postlådor identifierats vissa utmaningar. Inom den offentliga förvaltningen sänds digital post via olika kanaler, eftersom aktörer under åren har anslutit sig långsamt till den 2012 lanserade infrastrukturen Mina meddelanden, och alla aktörer inom den offentliga förvaltningen har alltså inte anslutit sig till den eller efter anslutningen använt infrastrukturen i någon större skala. En del offentliga aktörer har i stället för att använda den gemensamma infrastrukturen utvecklat egna lösningar för kommunikationen med förvaltningens kunder. Dessutom använder flera aktörer inom den offentliga förvaltningen alltså papperspost i omfattande grad. I den svenska modellen är utmaningen också beroendet av privata aktörer som förvarare av meddelanden. Användarna har inte stöd av lagen om de vill överföra sin digitala post från en digital postlåda till en annan, eftersom aktörerna inom digitala posttjänster inte är skyldiga att överföra en användares digitala postarkiv till en annan tjänst. Om en aktör alltså lämnar infrastrukturen eller avslutar sin verksamhet, kan användaren inte överföra den post som han eller hon tidigare tagit emot direkt till en annan aktör inom den digitala postlådeverksamheten.

Digg har föreslagit att det av infrastrukturen Mina meddelanden ska göras en centraliserad meddelandeförmedlings- och förvaringstjänst med visningsprogram enligt den danska modellen. Digg uppskattar att denna lösning är ett mer robust och säkert sätt att behandla meddelanden, eftersom det med förslaget tryggas att dataskydd genomförs och att en individ kommer åt handlingarna på längre sikt och kan byta tjänsteleverantör av den digitala postlådan. Lösningen har uppskattats också gynna konkurrensen och därmed även konsumenternas intresse. På svenska regeringens uppdrag har också förutsättningarna för att göra avsändandet och mottagandet av digital myndighetspost obligatoriskt för mottagarna och de sändande organisationerna i Sverige utretts för att samhället och medborgarna ska få mer nytta av infrastrukturen Mina meddelanden. Om utredningen publicerades 2024 en SOU-utredning Digital myndighetspost (SOU 2024:47), som presenterar ett förslag till en ny lag om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post. Förslaget i utredningen har hittills inte lett till någon egentlig lagproposition.

5.2.2 Danmark

I Danmark är medborgare och företag skyldiga att ansluta sig till en digital postlösning som tillhandahålls av staten för emottagande av myndighetspost. Skyldigheten baserar sig på den danska lagen om offentliga avsändares digitala post (lov om Digital Post fra offentlige afsendere, LBK nr 686 af 15/04/2021), i vilken det föreskrivs om en digital postlösning som

gäller myndighetspost, det vill säga Digital Post, samt om anslutning till den och dess användning. Enligt lagens 3 § är sådana fysiska personer som fyllt 15 år och som har bostadsort i Danmark eller som vistas där stadigvarande samt juridiska personer med ett danskt företagsnummer skyldiga att ansluta sig till den statliga digitala postlösningen.

Med stöd av 5 § i den lagen är det möjligt att ansöka om befrielse från anslutningsskyldigheten på basis av regler som fastställts av danska finansministeriet. Reglerna i fråga om fysiska personer fastställs i förordningen om förvaltningen av offentliga avsändares digitala post (bekendtgørelse om forvaltning af Digital Post fra offentlige afsendere, BEK nr 2017 af 29/10/2021). Om befrielsen från anslutningsskyldigheten när det gäller juridiska personer och fysiska personer som bedriver näringsverksamhet föreskrivs närmare genom en separat förordning (bekendtgørelse om fritagelse af juridiske enheder med CVR-nummer samt fysiske personer med erhvervsaktiviteter for tilslutning til Digital Post, BEK nr 985 af 07/08/2013). Om en fysisk person eller en juridisk person har befriats från anslutningsskyldigheten, kan denna dock med stöd av 4 § i lagen frivilligt ansluta sig till den digitala postlösningen med ett elektroniskt identitetsbevis. Därtill kan danska medborgare som är minst 15 år gamla och som bor utomlands ansluta sig till den digitala posten frivilligt. Om man ansluter sig till lösningen frivilligt, kan man bara lämna den genom den lagstadgade befrielsen från användningen av den digitala postlösningen.

Den i lagen avsedda lösningen för digital myndighetspost, Digital Post, är en digital infrastruktur som förvaltas av staten och som fungerar som en enhetlig elektronisk meddelandeförmedlingstjänst för myndighetskommunikationen med förvaltningens kunder. Utvecklingen, upprätthållandet och förvaltningen av Digital Post tillhör danska Digitaliseringsstyrelsen. Digitaliseringsstyrelsen producerar dock inte tjänsten ensam utan den har med stöd av lagens 2 § 3 mom. överfört vissa uppgifter som anknyter till Digital Post-lösningens verksamhet, utveckling och stöd till externa leverantörer.

Myndighetsmeddelanden och handlingar som sänds via Digital Post läses och tas emot i så kallade visningsprogram (visningsklient), det vill säga i användargränssnitt till den digitala postlådan. Medborgare och företag som tar emot digital post kan välja genom vilket godkänt användargränssnitt de läser myndighetsmeddelanden som sänts via Digital Post. Med stöd av 10 a och 10 b § i lagen om offentliga avsändares digitala post kan både offentliga myndigheter och privata aktörer tillhandahålla visningsprogram med vilka myndighetsmeddelanden visas. Bägge aktörer ska ansöka om och få ett tillstånd för tillhandahållande av ett visningsprogram av Digitaliseringsstyrelsen. Om skyldigheten att ansöka om tillstånd, godkännandeförfarandet och förutsättningarna för tillståndet föreskrivs genom förordningen om godkännandet av visningsprogram för Digital Post samt om kompensation till tjänsteleverantörer av kommersiella visningsprogram (bekendtgørelse om godkendelse af visningsklienter til Digital Post samt kompensation for forpligtelser til offentlig tjeneste for udbydere af kommercielle visningsklienter, BEK nr 331 af 16/03/2022).

Visningsprogrammets godkännande består enligt 9 § 2 mom. i förordningen i princip av tre olika skeden: det grundläggande godkännandet, ingåendet av ett anslutningsavtal och godkännandet av lösningen. Enligt paragrafens 1 mom. har ett offentligt visningsprogram slutligen godkänts, när det offentliga visningsprogrammet har fått det grundläggande godkännandet och Digitaliseringsstyrelsen och tillhandahållaren av det offentliga visningsprogrammet har ingått ett anslutningsavtal. Det slutliga godkännandet av ett kommersiellt visningsprogram förutsätter däremot utöver uppfyllandet av ovannämnda förutsättningar att den kommersiella aktören har fått ett godkännande för lösningen av Digitaliseringsstyrelsen. Enligt förordningens 10 § 2 mom. ställs det i anslutningsavtalet en skyldighet att uppfylla de krav som varje lämpligt godkännande har förutsatt. Det är möjligt att

bekanta sig på förhand med villkoren i anslutningsavtalet för kommersiella visningsprogram, eftersom Digitaliseringsstyrelsen på sin webbsajt har publicerat en avtalsmall med bilagor för kommersiella visningsprogram som vill ansluta sig till Digital Post.

För närvarande kan medborgare och företag välja sitt användargränssnitt till den digitala myndighetsposten mellan två visningsprogram som tillhandahålls av en offentlig aktör och två visningsprogram av kommersiella aktörer. Tills vidare är de offentliga visningsprogrammen Digitaliseringsstyrelsens Digital Post-tillämpning, statens, kommunernas och regionernas gemensamma borger.dk, som är en digital portal för offentliga tjänster som är avsedd för medborgare, samt portalen virk.dk, som upprätthålls av Danmarks företagsmyndighet (Erhvervsstyrelsen) och som är avsedd för sammanslutningar. De kommersiella visningsprogrammen är för närvarande e-Boks A/S:s e-Boks och Netcompany Group A/S:s mit.dk. Genom dessa kommersiella visningsprogram är det möjligt att läsa och ta emot digital post från både myndigheter och privata aktörer.

Genom visningsprogrammen görs det möjligt för medborgare och företag att få tillgång till myndighetspost, som har sänts och arkiverats centraliserat i Digital Post-lösningen. Tillgången av fysiska personer och juridiska personer till sin digitala myndighetspost i lösningen Digital Post tryggas genom förordningen om överföringen av den digitala posten för fysiska personer och juridiska personer vid utbyte av tillhandahållare (bekendtgørelse om flytning af fysiske personers og juridiske enheders digitale post ved skift af leverandør, BEK nr 2010 af 15/12/2020). I förordningen föreskrivs det om överföringen av informationen till en annan tillhandahållare i den situation att tillhandahållaren av den nuvarande Digital Post-lösningen, som förvarar medborgarnas och företagens digitala myndighetspost, byts ut. Enligt 2 § i förordningen kan Digitaliseringsstyrelsen ålägga en nuvarande aktör att överföra information till en eller flera aktörer eller till Digitaliseringsstyrelsen.

Enligt 16 § i förordningen om godkännandet av visningsprogram förbinder sig kommersiella aktörer, när de får ett tillstånd gällande ett visningsprogram, att uppfylla skyldigheter till en offentlig tjänst medan de tillhandahåller visningsprogrammet. Med skyldigheten till en offentlig tjänst avses skyldigheten enligt paragrafens 2 mom. att tillhandahålla medborgare och företagare ett kommersiellt visningsprogram som visar digital post från offentliga avsändare tillsammans med tilläggstjänster på de villkor som Digitaliseringsstyrelsen har ställt i sitt beslut om lösningsgodkännandet. I förarbeten till lagen om myndigheternas digitala post har det uppskattats att de skyldigheter till en offentlig tjänst som ställts för kommersiella aktörer är så tunga för tjänsteleverantören att företag som är verksamma på sedvanliga marknadsvillkor inte erbjuder sådana lösningar. Därmed har det för godkända kommersiella aktörer i 17 § i förordningen föreskrivits en möjlighet att ansöka om ersättning för kostnader som föranleds av tillhandahållandet av ett kommersiellt visningsprogram.

Ersättningen till kommersiella aktörer på ansökan täcker tjänsteleverantörens nettokostnader för uppfyllandet av skyldigheter till offentlig tjänst. Ersättningarna enligt 20 § i förordningen om godkännande av visningsprogram delas ut mellan de kommersiella tillhandahållare av visningsprogram som ansökt om ersättning ur Digitaliseringsstyrelsens årliga anslag. Ersättningarna består av en fast andel, som delas jämt mellan tjänsteleverantörerna, samt en rörlig andel, som delas mellan tjänsteleverantörer på basis av deras andel av alla loggningar i Digital Post. Tjänsteleverantören kan dock i varje fall få högst så mycket ersättning som det behövs för att täcka dess nettokostnader för uppfyllandet av skyldigheten till offentlig tjänst. En offentlig tillhandahållare av visningsprogram har inte en motsvarande möjlighet att ansöka om ersättning.

Om behandlingen av personuppgifter i anknytning till Digital Post mellan avsändande myndigheter och Digitaliseringsstyrelsen föreskrivs separat genom en förordning om ansvaren, uppgifterna och övervakningen i anknytning till behandlingen av personuppgifter i samband med avsändandet av myndigheternas digitala post (bekendtgørelse om ansvar, opgaver og tilsyn i forbindelse med behandlingen af personoplysninger i forbindelse med forsendelse af digital post fra offentlige afsendere, BEK nr 2019 af 29/10/2021). I förordningen föreskrivs bland annat om att behandlingen av personuppgifter och förvaringen av personuppgifter av danska Digitaliseringsstyrelsen i lösningen Digital Post ska ske i Danmark, eftersom det på Digital Post tillämpas kravet i danska dataskyddslagen att förvara personuppgifter för den offentliga förvaltningen helt eller delvis enbart i Danmark (4 § 8 mom. i förordningen). Det finns också bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i anknytning till juridiska personers Digital Post-postlåda i en separat förordning, som gäller ansvaren, uppgifterna och övervakningen i anknytning till behandlingen av personuppgifter som ingår i meddelanden och deras förvaring i juridiska personers digitala postlådor (bekendtgørelse om ansvar, opgaver og tilsyn i forbindelse med behandlingen af personoplysninger indeholdt i meddelelser og opbevaringen heraf i juridiske enheders digitale postkasse, BEK nr 2020 af 29/10/2021).

5.2.3 Norge

I Norge tar medborgarna emot sin myndighetspost i princip elektronisk om de inte särskilt har vägrat göra så. Också samfund som har registrerats i samfundsregistret tar emot myndighetspost elektroniskt till den elektroniska adress som de har uppgett, men de har inte motsvarande rätt att ta emot myndighetspost elektroniskt.

För det trygga avsändandet av digital myndighetspost har den digitala myndigheten i Norge (Digitaliseringsdirektoratet, Digdir) utvecklat en nationell, gemensam lösning till medborgarnas elektroniska digitala postlåda (Digital postkasse til innbyggere, DPI). Med DPI kan myndigheterna sända digital post till medborgare på ett centraliserat och tryggt sätt och medborgarna kan ta emot och läsa digital myndighetspost i digitala postlådor som är kopplade till DPI och som tillhandahålls av kommersiella aktörer.

Medborgarna är inte tvungna att använda en digital postlåda som en kommersiell aktör tillhandahåller utan de kan själva välja om de vill ta en sådan i bruk. Myndigheterna kan sända medborgare post med DPI oberoende av det om mottagarna har en digital postlåda i bruk eller inte och vilken postlåda de har valt. DPI har kopplats till ett nationellt register av elektroniska kontaktuppgifter och vägran (kontakt- og reservasjonsregisteret), som innehåller medborgarnas elektroniska kontaktuppgifter och uppgiften om en person har vägrat ta emot elektronisk myndighetskommunikation. En medborgare som har tagit i bruk en kommersiell aktörs digitala postlåda får en notifikation om ett nytt meddelande med sms eller e-post.

Tills vidare har norska staten avtalat om digitala postlådor för mottagande av myndighetsmeddelanden med två kommersiella aktörer, eBoks AS, som ursprungligen är danskt och som tillhandahåller tjänsten eBoks, och norska postbolaget Norges Post AS, som tillhandahåller tjänsten Digipost. Medborgarna kan alltså välja en av dessa tjänster för mottagandet av elektronisk myndighetspost via DPI. Det är också möjligt att ta emot elektronisk post av andra avsändare än myndigheter, till exempel privata aktörer, till kommersiella aktörers digitala postlådor. De kommersiella aktörer som är kopplade till DPI ansvarar för att göra meddelanden från den offentliga sektorn tillgängliga och att förvara dem, och det har ställts särskilda informationssäkerhetskrav på dem.

Myndigheter som sänder post via DPI betalar till norska digitala myndigheten Digdir för förmedlingen, sändandet och förvarandet av meddelanden i digitala postlådor. För förmedlingen

av meddelanden betalas en avgift per försändelse och för sändandet och förvaringen en transaktionsavgift, som baserar sig på storleken av de avsända meddelandena och på antalet försändelser. Digdir betalar å sin sida denna ersättning gemensamt till båda kommersiella aktörer med vilka den har ingått ett avtal om den digitala postlådetjänsten. Organisationer inom den offentliga förvaltningen som använder DPI kan om de så önskar också utnyttja DPI:s avgiftsbelagda utskrifts- och postningstjänst, i vilken posten skrivs ut, läggs i kuvert och sänds per brev till de mottagare som inte kan eller vill ta emot post digitalt.

Vid sidan av dessa kommersiella digitala postlådor kan medborgare också ta emot elektroniska myndighetsmeddelanden via portalen Altinn, som upprätthålls av Digdir. En del myndigheter, till exempel norska skattemyndigheten, använder Altinn för att sända meddelanden till medborgare. Det har varit möjligt för medborgarna att ta emot digital myndighetspost via Altinn redan innan den nationella gemensamma lösningen DPI togs i bruk 2014. Alla norska medborgare har en elektronisk postlåda med egen personbeteckning i Altinn för elektroniska myndighetsmeddelanden. I Altinn-portalen kan medborgarna inte bara ta emot myndighetspost utan dessutom vara i kontakt med myndigheter till exempel i olika anmälnings- och ansökningsärenden. Altinn är portalen för myndighetskontakter också för samfund, eftersom samfund via den kan kommunicera elektroniskt med myndigheter, uppfylla sina rapporteringsskyldigheter gentemot myndigheter, kontakta myndigheter gällande olika behov och utveckla tjänster genom Altinn. På samma sätt som medborgare har också samfund som antecknats i samfundsregistret en egen meddelandelåda i Altinn.

Norska ministeriet för digitalisering och offentlig förvaltning (Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet) har gett ut anvisningar, enligt vilka organisationer ska använda DPI för att sända post till medborgare som har valt en digital postlåda och som inte har vägrat ta emot elektronisk myndighetskommunikation. Anvisningarna baserar sig på ministeriets digitaliseringsbrev (Digitaliseringsrundskrivet, 25/242-1), som samlar anvisningar och rekommendationer för digitaliseringen av den offentliga sektorn. Enligt digitaliseringsbrevet kan meddelanden dock sändas till en meddelandelåda som finns i Altinn, om medborgaren inte har valt en digital postlåda men inte heller vägrat ta emot digital post av myndigheter. Däremot måste den offentliga förvaltningen enligt digitaliseringsbrevet i princip använda meddelandelådan i Altinn för att sända digital post till organisationer som bedriver näringsverksamhet och andra organisationer med företagsnummer.

Vid sidan av DPI har det för digital myndighetskommunikation också utvecklats en annan gemensam lösning, som är riktad till kommuner och andra offentliga aktörer (meddelandeförmedlingsplattformen KS FIKS). Plattformen utvecklas och upprätthålls av KS Digital, som förvaltas av landskap och kommuner. I plattformen ingår tjänster för sändande och mottagande av meddelanden (SvarUt och SvarInn). Med hjälp av SvarUt-avsändandetjänsten kan kommuner och andra offentliga aktörer sända elektroniska meddelanden till medborgare och företag direkt från ett ärendehanterings-, arkiverings- eller annat system till olika kanaler för mottagande, till exempel kommersiella digitala postlådor eller till Altinn-portalen. Med mottagandetjänsten SvarInn kan kommuner och andra aktörer direkt spara post som kommer från organisationer som använder SvarUt-tjänsten till sina ärendehanterings-, arkiverings- eller andra system.

I norska regeringens digitaliseringsprogram ”På nett med innbyggerne”, som publicerades i april 2012, var den ledande principen att medborgarna och företagen ska få post från den offentliga förvaltningen till en trygg digital postlåda. Enligt en rapport av norska digitaliseringsmyndigheten hade användningen av digitala postlådor via DPI dock fram till 2019 ökat långsamt, eftersom offentliga aktörer anslöt sig till infrastrukturen långsamt och det var utmanande för medborgarna att förstå varför de borde skapa en ny postlåda vid sidan av den

existerande digitala postlådan i Altinn-portalen. De avsändande organisationerna hade inte heller några sporrar att sända meddelanden via DPI, eftersom den ansågs orsaka tilläggskostnader och man kunde inte via den nå lika många medborgare som via Altinn. Enligt rapporten har man inte med infrastrukturen kunnat utnyttja all möjlig potential, och det är inte möjligt för slutanvändarna att få all digital post till ett och samma ställe, utan de måste alltså använda flera olika postlådelösningar.

Möjligheten att ta emot myndighetspost elektroniskt baserar sig framför allt på norska förvaltningsförfarandelagen (förvaltningsloven, LOV-1967-02-10). Med stöd av 15 a § i den lagen kan myndigheterna använda elektronisk kommunikation när de är i kontakt med andra, om inte annat föreskrivs i lagen eller förordningar utfärdade med stöd av lagen. Om myndigheternas möjlighet att använda elektronisk kommunikation föreskrivs också i förordningen om elektronisk myndighetskommunikation (eFörvaltningsföreskriften, FOR-2004-06-25-988). Myndigheternas elektroniska kommunikation gjordes till en huvudregel 2014, när det till 15 a § i förvaltningsförfarandelagen fogades ett omnämnande om myndigheternas elektroniska kommunikation och när ur samma lag ströks kravet på mottagarens samtycke till att ett beslut och en förhandsanmälan kan sändas elektroniskt (lov om ändringar i förvaltningsloven, LOV-2013-06-14-42). Samtidigt fogades det till förordningen om elektronisk myndighetskommunikation bestämmelser om rätten till vägran samt ett nytt register över elektroniska kontaktuppgifter och vägran (föreskrift om ändringar i föreskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen, FOR-2014-02-07-102).

Med stöd av 9 § i förordningen om elektronisk myndighetskommunikation har medborgare och samfund som inte har registrerats i samfundsregistret möjlighet att vägra ta emot vissa myndighetsmeddelanden elektroniskt, om de så vill. Rätten till vägran gäller elektroniska beslut, förhandsanmälningar samt andra anmälningar som har betydelse för personens juridiska ställning eller för behandlingen av ett ärende eller då det av någon anledning är särskilt viktigt att försäkra sig om att personen har tagit emot dem. Vägran registreras i Digdirs register över elektroniska kontaktuppgifter och vägran, om vilket det föreskrivs i förordningens 29 §, som gäller elektronisk myndighetskommunikation. Om en person har vägrat ta emot elektronisk myndighetspost, får han eller hon ifrågakvarande meddelanden med papperspost. En medborgare får i regel myndighetsposten på papper också om han eller hon inte har uppgett sitt mobiltelefonnummer eller sin e-postadress i anknytning till inloggningen i en elektronisk offentlig tjänst, eftersom sändandet av elektronisk myndighetspost till en medborgare förutsätter att medborgaren ger sina elektroniska kontaktuppgifter till myndigheten.

Den norska förvaltningsförfarandelagen har förnyats grundligt 2025, och norska regeringen har i juni 2025 godkänt en ny lag om behandlingen av ärenden inom den offentliga förvaltningen (lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven), LOV-2025-06-20-81), som ersätter den nuvarande förvaltningsförfaradelagen. Lagen har tills vidare inte trätt i kraft, eftersom den träder i kraft när kungen så bestämmer. Bestämmelserna i 15 a § i den nuvarande förvaltningsförfarandelagen om elektronisk myndighetskommunikation har överförts till 10 § i den nya förvaltningsförfarandelagen i huvudsak med samma innehåll.

5.2.4 Holland

I Holland är det frivilligt att ta emot digital post av myndigheter. Medborgare och företag kan ta emot digital myndighetspost bara till digitala postlådelösningar som upprätthålls av staten. Staten erbjuder medborgare, det vill säga fysiska personer, och juridiska personer en egen, separat digital postlåda (berichtenbox). Medborgarnas digitala postlåda fungerar i anknytning till ärendehanteringstjänsten MijnOverheid, som upprätthålls av Logius, som å sin sida lyder under ministeriet för interna och kungarikets förhållanden (ministerie van Binnenlandse Zaken

en Koninkrijksrelaties) och möjliggör myndigheternas enkelriktade kommunikation med medborgarna. Juridiska personers digitala postlåda upprätthålls av holländska företagsverket (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) i samband med myndighetswebbplatsen för företag, Ondernemersplein. Juridiska personer kan också sända meddelanden till myndigheter genom sin egen digitala postlåda.

Tjänsten MijnOverheid och den digitala postlåda som den innehåller baserar sig på holländska lagen om digitala tjänster (Wet van 24 maart 2023 tot algemene regels inzake het elektronisch verkeer in het publieke domein en inzake de generieke digitale infrastructuur (Wet digitale overheid)) och förordningarna i anknytning till den. Enligt 5 § i lagen om digitala tjänster är ministern för interna och kungarikets förhållanden (Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) ansvarig för planeringen, tillhandahållandet, upprätthållandet, operationen och säkerheten av den allmänna digitala infrastrukturen, inklusive infrastrukturen för elektronisk kommunikation och informationsfördelningen till fysiska personer, företag och juridiska personer. Om ifrågavarande infrastruktur för elektronisk kommunikation och information, det vill säga i fråga om fysiska personer i tjänsten MijnOverheid, föreskrivs det i föreskriften om infrastrukturer i lagen om digitala tjänster (Regeling voorzieningen Wdo, BWBR0048167). Enligt 1 § i denna föreskrift är en person som är minst 14 år gammal och som får tjänster av den holländska förvaltningen, som har ett medborgarsservicesummer och har eller kan ha ett erkänt medel för elektronisk identifiering berättigad till ett konto i tjänsten MijnOverheid.

Enligt 2 § 13 mom. i Hollands allmänna förvaltningslag (wet van 4 juni 1992, houdende algemene regels van bestuursrecht (Algemene wet bestuursrecht)) kan myndigheter och förvaltningens kunder kommunicera med varandra elektroniskt, om inte annat föreskrivs i lagen eller om ett formellt krav inte hindrar elektronisk kommunikation. Myndigheterna kan också med stöd av lagens 2 § 14 mom. sända ett meddelande till en eller flera mottagare elektroniskt förutsatt att mottagaren har uttryckt att han eller hon tillräckligt väl kan uppnås på det här sättet. Bestämmelser om elektronisk kommunikation i myndighetsärenden fogades till den allmänna förvaltningslagen 2023 genom lagen om modernisering av elektronisk myndighetskommunikation (wet van 10 mei 2023 tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht in verband met de herziening van afdeling 2.3 van die wet (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer)). Enligt 5 § 2 mom. i föreskriften om infrastrukturer i lagen om digitala tjänster uttrycker en fysisk person att han eller hon kan ta emot meddelanden digitalt till en postlåda, när han eller hon tar MijnOverheid-tjänsten i bruk.

Alla myndigheter erbjuder inte möjligheten att sända digital post till medborgarnas digitala postlåda, eftersom det inte av organisationer krävs att de sänder meddelanden genom tjänsten MijnOverheid, som är kopplad till den digitala postlådan. Dessutom kan fysiska personer med stöd av 5 § 4 mom. i föreskriften om infrastrukturer i lagen om digitala tjänster välja de avsändare av vilka de vill ta emot elektronisk post till sin digitala postlåda.

Om behandlingen av personuppgifter i tjänsten MijnOverheid föreskrivs separat i förordningen om digital förvaltning (Besluit digitale overheid, BWBR0037987).

5.2.5 Belgien

I Belgien kan varje medborgare ta i bruk en egen digital postlåda eBox, till vilken myndigheter kan sända dokument digitalt. eBox är statsförvaltningens serviceinfrastruktur med vilken aktörer inom den offentliga förvaltningen kan kommunicera med fysiska personer och organisationer med företagsnummer samt ta emot meddelanden av dem. Avsändandet av digital myndighetspost till eBox förutsätter att medborgaren uttryckligen har godkänt elektroniskt

utbyte av meddelanden med aktörer inom den offentliga förvaltningen via eBox och aktiverat den digitala postlådan. Den digitala postlådetjänsten för fysiska personer tillhandahålls av förbundsstatens offentliga service som ansvarar för Belgiens digitala agenda (le service public fédéral compétent en matière d'Agenda numérique) det vill säga SPF BOSA (le service public fédéral Stratégie et Appui) och dess huvudavdelning för förenkling och digitalisering (la direction générale Simplification et Digitalisation). Tjänsten med digital postlåda för företag tillhandahålls å sin sida av den nationella socialskyddsmyndigheten (l'Office national de sécurité sociale).

EBox-infrastrukturen baserar sig på lagen om utbyte av elektroniska meddelanden via eBox-tjänsten från 2019 (Loi relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox, 2019040657). I lagen föreskrivs det om tillhandahållandet och användningen av tjänsten, rollerna inom behandlingen av personuppgifter i tjänsten och om anslutandet av tjänsteleverantörer som fungerar som visare av meddelanden till tjänsten.

Medborgarna kan ta emot och läsa myndighetsmeddelanden som har sänts via eBox genom offentliga eller privata digitala portaler eller posttjänster. En användare av den digitala postlådan kan alltså välja bland flera alternativ det önskade användargränssnittet, som kopplas till den digitala eBox-postlådan. Mellan de myndigheter som sänder meddelande och användargränssnittet för mottagare av meddelanden finns eBox-infrastrukturen, som upprätthålls av SPF BOSA, samt en trappa av ett slag för meddelandeförmedlingen. Avsändarmyndigheterna ansluter sig till eBox-infrastrukturen genom att utnyttja den offentliga förvaltningens interna serviceintegrator eller tekniska plattform (document provider) direkt eller genom en privat tjänsteleverantör (document service provider). Som den offentliga förvaltningens serviceintegrator eller tekniska plattform kan fungera den avsändande myndigheten själv eller myndigheten kan utnyttja SPF BOSA:s huvudavdelning för förenkling och digitalisering eller någon annan tjänsteleverantör i detta sammanhang. Meddelandena förmedlas till användargränssnittet alltid via den tekniska förvaltningens serviceintegrator eller tekniska plattform, och meddelandena förvaras också i dessa plattformar.

Den avsändande myndigheten ska ingå ett avtal om kommunikationen via eBox med SPF BOSA:s huvudavdelning för förenkling och digitalisering. Offentliga aktörer som tillhandahåller användargränssnitt ska också ingå ett avtal med SPF BOSA:s huvudavdelning för förenkling och digitalisering. Privata aktörer som vill erbjuda tillgång och ett användargränssnitt till eBox måste däremot få ett tillstånd av SPF BOSA:s huvudavdelning för förenkling och digitalisering innan de kan ansluta sig till infrastrukturen. Tillståndet baserar sig på 11 § i lagen om eBox-infrastrukturen. Enligt paragrafen kan SPF BOSA:s huvudavdelning för förenkling och digitalisering tillfälligt dra tillbaka en tjänsteleverantörs tillstånd och kräva korregerade åtgärder, om tjänsten inte följer tillståndsvillkoren. I sista hand kan den upphäva godkännandet, om tjänsteleverantören inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att rätta till brister som har lett till tillståndets tillfälliga tillbakadragande. Om förutsättningarna för privata tjänsteleverantörers tillstånd och tjänst samt om godkännandeförfarandet föreskrivs genom förordningen om villkoren för godkännande av tjänsteleverantörer till eBox, om förfarandet och konsekvenserna (Arrêté royal fixant les conditions, la procédure et les conséquences de l'agrément de prestataires de services pour l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox, 2019013116). Enligt förordningens 2 och 3 § förutsätts det av privata tjänsteleverantörers användargränssnitt till den digitala postlådan bland annat att de tillhandahåller den digitala postlådan avgiftsfritt till användare av tjänsten som tar emot meddelanden och i sitt användargränssnitt visar alla meddelanden som har kommit till eBox utan att välja eller filtrera dem.

För närvarande kan medborgarna välja mellan tre olika tjänster med offentligt förvaltade användargränssnitt: My eBox, Mijn Burgerprofiel och IRISBox. Tjänsten My eBox är en tjänst som tillhandahålls medborgarna av statliga SPF BOSA för läsning av elektronisk post som sänds av myndigheter. Tjänsten har också ett eget användargränssnitt för företag (e-Box Enterprise). Mijn Burgerprofiel är en portal som tillhandahålls av förvaltningen i det flamländska området Flandern. I den kan medborgarna läsa sin digitala post från den offentliga förvaltningen och också få annan information från förvaltningen. IRISBox är portalen för Brysselområdet, som tillhandahåller regionala och lokala tjänster i nätet. Av de privata aktörernas tjänster har Doccle, KBC Mobile och TrustO för närvarande anslutit sig till eBox-infrastrukturen. Doccle är en kommersiell tjänst till vilken medborgarna kan ta emot elektronisk post av både företag och myndigheter, arkivera dokument och allmänt förvalta inkomna handlingar och räkningar. Ett syfte med tjänsten är att digitalisera och koncentrera företagets och organisationernas administrativa åtgärder till en och samma tjänst. KBC Mobile är en tillämpning som banken KBC erbjuder åt sina kunder. Kunderna kan koppla eBox till den och se och förvalta elektroniska meddelanden som har kommit till eBox. TrustO är en kommersiell tjänst i vilken medborgarna kan ta emot digital post av myndigheter via eBox samt meddelanden av andra organisationer och e-post av privatpersoner.

5.2.6 Estland

I Estland förvaltar staten hela avsändande- och mottagandemodellen för digitala myndigheternas meddelanden och annan information. Alla medborgare och företag har för myndigheternas digitala meddelanden och anmälningar en elektronisk postlåda som tillhandahålls av staten (riiklik postkast) och finns i statens digitala e-portal eesti.ee. Eesti.ee-portalen och medborgarnas digitala postlåda förvaltas av informationssystemmyndigheten (Riigi Infosüsteemi Amet, RIA) som lyder under estniska ministeriet för juridiska och digitala ärenden (Justiits- ja Digiministeerium). Den digitala postlåda som staten tillhandahåller fungerar med hjälp av medborgarnas och företagets officiella e-postadress, som slutar med @eesti.ee. Den officiella e-postadressen har kopplats till en medborgares estniska personbeteckning och företagsnumret för ett företag som är registrerat i Estland, som bildar e-postadressens första del.

Om Eesti.ee-portalen och officiella e-postadresser föreskrivs genom en förordning om förvaltningen av den estniska informationsportalen eesti.ee samt om de krav och förfaringsätt som tillämpas när informationen görs tillgänglig, utvecklas och används (Eesti teabevärava eesti.ee haldamise, teabe kättesaadavaks tegemise, arendamise ning kasutamise nõuded ja kord, RT I, 29.12.2024, 10). Enligt förordningens 20¹ § är det för en part som sköter en offentlig uppgift möjligt att sända information till användarens officiella e-postadress eller telefonnummer med hjälp av den officiella e-postens informationssystem. RIA är i egenskap av tjänstens upprätthållare skyldig att meddela en fysisk person och ett företag om information som har kommit till den officiella e-posten till personens eller företagets andra e-postadress eller telefonnummer.

Statliga och lokala myndigheter och andra parter som sköter offentliga uppgifter kan sända handlingar och anmälningar till den nationella digitala postlådan, när mottagaren har aktiverat sin digitala postlåda. Avsändarorganisationerna kan sända meddelanden via den digitala postlådan till användaren också med sms, om användaren har sparat sitt telefonnummer i den digitala postlådan. Meddelandena kan alltså sändas också till medborgarens egen, vanliga e-post. Bara de aktörer som har ingått ett avtal med RIA kan sända meddelanden till den statliga digitala postlådelösningen.

Förvaltningsgränsnittet till den statliga digitala postlådelösningen är till sin struktur en tjänst som liknar den moderna SaaS-tjänsten. Den består av användarens, det vill säga meddelandemottagarens, användargränssnitt, ett centraliserat förvaltningssystem, som på centraliserat sätt förmedlar information om meddelanden och sänder e-postmeddelanden och sms, samt av de avsändande organisationernas administrativa användargränssnitt. Användarens användargränssnitt och den avsändande organisationens användargränssnitt kan användas genom RIA:s infrastruktur eller de kan integreras med den avsändande organisationens egen infrastruktur och ärendehanteringstjänst. Användarnas användargränssnitt till den digitala postlådan är webbplatsen eesti.ee i webbläsaren och mobilapplikationen Eesti app.

Den statliga digitala postlådelösningen uppdaterades 2024, då den digitala postlådans verksamhetslogik och bakgrundssystem ändrades märkbart. Den nya digitala postlådelösningen togs i bruk för medborgarna i april 2024. De tidigare bakgrundssystemen hade använts i meddelandeförmedlingen redan under nästan 20 år. Det är meningen att i Estland i framtiden använda den statliga digitala postlådan via statens samtliga ärendehanteringstjänster och att alla meddelanden ska komma den vägen. Estniska myndigheter har tills vidare inte tagit med privata digitala posttjänster i modellen för förmedling av elektroniska myndighetsmeddelanden.

I estniska förvaltningsförfarandelagen (haldusmenetluse seadus, RT I, 06.07.2023, 31) finns bestämmelser om den elektroniska delgivningen av myndighetshandlingar. Enligt lagens 25 § kan förvaltningsbeslut, kallelser, meddelanden och andra handlingar delges parterna i ett förvaltningsärende bland annat elektroniskt. Om ett visst delgivningssätt inte har specificerats i lagstiftningen eller praxis, kan myndigheten med stöd av 5 § 1 mom. i lagen efter eget avvägande välja det sätt som används. Enligt 27 § i lagen görs en handling i elektronisk delgivning tillgänglig i ifrågavarande informationssystem eller i den estniska servicekanalen eller den sänds till mottagaren med e-post. Enligt Estlands digitala agenda 2030 är det meningen att göra den statliga digitala postlådan den juridiska huvudkanalen för sändandet av meddelanden och handlingar från den offentliga förvaltningen i stället för pappersbrev.

6 Remissvar

6.1 Inkomna yttranden och allmänna kommentarer

Utkastet till regeringens proposition var ute på remiss från den 15 december 2025 till den 1 februari 2026. Sammanlagt inkom 72 yttranden. Bland de som sände svar meddelade fyra (4) att de inte lämnar ett yttrande och 13 att de inte har någonting att kommentera. Yttrandena och ett sammandrag av yttrandena finns i projektfönstret ([VM062:00/2025](#)) med undantag av yttranden av privatpersoner (två yttranden), som inte publiceras i projektfönstret.

Flera remissinstanser var för propositionens mål, det vill säga att möjliggöra sändandet av myndigheternas delgivningar också till privata digitala posttjänster och främja valfriheten bland förvaltningens kunder. Vid sidan av att vara för propositionen och dess mål ansåg en del remissinstanser att propositionen förutsätter specificeringar för att trygga rättsskyddet och jämlikheten, och en del identifierade utmaningar i anknytning till det att det inte ska betalas någon kompensation för uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram.

En del remissinstanser ansåg att det finns risker förknippade med propositionen, i synnerhet med tanke på rättsskyddet, tillgängligheten och jämlikheten. Bland remissinstanserna ställde sig *äldreombudsmannen* reserverat till propositionens mål att införa privata digitala posttjänster vid sidan av Suomi-fi-meddelanden.

6.2 Visningsprogrammet, dess tillhandahållande och överföringen av uppgiften gällande den till en tjänsteleverantör

Några remissinstanser kom med enstaka kommentarer om de termer som hade använts i propositionen. *Justitieministeriet* och *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* fäste uppmärksamhet vid att definitionen av begreppet visningsprogram borde klargöras att noggrannare motsvara dess verkliga funktionella och tekniska roll. *Justitieministeriet* uppmanade också att se till att begreppet tjänsteleverantör inte orsakar en risk för förväxling. *Riksdagens biträdande justitieombudsman* ansåg å sin sida att begreppet serviceproducent är för ospecifikt.

Enligt *justitieministeriet* och *Domstolsverket* framgår det inte egentligen ur de föreslagna bestämmelserna eller deras motiveringar vad allt tillhandahållandet av ett visningsprogram konkret innebär, även om ett visningsprogram i sig har definierats och bestämmelser om dess tillhandahållande finns i lagen. *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* och *Posti Group Abp* ansåg att den föreslagna 8 f §, som gäller tillhandahållandet av ett visningsprogram, är otydlig.

Under propositionens vidare beredning har det ansetts att ovannämnda remissvar inte förutsätter ändringar i begreppen serviceproducent och tjänsteleverantör. Begreppet serviceproducent används redan etablerat i den gällande lagen om stödtjänster, och det anses inte vara motiverat att ändra det i anknytning till denna regeringsproposition. Begreppet tjänsteleverantör är å sin sida en allmänspråklig term, som inte ska definieras och som används utan definition i flera olika bestämmelser. Innehållet av visningsprogram och dess tillhandahållande har med anledning av remissvaren gjorts tydligare i förslaget 8 f § 1 mom., paragrafens specialmotivering och i avsnitt 10.4.

Justitieministeriet påpekade att bestämmelsen i det föreslagna 8 g § 1 mom., i vilket ska föreskrivas om överföringen av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram till en tjänsteleverantör, och dess motivering verkar vara oförenliga när det gäller myndighetens rätt att välja att ingå avtal med en tjänsteleverantör som uppfyller förutsättningarna. Om myndigheten inte har bedömningsutrymme i ärendet, verkar avtalsmodellen enligt *justitieministeriet* inte nödvändigtvis vara det mest ändamålsenliga arrangemanget. *Justitieministeriet* förslög att ett bättre motiverat alternativ i en dylik situation är en modell som baserar sig på tjänsteleverantörens egen anmälan. Den modellen hade uppenbarligen inte betraktats i propositionen.

Justitieministeriet och *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* betonade att avtalsmodellen inte nödvändigtvis är ett betydligt lättare arrangemang än den tillståndsmo-
dell som har beskrivits i alternativa handlingsvägar. *Justitieministeriet* förslög som ett alternativ den ovannämnda anmälningsmodellen. I fråga om avtalsmodellen ansåg *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* det vara nödvändigt att den behöriga myndigheten utöver behörigheten att ingå avtal ska få en klar lagstadgad behörighet att meddela myndighetsföreskrifter om tekniska, funktionella och innehållsmässiga krav gällande tjänsteleverantörens visningsprogram. Däremot ansåg *Lantmäteriverket*, *Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab*, *Östra Nylands välfärdsområde*, *kommunikationsministeriet* samt *Transport- och kommunikationsverket* att avtalsmodellen är ett ändamålsenligt sätt att genomföra privata digitala posttjänsters visningsanslutning till meddelandeförmedlingstjänsten. Därtill ansåg *Teknologi- och telekommunikationsnämnden* att avtalsmodellen skapar goda förutsättningar för öppen och välfungerande konkurrens men att det vid verkställandet ska ses till att anslutningsmodellen på ett äkta sätt är icke-diskriminerande och transparent.

Under vidare beredningen har det ansetts att avtalsmodellen som utvalt genomförandealternativ alltså är det mest ändamålsenliga sättet att uppnå målen med propositionen. Motiveringen till det föreslagna 8 g § 1 mom. har dock på basis av ovannämnda remissvar formulerats på nytt när det gäller ingående av ett avtal. Utöver detta föreslås det att den behöriga myndigheten, det vill säga Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, i 8 i § 2 mom. åläggs en skyldighet att upprätta och upprätthålla allmänna och offentligt tillgängliga standardavtalsvillkor om avtalskraven gällande tillhandahållandet av ett visningsprogram, som tjänsteleverantören ska förbinda sig till i avtalet. Därtill har det till alternativen och deras konsekvenser i avsnitt 5.1 i propositionen fogats en beskrivning av anmälningsmodellen och dess konsekvenser som ett genomförandealternativ.

Justitieministeriet och riksdagens biträdande justitieombudsman fäste uppmärksamhet vid omfattningen av det straffrättsliga tjänsteansvaret i förslagets 8 g 2 mom. Enligt justitieministeriet ska tjänsteansvarets omfattning motiveras närmare med tanke på skötseln av den aktuella uppgiften, och enligt riksdagens biträdande justitieombudsman ska det specificeras med tanke på den straffrättsliga laglighetsprincipen. Riksdagens biträdande justitieombudsman påpekade också att bestämmelsen om tillhandahållandet av ett visningsprogram föreslås i ett annat kapitel än det till vilket tjänsteansvarsbestämmelsen är knuten.

På basis av dessa kommentarer har den straffrättsliga tjänsteansvarsbestämmelsen, som ingår i det föreslagna 8 g § 2 mom., ändrats så att det straffrättsliga tjänsteansvaret genom en uttrycklig hänvisning ska kopplas med utförandet av den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Även motiveringarna till bestämmelsen har specificerats på basis av tjänsteansvarets omfattning. Dessutom har avsnitt 10.4, som gäller överföring av en offentlig förvaltningsuppgift på andra än myndigheter och ingår i avsnittet om förhållandet till grundlagen samt lagstiftningsordningen, specificerats med en närmare bedömning av den föreslagna tjänsteansvarsbestämmelsens förhållande till grundlagsutskottets utlåtandepraxis.

Justitieministeriet och riksdagens biträdande justitieombudsman, justitiekanslern och Tammerfors stad fäste uppmärksamhet vid att bedömningen om naturen av tillhandahållandet av ett visningsprogram och om dess innehåll som en biträdande offentlig förvaltningsuppgift i enlighet med 124 § i grundlagen ska specificeras och motiveras på ett mer omfattande sätt. Även enligt *Posti Group Abp* ska det i propositionen klarläggas vad skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift i praktiken ska innehålla. Enligt *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* ska det i ett visningsprogram inte enbart vara fråga om en biträdande offentlig förvaltningsuppgift utan en betydande förändring som påverkar medborgarnas rättsskydd, och därför är det nödvändigt att försäkra sig om att bestämmelserna är tillräckligt klara och heltäckande. Enligt justitieministeriet, riksdagens biträdande justitieombudsman och justitiekanslern ska det i propositionen också närmare motiveras hur kravet på ändamålsenlighet enligt 124 § i grundlagen uppfylls.

I vidare beredningen har analysen av tillhandahållandet av ett visningsprogram som en biträdande offentlig förvaltningsuppgift och dess innehåll specificerats och kompletterats i avsnitten 2.6.3 och 10.4. I det sistnämnda avsnittet har även analysen om hur överföringen av uppgiften till annan än myndighet uppfyller förutsättningarna i 124 § i grundlagen, inklusive ändamålsenlighetskravet, kompletterats.

Justitiekanslern anmärkte att 23 § i offentlighetslagen inte på basis av ordalydelsen täcker någon som sköter en offentlig förvaltningsuppgift, eftersom det vid den avtalsbaserade överföringen av uppgifter inte är fråga om ett myndighetsuppdrag. Enligt justitiekanslern kan en uttrycklig bestämmelse om tystnadsplikten av någon som sköter en offentlig förvaltningsuppgift genom en referensbestämmelse till offentlighetslagen av den här anledningen vara nödvändig. Under

vidare beredningen har den föreslagna 8 g § kompletterats med ett nytt 3 mom., som ska innehålla en bestämmelse som hänvisar till offentlighetslagen och gäller tystnadsplikten av en tjänsteleverantör som utför den i 8 f § 1 mom. avsedda uppgiften och en person som är anställd hos tjänsteleverantören.

6.3 Kraven på tjänsteleverantören och säkerställandet av kravenligheten

I fråga om kraven på tjänsteleverantören ansåg *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* att det ska föreskrivas om kraven och skyldigheterna på ett mer detaljerat och omfattande sätt på lagnivån i stället för att de ska basera sig på annan existerande lagstiftning eller avtal. *Polisstyrelsen* uppmanade att överväga behovet att utvidga kraven på tjänsteleverantören. *Riksdagens biträdande justitieombudsman, justitiekanslern* och *arbets- och näringsministeriet* ansåg det vara nödvändigt att klarlägga begreppet ”enligt vad som föreskrivs särskilt om dem” i anknytning till kraven på tjänsteleverantören i det föreslagna 8 h § 1 mom.

Under vidare beredningen har det föreslagna 8 h 1 mom. ändrats så att hänvisningens ”enligt vad som föreskrivs särskilt om dem” enbart gäller rätten att bedriva näringsverksamhet och därmed det som föreskrivs i näringslagen (565/2023). Under vidare beredningen har det ansetts att det inte är motiverat att i paragrafen i fråga föreskriva mer detaljerat om kraven på tjänsteleverantören som ingår i paragrafen. Propositionen innehåller ramen för de krav som ställs på tjänsteleverantören, och det är mer ändamålsenligt att specificera dem i avtalet, om det inte föreskrivs om kraven i någon annan lag. Under vidare beredningen har denna möjlighet presenterats tydligare i 8 i § 1 och 2 mom.

Flera remissinstanser poängterade att privata digitala posttjänster måste uppfylla höga krav på dataskyddet och informationssäkerheten, framför allt med hänsyn till att naturen av den information som behandlas som helhet (*Helsingfors stad, Västra Nylands välfärdsområde, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Migrationsverket, Kyrkostyrelsen, Rättsregistercentralen, Polisstyrelsen*). *Tammerfors stad, Lantmäteriverket* och *Finlands Kommunförbund rf* lyfte fram stärkandet och specificeringen av miniminivån på dataskyddet och informationssäkerheten. *Transport- och kommunikationsverket* ansåg att det är en motiverad utgångspunkt till propositionen att det i den inte ska presenteras sådana nya krav som avviker från de heltäckande kraven på informationssäkerheten i eIDAS-regleringen och cybersäkerhetslagen.

Såsom det har konstaterats ovan har det under vidare beredningen bedömts att det inte är motiverat att föreskriva om kraven på tjänsteleverantören, inklusive dataskydds- och informationssäkerhetskraven, mer detaljerat eller specifikt på lagnivån. På basis av remissvaren har bedömningen av propositionens konsekvenser för dataskyddet dock kompletterats i avsnitt 4.2.3.3.

Några remissinstanser (*arbets- och näringsministeriet, Åbo stad, Kuhmo stad, Finlands svenska synförbund rf, Svenska hörsselförbundet rf, privatperson*) fäste uppmärksamhet vid att tjänsteleverantören ska uppfylla tillgänglighets- och användbarhetskraven formellt och reellt i fråga om förvaltningens kunder i olika ställningar och att iakttagandet av kraven ska övervakas noga. Därtill ansåg *Finlands svenska synförbund rf* och *Svenska hörsselförbundet rf* att visningsprogrammet ska fungera helt både på finska och på svenska. *Sametinget* föreslog å sin sida att det till den föreslagna 8 i § ska fogas en skyldighet att avtala om iakttagandet av skyldigheterna enligt samiska språklagen eller att en skyldighet att tillhandahålla tjänsten på samiska ska öppnas mer detaljerat i specialmotiveringen.

Under vidare beredningen har det bedömts att det inte är nödvändigt att göra ändringar i propositionen i de här avseendet. Tjänsteleverantörer ska på basis av skötseln av en biträdande

offentlig förvaltningsuppgift vara skyldiga att iaktta allmänna förvaltningslagar, inklusive till exempel tillgänglighetskraven i lagen om digitala tjänster och tillämpliga bestämmelser i språklagstiftningen utan att det finns några separata bestämmelser i lagen.

I fråga om den tillförlitlighet som förutsätts av tjänsteleverantörer fäste *försvarsministeriet* och *Polisstyrelsen* uppmärksamhet vid möjligheten att göra av en tjänsteleverantör som sköter en offentlig förvaltningsuppgift och dess anställda säkerhetsutredningar av företag och person enligt säkerhetsutredningslagen (726/2014). På basis av detta har det till specialmotiveringen i fråga om det föreslagna 8 h § 2 mom. under vidare beredningen fogats ett omnämnande av utförandet av säkerhetsutredningar.

Vissa remissinstanser lyfte fram revisionen av tjänsteleverantörer och de lösningar som de använder, framför allt med tanke på dataskyddet och informationssäkerheten (*Borgå stad, Tammerfors stad, Lantmäteriverket, Tullen, privatperson*). Enligt *SOSTE Finlands social och hälsa rf* ska det i propositionen definieras närmare hur det övervakas att tjänsteleverantörerna uppfyller de krav och skyldigheter som ställs på dem. Enligt *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* är det tills vidare på basis av propositionen oklart om den kommer att ha tillräcklig med behörighet för att ålägga tjänsteleverantörerna att utföra nödvändiga förfaranden, till exempel revisioner, för att kunna försäkra sig om kravenligheten.

Under vidare beredningen har 8 l §, som gäller tillsynen över tjänsteleverantören, och specialmotiveringen gällande den kompletterats och specificerats till exempel i fråga om de uppgifter som tillsynsmyndigheten har rätt att få av tjänsteleverantören för att genomföra sin tillsynsuppgift.

6.4 Avtalet om tillhandahållandet av ett visningsprogram och samarbetsskyldigheten

Justitieministeriet påpekade att hänvisningen till artikel 28.3 i dataskyddsförordningen i 8 i § 1 mom. första meningen strider till sin formulering mot paragrafens specialmotiveringar. Hänvisningen har formulerats som en bestämmelse som kompletterar dataskyddsförordningen, även om hänvisningen enligt motiveringen bara är informativ. Under vidare beredningen har denna hänvisning till dataskyddsförordningen helts strukits från 1 mom., eftersom Europeiska unionens förordningar är direkt tillämpliga utan hänvisningsbestämmelser. Av den här anledningen avskaffar förändringen dock inte skyldigheten att avtala om behandlingen av personuppgifter. Detta har specificerats i specialmotiveringen till 8 i § 1 mom.

Rättsregistercentralen framförde att det till den föreslagna 8 i § ska fogas för serviceproducenten ett ansvar att sända till användarorganisationerna innehållet i avtalen med tjänsteleverantörerna och meddela om ändringar i anknytning till avtalen. På motsvarande sätt ansåg *Tammerfors stad* det vara viktigt att i propositionen specificera hur den delgivande myndigheten kan försäkra sig om att avtalet mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören är ändamålsenligt. I anknytning till detta ämne lyfte *Tullen* fram frågan om i vilken mån myndigheter kan påverka kraven på tjänsteleverantörens databehandling och anvisningarna gällande den.

Under vidare beredningen har motiveringen till 8 i § specificerats med ett omnämnande av att användarorganisationerna kan få information om avtalsvillkoren mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören genom allmänna standardvillkor som utarbetas av serviceproducenten och som är allmän tillgängliga. I fråga om villkoren gällande behandlingen av personuppgifter har förhållandet mellan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och användarorganisationerna öppnats närmare i avsnitt 4.2.3.3.

Vad gäller samarbetsskyldigheten ska det enligt *Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab* övervägas om det finns skäl att inkludera i samarbetet frågor som gäller dataskyddet, om det är meningen att tolka paragrafen och dess motivering på ett uttömmande sätt i fråga om föremålen för samarbetet. *Teknologiateollisuus ry* föreslog att samarbetsskyldigheten ska konkretiseras och *Posti Group Abp* ansåg det vara viktigt att samarbetsskyldigheten är nogt begränsad, transparent och motiverad med tanke på konkurrensneutralitet.

Under vidare beredningen har den föreslagna 8 j §, som gäller samarbetsskyldigheten, ändrats så att informationssäkerheten och interoperabiliteten inte längre nämns i paragrafen utan i den hänvisas till säkerställandet av både meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets funktion för att samarbetet inte ska blir för snävt. Specialmotiveringen till 8 j §, som gäller samarbetsskyldigheten, har på motsvarande sätt uppdaterats och kompletterats.

6.5 Störningar, notifikationer och tillsynen över tjänsteleverantören som sköter en offentlig förvaltningsuppgift

Vissa remissinstanser ansåg det vara nödvändigt att specificera ansvarsfördelningen och förfaringsätten vid störningar av olika slag, bland annat gällande informeringen om störningar (*Utbildningsstyrelsen, Tammerfors stad, Lantmäteriverket*). *Riksdagens biträdande justitieombudsman* lyfte fram flera frågor om bestämmelserna gällande störningar, bland annat informeringen om dem, och konstaterade att vad som i 4 § 2 mom. i lagen om digitala tjänster föreskrivs om tillgängligheten och avbrotten i användningen inte kan tillämpas på privata digitala postlådor enbart med stöd av omnämmandet i motiveringen.

Under vidare beredningen har den föreslagna 8 k §, som gäller störningar, kompletterats och specificerats, och det hänvisas inte längre till lagen om digitala tjänster i paragrafens motivering.

I många yttranden togs upp konsekvenser som riktar sig till rättsskyddet och i synnerhet störningarnas konsekvenser för rättsskyddet och jämlikheten. Flera remissinstanser ansåg det vara viktigt att fästa uppmärksamhet vid utredningen, lösningen och ansvarsfördelningen i fråga om störningar samt till deras konsekvenser för genomförandet av delgivningar, deras tidpunkter och rättsverkningar med tanke på rättsskyddet och delvis också jämlikheten (*jord- och skogsbruksministeriet, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Domstolsverket, Utsökningsverket, Migrationsverket, Lantmäteriverket, Utbildningsstyrelsen, riksdagens biträdande justitieombudsman, Tammerfors stad, Västra Nylands välfärdsområde, HUS-sammanslutningen, SOSTE Finlands social och hälsa rf, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, Finlands svenska synförbund rf*). Många remissinstanser poängterade att det måste ur synvinkeln av meddelandets avsändare och mottagare vara klart när delgivningen har ägt rum eller meddelandet har tagits emot eller förmedlats och till vilket visningsprogram meddelandet har överförts, även om förvaltningens kund samtidigt hade i bruk flera visningsprogram (*justitieministeriet, Domstolsverket, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, Polisstyrelsen, Migrationsverket, Lantmäteriverket, Utbildningsstyrelsen, Skatteförvaltningen, privatperson*).

Vissa remissinstanser lyfte fram notifikationernas väsentliga betydelse för genomförandet av delgivningar och behovet att utnyttja flera kanaler för notifikationerna (*Västra Nylands välfärdsområde, Lantmäteriverket, riksdagens biträdande justitieombudsman, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Rättsregistercentralen, privatperson*). Enligt *justitieministeriet, riksdagens biträdande justitieombudsman* och *Folkpensionsanstalten* finns det skäl att specificera propositionens förhållande till lagen om elektronisk kommunikation och dess bestämmelser som gäller notifikation (19 a och 19 b §), som fogades till lagen i och med proposition 124/2025 rd, och deras tillämpning på privata digitala posttjänster.

På basis av dessa remissvar har propositionens avsnitt 4.2.2.2, som gäller konsekvenser för rättsskyddet, under vidare beredningen kompletterats med i synnerhet störningarnas inverkan på delgivningarnas genomförande samt förhållandet mellan notifikationer och bestämmelserna om dem och propositionen. Dessutom har avsnitt 10.3 kompletterats med en bedömning av hur en notifikation som förutsätts av allmän lagstiftning förhåller sig till de föreslagna bestämmelserna och om den är förenlig med grundlagsutskottets senaste utlåtandep Praxis om elektronisk delgivning (GrUU 59/2025 rd och GrUU 60/2025 rd).

Några remissinstanser ansåg att det i viss mån är problematiskt med tanke på konkurrensen och den jämlika behandlingen att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i och med propositionen samtidigt ska tillhandahålla ett visningsprogram och övervaka andra tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram som behörig myndighet (*Konkurrens- och konsumentverket, Arbetsgivarerna för servicebranscherna PALTA rf, Posti Group Abp, Kivra Oy*). Enligt Konkurrens- och konsumentverket är det viktigt att verksamheten av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i myndighetsrollen och produktionen av meddelandeförmedlingstjänsten helt skiljs åt. *Arbetsgivarerna för servicebranscherna PALTA rf, Posti Group Abp* och *Kivra Oy* föreslog däremot att möjligheten att överföra tillsynsuppgiften till en annan myndighet, till exempel Transport- och kommunikationsverket, borde övervägas.

Under vidare beredningen har det uppskattats att den behöriga myndigheten eller dess roll inte behöver ändras. Med tanke på konkurrensneutralitet har det under vidare beredningen ansetts vara tillräckligt att de olika rollerna av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata skiljs åt inom myndigheten. Detta har tydliggjorts i propositionens avsnitt 4.2.3.5, som gäller konsekvenser för företag och konkurrensen.

I fråga om behörighetsbestämmelsen gällande tillsyn i den föreslagna 8 l § ansåg *Post Group Abp* det vara viktigt att noga begränsa tillsynsmakten till de funktioner som på riktigt hör ihop med delgivningarnas rättsverkningar och lagenliga genomförande. Enligt *Skatteförvaltningen* ska man i 8 l §, som gäller tillsynen, beakta tillsynen över tjänsteleverantörer inte bara i fråga om skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften utan också när det gäller uppfyllandet av kraven i den föreslagna 8 h §. Under vidare beredningen har det i förslagets 8 l § 1 mom. gällande tillsynen specificerats att serviceproducenten uttryckligen och enbart utövar tillsyn över tjänsteleverantörerna när dessa sköter den offentliga förvaltningsuppgift som avses i 8 f § 1 mom.

Justitieministeriet kom med flera anmärkningar om bestämmelserna gällande rätten att få information i 8 l §, som gäller tillsynen. Enligt justitieministeriet verkar bestämmelsen i paragrafens 2 mom. överlappa med andra meningarna i paragrafens 1 mom., och ur formuleringen i 2 mom. framgår det inte tillräckligt specifikt vilka uppgifter som kommer att omfattas av rätten att få information. Justitieministeriet anser att bestämmelsen ska kompletteras med ett krav på att informationen är nödvändig eller behövlig för ett visst ändamål och specificeras genom att koppla rätten att få information till tillsynen. Också *justitiekanslern* fäste uppmärksamhet vid öppenheten av rätten att få information i 8 l § 1 mom. och vid behovet att specificera nödvändigheten av informationen. Justitieministeriet och justitiekanslern fäste också uppmärksamhet vid dataskyddsförordningens nationella handlingsutrymme och dess användning, om rätten att få information också ska täcka rätten att få personuppgifter.

Under vidare beredningen har det ur 8 l § 1 mom. strukits bestämmelsen om rätten att få information och bestämmelsen i 2 mom. har specificerats så att rätten att få information gäller nödvändig information om dokument som har samband med skötseln av den offentlig förvaltningsuppgift som avses i 8 f § 1 mom. Till propositionen har också fogats ett nytt avsnitt 10.5, som innehåller en bedömning av förhållandet mellan den föreslagna rätten att få

information och grundlagen. Även förhållandet mellan bestämmelsen om rätten att få information i det föreslagna 8 l § 2 mom. och dataskyddsförordningens nationella handlingsutrymme har beaktats i vidare beredningen och tydliggjorts i avsnitt 10.2 av propositionen.

6.6 Övriga kommentarer

Några remissinstanser ansåg att det finns skäl att specificera propositionens konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna med hänsyn till jämlikhet, rättsskydd och generellt genomförandet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna (*riksdagens biträdande justitieombudsman, SOSTE Finlands social och hälsa rf, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf*). Med tanke på rättsskyddet och jämlikheten ansågs det vara viktigt att fästa uppmärksamhet vid genomförandet av tillgängligheten och de språkliga rättigheterna genom tjänstekedjan, bedömningen av konsekvenserna för genomförandet av de språkliga rättigheterna samt möjligheten att få myndighetshandlingar till kännedom på ett jämlikt sätt (*Svenska hörsselförbundet rf, Sametinget, SámiSoster ry, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Finlands Kommunförbund rf, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, Svenska Finlands folkting, riksdagens biträdande justitieombudsman*).

Under vidare beredningen har avsnittet gällande bedömningen av konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna kompletterats med en bedömning av konsekvenserna för genomförandet av de språkliga rättigheterna i avsnitt 4.2.2.4.

I flera yttranden fästes det uppmärksamhet vid många frågor i anknytning till dataskyddet och informationssäkerheten och deras specificering, framför allt fördelningen av rollen inom behandlingen av personuppgifter, bedömningen, sannolikheten och minimeringen av dataskyddsriskerna i samband med propositionen, platsen där informationen förvaras samt kravet på dataskyddets och informationssäkerhetens höga kvalitet, framför allt med tanke på känsliga, sekretessbelagda och särskilda personuppgifter (*jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, Domstolsverket, Lantmäteriverket, Rättsregistercentralen, Polisstyrelsen, Meteorologiska institutet, Tammerfors stad, Södra Österbottens välfärdsområde, Posti Group Abp, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Finlands svenska synförbund rf, privatperson*). Enligt Polisstyrelsen finns det skäl att specificera de föreslagna 8 i och 8 j § för att minska riskerna för dataskyddet och informationssäkerheten. Tammerfors stad påpekade att den anser att det vid tillhandahållandet av visningsprogram för tjänsteleverantörernas del är fråga om överföringen av information och inte så mycket verksamhet som underbiträde, när det gäller personuppgifter. Dessutom lyfte justitieministeriet fram behovet att bedöma de föreslagna bestämmelserna, i synnerhet bestämmelserna i de föreslagna 8 f, 8 h, 8 j och 8 k §, med tanke på användningen av dataskyddsförordningens nationella handlingsutrymme, samt förklara behandlingens rättsgrund uttryckligen med tanke på de nya, föreslagna bestämmelserna.

Under vidare beredningen har propositionens konsekvenser för dataskyddet och detaljerna i behandlingen av personuppgifter kompletterats med anledning av de ovannämnda remissvaren i avsnitt 4.2.3.3, som gäller konsekvenserna för dataskyddet, samt konsekvenserna för skyddet för privatlivet i avsnitt 4.2.2.3. I avsnitten har kompletterats och specificerats till exempel rollerna inom behandlingen av personuppgifter och behandlingens rättsgrund. Därtill har det tydliggjorts att det vid den behandling av personuppgifter enligt denna proposition som utförs av tjänsteleverantörerna inte är fråga om sådan överföring av information som avses i offentlighetslagen eller i lagen om informationshantering. De föreslagna 8 i och 8 j § har ändrats på ovan beskrivna sätt, vilket bidrar till dataskyddets och informationssäkerhetens höga nivå. Därtill har användningen av dataskyddsförordningens nationella handlingsutrymme bedömts på nytt under vidare beredningen. Slutsatsen har varit att handlingsutrymmet ska utnyttjas.

Användningen av handlingsutrymmet och dess grunder klarläggs i huvudavsnittet om förhållandet till grundlagen och samt lagstiftningsordning, i avsnitt 10.2.

Försvarsministeriet och *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* fäste uppmärksamhet vid att den potentiella attackytan kommer att utvidgas i och med de föreslagna ändringarna, vilket måste beaktas i dataskyddskraven och i konsekvensbedömningen gällande informationshanteringen. *Utbildningsstyrelsen* påpekade att det vid verkställandet av propositionen är viktigt att poängtera att privata digitala posttjänster inte är några ställen där myndighetshandlingar förvaras eller arkiveras. Under vidare beredningen har propositionens konsekvenser för informationshanteringen kompletterats med bland annat konsekvenser som gäller informationssäkerheten, sättet att överlämna information samt förvarings- och arkiveringspraxis.

Några remissinstanser påpekade att det i anknytning till propositionen ska beredas en kompensationsmodell för privata aktörer och att tolkningen av compensationen som statligt bidrag ska motiveras noggrannare (*Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf, Kivra Oy, Posti Group Abp*). *Arbets- och näringsministeriet* bedömde i sitt yttrande preliminärt att det eventuella stödet till tjänsteleverantörerna uppfyller kriterierna för statligt stöd enligt artikel 107.1 i FEUF. Den i propositionens avsnitt 1.1 och 5.1 konstaterade utgångspunkten gällande compensationerna har inte ändrats under vidare beredningen. På basis av dessa remissvar har grunderna för den preliminära tolkningen av den eventuella compensationen som statligt stöd, som gjorts under beredningen, specificerats i avsnitt 5.1, som gäller handlingsalternativen och deras konsekvenser.

Några remissinstanser lyfte fram de eventuella kostnaderna för myndigheter som är användarorganisationer och deras klarläggande (*Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, Norra Savolax välfärdsområde, Östra Nylands välfärdsområde, Reso stad, Lantmäteriverket*). *Transport- och kommunikationsverket, kommunikationsministeriet* och *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata* påpekade att propositionen orsakar mera arbete för behöriga myndigheter och därmed press på den nuvarande resurssituationen. Under vidare beredningen har man specificerat avsnitt 4.2.1, som gäller ekonomiska konsekvenser, och avsnitt 4.2.3.1, som gäller konsekvenser för myndigheter, i det här avseendet.

Några remissinstanser påpekade att skötseln av ärenden på någon annans vägnar ska beaktas i reformen och en klar plan för dess genomförande ska utarbetas (*Lantmäteriverket, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, Norra Savolax välfärdsområde, Finlands svenska synförbund rf, FiCom ry*). Under vidare beredningen har propositionen inte ändrats i detta avseende, eftersom utnyttjandet av Suomi.fi-fullmakter och andra egenskaper och funktionaliteter som har samband med specialbehov begränsas i privata digitala posttjänster i första skedet av genomförandet enligt riktlinjerna för genomförandet, som nämns i avsnitt 1.1, utanför med anledning av tidtabells- och resursskäl. Skötseln av ärenden på någon annans vägnar med Suomi.fi-fullmakter ska dock även framöver vara möjligt i Suomi.fi-meddelanden.

Flera remissinstanser framhävde klara ansvarsroller för anvisningar och anordnandet av stöd och det att myndigheternas behov av rådgivning med anledning av propositionen kan öka, varför propositionernas konsekvenser för efterfrågan på digitalt stöd och myndigheternas resurser ska övervägas noga (*HUS-sammanslutningen, Kangasniemi kommun, Kuhmo stad, Västra Nylands välfärdsområde, Norra Savolax välfärdsområde, Tammerfors stad, Borgå stad, Finlands Kommunförbund rf, Helsingfors stad*). *Tammerfors stad, äldreombudsmannen* och *SOSTE Finlands social och hälsa rf* ansåg att behovet av digitalt stöd ökar i och med reformen. Dessutom ansåg flera remissinstanser att tydlig kommunikation och anvisningar är viktiga när systemet tas i bruk så att förståelsen av de tillgängliga alternativen och deras konsekvenser ska

nå medborgarna och myndigheterna (*justitieministeriet, Utbildningsstyrelsen, Rättsregistercentralen, Kyrkostyrelsen, Valfärdsområdesbolaget Hyvil Ab, Västra Nylands välfärdsområde, Norra Savolax välfärdsområde, Tammerfors stad, Finlands Kommunförbund rf, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Svenska Finlands folkting*).

Med hänsyn till dessa remissvar föreslås det i denna proposition inga ändringar i de gällande bestämmelserna om digitalt stöd, och propositionen uppskattas inte förutsätta nya bestämmelser om digitalt stöd. Det eventuellt ökade behovet av rådgivning som ges av myndigheter har identifierats i propositionens konsekvenser för de offentliga finanserna i avsnitt 4.2.1 och i avsnitt 4.2.3.1, som gäller konsekvenser för myndigheter. I fråga om rådgivningen är myndigheter och också tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram, när de sköter en offentlig förvaltningsuppgift, med stöd av förvaltningslagen skyldiga att iakttä rådgivningsskyldigheten enligt förvaltningslagen.

Några remissinstanser påpekade att det är nödvändigt att på jämlikt sätt erbjuda alternativa kanaler för kontakter med myndigheter för förvaltningens kunder i olika positioner (*Kyrkostyrelsen, Kangasniemi kommun, Kuhmo stad, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Svenska Finlands folkting, Finlands svenska synförbund rf, Västra Nylands välfärdsområde, SámiSoster ry*). Genom denna proposition begränsas användningen av alternativa kommunikationskanaler inte. I stället ökas förvaltningskundernas frihet att välja den digitala posttjänst genom vilken de vill läsa myndigheternas elektroniska handlingar som ska delges och meddelandena i anknytning till dem, om de tar emot elektroniskt myndighetspost.

7 Specialmotivering

2 §. Definitioner. I paragrafen föreslås ny 6 punkt, enligt vilken det i den föreslagna lagen med ett visningsprogram ska avses en digital tjänst som fungerar som användargränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten. Ett visningsprogram kan vara exempelvis en nättjänst eller mobilapplikation som gör det möjligt för användarna att ta emot och åtgärda delgivning och andra meddelanden som sänds till meddelandeförmedlingstjänsten. Avsikten är att utöver det visningsprogram som serviceproducenten tillhandahåller också sådana visningsprogram som tillhandahålls av andra tjänsteleverantörer ska kunna fungera som användargränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten, om serviceproducenten genom ett avtal som ingåtts med stöd av 8 g § har gett även dessa tjänsteleverantörer i uppdrag att tillhandahålla ett visningsprogram. Användaren har med hjälp av visningsprogrammet eller visningsprogrammen åtkomst till elektroniska delgivning och andra meddelanden på sitt konto i meddelandeförmedlingstjänsten. Programmet kommer således att möjliggöra mottagning och läsning av både bevislig delgivning enligt 18 § 1 mom. i lagen om elektronisk kommunikation och vanlig delgivning enligt 19 § i den lagen som sänts till meddelandeförmedlingstjänsten. Avsikten är att mottagaren ska identifiera sig i den tjänst som möjliggör visningsprogrammet genom informationssäker och bevislig teknik på det sätt som förutsätts i 18 § 3 mom. i lagen om elektronisk kommunikation. Dessutom ska mottagaren av en delgivning med hjälp av visningsprogrammet kunna bekräfta handlingen som mottagen på det sätt som förutsätts i 18 § 4 mom. i lagen om elektronisk kommunikation. På grund av tillägget görs i 5 punkten en ändring av teknisk natur.

8 f §. Tillhandahållande av ett visningsprogram. I 1 mom. föreslås bestämmelser om en grundläggande princip enligt vilken den serviceproducent som producerar meddelandeförmedlingstjänsten, dvs. för närvarande Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, ska ansvara för tillhandahållandet av ett visningsprogram som gör det möjligt att använda meddelandeförmedlingstjänsten och med vars hjälp användaren kan ta emot elektroniska delgivning och andra meddelanden. Visningsprogrammet ska utöver detta även

kunna innehålla andra funktioner med anknytning till förmedlingen av meddelanden. I praktiken ansvarar serviceproducenten redan nu för tillhandahållandet av ett visningsprogram genom att producera tjänsten Suomi.fi-meddelanden som en webbtjänst och mobilapplikation. Bestämmelsen kommer att skapa klarhet med avseende på de uppgifter som serviceproducenten ska ansvara för, när även någon annan aktör i fortsättningen kommer att kunna tillhandahålla ett gränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten. Med stöd av gällande 4 § 1 mom. ska endast serviceproducenten ansvara för produktionen och utvecklingen av den tekniska helheten i meddelandeförmedlingstjänsten.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska serviceproducenten tillhandahålla ett visningsprogram även om serviceproducenten genom ett avtal som ingåtts med stöd av 8 g § har anförträtt en annan tjänsteleverantör eller flera tjänsteleverantörer uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram. Serviceproducenten ska alltså även i fortsättningen tillhandahålla ett visningsprogram, dvs. det nuvarande gränssnittet Suomi.fi-meddelanden, även om den genom avtal även har gjort det möjligt för andra tjänsteleverantörer att tillhandahålla visningsprogram.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om förfarandet vid förmedling av delgivningar och andra meddelanden som kommit in på användarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten till tjänsteleverantörens visningsprogram. Syftet med den vy som öppnas till kontot i meddelandeförmedlingstjänsten är att den som använder något annat visningsprogram ska ha möjlighet att granska de delgivningar och andra meddelanden som myndigheterna sänder till personen till meddelandeförmedlingstjänsten via den tjänst som denne använder. Avsikten är att serviceproducenten ska öppna en vy till användarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten i tjänsteleverantörens visningsprogram, om användaren i det register som avses i 11 § har uppgett detta visningsprogram som det visningsprogram som användaren använder. Vyn kommer att öppnas endast tillfälligt för den tid som en enskild inloggningssession varar. Alla dokument och meddelanden samt logguppgifter om delgivningen kommer att sparas och bevaras centraliserat i meddelandeförmedlingstjänsten.

För att möjliggöra valfrihet ska användaren i meddelandeförmedlingstjänstens användarregister kunna meddela vilken av de tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantörer som ingått ett avtal enligt 8 g § användaren önskar använda som sitt visningsprogram. Avsikten är att användaren samtidigt ska kunna välja flera tjänster som denne vill använda. Uppgift om detta kommer att registreras i meddelandeförmedlingstjänstens användarregister. Då kommer de elektroniska delgivningar och andra meddelanden som inkommer till meddelandeförmedlingstjänsten att visas i den eller de tjänster som användaren valt. Användaren kan senare också byta tjänst eller inaktivera en vald tjänst. Användaren ska då informeras om konsekvenserna av bytet eller inaktiveringen. Delgivningar och andra meddelanden kommer dessutom att alltid kunna läsas också i det visningsprogram som serviceproducenten tillhandahåller.

2 b kap. Tjänsteleverantörens visningsprogram

Det föreslås att till lagen fogas ett nytt 2 b kap. med bestämmelser om de visningsprogram som andra än serviceproducenten kan tillhandahålla i meddelandeförmedlingstjänsten. I kapitlet föreslås bestämmelser om förutsättningarna för överföring av den biträdande uppgift som stöder den offentliga förvaltningsuppgiften och om vad det avtal som gäller överföringen åtminstone ska innehålla, om krav på tjänsteleverantörer, tillsynen över tjänsteleverantörer, samarbete mellan tjänsteleverantörerna och serviceproducenten, reagerande på störningssituationer samt användarens möjlighet att välja vilket visningsprogram denne använder.

8 g §. *Överföring av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram till en tjänsteleverantör.* I paragrafen föreslås bestämmelser om en möjlighet för serviceproducenten att genom avtal även anförtro en aktör som uppfyller kraven i 8 h § uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram. Tillhandahållandet av visningsprogrammet ska betraktas som en biträdande uppgift som stöder den offentliga förvaltningsuppgiften. Paragrafen uppfyller kravet i 124 § i grundlagen på att offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Grundlagsutskottet har ansett att uppgiften att bistå en myndighet genom avtal kan överföras på andra än myndigheter (GrUU 11/2006 rd, s. 2 och GrUU 2/2018 rd, s. 4).

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om serviceproducentens behörighet att genom avtal även anförtro en annan tjänsteleverantör den i det föreslagna 8 f § 1 mom. avsedda uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram. Ändringen innebär således inte att uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram frångås serviceproducenten för meddelandeförmedlingstjänsten, utan det föreslås bestämmelser om en rättslig grund för att även låta en annan tjänsteleverantör tillhandahålla ett visningsprogram på basis av ett avtal som ingås med serviceproducenten. I 8 f § 2 mom. föreslås en bestämmelse som förpliktar serviceproducenten att tillhandahålla ett visningsprogram även om serviceproducenten även har anförtrott en tjänsteleverantör den uppgiften.

Serviceproducenten ska i princip kunna ingå avtal med vilken som helst tjänsteleverantör som uppfyller kraven och som vill tillhandahålla ett visningsprogram. Detta bidrar till att främja att kunderna inom förvaltningen har frihet att välja vilket visningsprogram de använder. På detta sätt kan serviceproducenten säkerställa att alla intresserade tjänsteleverantörer som uppfyller de lagstadgade kraven kan delta i tillhandahållandet av tjänsten, om de godkänner de villkor som serviceproducenten ställer i avtalet. I denna situation handlar det inte om ett förfarande för offentlig upphandling. På ingående av avtalet tillämpas således inte lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016).

Enligt det föreslagna 2 mom. gäller det straffrättsliga tjänsteansvaret också personer som fullgör den i 8 f § 1 mom. avsedda offentliga förvaltningsuppgiften i en tjänsteleverantörs tjänst. I momentet ingår dessutom en informativ hänvisning till skadeståndslagen i fråga om skadeståndsansvaret för en sådan tjänsteleverantör och dess anställda. Hänvisningarna till straffrättsligt tjänsteansvar och till skadeståndslagen behövs för att uppgiften ska kunna anförtros privata aktörer. Uppgiften att visa elektroniska delgivningar med hjälp av ett visningsprogram innebär inte utövning av offentlig makt, utan det handlar om skötsel av en biträdande uppgift som stöder den offentliga förvaltningsuppgiften. Strafflagens bestämmelser om tjänstebrott ska således inte tillämpas direkt med stöd av strafflagens 40 kap., utan det krävs enligt grundlagsutskottet speciallagstiftning för att straffrättsligt tjänsteansvar ska kunna utsträckas till andra offentliga förvaltningsuppgifter än sådana som innebär utövning av offentlig makt.

Uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram är en uppgift av teknisk art som bistår myndigheten men som i praktiken dock är central för genomförandet av myndigheternas delgivningar. Visningsprogrammet ska uppfylla de krav som följer av lagstiftningen och av det avtal som avses i den föreslagna 8 i §, och vid tillhandahållandet av programmet ska särskild noggrannhet iakttas. De delgivningar och andra meddelanden som användarorganisationerna skickar till meddelandeförmedlingstjänsten kan i vissa fall innehålla sekretessbelagda uppgifter, och i fortsättningen ska också sådana delgivningar kunna tas emot med hjälp av ett visningsprogram som tillhandahålls av en tjänsteleverantör. I de visningsprogram som tillhandahålls av tjänsteleverantörerna kommer det således att behandlas sekretessbelagda

uppgifter och eventuellt också andra känsliga uppgifter. Det kan därmed anses vara motiverat att utvidga det straffrättsliga tjänsteansvaret till att gälla dem som är anställda hos en tjänsteleverantör som tillhandahåller ett visningsprogram när dessa anställda sköter den offentliga förvaltningsuppgiften.

Eftersom den uppgift som överförs är en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen, ska tjänsteleverantören och dess personal iakttä de allmänna förvaltningslagarna när de utför uppgiften. I paragrafen föreslås dock inga särskilda bestämmelser om tillämpningen av allmänna lagar på tjänsteleverantörer och på personer som är anställda hos dem, eftersom det enligt grundlagsutskottets praxis inte behövs då de lagarna ska tillämpas också utan att det föreskrivs särskilt (GrUU 34/2010 rd, s. 5). De allmänna förvaltningslagarna tillämpas med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Skyldigheten att iakttä de allmänna förvaltningslagarna följer direkt av lag också när en myndighet och en privat aktör ingår avtal om fullgörande av en offentlig förvaltningsuppgift (GrUU 3/2009 rd, s. 5). På skötseln av uppgifterna ska tillämpas åtminstone informationshänteringslagen, lagen om digitala tjänster, lagen om elektronisk kommunikation, förvaltningslagen och språklagarna. Med stöd av de allmänna kraven på icke-diskriminering i förvaltningen ska tjänsteleverantören också se till att mottagarna av delgivningar bemöts likvärdigt.

I 3 mom. föreslås genom en hänvisning till offentlighetslagen bestämmelser om tystnadsplikt för tjänsteleverantören och personer som är anställda hos tjänsteleverantören. I enlighet med 4 § i offentlighetslagen betraktas som en myndighet även en privat aktör när den utför ett offentligt förvaltningsuppdrag som innebär utövning av offentlig makt. Skötseln av den uppgift som avses i denna proposition avses inte innebära utövning av offentlig makt. Således kan inte myndighetsbegreppet enligt offentlighetslagen tillämpas på den tjänsteleverantör som sköter uppgiften. Eftersom det i tjänsteleverantörernas visningsprogram kan visas sådana dokument som ska delges som innehåller sekretessbelagda uppgifter, är det nödvändigt att för tydlighetens skull uttryckligen föreskriva om sekretess och tystnadsplikt för tjänsteleverantörerna och deras anställda som med stöd av ett avtal sköter den i 8 f § 1 mom. avsedda biträdande uppgiften till stöd för den offentliga förvaltningsuppgiften. Genom bestämmelsen kommer bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt i offentlighetslagen att tillämpas på sådana tjänsteleverantörer och personer som är anställda hos dem som sköter biträdande uppgifter till stöd för den offentliga förvaltningsuppgiften.

8 h §. Krav på tjänsteleverantörer. I paragrafen föreslås bestämmelser om krav på tjänsteleverantörer. Syftet med kraven är att säkra att verksamheten sköts på behörigt sätt. Det föreslås att serviceproducenten innan avtal ingås ska utreda och säkerställa att tjänsteleverantören uppfyller kraven och övervaka att de uppfylls under hela avtalsperioden. På motsvarande sätt ska tjänsteleverantören säkerställa att den uppfyller kraven. Kraven ska gälla alla tjänsteleverantörer oberoende av var de är etablerade.

Eftersom de som sköter den uppgift som överförs kommer att behandla dokument som innehåller personuppgifter för användarorganisationernas räkning, bör användarorganisationerna, serviceproducenten och tjänsteleverantörerna ha förmåga att sörja för datasäkerheten och dataskyddet på lämpligt sätt enligt vad som föreskrivs i artikel 28 i den allmänna dataskyddsförordningen. Tjänsteleverantören ska exempelvis vidta sådana åtgärder som behövs för att skydda personuppgifter mot obehörigt tillträde, mot förstöring, ändring, utlämnande eller överföring av misstag eller i strid med lag och mot annan behandling i strid med lag. Över huvud taget får serviceproducenten inte enligt dataskyddsförordningen anlita sådana behandlare av personuppgifter som inte uppfyller kraven enligt förordningen.

Enligt 1 mom. ska tjänsteleverantören vara tillförlitlig och ha rätt att utöva näring i Finland i enlighet med vad som föreskrivs i näringsverksamhetslagen. Tjänsteleverantören ska dessutom ha sådan tillräcklig teknisk, ekonomisk, yrkesmässig och operativ beredskap som krävs för skötseln av uppgiften samt tillräcklig personal. Med teknisk beredskap ska avses att tjänsteleverantören ska ha tillgång till sådana dataförbindelser och informationssystem samt sådan teknisk beredskap i övrigt som en behörig skötsel av uppgiften förutsätter. Teknisk beredskap kan avse exempelvis meddelandestrukturen, dataöverföringsmetoderna och kapacitetskraven. De tekniska kraven ska även omfatta ansvar för att säkerställa informationssäkerheten. När det gäller kraven på informationssäkerhet ska kraven enligt eIDAS-laglagstiftningen, informationshanteringslagen och cybersäkerhetslagen tillämpas på ovannämnt sätt.

Med ekonomisk beredskap ska avses att tjänsteleverantören ska vara solvent, dvs. förmå svara för sina finansiella förpliktelser på behörigt sätt. Tjänsteleverantörens solvens ska alltid kontrolleras innan ett avtal ingås. Exempelvis den som har försatts i konkurs ska inte kunna vara tjänsteleverantör.

Med yrkesmässig och operativ beredskap ska avses att tjänsteleverantören har yrkesmässig sakkunskap. De yrkesmässiga kraven ska gälla såväl tjänsteleverantören som företag som dess personal. Tjänsteleverantören ska ordna sin verksamhet så att den klarar av de uppgifter som anförtrots den på behörigt sätt. Dessutom ska tjänsteleverantören ha den personal som behövs, och de ska ha den yrkesskicklighet och utbildning som en behörig skötsel av uppgifterna kräver. Den operativa beredskapen omfattar bland annat ansvar för att säkerställa en korrekt behandling av uppgifter, krav på interoperabilitet samt andra krav på den verksamhet som avtalet gäller.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om bedömning av tjänsteleverantörens tillförlitlighet. Enligt förslaget ska en sådan tjänsteleverantör inte kunna anses vara tillförlitlig som är försatt i näringsförbud eller under de senaste fem åren har meddelats näringsförbud eller dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren till bötesstraff för ett allvarligt brott mot bestämmelser eller föreskrifter som gäller arbetsförhållanden, utövande av näring, bokföring eller skuldförhållanden eller som under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff för något annat allvarligt brott som kan antas inverka på tillförlitligheten eller visa på uppenbar olämplighet för den uppgift som avses i 8 f § 1 mom.

Det föreslås att bedömningen av en tjänsteleverantörs tillförlitlighet ska gälla personer som har bestämmande inflytande hos tjänsteleverantören samt personer som utför uppgifterna. Personer som utför uppgifterna kan också vara exempelvis de som ansvarar för ett system som anknyter till visningsprogrammet eller någon annan person som ansvarar för uppgiften. För tjänsteleverantörens del ska bedömningen gälla personer med bestämmande inflytande såsom medlemmar och ersättare i styrelsen eller förvaltningsrådet, bolagsmän och verkställande direktören, aktieägare som utövar betydande rösträtt i företaget eller personer vilkas bestämmande inflytande grundar sig på särskilda avtal. Om någon av dessa personer inte godkänns i bedömningen, ska tjänsteleverantören inte anses vara tillförlitlig. Vid utredningen av tillförlitligheten hos personer och företag ska förfarandena för säkerhetsutredning av person och säkerhetsutredningar av företag enligt säkerhetsutredningslagen kunna utnyttjas.

8 i §. *Avtal om tillhandahållande av ett visningsprogram.* Paragrafen avses gälla avtal mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören om tillhandahållande av ett visningsprogram. Med hänsyn till 124 § i grundlagen är det möjligt att genom avtal överföra offentliga förvaltningsuppgifter, om de statsförvaltningsrättsliga förutsättningarna för överföringen uppfylls och ett adekvat bemyndigande i lag kan påvisas för att sluta ett avtal (GrUU 3/2009 rd, GrUU 11/2006 rd) I praktiken kommer avtalsvillkoren i huvudsak att basera sig på

standardavtalsvillkor som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utarbetar, som ska vara offentliga och samma för samtliga aktörer.

Utgångspunkten ska vara den att serviceproducenten kan ingå avtal med alla aktörer som anmäler att de önskar utföra uppgiften och som uppfyller de lagstadgade kraven. Avtalet har karaktären ett förvaltningsavtal. Vid eventuell tvistlösning ska den allmänna behörighetsfördelningen mellan domstolarna iakttas. Enligt 20 § 1 mom. 4 punkten i lagen om rättegång i förvaltningsärenden och 66 § i förvaltningslagen handlägger förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål en tvist som gäller ett förvaltningsavtal. Avsikten är att serviceproducenten innan avtal ingås ska utarbeta standardiserade avtalsvillkor som ska vara allmänt tillgängliga.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om innehållet i det avtal som ingås med en tjänsteleverantör. I paragrafen anges det vad det åtminstone ska avtalas om. På så sätt säkerställs det att tjänsteleverantörens uppgifter sköts på behörigt sätt. Serviceproducenten ska inte genom avtal kunna ge en tjänsteleverantör andra särskilda uppgifter i uppdrag än den uppgift som föreskrivs i 8 f § 1 mom.

Enligt 1 punkten ska det avtalas om avtalsperioden, inledandet av verksamheten och avtalets upphörande under pågående avtalsperiod. Avtal ska kunna ingås för att gälla en viss tid eller tills vidare.

Enligt 2 punkten ska det avtalas om andra än lagstadgade krav på det visningsprogram som tjänsteleverantören tillhandahåller. Det rör sig om de funktionella och tekniska krav som ställs på den tjänst som tillhandahålls av en privat aktör. Kraven kan gälla bland annat tjänstens prestanda och störningsfrihet och upprätthållandet av dem, övervakning och näthantering, förfarandet vid fel och störningar samt upprätthållande av it-säkerheten och driftssäkerheten. Dessutom ska det kunna ställas krav på exempelvis meddelandestrukturen, de tekniska egenskaperna hos användargränssnittet och gränssnittet till dem, behandlingen och lagringen av data, kundservicen, interoperabiliteten, den tekniska dokumentationen samt bedömningen och påvisandet av överensstämmelse med kraven.

Eftersom det rör sig om en tjänst som serviceproducenten bär ansvaret för ska det i avtalet kunna närmare anges de förutsättningar under vilka serviceproducenten vid behov ensidigt får ändra de avtalade kraven på visningsprogrammet. På motsvarande sätt ska det gå att avtala om tjänsteleverantörens möjlighet att säga upp avtalet i en sådan situation.

Enligt 3 punkten ska det avtalas om förfaranden för att säkerställa att de som utför uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram har tillräcklig yrkesskicklighet. Sådana förfaranden ska kunna vara exempelvis utbildningar eller anvisningar från serviceproducenten. I avtalet ska det också kunna förutsättas att tjänsteleverantören utser en ansvarig person. Avsikten är att den ansvariga personen efter att först själv ha deltagit i utbildning ska utbilda tjänsteleverantörens personal, informera personalen om frågor som gäller skötseln av uppgiften och också annars vara kontaktperson till serviceproducenten i frågor som gäller säkerställande av tillräcklig yrkesskicklighet och tillräcklig kvalitet i verksamheten.

Parterna ska även avtala om behandlingen av personuppgifter, men detta krav följer direkt av artikel 28.3 i Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Eftersom Europeiska unionens förordningar är direkt tillämplig rätt tillämpas de som sådana utan hänvisningsbestämmelser. När det gäller avtal bör det beaktas att förteckningen i dataskyddsförordningen inte är uttömmande.

I fråga om informationssäkerhet ska på tjänsteleverantörerna på motsvarande sätt som på serviceproducenten tillämpas de krav på informationssäkerhet som i cybersäkerhetslagen ställs på sådana icke kvalificerade tillhandahållare av betrodda tjänster som avses i eIDAS-förordningen. Eftersom dessa krav på informationssäkerhet är tillämpliga på tjänsteleverantörerna på basis av deras verksamhet finns det till denna del inte nödvändigtvis något behov av att uttryckligen avtala om motsvarande krav på informationssäkerhet i avtalen mellan serviceproducenten och tjänsteleverantörerna. På tjänsteleverantörerna ska också tillämpas de krav på informationssäkerhet som ställs i 4 kap. i informationshanteringslagen till den del tjänsteleverantörerna sköter den föreslagna uppgiften.

Skadeståndsansvaret för dem som visar delgivning via sina visningsprogram vid fel som skett vid sändandet av en handling som ska delges, exempelvis vid tekniska fel, bestäms i princip enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer och bestämmelser. Avsikten är att fördelningen av med avtalet sammanhängande skadeståndsansvar mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören ska överenskommas i det avtal som gäller skötseln av den föreslagna uppgiften.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska serviceproducenten i fråga om de krav som avses i 1 mom. utarbeta allmänna standardavtalsvillkor som är offentligt tillgängliga och som tjänsteleverantören i avtalet ska förbinda sig till att iaktta, samt hålla villkoren uppdaterade. Syftet med offentligt tillgängliga standardavtalsvillkor är att säkerställa att tjänsteleverantörerna bemöts likvärdigt och att underlätta för nya aktörer att bli leverantörer av visningsprogram för meddelandeförmedlingstjänsten. Med hjälp av standardavtalsvillkor ska man också på ett mer konkret sätt kunna tydliggöra kraven på visningsprogrammet samt parternas ansvarsfördelning. Utöver detta kommer standardavtalsvillkor att ge användarorganisationerna möjlighet att få närmare information om avtalet mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska tjänsteleverantören innan avtal ingås ge serviceproducenten en behövlig utredning om att de krav som anges i 8 h § är uppfyllda. Serviceproducenten ska skäligen kunna förutsätta att få se exempelvis tillräckliga dokument som visar att de krav som anges i lagen och i avtalsvillkoren är uppfyllda.

Enligt det föreslagna 4 mom. får serviceproducenten säga upp eller häva avtalet, om tjänsteleverantören inte längre uppfyller de krav på tjänsteleverantörer som avses i 8 h § eller om tjänsteleverantören väsentligt åsidosätter fullgörandet av de uppgifter som överenskommits i avtalet eller annars bryter mot avtalet eller väsentligen eller upprepade gånger handlar lagstridigt. Bestämmelsen hindrar inte att man i avtalet också avtalar om andra villkor för uppsägning eller hävning. Bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar föreslås i 8 g § 2 mom., i vilket det också föreslås en informativ hänvisning till skadeståndslagen.

Enligt det föreslagna 5 mom. ska tjänsteleverantören utan dröjsmål informera serviceproducenten om sådana ändringar i sin verksamhet som kan inverka väsentligt på skötseln av de uppgifter som anförtrots tjänsteleverantören. En sådan situation kan föreligga exempelvis när tjänsteleverantörens ägarförhållanden förändras eller om en tjänsteleverantör som ingått avtal med serviceproducenten genomför sådana väsentliga ändringar i sin tjänst som påverkar hur de omständigheter som överenskommits i avtalet förverkligas i praktiken. Skyldigheten för tjänsteleverantörerna att informera om väsentliga ändringar ger serviceproducenten möjlighet att bedöma om de villkor som fastställts för tjänsteleverantören i 8 h § och i ett avtal som ingåtts med stöd av 8 g § uppfylls trots ändringarna, eller om ändringarna är sådana att de kräver uppsägning eller hävning av avtalet enligt 4 mom.

8 j §. Samarbetsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om samarbetet mellan tjänsteleverantörerna och serviceproducenten i syfte att säkerställa meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets funktion. Syftet med paragrafen är att se till att serviceproducenten och övriga tjänsteleverantörer som tillhandahåller visningsprogram samarbetar i syfte att säkerställa att meddelandeförmedlingstjänsten och visningsprogrammen till alla delar fungerar som de ska och att myndigheternas elektroniska delgivning förmedlas till rätt mottagare på ett smidigt och informationssäkert sätt.

Samarbetet för att säkerställa meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets funktion avses omfatta olika delområden av relevans för meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets korrekta funktion, såsom informationssäkerhet, dataskydd, tekniskt underhåll och uppdatering av gränssnitt, beredskap för störningssituationer samt interoperabilitet. Exempelvis samarbete för samordna teknisk praxis är nödvändigt för att man ska kunna trygga teknisk interoperabilitet också när tekniken bakom meddelandeförmedlingstjänsten och de digitala posttjänsterna utvecklas. Samarbete ska också kunna bedrivas exempelvis för att förbättra användarupplevelsen och lösa de utmaningar som användarna möter på ett enhetligt sätt och för att informera användarna. Serviceproducenten och tjänsteleverantörerna kan till exempel komma överens om lämpliga samarbetsforum där de kan utbyta aktuell information om tjänsternas funktion och säkerställande av driften. Paragrafen utesluter inte möjligheten till samarbete för säkerställande av meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets funktion mellan serviceproducenten och en enskild tjänsteleverantör, om bilateralt samarbete av särskilda skäl skulle anses vara motiverat. Principen om likvärdigt bemötande av tjänsteleverantörer ska inte heller få äventyras genom sådant bilateralt samarbete. En sådan av särskilda skäl motiverad situation med bilateralt samarbete kan föreligga exempelvis om en enskild tjänsteleverantörs visningsprogram har utsatts för en kränkning av informationssäkerheten eller det skett någon annan avvikelse i visningsprogrammet och serviceproducenten och den berörda tjänsteleverantören samarbetar för att utreda fallet. Samarbetsskyldigheten enligt paragrafen kommer givetvis inte att förplikta serviceproducenten och tjänsteleverantörerna att dela exempelvis företagshemligheter eller att allmänt lämna ut information i strid med konkurrensrätten. I fråga om samarbetet bör det också noteras att serviceproducenten i egenskap av en i offentlighetslagen avsedd myndighet är skyldig att iakttå bland annat bestämmelserna om handlingars offentlighet i den lagen.

8 k §. Störningar i meddelandeförmedlingstjänsten eller ett visningsprogram. I paragrafen föreslås bestämmelser om nödvändiga krav på förfaranden vid fel och störningar när det gäller serviceproducenten för meddelandeförmedlingstjänsten och tjänsteleverantörerna för de visningsprogram som anslutits till meddelandeförmedlingstjänsten samt om anmälningsskyldigheter vid fel och störningar. Syftet med den föreslagna paragrafen är att säkerställa att meddelandeförmedlingstjänsten fungerar och är säker och att behövliga korrigerande åtgärder inleds snabbt också i dessa situationer.

I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreslås bestämmelser om en skyldighet för serviceproducenten för meddelandeförmedlingstjänsten och för tjänsteleverantörerna att omedelbart vidta åtgärder för att rätta till situationen, om ett informationssystem som använts för produktionen av meddelandeförmedlingstjänsten eller av ett visningsprogram orsakar olägenhet för funktionen eller informationssäkerheten hos meddelandeförmedlingstjänsten eller det visningsprogram som anslutits till den tjänsten. I momentet föreslås dessutom bestämmelser om aktörernas möjlighet att i en störningssituation koppla bort tjänsterna från varandra. Vid behov ska serviceproducent eller tjänsteleverantören kunna koppla bort sitt informationssystem eller sina tjänster från det system som den andra parten förvaltar och vice versa. Med bortkoppling avses att dataöverföringen mellan systemen upphör helt eller delvis beroende på hur allvarlig störningen är. Bortkoppling kan komma i fråga vid sådana allvarliga störningar där

mindre åtgärder inte är tillräckliga. Den tjänst eller det informationssystem som orsakat olägenheten ska enligt förslaget kopplas tillbaka utan dröjsmål efter att det konstaterats att systemet inte längre orsakar olägenhet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet. Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål meddela serviceproducenten och användarna av visningsprogrammet, om den tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligen stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I anmälan ska det uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder serviceproducenten och användaren av visningsprogrammet kan vidta för att skydda sig. En sådan skyddsåtgärd med tanke på genomförandet av delgivning är att det ges information om att delgivningar kan läsas i den tjänst som serviceproducenten tillhandahåller. Tjänsteleverantören ska dessutom meddela serviceproducenten och användarna när störningen eller hotet upphört. En sådan anmälningskyldighet ska också gälla situationer där tjänsteleverantörens tjänst har kopplats bort från meddelandeförmedlingstjänsten.

I 3 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 2 mom. en skyldighet för serviceproducenten att utan dröjsmål meddela tjänsteleverantören om meddelandeförmedlingstjänsten är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligen stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I anmälan ska det på motsvarande sätt som i 2 mom. uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder tjänsteleverantören kan vidta för att skydda sig. Dessutom ska serviceproducenten meddela tjänsteleverantören när störningen eller hotet upphört.

Bestämmelser om serviceproducentens störningsanmälan till de användarorganisationer som använder dess stödtjänster och till användarna av stödtjänsterna finns i 18 § 2 mom. i den gällande lagen. I 4 mom. i den föreslagna paragrafen föreslås för tydlighetens skull en informativ hänvisning till det som föreskrivs i 18 § 2 mom. Syftet här är att säkerställa att störningsanmälningarna är heltäckande.

81 §. Tillsyn över tjänsteleverantörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om serviceproducentens behörighet och rätt att utöva tillsyn över tjänsteleverantörernas verksamhet. Enligt 1 mom. ska serviceproducenten utöva tillsyn över tjänsteleverantörerna när dessa sköter den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Tillsynen ska gälla de tjänsteleverantörer som serviceproducenten i enlighet med den föreslagna 8 g § har anförtrott uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram. Serviceproducenten ska inte få rikta tillsynen mot något annat än skötseln av den offentliga förvaltningsuppgift som gäller tillhandahållande av ett visningsprogram.

Enligt 2 mom. ska serviceproducenten ha rätt att för fullgörandet av den tillsynsuppgift som avses i 1 mom. trots sekretessbestämmelserna av tjänsteleverantören få nödvändig information om dokument som har samband med skötseln av den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Informationen ska enligt förslaget lämnas på det sätt som serviceproducenten begär. Sådan information om dokument som har samband med skötseln av den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. och som är nödvändig för att serviceproducenten ska kunna fullgöra sin tillsynsuppgift kan vara exempelvis information som gäller säkerställandet av meddelandeförmedlingstjänstens tekniska funktion eller genomförandet av elektroniska delgivningar och leverans av andra meddelanden, såsom logguppgifter. Information om skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften som kan vara nödvändig för fullgörandet av tillsynsuppgiften kan också

vara annan information som anknyter till uppfyllelsen av de krav som det avtalats om i ett avtal enligt den föreslagna 8 i §. En förutsättning för erhållande av informationen ska vara att den hänför sig till skötseln av den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. och är nödvändig för att serviceproducenten ska kunna utföra den tillsynsuppgift som avses i 1 mom.

Enligt 3 mom. ska serviceproducenten ha rätt att för tillsynsändamål företa inspektioner i tjänsteleverantörens lokaler. Tillsynen ska inte få omfatta utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner av lokaler ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen om förfarandet vid inspektioner som faller under myndighetens behörighet iakttagas.

Den föreslagna paragrafen ger serviceproducenten allmän rätt att utöva tillsyn över tjänsteleverantörerna i fråga om skötseln av den offentliga förvaltningsuppgift som gäller tillhandahållande av ett visningsprogram. Serviceproducenten och tjänsteleverantören kan exempelvis i samband med att avtalet om överföring av den offentliga förvaltningsuppgiften ingås närmare avtala om detaljerna i tillsynsförfarandet.

Utöver av serviceproducenten kommer tjänsteleverantörerna även att övervakas av andra myndigheter med stöd av de befogenheter som dessa har getts med stöd av annan lagstiftning. Sådana tillsynsmyndigheter är exempelvis dataombudsmannen i fråga om efterlevnaden av bestämmelserna om behandling av personuppgifter och Transport- och kommunikationsverket i fråga om efterlevnaden av eIDAS-förordningen, cybersäkerhetslagen, föreskrifter som utfärdats med stöd av den och bestämmelser som utfärdats med stöd av NIS 2-direktivet. Dessutom övervakas tjänsteleverantörerna även av de högsta laglighetsövervakarna.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

9 Verkställighet och uppföljning

De tekniska, operativa och administrativa ändringar i tjänsten Suomi.fi-meddelanden och förfaranden i anslutning till tjänsteproduktionen som propositionen förutsätter genomförs som en del av finansministeriets Program för att prioritera digitala myndighetstjänster (VM006:00/2024). De bestämmelser som föreslås i propositionen gör det möjligt för serviceproducenten att ingå avtal med en tjänsteleverantör om tillhandahållande av ett visningsprogram, men bestämmelserna förpliktar inte serviceproducenten att slutföra den tekniska implementeringen vid en viss tidpunkt. Den tekniska implementeringen av den i propositionen föreslagna uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram kommer sannolikt inte att ha slutförts vid den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet av lagen. Uppfyllelsen av målen bedöms och följs inom ramen för finansministeriets lagstadgade uppgift enligt lagen om stödtjänster att sörja för den allmänna styrningen av Suomi.fi-tjänsterna.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

10.1 Utgångspunkter

Genom propositionen gör man det möjligt för användarna att ta emot de delgivningar som myndigheter sänder till meddelandeförmedlingstjänsten inte bara i det användargränssnitt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tillhandahåller (visningsprogram) utan också i en privat digital posttjänst. De bestämmelser som föreslås i propositionen har således betydelse särskilt med avseende på 124 § i grundlagen. Propositionen har konsekvenser även för rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen och skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen och

skyddet för personuppgifter samt med tanke på utlämnandet av sekretessbelagd information. Dessa konstitutionella ramvillkor har beaktats vid beredningen av propositionen och propositionen uppfyller på det sätt som beskrivs närmare nedan de krav som grundlagen ställer.

10.2 Skyddet för privatlivet och för personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skyddet av personuppgifter utfärdas genom lag. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 51/2002 rd, s. 2/I, GrUU 6/2003 rd, s. 2/I) omfattar det skydd för privatlivet som tryggas i momentet delvis också skyddet för personuppgifter. I 10 § i grundlagen som gäller skydd för privatlivet föreskrivs det också om skydd för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden. Enligt 2 mom. i den paragrafen är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar. Bestämmelsen är neutral när det gäller redskap och teknik och den tryggar allmänt hemligheten i fråga om all slags förtrolig kommunikation (RP 309/1993 rd, s. 57). Genom bestämmelse tryggas vars och ens rätt till förtrolig kommunikation utan att utomstående på ett obehörigt sätt kan få vetskap om innehållet i de förtroliga meddelanden som en person har sänt eller som har adresserats till personen.

Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna för skyddet för privatlivet enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och för personuppgifter gäller tillgodoseendet av den registrerades dataskydds rättigheter och en säker och lagenlig behandling av personuppgifter. I fråga om den hemlighet i fråga om förtroliga meddelanden som skyddas i 10 § 2 mom. i grundlagen gäller konsekvenserna skyddet i förhållande till utomstående för förtroliga meddelanden i de delgivningar som kunderna inom förvaltningen tar emot av myndigheter. Propositionens konsekvenser för skyddet för personuppgifter och skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden beskrivs i avsnitt 4.2.2.3 och 4.2.3.3. De ändringar som föreslås i propositionen bedöms ha en positiv, om än liten, inverkan på tillgodoseendet av dataskydds rättigheterna. Samtidigt bedöms de föreslagna ändringarna dock medföra en risk för negativa konsekvenser för skyddet för personuppgifter och för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden. De negativa konsekvenserna hänför sig till eventuella brister eller risker i informationssäkerheten, åtkomstanteringen och den lagenliga behandlingen av personuppgifter.

Risken för negativa konsekvenser för skyddet för personuppgifter och för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden minskas genom att alla aktörer i handläggningskedjan ska avtala sinsemellan om behandlingen av personuppgifter på det sätt som dataskyddslagstiftningen förutsätter. Avsikten är att riskerna vid behandlingen av personuppgifter ska bedömas i behövlig omfattning innan behandlingen inleds, och sådana tekniska och organisatoriska åtgärder som motsvarar risken vid behandlingen ska vidtas. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer i egenskap av serviceproducent för meddelandeförmedlingstjänsten och övergripande personuppgiftsansvarig i fråga om de personuppgifter som anknyter till funktionerna inom tjänsten Suomi.fi-meddelanden att ha en viktig roll vid säkerställandet av skyddet för personuppgifter och den övergripande informationssäkerheten. När det gäller skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden kan risken för att utomstående får tillgång till meddelanden som gäller delgivningar minskas genom egenskaper hos tjänsterna som utvecklas av serviceproducenten och leverantörer av privata digitala brevlådor men i sista hand också genom slutanvändarnas egna åtgärder avseende omsorgsfullhet i fråga om de inloggningsverktyg de använder för de digitala posttjänsterna och i fråga om användningen av tjänsterna.

Enligt grundlagsutskottet bör skyddet för personuppgifter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagen. Man bör således förhålla sig restriktivt till att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara

avgränsad till enbart nödvändiga bestämmelser inom ramen för det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Utskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också dataskyddsförordningen förutsätter måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5). På motsvarande sätt, ju mindre risk som behandlingen medför, desto mer motiverat är det att hålla sig till allmänna bestämmelser.

Grundlagsutskottet har betonat vikten av att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymme utnyttjas (se till exempel GrUU 1/2018 rd, GrUU 25/2005 rd). Grundlagsutskottet har framhållit att det i regeringspropositioner särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna finns anledning att tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymme (se till exempel GrUU 17/2019 rd, s. 2–3, GrUU 29/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2018 rd, s. 4, GrUU 14/2018 rd, s. 7, GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2 och GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt artikel 6.1. e, ska vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den rättsliga grunden för behandlingen kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen, bland annat: de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling, däribland för behandling i andra särskilda situationer enligt kapitel IX i dataskyddsförordningen. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Enligt artikel 6.2 i dataskyddsförordningen får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen med hänsyn till behandling för att efterleva artikel 6.1 c och e genom att närmare fastställa specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling, inbegripet för andra specifika situationer då uppgifter behandlas i enlighet med kapitel IX i förordningen.

I propositionen föreslås det att det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger utnyttjas i fråga om nationell lagstiftning som kompletterar och preciserar dataskyddsförordningen. Såsom det konstateras ovan i avsnitt 4.2.3.3 ska den behandling av personuppgifter som tillhandahållare av privata digitala brevlådor utför enligt propositionen grunda sig på fullgörandet av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige och som det föreskrivs om i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Grunden för behandlingen bör således fastställas i den nationella lagstiftning som den personuppgiftsansvarige omfattas av, och ändamålet med behandlingen ska anges i den rättsliga grunden. Bestämmelser om uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram och därmed om den lagstadgade skyldighet som utgör den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter finns i den föreslagna 8 f §,

som gäller tillhandahållande av ett visningsprogram. Syftet med behandlingen ska i överensstämmelse med den rättsliga grunden vara att tillhandahålla ett visningsprogram och öppna en vy till användarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten. Bestämmelser om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas rätt att behandla personuppgifter i detta syfte finns i 12 § i den gällande lagen om stödtjänster.

Under antagandet att de åtgärder för att minska riskerna i anslutning till dataskyddet och skyddet av konfidentiella meddelanden som anges ovan och i avsnitt 4.2.2.3 och 4.2.3.3 genomförs, bedöms de negativa konsekvenserna av propositionen och deras allvarlighetsgrad till denna del ha identifierats, men sannolikheten att sådana konsekvenser realiseras bedöms vara liten. De eventuella riskerna för att skyddet för personuppgifter och skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden äventyras bedöms således som helhet betraktat vara små. Med beaktande av hur allvarliga de negativa konsekvenserna kan vara och med hänsyn till att begränsningen av riskerna beror på i vilken mån lämpliga åtgärder vidtas, har man under beredningen av propositionen bedömt att det i propositionen är nödvändigt att utnyttja det nationella handlingsutrymmet i dataskyddsförordningen genom att i enlighet med artikel 6.3 i förordningen föreskriva om åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling av personuppgifter.

Den föreslagna 8 h § innehåller bestämmelser om de krav som ska ställas på tjänsteleverantören bland annat i fråga om tillförlitlighet och om tekniska och operativa krav som gäller skötseln av uppgiften samt krav på personalen. Den föreslagna 8 j § innehåller bestämmelser om tjänsteleverantörernas och serviceproducentens skyldighet att samarbeta bland annat i syfte att säkerställa meddelandeförmedlingstjänsten och visningsprogrammets funktion, inklusive informationssäkerheten, och i 8 k § föreslås bestämmelser om vidtagande av åtgärder och bortkoppling av informationssystem vid störningar. Den föreslagna 8 l § innehåller bestämmelser om tillsynen över de tjänsteleverantörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter och om serviceproducentens rätt att få för tillsynen nödvändig information om dokumentation som har samband med skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften. Syftet med de föreslagna paragraferna är att säkerställa informationssäkerheten hos meddelandeförmedlingstjänsten och visningsprogrammen. De utgör således åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling av uppgifter så att skyddet för personuppgifter och skyddet för förtroliga meddelanden tillgodoses.

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska den nationella lagstiftningen uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Genom de ovannämnda bestämmelserna om behandling av personuppgifter gör man det i enlighet med propositionens syfte möjligt för kunderna inom förvaltningen att välja vilket visningsprogram de vill använda för att se myndigheternas elektroniska delgivningar, på ett sätt som tryggar informationssäkerheten och funktionen hos visningsprogrammet och meddelandeförmedlingstjänsten som det anslutits till samt dataskyddet och skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden för kunderna. Eftersom visningsprogrammen kommer att användas för att visa myndigheternas elektroniska delgivningar och anknytande meddelanden syftar de berörda bestämmelserna också till att säkerställa att delgivningar verkställs på ett ändamålsenligt och säkert sätt, vilket bidrar till att tillgodose rättsskyddet för kunderna inom förvaltningen. Således bedöms de särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter som nu föreslås ha positiva effekter på tillgodoseendet av skyddet för privatlivet samt rättsskyddet, vilka tryggs som grundläggande fri- och rättigheter.

De föreslagna bestämmelser där man utnyttjar det nationella handlingsutrymmet enligt dataskyddsförordningen står i proportion till ovannämnda legitima mål av allmänt intresse, eftersom bestämmelserna inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål. Som

det konstateras ovan innebär behandlingen risker för de registrerades rättigheter och friheter. För att minska riskerna måste flera mot riskerna anpassade åtgärder vidtas. För att behövliga åtgärder ska kunna vidtas och störningssituationer utredas måste serviceproducenten och tjänsteleverantörerna samarbeta. Med beaktande av de risker som behandlingen medför och behovet av att man försäkras sig om att åtgärder vidtas och samarbete genomförs kan ovannämnda frågor inte åtgärdas endast i de avtal som ingås mellan parterna, utan det är nödvändigt att föreskriva om dem i lag. Eftersom bestämmelserna dock är relativt allmänt hållna är de inte oproportionerliga i förhållande till de eftersträlvade målen. Således kan de föreslagna bestämmelserna om behandling av personuppgifter i enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen anses vara proportionella mot det legitima mål som eftersträvas med dem och uppfylla ett mål av allmänt intresse.

Propositionen bedöms således inte stå i strid med skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen.

10.3 Rättsskydd och god förvaltning

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag. Bestämmelser om grunderna för god förvaltning finns i 2 kap. i förvaltningslagen.

Bestämmelsen i 21 § i grundlagen bör läsas som en helhet (RP 309/1993 rd, s. 77). I bestämmelsen uppräknas de viktigaste delområdena av god förvaltning och rättvis rättegång, dvs. offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring. Förteckningen är inte avsedd att vara uttömmande (GrUU 43/2021 rd, stycke 2). Kravet på tjänsteutövningens opartiskhet kan liksom serviceprincipen enligt förvaltningslagen hänföras till det krav på behandling på behörigt sätt som ställs i grundlagens 21 § 1 mom. Enligt serviceprincipen i 7 § 1 mom. i förvaltningslagen ska möjligheterna att uträtta ärenden och behandlingen av ärenden hos en myndighet om möjligt ordnas så att den som vänder sig till förvaltningen får behörig service och så att myndigheten kan sköta sin uppgift med gott resultat. Serviceprincipen innefattar en skyldighet att ordna uträttandet av ärenden så att de som använder digitala tjänster får behörig service i förvaltningens digitala tjänster. När ärenden sköts elektroniskt (dvs. genom elektronisk kommunikation) är serviceprincipen ett centralt element vid granskningen av kvaliteten på de digitala myndighetstjänsterna. Ingens rättsskydd får äventyras genom lagstiftning (GrUU 5/2016 rd, s. 3). Bestämmelsen i 21 § i grundlagen hindrar emellertid inte att det genom lag föreskrivs om mindre undantag från de rättigheter som tryggas i paragrafen, under förutsättning att undantagen inte ändrar den aktuella rättsskyddsgarantins ställning som huvudregel och inte i enskilda fall äventyrar individens rättssäkerhet (RP 309/1993 rd, s. 78 samt till exempel GrUU 43/2021 rd, stycke 2 och GrUU 39/2014 rd, s. 2).

Konsekvenserna av de ändringar som föreslås i utkastet till regeringsproposition för det rättsskydd som tryggas i 21 § i grundlagen och för god förvaltning som tryggas genom lag hänför sig i första hand till myndigheternas delgivningsskyldighet och effektiva sätt att verkställa delgivning i enlighet med serviceprincipen enligt 7 § i förvaltningslagen. Propositionens konsekvenser för rättsskyddet beskrivs i avsnitt 4.2.2.2. De föreslagna ändringarna har bedömts i ringa mån stärka villkoren för rättsskydd och god förvaltning i fråga om sådana personer som för mottagande av sina elektroniska meddelanden i huvudsak använder

exempelvis en tjänst som produceras av en privat tjänsteleverantör. Propositionen bedöms dock också kunna medföra eventuella risker med tanke på tillgodoseendet av rättsskyddet. Personen bör förstå att hans eller hennes val av visningsprogram och motsvarande anteckning som personen gör i användarregistret för meddelandeförmedlingstjänsten innebär att personen i fortsättningen är skyldig att kontrollera händelser i den valda tjänsten för att ta emot elektroniska delgivningar och andra meddelanden från myndigheterna. I annat fall kan i synnerhet mottagandet av vanliga elektroniska delgivningar från myndigheterna äventyras.

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande med anledning av regeringens proposition RP 124/2025 rd att en notifikation om en handling som ska delges och som kommit till meddelandeförmedlingstjänsten enligt grundlagsutskottets uppfattning är väsentlig med tanke på delgivningens syfte. Grundlagsutskottet anser att myndigheterna notifikationer om en handling som ska delges ska sändas till en elektronisk kontaktuppgift som parten uttryckligen valt och som kan vara till exempel e-post, telefon eller meddelandeförmedlingstjänst. (GrUU 59/2025 rd, stycke 13 och 14).

Såsom det beskrivs närmare i avsnitt 4.2.2.2 kommer notifikationer om handlingar som kommit in till meddelandeförmedlingstjänsten och som ska delges även i fortsättningen att utgöra en central rättsskyddsmekanism. Serviceproducenten kommer i enlighet med 8 b § i lagen om stödtjänster även i fortsättningen att ansvara för det tekniska sändandet av den notifikation enligt 19 a § i lagen om elektronisk kommunikation som är en förutsättning för delgivning till den e-postadress som användaren av kontot i meddelandeförmedlingstjänsten har uppgett. Den mottagare av en delgivning som använder det visningsprogram som tjänsteleverantören tillhandahåller kommer således med stöd av bestämmelserna genom en notifikation från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att få information om en delgivning som kommit in på kontot i meddelandeförmedlingstjänsten och om var delgivningen kan läsas. På basis av notifikationen kan användaren sedan läsa delgivningen med hjälp det valda visningsprogrammet. Notifikationen om delgivning kommer således även i fortsättningen att vara en central rättsskyddsmekanism som stöder verkställandet av delgivning. Avsikten är att det tekniska genomförandet ska göra det möjligt att sända notifikationerna till den elektroniska adress som uppgetts i tjänsteleverantörens tjänst. En notifikation som tjänsteleverantören sänder undanröjer emellertid inte serviceproducentens ansvar för att en notifikation sänds till den elektroniska adress som användaren av meddelandeförmedlingstjänsten uppgett, men den säkerställer att den som använder tjänsteleverantörens tjänst får information om att ett meddelande har kommit in.

Eventuella risker med avseende på rättsskyddet kan också förebyggas genom information där det ingår såväl allmän information om de ändringar som lagförslaget medför som information som ges individuellt till kunden i samband med valet av visningsprogram som kunden vill använda. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer i egenskap av serviceproducent att ansvara för att det i tjänsten Suomi.fi-meddelanden tillräckligt tydligt och begripligt informeras om konsekvenserna av att kunden väljer ett annat visningsprogram. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och de tjänsteleverantörer som deltar i visningen av delgivningar ska också genom att kommunicera om saken och genom funktioner i tjänsten kunna försäkra sig om att personen inte som sitt visningsprogram väljer en sådan tjänst som han eller hon de facto inte har tillgång till.

Av relevans med tanke på riskerna avseende rättsskyddet är också att valet av ett annat visningsprogram än användargränssnittet för tjänsten Suomi.fi-meddelanden kräver aktiva åtgärder från den berörda personens sida och baserar sig på att personen själv fritt får välja visningsprogram. Avsikten är att personen ska börja använda en tjänst som tillhandahålls av en leverantör av en privat digital brevlåda utifrån samtycke och därefter separat välja att han eller hon vill läsa delgivningarna i den berörda privata tjänsten. Om personen alltså inte själv gör ett

sådant val, kommer myndigheternas delgivningar även i fortsättningen att sändas till personen via tjänsten Suomi.fi-meddelanden. Meddelandena kommer också alltid att finnas bevarade i tjänsten Suomi.fi-meddelanden, och de kommer inte att sparas i andra digitala posttjänster annat än tillfälligt under den tid som en enskild inloggningssession varar. Meddelandena kommer dessutom alltid att gå att läsa i gränssnittet för tjänsten Suomi.fi-meddelanden, även om personen för läsning av elektroniska delgivningar skulle ha valt en eller flera tjänster som tillhandahålls av en privat aktör.

De eventuella riskerna för att rättsskyddet äventyras genom förslagen i propositionen bedöms vara små, och dessutom kan de förebyggas på många sätt som beskrivits ovan. Således bedöms de bestämmelser som föreslås i propositionen inte stå i strid med tryggheten av rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen.

10.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

I bestämmelsen betonas det att offentliga förvaltningsuppgifter i regel ska skötas av myndigheter och att sådana uppgifter endast i begränsad utsträckning kan anförtros andra än myndigheter. Med tanke på tillämpningsområdet för 124 § är det avgörande vad som avses med offentliga förvaltningsuppgifter. En offentlig förvaltningsuppgift avser i paragrafen en relativt omfattande grupp förvaltningsuppgifter, som inkluderar till exempel införande av lagar samt uppgifter i anslutning till beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Utövning av lagstiftande och dömande makt kan däremot inte hänföras till sådana förvaltningsuppgifter som avses i bestämmelsen. Bestämmelsen i 124 § i grundlagen inbegriper utöver överföring av uppgifter som för närvarande ankommer på myndigheterna även överföring av nya till förvaltningen hänförliga uppgifter på andra än myndigheter (RP 1/1998 rd, s. 179).

Grundlagsutskottet har inte gett någon exakt definition av begreppet offentlig förvaltningsuppgift, utan gör en bedömning från fall till fall. Vid tolkningen av begreppet offentlig förvaltningsuppgift har grundlagsutskottets utlåtandepraxis varit att först och främst fästa uppmärksamhet vid den aktuella uppgiftens karaktär och särdrag. Utskottet har vidare beaktat om det föreskrivs om uppgifterna i lag och likaså om en viss aktör vid skötseln av uppgifterna omfattas av en myndighets beslut, styrning eller övervakning. Utskottet har dessutom fäst vikt vid bland annat de rättsverkningar uppgiften och de anknytande besluten ger (GrUU 53/2014 rd och GrUU 5/2014 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att till exempel sjöräddningstjänsten som helhet betraktad (GrUU 24/2001 rd, s. 4/I) och de operativa avfallshanteringsuppgifterna sammantaget (GrUU 58/2010 rd, s. 4/II) är offentliga förvaltningsuppgifter. Beviljande av statens exportgarantier är trots starka privaträttsliga drag en offentlig förvaltningsuppgift (GrUU 2/2001 rd, s. 2/I). Grundlagsutskottet anser att rättshjälp och intressebevakning, med hänsyn till det sätt uppgifterna ordnas på, utgör ett komplex med drag av offentlig förvaltningsuppgift, trots att de aspekter som anknyter till privata intressen och näringsverksamhet är framträdande. Utskottet har då lagt vikt vid att det är fråga om en lagstadgad serviceuppgift som ska ordnas av myndigheterna och som enligt utskottet kan karakteriseras som faktisk förvaltningsverksamhet (GrUU 16/2016 rd, s. 2).

Utöver detta kan tillhandahållandet av offentliga tjänster betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift (GrUB 9/2002) rd, RP 1/1998 rd). Då är det fråga om så kallad faktisk förvaltningsverksamhet. Med faktisk förvaltningsverksamhet avses i allmänhet sådan verksamhet i anslutning till skötseln av en förvaltningsuppgift varmed inga direkta rättsverkningar eftersträvas. Faktisk förvaltningsverksamhet kan dock innebära utövning av offentlig makt, såsom påbud och förbud som riktas mot enskilda utan föregående handläggningsåtgärder. Av grundlagsutskottets praxis framgår det att också privaträttslig verksamhet i vissa situationer kan betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift. Förutsättningen är att verksamheten har särdrag, såsom att den kan jämföras med förvaltningsbeslut (GrUU 23/2013 rd, GrUU 57/2010 rd och GrUU 2/2001 rd).

Även uppgifter där man bistår myndigheter har betraktats som offentliga förvaltningsuppgifter (se till exempel GrUU 55/2010 rd, s. 2/I). I 2 b § 1 mom. 3 punkten i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) föreskrivs det om delegering av elektronisk delgivning samt hantering av samtycken i anslutning till delgivningen till en privat aktör. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 76/2012 rd, s. 60) skulle i fråga om elektronisk delgivning den privata aktören hantera kundernas samtycke till elektronisk delgivning och också vidareförmedla handlingarna till den tjänst för elektronisk delgivning som kunden använder. I sak skulle kunden ge sitt samtycke till Skatteförvaltningen, även om den tekniska servicen sköts av en privat aktör. Handlingarna skulle skickas till en sådan trygg elektronisk delgivningstjänst vars säkerhet Skatteförvaltningen har godkänt. Exempel på tänkbara delgivningstjänster var enligt förslaget medborgarkontot (nuvarande meddelandeförmedlingstjänsten) och NetPosti (nuvarande OmaPosti). Grundlagsutskottet bedömde att uppgifterna i lagförslaget var sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Uppgifterna var emellertid i huvudsak rutinmässiga, biträdande stöduppgifter som inte innebar utövning av offentlig makt (GrUU 30/2012 rd, s. 4).

Det var inte fråga om offentliga förvaltningsuppgifter när ett organ utför sådan opartisk provning och certifiering i kraft av sin tekniska expertis som inte inverkar på myndigheternas befogenhet att bestämma om metoder och personal som används vid periodiska besiktningar av anordningar och konstruktioner (GrUU 4/2012 rd, s. 2/II) och inte heller när det är fråga om certifikatverksamhet vars karaktär de facto har distanserat sig från karakteristika som gäller för offentliga förvaltningsuppgifter (GrUU 16/2009 rd, s. 2).

Grundlagsutskottet har i sin senaste praxis särskilt framhållit att den del av regleringen av lagstadgade uppgifter som ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift bör identifieras på behörigt sätt (se GrUU 37/2025 rd, stycke 6). Även om någon av ett bolags lagstadgade uppgifter ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift, innebär det inte att bolagets verksamhet och lagstadgade uppgifter i sin helhet är offentliga förvaltningsuppgifter. Utskottet betonar behovet av att bedöma frågan särskilt. (GrUU 47/2025 rd, stycke 50 och GrUU 49/2025 rd, stycke 8).

I propositionen föreslås det att serviceproducenten ska kunna anförtro en annan tjänsteleverantör, dvs. också en privat aktör, uppgiften att tillhandahålla ett sådant visningsprogram som ingår meddelandeförmedlingstjänsten. Uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram ingår redan nu i fullgörandet av den uppgift avseende meddelandeförmedlingstjänsten som föreskrivits för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. För tydlighetens skull ska bestämmelser om tillhandahållande av ett visningsprogram utfärdas i det föreslagna 8 f § 1 mom. i lagen om stödtjänster, enligt vilket serviceproducenten ska tillhandahålla användarna av meddelandeförmedlingstjänsten ett visningsprogram för mottagande av elektroniska delgivningar och andra meddelanden. Uppgiften ska med stöd av 8 g § genom avtal även kunna anförtros en tjänsteleverantör, som

kan vara en privat aktör. Serviceproducenten ska vara skyldig att tillhandahålla ett visningsprogram även om den har anförtrött en annan tjänsteleverantör eller flera tjänsteleverantörer uppgiften att tillhandahålla ett sådant (föreslagna 8 f § 2 mom.).

Med hjälp av ett visningsprogram ska vanliga delgivningar och bevisliga delgivningar som sänts till mottagarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten kunna tas emot i en tjänst som tillhandahålls av en privat aktör. Vanlig delgivning kommer att ske i enlighet med 19 § i lagen om elektronisk kommunikation när myndigheten sänder meddelandet till mottagarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten. Då inleds en tidsfrist på tre dagar från sändandet av delgivningen, som utgör antagandet om delfående i den paragrafen. Delgivningen kan då läsas med hjälp av visningsprogrammet. I fråga om bevislig delgivning kommer det att vara möjligt att med hjälp av visningsprogrammet genomföra den behövliga åtgärd med vars hjälp mottagaren kan bekräfta att delgivningen har tagits emot på det sätt som förutsatts i 18 § i lagen om elektronisk kommunikation. Bevislig delgivning kommer att verkställas med stöd av 18 § 3 mom. i lagen om elektronisk kommunikation när mottagaren med hjälp av det visningsprogram som den privata aktören tillhandahåller bekräftar mottagandet av den delgivning som kommit in på kontot i meddelandeförmedlingstjänsten. Uppgift om bekräftelsen kommer att sparas i den meddelandeförmedlingstjänst som förvaltas av serviceproducenten, från vilken uppgiften om att mottagandet av delgivningen har bekräftats liksom hittills kommer att förmedlas via gränssnitten till den myndighet som sände delgivningen.

Avsikten är att det visningsprogram som tillhandahålls av en privat aktör ska ge användaren möjlighet att på teknisk väg läsa en delgivning och bekräfta mottagandet, men Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som är serviceproducent kommer fortfarande att ha det egentliga ansvaret för tillhandahållande av ett konto i meddelandeförmedlingstjänsten. Bekräftelsen av mottagandet av en handling som krävs för bevislig delgivning kommer att ske med hjälp av visningsprogrammet, men uppgiften om bekräftelsen kommer att sparas på mottagarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten, för vars förvaltning Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata svarar och från vilket uppgiften om bekräftelsen förmedlas till myndigheten via gränssnitten. På motsvarande sätt kommer också andra logguppgifter om delgivningen att kunna förmedlas med hjälp av meddelandeförmedlingstjänsten till den användarorganisation som sänt delgivningen.

I enlighet med vad som konstateras ovan i avsnitt 10.3 ändras i den föreslagna regleringen inte kravet i lagen om elektronisk kommunikation på att en notifikation ska sändas till meddelandeförmedlingstjänsten. Serviceproducenten kommer i enlighet med 8 b § i lagen om stödtjänster även i fortsättningen att ansvara för det tekniska sändandet av den notifikation enligt 19 a § i lagen om elektronisk kommunikation som är en förutsättning för delgivning.

Såsom konstateras ovan inkluderas i begreppet offentlig förvaltningsuppgift även de tekniska och administrativa handläggnings- och beredningsuppgifter som i sak hänger samman med utövandet av den administrativa beslutanderätten och som till sin natur stöder beslutsfattandet eller medverkar till utövande av offentlig makt. Eftersom det att mottagaren läser en delgivning, vilket ingår i mottagandet av delgivning, och i fråga om bevislig delgivning även bekräftar mottagandet av delgivningen, ska anses vara en väsentlig del av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas uppgift med avseende på tillhandahållandet av meddelandeförmedlingstjänsten, ska tillhandahållandet av ett visningsprogram betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift. I praktiken kommer det tekniska genomförandet av det visningsprogram som tillhandahålls av en privat aktör att innebära att det i den tjänst som den privata aktören tillhandahåller kommer att vara möjligt för användaren att ta emot och läsa delgivningar som kommit in till meddelandeförmedlingstjänsten. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer i enlighet med det som sägs ovan även i

fortsättningen att svara för produktionen och utvecklandet av meddelandeförmedlingstjänsten, medan de privata aktörernas offentliga förvaltningsuppgift kommer att vara begränsad till uppgiften att tillhandahålla ett tekniskt användargränssnitt (visningsprogram). Därför kommer den uppgift som anförtros privata aktörer att vara en offentlig förvaltningsuppgift av teknisk och biträdande art vars skötsel inte kommer att innefatta utövning av offentlig makt.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra utanför myndighetsmaskineriet endast om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna. Kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor vars uppfyllelse måste bedömas från fall till fall varje gång en offentlig förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrodd någon utanför myndighetsorganisationen (se till exempel GrUU 5/2014 rd s. 3). Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska särskild vikt fästas vid dels förvaltningens effektivitet och övriga interna aspekter, dels enskilda personers och sammanslutningars behov. Också förvaltningsuppgiftens karaktär ska beaktas vid bedömningen. Kravet på ändamålsenlighet kan således när det är fråga om uppgifter i samband med produktion av tjänster uppfyllas lättare än till exempel när det är fråga om att överföra beslutsfattande som gäller en enskild persons centrala rättigheter. I fråga om den ovannämnda 2 b § 1 mom. 3 punkten i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) ansåg grundlagsutskottet att delegeringen av de tekniska uppgifter som nämns i bestämmelsen var motiverad och att bestämmelserna också i övrigt uppfyllde de krav som grundlagsutskottet i sin praxis ställt på sådan här delegering (GrUU 30/2012 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har tidigare ägnat uppmärksamhet åt skötseln av ett bolags och en myndighets överlappande uppgifter och betonat att det föreslagna sättet att organisera och reglera uppgifterna var exceptionellt och i sitt utlåtande konstaterat att man i fortsättningen bör avstå från att organisera uppgifterna på det sätt som var aktuellt i förslaget. Den proposition som utskottet gav utlåtande om handlade om beredning av förvaltningsbeslut. Enligt utskottets uppfattning verkade exempelvis bolagets och den berörda myndighetens förvaltning och uppgifter delvis överlappa varandra (GrUU 93/2022 rd, stycke 6 och 7).

Att uppgiften att visa delgivningar med hjälp av ett visningsprogram anförtros också andra än myndigheter enligt avtal kommer att bidra till att säkerställa att kunderna inom förvaltningen har en faktisk möjlighet att välja den tjänst i vilken de vill ta emot myndigheternas elektroniska delgivningar. Möjligheten att välja vilken tjänst man vill använda kan öka antalet personer som övergår från delgivning per post till mottagande av elektroniska delgivningar, vilket gör delgivningen och förvaltningen mer effektiv samtidigt som det minskar delgivningarnas klimatpåverkan. Om elektroniska delgivningar kan sändas även till privata tjänster i enlighet med de föreslagna bestämmelserna främjar detta också utvecklingen av en marknad för förmedling av elektroniska meddelanden och konkurrensen mellan företagen. Dessutom kommer den offentliga förvaltningsuppgift som anförtros även tjänsteleverantörer att vara en biträdande uppgift till stöd för serviceproducenten, och den kommer inte att innefatta någon utövning av offentlig makt eller något beslutsfattande. De ändringar som föreslås i propositionen ingriper inte i den utgångspunkten att myndigheterna fortfarande kommer att ansvara för fullgörandet av delgivningsskyldigheten enligt förvaltningslagen och att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata alltjämt kommer att ansvara för de föreskrivna uppgifterna vid tillhandahållandet av meddelandeförmedlingstjänsten.

Den i propositionen föreslagna modellen enligt vilken Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska vara skyldig att tillhandahålla ett visningsprogram även om myndigheten genom ett avtal har överfört uppgiften på en tjänsteleverantör eller flera tjänsteleverantörer, är på det sätt som konstaterats ovan exceptionell mot bakgrund av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis. Modellen är dock med hänsyn till den aktuella uppgiften motiverad i synnerhet

med tanke på försörjningsberedskapen och kontinuiteten i tjänsterna, och den kommer att bidra till att skapa beredskap exempelvis för situationer där en tjänsteleverantör lämnar marknaden. På detta sätt säkerställer man att kunderna inom förvaltningen alltid har tillgång till ett visningsprogram för mottagande av myndigheternas elektroniska delgivningar. Dessutom bör det beaktas att överlappningarna i uppgiftsfördelningen endast kommer att gälla en enskild teknisk del av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas uppgifter i anslutning till produktionen av meddelandeförmedlingstjänsten och att det således inte rör sig om en motsvarande situation som den som avses ovan i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 93/2022 rd. Den uppgift som möjliggörs för privata aktörer avses vara exakt avgränsad till att gälla tillhandahållande av ett visningsprogram. Det kommer inte att råda oklarhet om ansvarsförhållandena i fråga om genomförandet av uppgiften och den offentliga förvaltningsuppgift som anknyter till den. Att en offentlig förvaltningsuppgift anförtros någon annan än en myndighet på det sätt som föreslås i propositionen kan således anses vara ändamålsenligt på det sätt som förutsatts i 124 § i grundlagen.

Utgångspunkten är att det ska föreskrivas genom lag om offentliga förvaltningsuppgifter som anförtros andra än myndigheter. I vissa fall, såsom vid överföring av offentliga serviceuppgifter, kan det dock föreskrivas eller beslutas om saken också med stöd av lag. Det kan till exempel vara fråga om ett bemyndigande från en myndighet eller om att en offentlig förvaltningsuppgift med stöd av lag genom avtal överförs till någon annan än en myndighet. Även befogenheten att överföra eller anförtro uppgiften ska då grunda sig på lag. Grundlagsutskottet har ansett att uppgiften att bistå en myndighet genom avtal kan överföras på andra än myndigheter (GrUU 11/2006 rd, s. 2 och GrUU 47/2005).

I en lag som innehåller bestämmelser om att anförtro utomstående offentliga förvaltningsuppgifter ska det specificeras vilka uppgifter som kan överföras till utomstående och under vilka förutsättningar. Det är till exempel inte möjligt att genom ett avtal eller myndighetsbeslut fastställa krav avseende allmänna verksamhetsförutsättningar, tillsynen över skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter, aktörernas behörighet och bedömning av deras tillförlitlighet samt tjänsteansvaret för dem som sköter uppgifterna.

I propositionen föreslås bestämmelser om att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i egenskap av serviceproducent genom avtal ska få anförtro en annan tjänsteleverantör uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram. Serviceproducenten ska svara för de tekniska åtgärder genom vilka en annan tjänsteleverantörs visningsprogram integreras i meddelandeförmedlingstjänsten. Tjänsteleverantören och dess personal ska vara skyldiga att iaktta de allmänna förvaltningslagarna när de utför den offentliga förvaltningsuppgiften.

För att avtal om tillhandahållande av ett visningsprogram ska kunna ingås ska det förutsättas att tjänsteleverantören uppfyller de krav som föreskrivs i 8 h §. Den tjänsteleverantör som sköter den berörda uppgiften ska vara tillförlitlig och ha rätt att idka näring i Finland i enlighet med vad som föreskrivs i näringsverksamhetslagen. Dessutom ska det förutsättas att tjänsteleverantören har sådan teknisk, ekonomisk, yrkesmässig och operativ beredskap som krävs för skötseln av uppgiften samt tillräcklig personal. De uppgifter som enligt förslaget kommer att kunna överföras på andra än myndigheter kommer att begränsas till biträdande uppgifter i anslutning till teknisk elektronisk delgivning, dvs. till att möjliggöra att elektroniska delgivningar som sänd till meddelandeförmedlingstjänsten kan tas emot och läsas i något annat visningsprogram än serviceproducentens visningsprogram. Överföringen av den offentliga förvaltningsuppgiften på andra än myndigheter ska enligt förslaget grunda sig på ett avtal som med stöd av lag ingås mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören. I samband med avtalet kommer tjänsteleverantörens förutsättningar att uppfylla de föreskrivna kraven att

bedömas. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om vad det åtminstone ska avtals om i avtalet (8 i §).

Offentliga förvaltningsuppgifter kan enligt 124 § i grundlagen anförtros andra än myndigheter endast om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Genom bestämmelsen understryks betydelsen av utbildning och sakkunskap hos de personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter samt vikten av att den offentliga tillsynen över dem är ordnad på behörigt sätt. Grundlagsutskottet har understrukt betydelsen av att rättssäkerheten och kraven på god förvaltning i verksamheten tryggas genom bestämmelser när förvaltningsuppgifter förs över på andra än myndigheter (GrUU 5/2014 rd, s. 3–4). Kraven på rättssäkerhet och god förvaltning gäller framför allt beslutsfattandet i samband med offentliga förvaltningsuppgifter. (RP 1/1998 rd, s. 179/II).

För att kraven på rättssäkerhet och god förvaltning ska anses vara uppfyllda i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen krävs det enligt huvudregeln att ärendena behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar (GrUU 53/2014 rd, s. 5). Enligt grundlagsutskottet tillämpas de allmänna förvaltningslagarna med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, myndighetsdefinition eller skyldigheten för en enskild att betjäna på ett visst språk också tillämpas på aktörer utanför myndighetsmaskineriet när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Därför har grundlagsutskottet ansett att det på grund av 124 § i grundlagen i regel inte är nödvändigt att det i lag hänvisas till de allmänna förvaltningslagarna. (se till exempel GrUU 27/2014 rd, s. 2–3, GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Tillämpningen av omfattande straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift förutsätter dock enligt grundlagsutskottet en uttrycklig bestämmelse på lagnivå (GrUU 15/2019 rd, s. 4).

Avsikten är att serviceproducenten vid sidan av de högsta laglighetsövervakarna ska övervaka tjänsteleverantörerna när de sköter den offentliga förvaltningsuppgiften (8 l §). Dessutom ska Transport- och kommunikationsverket i enlighet med de befintliga bestämmelserna, särskilt bestämmelserna i cybersäkerhetslagen, övervaka de tjänster som tjänsteleverantörerna tillhandahåller. Även andra lagstadgade tillsynsmekanismer såsom dataombudsmannens tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om behandling av personuppgifter kan vara tillämpliga på tjänsteleverantörernas verksamhet. Bestämmelserna om privata digitala posttjänster till den del som gäller tillsynen över dem beskrivs i avsnitt 2.5.2 i propositionen.

I 8 g § 2 mom. föreslås det att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas även på de anställda hos tjänsteleverantören som utför den offentliga förvaltningsuppgiften. I momentet föreslås dessutom en informativ hänvisning till skadeståndslagen med en hänvisning till skadeståndsansvaret för tjänsteleverantören och dess anställda som utför den offentliga förvaltningsuppgiften. Uppgiften att visa elektroniska delgivningar med hjälp av ett visningsprogram innebär inte utövning av offentlig makt, utan det handlar om skötsel av en biträdande uppgift som stöder den offentliga förvaltningsuppgiften. Strafflagens bestämmelser om tjänstebrott ska således inte tillämpas direkt med stöd av strafflagens 40 kap. utan det krävs speciallagstiftning för att straffrättsligt tjänsteansvar ska kunna utsträckas till andra offentliga förvaltningsuppgifter än sådana som innebär offentlig makt. Grundlagsutskottet har förutsatt att det straffrättsliga tjänsteansvaret utsträcks också till sådana offentliga förvaltningsuppgifter som inte innebär utövning av offentlig makt (se till exempel GrUU 3/2009 rd eller GrUU 30/2012 rd).

Även om uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram är en biträdande uppgift av teknisk art till stöd för myndigheterna, där den som sköter uppgiften inte utövar offentlig makt, kräver

skötseln av uppgiften dock särskild noggrannhet. Detta bland annat för att verkställigheten av myndigheternas delgivningar förutsätter ett fungerande visningsprogram med vars hjälp användaren kan ta emot de delgivningar som sänds till meddelandeförmedlingstjänsten. Om användaren har meddelat att han eller hon använder tjänsteleverantörens visningsprogram påverkar tjänsteleverantörens visningsprogram och dess funktionsduglighet i praktiken användarens möjligheter att ta emot delgivningar. Detta gäller trots att även serviceproducenten fortfarande kommer att tillhandahålla ett visningsprogram. Tjänsteleverantörens visningsprogram ska uppfylla de lagstadgade kraven och kraven enligt det avtal som ingås med serviceproducenten. De delgivningar och andra meddelanden som användarorganisationerna skickar till meddelandeförmedlingstjänsten kan i vissa fall innehålla sekretessbelagda uppgifter, och i fortsättningen ska också sådana delgivningar kunna tas emot med hjälp av ett visningsprogram som tillhandahålls av en tjänsteleverantör. I de visningsprogram som tjänsteleverantörerna tillhandahåller kommer det således att behandlas sekretessbelagda uppgifter och eventuellt också andra känsliga uppgifter. Det har ansetts motiverat att utvidga det straffrättsliga tjänsteansvaret till att omfatta uppgifter där man behandlar sekretessbelagd information (se till exempel GrUU 11/2006 rd, s. 3 och FiUB 10/2006 rd, s. 5). Det kan därmed anses vara nödvändigt att utvidga det straffrättsliga tjänsteansvaret till att gälla dem som är anställda hos en tjänsteleverantör som tillhandahåller ett visningsprogram när de anställda sköter den offentliga förvaltningsuppgiften.

På denna grund kan det anses att det att en biträdande uppgift som stöder den offentliga förvaltningsuppgiften anförtros andra tjänsteleverantörer inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning.

10.5 Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter ska med stöd av offentlighetslagen utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har ofta bedömt omfattningen, exaktheten och innehållet i fråga om bestämmelser om de uppgifter som ska fås och lämnas ut trots sekretessen (se till exempel GrUU 89/2022 rd, stycke 12). Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter har enligt utskottet kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om datainnehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (se till exempel GrUU 8/2021 rd, stycke 24, och de utlåtanden som nämns där).

Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen ändå inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (se till exempel GrUU 96/2022 rd, s. 4, GrUU 4/2021 rd, s. 4, GrUU 49/2016 rd, s. 8). Vid bedömningen av exaktheten hos och innehållet i bestämmelserna om utlämnande av uppgifter har särskild vikt fästs vid arten av de uppgifter som lämnas ut som känsliga uppgifter (se till exempel GrUU 96/2022 rd, s. 4, GrUU 15/2018 rd s.38 och GrUU 38/2016 rd, s. 3).

I 8 1 § i propositionen som gäller tillsyn över tjänsteleverantörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter föreslås bestämmelser om en rätt för serviceproducenten för meddelandeförmedlingstjänsten att trots sekretessbestämmelserna av tjänsteleverantören få nödvändig information om dokument som har samband med skötseln av den uppgift som avses i det föreslagna 8 f § 1 mom. I den föreslagna bestämmelsen har man inte velat ge en uttömmande förteckning över den information om skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften som är nödvändig för att genomföra tillsynen över tjänsteleverantörerna, utan den föreslagna rätten att få information avses vara bunden till ett nödvändighetskriterium. Informationen ska vara nödvändig för fullgörandet av serviceproducentens tillsynsuppgift.

Dessutom ska den information som lämnas ut endast kunna hänföra sig till skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften enligt föreslagna 8 f § 1 mom. Avsikten är att rätten att få information endast ska utsträckas till de tjänsteleverantörer som serviceproducenten vid sidan av sig själv har anförtrott skötseln av den offentliga förvaltningsuppgift som gäller tillhandahållande av ett visningsprogram till meddelandeförmedlingstjänsten. Denna information kommer i princip inte att innefatta särskilt känsliga uppgifter, utan den kan avse exempelvis uppfyllelsen av de krav som överenskommits i avtalet mellan serviceproducenten och tjänsteleverantören eller tekniska data som anknyter till användningen och tjänsten och dess funktion. Tekniska data som omfattas av rätten att få information, såsom logguppgifter, kan i vissa fall också innehålla personuppgifter om tjänsteleverantörens personal, såsom personnummer eller IP-adresser för informationssystem. Beträffande rätten att få information om dessa personuppgifter har användningen av handlingsutrymmet enligt dataskyddsförordningen beskrivits ovan i avsnitt 10.2. Den föreslagna rätten att få information kan därmed anses vara tillräckligt exakt och noggrant avgränsad och således förenlig med grundlagsutskottets ovan beskrivna utlåtandepraxis.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) 2 § 5
punkten och
fogas till 2 § en ny 6 punkt samt till lagen en ny 8 f § och ett nytt 2 b kap. som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

-
- 5) användare en person som i egenskap av kund inom förvaltningen använder stödtjänster,
6) visningsprogram en digital tjänst som fungerar som användargränssnitt till
meddelandeförmedlingstjänsten.

8 f §

Tillhandahållande av ett visningsprogram

Serviceproducenten ska tillhandahålla användarna av meddelandeförmedlingstjänsten ett visningsprogram för mottagande av elektroniska delgivningar och andra meddelanden.

Serviceproducenten ska tillhandahålla visningsprogrammet även om uppgiften att tillhandahålla ett sådant även har anförtrots en annan tjänsteleverantör eller flera tjänsteleverantörer genom ett avtal som ingåtts med stöd av 8 g §.

Serviceproducenten öppnar en vy till användarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten i tjänsteleverantörens visningsprogram, om användaren i det register som avses i 11 § har uppgett detta visningsprogram som det visningsprogram som användaren använder.

2 b kap.

Tjänsteleverantörens visningsprogram

8 g §

Överföring av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram till en tjänsteleverantör

Serviceproducenten kan genom avtal även anförtro en annan tjänsteleverantör den i 8 f § 1 mom. avsedda uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram.

På tjänsteleverantörens arbetstagare tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför den i 8 f § 1 mom. avsedda uppgiften. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

När en tjänsteleverantör och en person som är anställd hos tjänsteleverantören utför den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. tillämpas på deras tystnadsplikt det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

8 h §

Krav på tjänsteleverantörer

En tjänsteleverantör ska vara tillförlitlig och ha rätt att utöva näring i Finland enligt vad som föreskrivs i näringsverksamhetslagen (565/2023). Tjänsteleverantören ska dessutom ha sådan teknisk, ekonomisk, yrkesmässig och operativ beredskap som skötseln av uppgiften förutsätter samt tillräcklig personal.

En sådan tjänsteleverantör kan inte anses vara tillförlitlig som är försatt i näringsförbud eller under de senaste fem åren har meddelats näringsförbud eller dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren till bötesstraff för ett allvarligt brott mot bestämmelser eller föreskrifter som gäller arbetsförhållanden, utövande av näring, bokföring eller skuldförhållanden eller som under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff för något annat allvarligt brott som kan antas inverka på tillförlitligheten eller visa på uppenbar olämplighet för den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Bedömningen av en tjänsteleverantörs tillförlitlighet gäller personer som har bestämmande inflytande hos tjänsteleverantören samt personer som utför den uppgift som avses i 8 f § 1 mom.

8 i §

Avtal om tillhandahållande av ett visningsprogram

I ett avtal med en tjänsteleverantör ska det åtminstone avtalas om

1) avtalsperioden, inledande av verksamheten och avtalets upphörande under pågående avtalsperiod,

2) andra än lagstadgade krav på det visningsprogram som tjänsteleverantören tillhandahåller,

3) förfaranden som säkerställer att de som utför uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram har tillräckligt yrkesskicklighet.

Serviceproducenten ska i fråga om de krav som avses i 1 mom. utarbeta allmänna standardavtalsvillkor som är offentligt tillgängliga och som tjänsteleverantören ska förbinda sig till att iakttä i avtalet, samt hålla villkoren uppdaterade.

Tjänsteleverantören ska innan avtal ingås ge serviceproducenten en behövlig utredning om att de krav som avses i 8 h § är uppfyllda.

Serviceproducenten får säga upp eller häva avtalet, om tjänsteleverantören inte längre uppfyller de i 8 h § avsedda kraven för det eller om tjänsteleverantören väsentligt åsidosätter fullgörandet av de uppgifter som avtalats i avtalet eller annars bryter mot avtalet eller väsentligt eller upprepade gånger handlar lagstridigt.

Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål informera serviceproducenten om sådana ändringar i sin verksamhet som kan inverka väsentligt på skötseln av de uppgifter som anförtratts tjänsteleverantören.

8 j §

Samarbetsskyldighet

Tjänsteleverantörerna och serviceproducenten ska samarbeta för att säkerställa meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets funktion.

8 k §

Störningar i meddelandeförmedlingstjänsten eller ett visningsprogram

Om ett informationssystem som använts för produktionen av meddelandeförmedlingstjänsten eller av ett visningsprogram orsakar olägenhet för funktionen eller informationssäkerheten hos meddelandeförmedlingstjänsten eller det visningsprogram som anslutits till den tjänsten, ska den som svarar för det informationssystem som orsakat olägenheten omedelbart vidta åtgärder för att rätta till situationen. Vid behov kan serviceproducenten eller tjänsteleverantören koppla bort sitt informationssystem från det system som förvaltas av den andra. Det informationssystem som orsakat olägenheten ska kopplas tillbaka utan dröjsmål efter att det konstaterats att systemet inte längre orsakar olägenhet.

Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål meddela serviceproducenten och användarna av visningsprogrammet, om den tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligt stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I anmälan ska det uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder serviceproducenten och användaren av visningsprogrammet kan vidta för att skydda sig. När störningen eller hotet upphört ska tjänsteleverantören dessutom meddela detta till serviceproducenten och användarna.

Serviceproducenten ska utan dröjsmål meddela tjänsteleverantören, om meddelandeförmedlingstjänsten är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligt stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I anmälan ska det uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder tjänsteleverantören kan vidta för att skydda sig. När störningen eller hotet upphört ska serviceproducenten dessutom meddela detta till tjänsteleverantören.

Bestämmelser om serviceproducentens störningsanmälningar till de användarorganisationer som använder dess stödtjänster och till användarna av stödtjänsterna finns i 18 § 2 mom.

81 §

Tillsyn över tjänsteleverantörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter

Serviceproducenten utövar tillsyn över tjänsteleverantörerna när dessa sköter den uppgift som avses i 8 f § 1 mom.

Serviceproducenten har rätt att för fullgörandet av den tillsynsuppgift som avses i 1 mom. trots sekretessbestämmelserna av tjänsteleverantören få nödvändig information om dokument som har samband med skötseln av den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Informationen ska lämnas på det sätt som serviceproducenten begär.

Serviceproducenten har rätt att för tillsynsändamål företa inspektioner i en tjänsteleverantörs lokaler. Tillsynen får inte omfatta utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektion av lokaler iakttas 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 april 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Kommun- och regionminister Anna-Kaisa Ikonen

Lag

om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) 2 § 5
punkten och
fogas till 2 § en ny 6 punkt samt till lagen en ny 8 f § och ett nytt 2 b kap. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) användare en person som i egenskap av kund inom förvaltningen använder stödtjänster.

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

5) användare en person som i egenskap av kund inom förvaltningen använder stödtjänster,

6) visningsprogram en digital tjänst som fungerar som användargränssnitt till meddelandeförmedlingstjänsten.

8 f §

Tillhandahållande av ett visningsprogram

Serviceproducenten ska tillhandahålla användarna av meddelandeförmedlingstjänsten ett visningsprogram för mottagande av elektroniska delgivningar och andra meddelanden.

Serviceproducenten ska tillhandahålla visningsprogrammet även om uppgiften att tillhandahålla ett sådant även har anförtrotts en annan tjänsteleverantör eller flera tjänsteleverantörer genom ett avtal som ingåtts med stöd av 8 g §.

Serviceproducenten öppnar en vy till användarens konto i meddelandeförmedlingstjänsten i tjänsteleverantörens visningsprogram, om användaren i det register som avses i 11 § har uppgett detta visningsprogram som det visningsprogram som användaren använder.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b kap.

Tjänsteleverantörens visningsprogram

8 g §

Överföring av uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram till en tjänsteleverantör

Serviceproducenten kan genom avtal även anförtro en annan tjänsteleverantör den i 8 f § 1 mom. avsedda uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram.

På tjänsteleverantörens arbetstagare tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför den i 8 f § 1 mom. avsedda uppgiften. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

När en tjänsteleverantör och en person som är anställd hos tjänsteleverantören utför den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. tillämpas på deras tystnadsplikt det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

8 h §

Krav på tjänsteleverantörer

En tjänsteleverantör ska vara tillförlitlig och ha rätt att utöva näring i Finland enligt vad som föreskrivs i näringsverksamhetslagen (565/2023). Tjänsteleverantören ska dessutom ha sådan teknisk, ekonomisk, yrkesmässig och operativ beredskap som skötseln av uppgiften förutsätter samt tillräcklig personal.

En sådan tjänsteleverantör kan inte anses vara tillförlitlig som är försatt i näringsförbud eller under de senaste fem åren har meddelats näringsförbud eller dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren till bötesstraff för ett allvarligt brott mot bestämmelser eller föreskrifter som gäller arbetsförhållanden, utövande av näring, bokföring eller skuldförhållanden eller som under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff för något annat allvarligt brott som kan antas inverka på tillförlitligheten eller visa på

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

uppenbar olämplighet för den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Bedömningen av en tjänsteleverantörs tillförlitlighet gäller personer som har bestämmande inflytande hos tjänsteleverantören samt personer som utför den uppgift som avses i 8 f § 1 mom.

8 i §

Avtal om tillhandahållande av ett visningsprogram

I ett avtal med en tjänsteleverantör ska det åtminstone avtalas om

1) avtalsperioden, inledande av verksamheten och avtalets upphörande under pågående avtalsperiod,

2) andra än lagstadgade krav på det visningsprogram som tjänsteleverantören tillhandahåller,

3) förfaranden som säkerställer att de som utför uppgiften att tillhandahålla ett visningsprogram har tillräckligt yrkesskicklighet.

Serviceproducenten ska i fråga om de krav som avses i 1 mom. utarbeta allmänna standardavtalsvillkor som är offentligt tillgängliga och som tjänsteleverantören ska förbinda sig till att iaktta i avtalet, samt hålla villkoren uppdaterade.

Tjänsteleverantören ska innan avtal ingås ge serviceproducenten en behövlig utredning om att de krav som avses i 8 h § är uppfyllda.

Serviceproducenten får säga upp eller häva avtalet, om tjänsteleverantören inte längre uppfyller de i 8 h § avsedda kraven för det eller om tjänsteleverantören väsentligt åsidosätter fullgörandet av de uppgifter som avtalats i avtalet eller annars bryter mot avtalet eller väsentligt eller upprepade gånger handlar lagstridigt.

Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål informera serviceproducenten om sådana ändringar i sin verksamhet som kan inverka väsentligt på skötseln av de uppgifter som anförtrots tjänsteleverantören.

8 j §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Samarbetskyldighet

Tjänsteleverantörerna och serviceproducenten ska samarbeta för att säkerställa meddelandeförmedlingstjänstens och visningsprogrammets funktion.

8 k §

Störningar i meddelandeförmedlingstjänsten eller ett visningsprogram

Om ett informationssystem som använts för produktionen av meddelandeförmedlingstjänsten eller av ett visningsprogram orsakar olägenhet för funktionen eller informationssäkerheten hos meddelandeförmedlingstjänsten eller det visningsprogram som anslutits till den tjänsten, ska den som svarar för det informationssystem som orsakat olägenheten omedelbart vidta åtgärder för att rätta till situationen. Vid behov kan serviceproducenten eller tjänsteleverantören koppla bort sitt informationssystem från det system som förvaltas av den andra. Det informationssystem som orsakat olägenheten ska kopplas tillbaka utan dröjsmål efter att det konstaterats att systemet inte längre orsakar olägenhet.

Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål meddela serviceproducenten och användarna av visningsprogrammet, om den tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligt stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I anmälan ska det uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder serviceproducenten och användaren av visningsprogrammet kan vidta för att skydda sig. När störningen eller hotet upphört ska tjänsteleverantören dessutom meddela detta till serviceproducenten och användarna.

Serviceproducenten ska utan dröjsmål meddela tjänsteleverantören, om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

meddelandeförmedlingstjänsten är utsatt för betydande kränkningar av eller hot mot informationssäkerheten eller för någonting annat som gör att visningsprogrammet inte fungerar eller som väsentligt stör det eller äventyrar informationssäkerheten. I anmälan ska det uppges hur länge störningen eller hotet beräknas pågå och i den mån det är möjligt vilka åtgärder tjänsteleverantören kan vidta för att skydda sig. När störningen eller hotet upphört ska serviceproducenten dessutom meddela detta till tjänsteleverantören.

Bestämmelser om serviceproducentens störningsanmälningar till de användarorganisationer som använder dess stödtjänster och till användarna av stödtjänsterna finns i 18 § 2 mom.

81 §

Tillsyn över tjänsteleverantörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter

Serviceproducenten utövar tillsyn över tjänsteleverantörerna när dessa sköter den uppgift som avses i 8 f § 1 mom.

Serviceproducenten har rätt att för fullgörandet av den tillsynsuppgift som avses i 1 mom. trots sekretessbestämmelserna av tjänsteleverantören få nödvändig information om dokument som har samband med skötseln av den uppgift som avses i 8 f § 1 mom. Informationen ska lämnas på det sätt som serviceproducenten begär.

Serviceproducenten har rätt att för tillsynsändamål företa inspektioner i en tjänsteleverantörs lokaler. Tillsynen får inte omfatta utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektion av lokaler iakttas 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

Denna lag träder i kraft den 20 .
